Käesolev raamat sisaldab endas Väikese katekismuse ja usuõpetuse.

Väike katekismus on usupuhastaja Martin Lutheri (1483-1546) kirjutatud. Saksa keeles ilmus see esimest korda trükist 1529.a. Eestikeelne esmatrükk pärineb aastast 1535 (kirikuõpetaja Simon Wandradt ja köster Johann Koell).

Väikest katekismust" on nimetatud 'Väike Piibel', kuna selles on kokku võetud Piibli keskne sõnum. Luther ise oli kogu elu katekismuse õppija.

Usuõpetus on Väikese katekismuse põhjalik seletus.

Jumal on andnud Eestile iseseisvuse ja vabaduse. See tähendab suurt vastutust ka kristlastele kiriku ja ühiskonna liikmetena.

Raamat tahab aidata kristlasi leida usu põhitõdesid ja anda neile kindla eetilise aluse kiriku ja ühiskonna elus.

ISBN 951-9318-18-6

USUÕPETUS

DOKTOR MARTIN LUTHER

VÄIKE KATEKISMUS
JA
USUÕPETUS

EELK KONSISTOORIUMI
KIRJASTUSE JA INFORMATSIOONI OSAKOND
SUOMEN EVANKELIUMILAINEN LUTERILAINEN KIRKKO

EELK
STLK

DOKTOR MARTIN LUTHER

VÄIKE KATEKISMUS

JA

USUÕPETUS

VÄLJAANDJA
SUOMEN TUNNUSTUKSELLINEN LUTERILAINEN KIRKKO
EELK KONSISTOORIUMI
KIRJASTUSE JA INFORMATSIOONI OSAKOND

Koostanud ja toimetanud Markku Särelä
Kaas ja illustratsioonid Kimmo Pälikkö
Eestindanud Annus Raud
Tõlke toimetanud E.-J. Pata ja Tiit Salumäe

Copyright Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko, 1992
Lahti

ISBN 951-9318-18-6

SISUKORD

Saateks 6
VÄIKE KATEKISMUS 7
Esimene peatükk: Jumala kümme käsku 9
Teine peatükk: Usutunnistus 12
Kolmas peatükk: Meie Isa palve 14
Neljas peatükk: Püha ristimise sakrament 17
Viies peatükk: Võtmete meelevald ja piht 19
Kuues peatükk: Püha altarisakrament 21
Esimene lisa: Palveid 23
Teine lisa: Kodualtar 25
Kolmas lisa: Küsimused koos vastustega armulaua vastuvõtmiseks valmistujale 28

USUÕPETUS 31
Sissejuhatus 32
Piibel 33
Esimene peatükk 36
Jumala kümme käsku ehk Jumala seadus 36
ESIMENE KÄSULAUD 39
Esimene käsk 39
Teine käsk 46
Kolmas käsk 53
TEINE KÄSULAUD 61
Neljas käsk 62
Viies käsk 69
Kuues käsk 77
Mõningaid arvessevõtmist väärivaid tähelepanekuid kristlasele vaga elu tarvis 84
Seitsmes käsk 87
Kaheksas käsk 91
Üheksas ja kümnes käsk 96
Käskude lõpusõnad 101
Jumala käsu mõttest ja kasutamisest 105
Patust 107

Teine peatükk 113
Usutunnistus 113
Käsu ja evangeeliumi erinevusest 113
Jumalast 116
ESIMENE ÕPETUS, Loomisest 121
Jumal, meie Isa 122
Inglid 123
Inimene 126
TEINE ÕPETUS, Lunastusest 131
Jeesus Kristus ja Tema lunastustöö 132
KOLMAS ÕPETUS, Pühitsusest 154
Püha Vaim 155
Kogudus 163
Pattude andeksandmine ja õigeksmõistmine 175
Ihu ülestõusmine 181
Igavene elu 185
Kolmas peatükk, Meie Isa palve 189
Palvetamisest üldiselt 189
MEIE ISA PALVE 198
Pöördumine 198
Esimene palve 199
Teine palve 201
Kolmas palve 202
Neljas palve 204
Viies palve 205
Kuues palve 209
Seitsmes palve 212
Lõpusõnad 213
Neljas peatükk 214
Püha ristimise sakrament 215
Püha ristimise olemusest 215
Laste ristimine 217
Püha ristimise kasust 220
Püha ristimise toimest 224
Püha ristimise tähendusest ja sellè õigest kasutamisest 227

Viies peatükk, Võtmęte meelevald ja piht 231
Võtmete meelevald 231
Avalikust kuulutamiseametist 237
Pihtimisest 242
Kuues peatükk, Püha armulaua sakrament 247
Püha armulaua olemusest 247
Püha armulaua kasust 251
Püha armulaua toimest 252
Püha armulaua õigest kasutamisest 253

Luterlaste moto 259

I Täiendus: Issanda õnnistamissõnad 260
II Täiendus: Armuandidest 262

Lisa nr. 1: Piibli raamatud ja nende pealkirjade lühendid 268
Lisa nr. 2: Luterliku kiriku tunnistuskirjad 270
Lisa nr. 3: Kirikuaasta 271
Lisa nr. 4: Juhend hädaolukorras ristimiseks 273
Lisa nr. 5: Küsimused leerilastele ja nende vastused 274
Lisa nr. 6: Nikaia usutunnistus 275
Lisa nr. 7: Athanasiose usutunnistus 276

SAATEKS

Soome kristlased on toetanud rasketel aegadel eesti rahvast ja eesti kristlasi, neid oma palvetes Jumala ette kandes. Nüüd tunneme rõõmu selle üle, et eestlastel on jälle võimalik avalikult kuulutada igavese pääsemise evangeeliumi.

Oleme palunud, et see uus vabaduse aeg kujuneks Jumalale auks ja Tema kirikule õnnistuseks ning et Jumal ärataks üha uusi inimesi usule, et sünniks uusi kindlameelseid Püha Sõna kuulutajaid, koguduste hingekarjaseid, kes oleks varustatud kõikumatu usu, kindla armastuse, teenimisvalmiduse ning kõigi muude vajalike omadustega, et kaitsta Kristuse kalli verega lunastatud karja. Palume ka seda, et kirik saaks peale hingekarjaste hulgaliselt teisigi kogudusе töö tegijaid ning uusi liikmeid, kes tunneksid rõõmu usust Kristusesse ja tegutseksid agaralt Kristuse ihu — kiriku — ülesehitamisel. Palume, et kõigil neil oleks Jumala sõnal põhinev üksmeel, omavaheline armastus ning soov viia pääsemise rõõmusõnumit edasi, nii et selle õnnistus jõuaks Eesti igasse kodusse ja sealt edasi igasse ilmakaarde.

Loodame, et käesolev raamat on abiks koguduse töötegijaile ning liikmetele, eelkõige täiskasvanute ja leerilaste õpetamisel. See rahvapärane luterlik usuõpetus ehk dogmaatika ilmus soome keeles 1990. aastal ja kui see on Jumala tahe, valmib tänavu ka venekeelne tõlge. Siinne õpetus põhineb ainuüksi Piiblil, mis ongi meie usu ülim ja ainus juhend ega sisalda mitte midagi peale luterliku õpetuse põhitõdede; seetõttu oleme kasutanud siin hulgaliselt tsitaate Martin Lutherilt. Luterlik usupuhastus ei lisanud usuõpetusse midagi uut, vaid pöördus tagasi Piibli, apostliku usu ning õpetuse juurde. Selle põhjal on ilmselge, et "inimene mõistetakse õigeks usu läbi lahus käsu tegudest" (Ro 3,28). Praktiliselt on selles lauses esitatud luterluse põhimõte — meie pääsemine on võimalik ainuüksi Kristuse läbi, ainuüksi usus ja armus ning päästev usk sünnib ainult armuvahenditest, Sõnast ja sakramentidest.

Piiblitsitaadid ja lühendid on võetud Soome Piibliseltsi poolt 1989. aastal väljaantud eestikeelsest Piiblist.

Meie soovime, et selle raamatu müügist laekuvad tulud kasutataks luterliku usutunniskirjade väljaandmiseks eesti keeles.

Soovime Jumala rohket armu ja selle raamatu õnnistusrikast kasutamist.

Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko

DOKTOR MARTIN LUTHER

VÄIKE KATEKISMUS

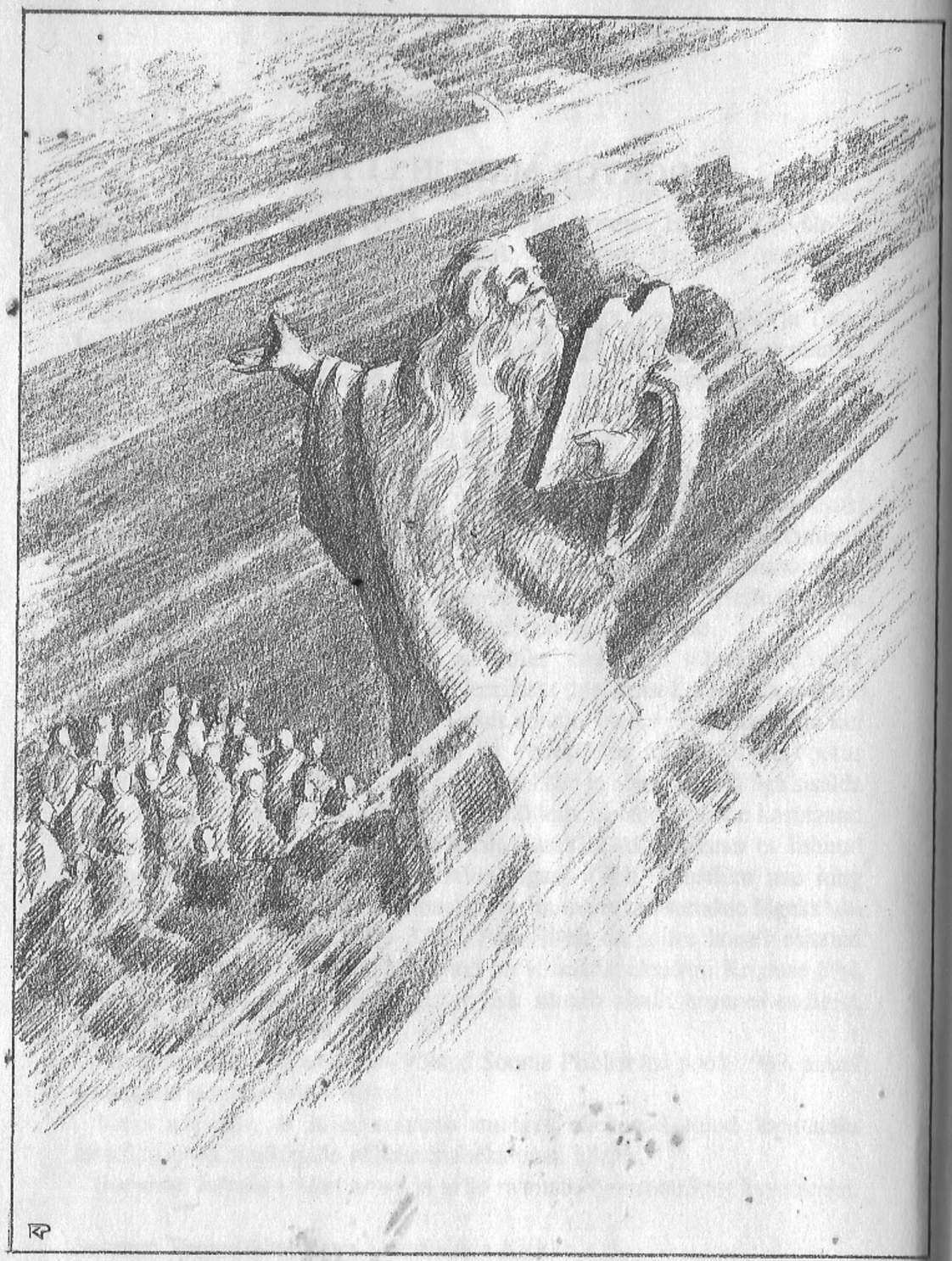

"Pidage neid ja tehke nende järele!" 5 Mo 4,6.

ESIMENE PEATÜKK

Jumala kümme käsku,

nagu pereisa peab neid oma kodakondsetele selgitama.

Esimene käsk

Mina olen Issand, sinu Jumal. Sul ei tohi olla muid jumalaid minu kõrval.

Mida see tähendab?

Meie peame Jumalat üle kõigi asjade kartma, armastama ja Tema peale lootma.

Teine käsk

Sina ei pea mitte Issanda, oma Jumala nime ilmaasjata suhu võtma, sest Issand ei jäta seda nuhtlemata, kes Tema nime asjata suhu võtab.

Mida see tähendab?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me Tema nimel ei nea, ei vannu, ei nõiu, ei valeta ega peta, vaid et me Teda kõiges hädas appi hüüame, palume, kiidame ja ülistame.

Kolmas käsk

Sina pead pühapäeva pühitsema.

Mida see tähendab?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me jutlust ja Jumala sõna ei põlga, vaid et me seda pühaks peame ning heal meelel kuulame ja õpime.

Neljas käsk

Sina pead oma isa ja ema austama, et sinu käsi hästi käiks ja sina kaua elaksid maa peal.

Mida see tähendab?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma vanemaid ja juhtkonda ei põlga ega vihasta, vaid et me neid austame, teenime, nende sõna kuulame ning neid armastame ja kalliks peame.

Viies käsk

Sina ei tohi tappa.

Mida see tähendab?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma ligimese ihule ega hingele ei tee ühtki kahju ega kurja, vaid et me teda aitame ja temale head teeme kõigis ihuhädades.

Kuues käsk

Sina ei tohi rikkuda abielu.

Mida see tähendab?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me vooruslikult ja puhtalt elame nii mõtetes, sõnades kui tegudes, ja et igaüks armastab ja austab oma abikaasat.

Seitsmes käsk

Sina ei tohi varastada.

Mida see tähendab?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma ligimese raha või vara ei võta ega võltsitud kauba või petmisega enda kätte ei kisu, vaid et me aitame kasvatada ja hoida tema vara ja peatoidust.

Kaheksas käsk

Sina ei tohi anda vâletunnistust oma ligimese vastu.

Mida see tähendab?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma ligimese peale valet ei tunnista, teda ei reeda, keelt ei peksa ega tema kohta laimujutte ei

levita, vaid et me tema eest kostame, temast head räägime ja kõik asjad hea poole pöörame.

Üheksas käsk

Sina ei tohi himustada oma ligimese koda.

Mida see tähendab?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma ligimeselt ei püüa saada tema pärandust või koda kavaluse või seaduse väänamisega, vaid et me teda aitame seda enesele pidada.

Kümnes käsk

Sina ei tohi himustada oma ligimese abikaasat, sulast, ümmardajat, kariloomi ega midagi muud, mis talle kuulub.

Mida see tähendab?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma ligimese abikaasat, peret ega kariloomi ära ei meelita, ahvatle ega vägisi ei võta, vaid et me neid manitseme paigale jääma ja usinalt oma kohust täitma.

Mida ütleb Jumal kõigi nende käskude kohta?

Ta ütleb nii: **Mina, Issand, sinu Jumal, olen vali Jumal, kes vanemate süü nuhtleb laste kätte kolmanda ja neljanda põlveni neile, kes mind vihkavad, aga neile, kes mind armastavad ja minu käske täidavad, osutan ma heldust tuhandest põlvest saadik.**

Mida see tähendab?

Jumal ähvardab nuhelda kõiki neid, kes astuvad üle neist käskudest. Seepärast peame kartma Tema viha ega tohi teha nende käskude vastu, aga Tema tõotab armu ja kõike head kõigile, kes neid käske täidavad. Seetõttu peamegi Jumalat armastama, Tema peale lootma ja heal meelel Tema käskude järgi elama.

TEINE PEATÜKK

Usutunnistus,

nagu pereisa peab seda oma kodakondsetele selgitama.

ESIMENE ÕPETUS
Loomisest

Mina usun Jumalasse, kõigeväelisse Isasse, taeva ja maa Loojasse.

Mida see tähendab?

Mina usun, et Jumal on loonud minu koos kõigi teiste olenditega, andnud minule ihu ja hinge, silmad, kõrvad ja kõik ihuliikmed, mõistuse ja kõik meeled ning et Ta neid alal hoiab.

Ta annab ka rõivad ja jalatsid, söögi ja joogi, koha ja koja, abikaasa ja lapsed, põllu, kariloomad ja kogu vara.

Ta kingib mulle rikkalikult iga päev toitu ja kõik muu eluks vajaliku, kaitseb mind kõigi hädaohtude eest, hoiab ja päästab kõigest kurjast.

Ta teeb seda kõike pelgast isalikust, jumalikust headusest ja halastusest, ilma et mina seda millegagi oleksin pälvinud või vääriksin.

Kõige selle eest on minu kohus Teda kiita ja ülistada, Teda teenida ja Tema sõna kuulata.

See on tõesti tõsi.

TEINE ÕPETUS
Lunastusest

Mina usun Jeesusesse Kristusesse, Tema ainsasse Pojasse, meie Issandasse, kes on saadud Pühast Vaimust, ilmale tulnud neitsi Maarjast, kannatanud Pontius Pilatuse ajal, risti löödud, surnud ja maha maetud, alla läinud surmavalda[1], kolmandal päeval üles tõusnud surnuist, üles läinud taeva, istub Jumala, kõigeväelise Isa paremal käel, sealt Tema tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle.

[1]Vaata "surmavald" sõnaselgitust küsimuse 200 alaviites lk 146.

Mida see tähendab?

Mina usun, et Jeesus Kristus, tõeline Jumal, Isast enne kõikide aegade algust sündinud, ja ka tõeline inimene, sündinud neitsi Maarjast, on minu Issand, kes on lunastanud minu, kadunud ja hukkamõistetud inimese; kes on päästnud ja lunastanud minu kõigist pattudest, surmast ja kuradi meelevallast — mitte kulla ega hõbeda, vaid oma püha, kalli verega, oma süütu kannatamise ja surmaga.

Seda tegi Ta selleks, et ma Tema oma oleksin ja Tema riigis Tema alamana elaksin, Teda igaveses õiguses, süütuses ja õndsuses teeniksin, nõnda nagu Tema on surnuist üles tõusnud ning elab ja valitseb igavesti.

See on tõesti tõsi.

KOLMAS ÕPETUS
Pühitsusest

Mina usun Pühasse Vaimusse, üht püha kristlikku kirikut, pühade osadust, pattude andeksandmist, ihu ülestõusmist ja igavest elu. Aamen.

Mida see tähendab?

Mina usun, et ma oma mõistusest ega väest ei saa uskuda Jeesusesse Kristusesse, oma Issandasse, ega saa tulla Tema juurde, vaid Püha Vaim on mind evangeeliumi kaudu kutsunud, oma annetega valgustanud, õiges usus pühitsenud ja hoidnud.

Samuti kutsub Ta kogu kristlaskonda maa peal, kogub, valgustab, pühitseb ja hoiab ainsas ja õiges usus Jeesuses Kristuses. Selles kristlaskonnas annab Ta minule ja kõigile usklikele iga päev kõik patud andeks, äratab viimsel päeval minu ja kõik surnud üles ning annab minule ja kõigile Kristusesse uskujaile igavese elu.

See on tõesti tõsi.

KOLMAS PEATÜKK

Meie Isa Palvest,

nagu pereisa peab seda oma kodakondsetele selgitama.

Meie Isa, kes Sa oled taevas.

Mida see tähendab?

Nende sõnadega tahab Jumal meid julgustada uskuma, et Tema on meie tõeline Isa ja meie Tema tõelised lapsed, et me julgesti ja kindla lootusega paluksime Teda nagu armsad lapsed oma armast isa.

Esimene palve

Pühitsetud olgu Sinu nimi.

Mida see tähendab?

Jumala nimi on küll iseendast püha, kuid me palume selles palves, et see pühitsetaks ka meie juures.

Kuidas see sünnib?

See sünnib siis, kui Jumala sõna õpetatakse puhtalt ja selgesti ja meie Jumala lastena selle järgi pühasti elame, selleks aita meid, armas Isa taevas! Kes aga õpetab ja elab teisiti kui õpetab Jumala sõna, see ei pühitse Jumala nime meie seas, selle eest hoia meid, taevane Isa!

Teine palve

Sinu riik tulgu.

Mida see tähendab?

Jumala riik tuleb küll iseenesest, ilma meie palveta, kuid meie palume selles palves, et see tuleks ka meie juurde.

Kuidas see sünnib?

See sünnib siis, kui taevane Isa annab oma Püha Vaimu meile, nii et me usume Tema armu läbi Tema püha sõna ning elame Jumalale meelepäraselt nii siin ajalises kui ka hiljem igaveses elus.

Kolmas palve

Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.

Mida see tähendab?

Jumala hea ja armuline tahtmine sünnib küll ilma meie palveta, aga me palume selles palves, et see sünniks ka meie juures.

Kuidas see sünnib?

Kui Jumal rikub ja takistab kõike kurja nõu ja tahtmist, mis ei taha lasta meid Tema nime pühitseda ja Tema riiki tulla, nii nagu on kuradi, maailma ja meie liha tahtmine, mis ei lase meid Tema nime pühitseda ja Tema riiki tulla, vaid kui Ta meid kinnitab ja hoiab kindlalt oma sõnas ja usus meie eluotsani. See on Tema armuline ja hea tahtmine.

Neljas palve

Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.

Mida see tähendab?

Jumal annab küll igapäevase leiva ka ilma meie palveta kõigile, ka kurjadele inimestele. Kuid me palume selles palves, et Ta laseks meil taibata Tema headust ja et me õpiksime oma igapäevast leiba tänulikult vastu võtma.

Mis on igapäevane leib?

Kõik see, mida me iga päev vajame: toit, jook, riided, jalanõud, koht, koda, põld, kariloomad, raha, vara, vaga abikaasa, vagad lapsed, vagad töötegijad, vagad ja ustavad ülemused, vagad töötajad, hea valitsus, hea ilm, rahu, tervis, head kombed ja hea nimi, ustavad sõbrad ja naabrid ja muu seesugune.

Viies palve

Ja anna meile andeks meie võlad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.

Mida see tähendab?

Me palume selles palves, et Isa taevas ei vaataks meie patu peale ega keelaks meile sellepärast seda, mida me palume, kuigi me ei väärі seda,

mida me palume, ega ole seda ära teeninud, vaid et Tema annaks meile seda kõike oma armust. Sest me teeme iga päev palju pattu ja pälvime ainult karistust. Nii tahame ka meie tõesti jällegi südamest andeks anda ja teha meeleldi head neile, kes meie vastu patustavad.

Kuues palve

Ja ära saada meid kiusatusse.

Mida see tähendab?

Jumal ei kiusa küll kedagi, aga me palume selles palves, et Jumal võtaks meid kaitsta ja hoida, et kurat, maailm ja meie liha meid ei petaks ega viiks eksiteele, ahastusse või mõne muu suure häbi ja teotuse sisse. Palume ka seda, et kui me ka satume niisugusesse kiusatusse, et me lõpuks siiski kiusatuse võidaksime.

Seitsmes palve

Vaid päästa meid ära kurjast.

Mida see tähendab?

Me palume selles palves lõpuks, et Isa taevas päästaks meid igasugusest ihu- ja hinge-, varanduse- ja aukahjust ja et Tema viimaks, kui meie surmatund saabub, annaks meile õndsa lõpu ja võtaks meid armulikult sellest hädaorust enese juurde taevasse.

Lõpusõnad

Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

Mida "aamen" tähendab?

Ma võin olla kindel selles, et selline palve on meelepärane Isale taevas ja et Ta võtab seda kuulda, sest Tema ise on käskinud meid niimoodi palvetada ja on tõotanud meid kuulda võtta. Aamen, aamen, see tähendab: jah, jah, see on tõesti nii.

NELJAS PEATÜKK

Püha ristimise sakramendist,

nagu pereisa peab seda oma kodakondsetele selgitama.

Esiteks

Mis on ristimine?

Ristimine ei ole lihtsalt vesi, vaid see on vesi, mis seondub Jumala käsuga ja liitub Jumala sõnaga.

Missugune on see Jumala sõna?

See on Jumala sõna, mida meie Issand Jeesus Kristus lausub Matteuse evangeeliumi viimases peatükis: **"Minge siis ja tehke jüngriteks kõik rahvad, neid ristides Isa, Poja ja Püha Vaimu nimesse."**

Teiseks

Mida annab või mis kasu toob ristimine?

Ristimine saadab pattude andeksandmise, vabastab surmast ja kuradist ning annab igavese õndsuse kõigile, kes usuvad Jumala sõna ja Tema tõotusi.

Missugused on need Jumala sõnad ja tõotused?

Need on sõnad, millised meie Issand Jeesus Kristus lausub Markuse evangeeliumi viimases peatükis: **"Kes usub ja keda ristitakse, see saab õndsaks; aga kes ei usu, see mõistetakse hukka."**

Kolmandaks

Kuidas saab vesi nii suurt mõju avaldada?

Muidugi ei tee seda vesi, vaid Jumala sõna, mis on nii vees kui koos veega, ja usk, mis usaldab seda veega seotud Jumala sõna. Sest ilma Jumala sõnata jääb vesi lihtsalt veeks ega toimu mingit ristimist, aga koos Jumala sõnaga on see ristimine, see on armurikas eluvesi ja "uuestisünni pesemine Pühas Vaimus", nagu püha Paulus ütleb Tiituse kirja kolmandas peatükis: **"Uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu, keda Tema on rikkalikult välja valanud meie peale Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija läbi, et meie, Tema armu läbi õigeks tehtud, saaksime igayese elu pärijateks lootuse järele. See sõna on ustav."**

Neljandaks

Mida tähendab veega ristimine?

See tähendab, et vana Aadam peab meis igapäevase patukahetsuse ja meeleparanduse läbi uputatama ja surema koos kõigi pattude ja kurjade himudega, ja iga päev peab jälle väljuma ja tõusma uus inimene, kes elaks õiguses ja puhtuses igavesti Jumala ees.

Kuhu see on kirja pandud?

Püha Paulus ütleb kirjas roomlastele kuuendas peatükis: **"Me oleme siis surmasse ristimise kaudu ühes temaga maha maetud, et otsegu Kristus on surnust üles äratatud Isa au läbi, nõnda meiegi käiksime uues elus."**

VIIES PEATÜKK

Võtmete meelevald,

nagu pereisa peab seda oma kodakondsetele selgitama.

Mis on võtmete meelevald?

Võtmete meelevald on eriline vaimulik jõud, mille Kristus on andnud oma kogudusele maa peal. Selle najal annab kogudus kahetsejatele andeks nende patud, kuid seob teised nende pattudega seniks, kuni nad hakkavad oma patte kahetsema.

Kus on see kirjas?

Johannes kirjutab oma evangeeliumi 20. peatükis: **"Issand Jeesus puhus nende peale ja ütles neile: 'Võtke vastu Püha Vaim! Kelledele te iganes patud andeks annate, neile on need andeks antud; kelledele te iganes patud kinnitate, neile on need kinnitatud.'"**

Mida sina usud nende sõnade põhjal?

Mina usun, et kui seatud Kristuse teenrid teevad Tema jumalikul käsul oma tööd, eriti kui nad hoiavad kristlikust kogudusest eemal avalikud ja mittekahetsevad patused, ning samas vabastavad pattudest need, kes kahetsevad ja soovivad end parandada, siis on see ka taevas sama kindel ja kehtiv nagu teeks seda meie Issand ise.

Kuidas õpetada kristlasele pihtimist?

Mis on piht?

Piht jaguneb kaheks osaks. Esiteks me tunnistame oma patud ja teiseks võtame oma pihiisalt vastu patust vabastamise ehk andeksandmise nagu teeks seda Jumal ise. Me ei kahtle, vaid usume kindlalt, et patud on selle andeksandmise kaudu Jumala ees taevas andeks antud.

Milliseid patte tuleb tunnistada?

Jumalale me peame tunnistama end süüdi kõigis pattudes, ka neis, mida me ei tunne, nagu palume seda Meie Isa palves. Aga pihiisale peame tunnistama vaid need patud, milliseid me teame ja oma südames tunneme.

Millised need on?

Oled sa siis isa, ema, poeg, tütar, peremees, perenaine või teenija? Katsu ennast läbi kümne käsu põhjal: Kas oled sa olnud sõnakuulmatu, truudusetu, laisk, vihane, häbematu, riiakas, oled sa kedagi solvanud kas sõnade või tegudega, kas oled varastanud, jätnud oma kohustused täitmata, olnud hooletu või tekitanud kellelegi kahju.

Lühike õpetus erapihi tarvis

Kui vajad erapihti, mine oma hingekarjase juurde ja pöördu tema poole järgmiselt: "Armas õpetaja, palun mind pihile võtta ja mulle Jumala nimel pattude andeksandmist kuulutada." Siis räägi talle, mis sulle muret teeb ja su südant vaevab. Kuula hoolega, kui ta annab sulle nõu ja sind Jumala sõnaga lohutab ja seejärel pattude andeksandmist kuulutab, lausudes: *"Meie Issanda Jeesuse Kristuse volitusel ja käsul annan mina sulle andeks sinu patud Isa, Poja ja Püha Vaimu nimel. Aamen. Mine rahus!"*

KUUES PEATÜKK

Püha altarisakrament,

nagu pereisa peab seda oma kodakondsetele selgitama.

Mis on püha altarisakrament?

See on meie Issanda Jeesuse Kristuse tõeline ihu ja veri, mille on Kristus ise meile, kristlastele, seadnud söömiseks ja joomiseks leiva ja veini näol.

Kus see kirjas on?

Pühad evangelistid Matteus, Markus, Luukas ja püha Paulus kirjutavad järgmist: **Meie Issand Jeesus Kristus võttis sel ööl, mil Ta ära anti, leiva, tänas, murdis, andis oma jüngritele ja ütles: Võtke ja sööge, see on minu ihu, mis teie eest antakse! Tehke seda minu mälestuseks! Selsamal kombel võttis Ta ka karika pärast õhtusöömaaega, tänas, andis neile ja ütles: Võtke, jooge sellest kõik, see karikas on uus leping minu veres, mis teie eest valatakse pattude andeksandmiseks! Nii sagedasti, kui teie sellest joote, tehke seda minu mälestuseks!**

Mis kasu on sellisest söömisest ja joomisest?

See selgub meile järgmistest sõnadest: **"Teie eest antud ja valatud pattude andeksandmiseks."**

Nende sõnadega antakse selles sakramendis meile patud andeks, antakse meile elu ja õndsus, sest kus on pattude andeksandmine, seal on ka elu ja õndsus.

Kuidas saab ihulik söömine ja joomine nii suurt mõju avaldada?

Söömine ja joomine seda muidugi ei tee, vaid need sõnad, mis siin seisavad: **"Teie eest antud ja valatud pattude andeksandmiseks."** Need sõnad koos ihuliku söömise ja joomisega on peamised selles sakramendis.

Ja kes neid sõnu usub, sellel on see, mida nad lubavad ja lausuvad, nimelt pattude andeksandmine.

Kes on vääriline seda sakramenti vastu võtma?

Paastumine ja ihu poolest valmistumine on küll kena väline komme, kuid tegelikult väärib armulauda ja on sellekś ette valmistatud vaid see, kes usub neid sõnu: **Teie eest antud ja valatud pattude andeksandmiseks.**

Aga see, kes neid sõnu ei usu või neis kahtleb, see ei ole vääriline ega armulauaks ette valmistatud, sest sõnad **"teie eest"** nõuavad usklikke südameid.

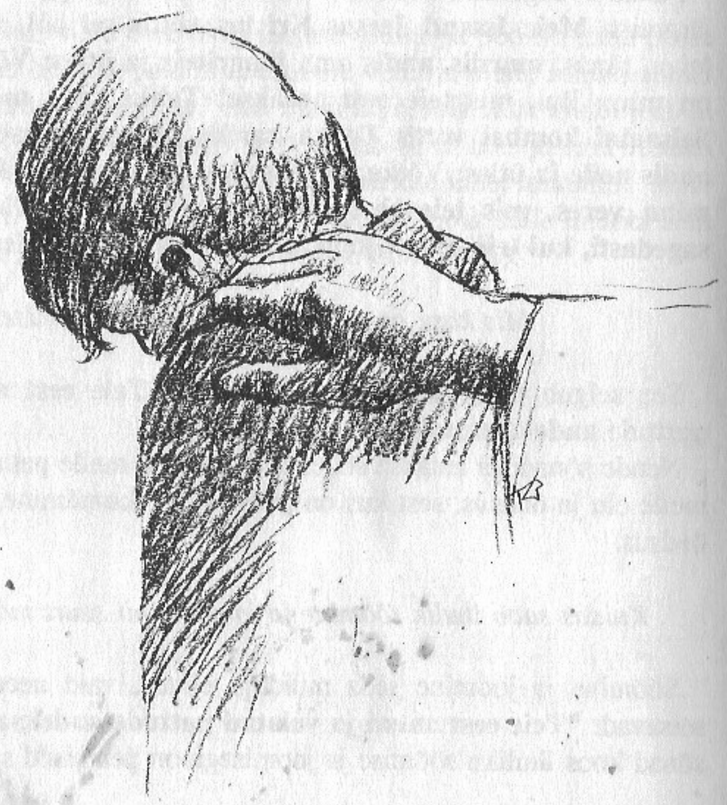

PALVEID,

missuguseid pereisa peab õpetama oma kodakondsetele hommiku- ja õhtupalveteks.

Hommikupalve

Kui sa hommikul sängist tõused, õnnista end püha ristimärgiga ja ütle: **"Jumala Isa, Poja ja Püha Vaimu nimel. Aamen."**

Seejärel loe põlvitades või seistes usutunnistus ja Meie Isa palve. Soovi korral võid lisada veel sellise palve:

"Ma tänan Sind, mu taevane Isa, Jeesuse Kristuse, Sinu armsa Poja läbi, et Sa sel ööl mind kõige häda ja kahju eest oled varjanud, ja palun Sind, et Sa ka sel päeval mind hoiaksid pattu ja kurja tegemast, et minu teod ja elu oleksid Sulle meelepärased. Nõnda annan ma Sinu kätte ennast kogu ihu ja hingega. Olgu Sinu püha ingel mulle saatjaks, et kurjal vaenlasel ei oleks meelevalda minu üle. Aamen."

Võid laulda ka ühe vaimuliku laulu või muul viisil oma hinge kosutada ja siis rõõmsal meelel tööle asuda.

Õhtupalve

Kui sa õhtul magama heidad, õnnista end püha ristimärgiga ja ütle: **"Isa, Poja ja Püha Vaimu nimel. Aamen."**

Seejärel loe põlvitades või seistes usutunnistus ja Meie Isa palve. Soovi korral võid lisada veel sellise palve:

"Ma tänan Sind, mu taevane Isa, Jeesuse Kristuse, Sinu armsa Poja läbi, et Sa sel päeval oled mind armulikult hoidnud, ja palun Sind: anna mulle andeks kõik mu patud ja eksimused! Varja mind sel ööl armulikult! Ma annan enese kogu ihu ja hingega ja kõik Sinu kätte. Olgu Sinu püha ingel mulle saatjaks, et kurjal vaenlasel ei oleks meelevalda minu üle! Aamen."

Siis heida kärmesti ja rõõmsal meelel puhkama.

Söögi- ja tänupalve,

missuguseid pereisa peab õpetama oma kodakondsetele.

Palve enne sööma hakkamist

Kogu pere asugu kokkupandud kätega viisakalt ja aupaklikult söögilaua juurde ning öelgu:

"Kõikide silmad ootavad Sind, Issand, ja Sina annad neile nende roa omal ajal; Sina avad oma käed ja täidad kõik, mis elab, heameelega." (L 145, 15-16)

Seejärel loe Meie Isa palve ja lausu:

"Armas taevane Isa, õnnista meid ja neid ande, mida Sa meile oma suurest armust oled andnud Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen."

Tänupalve pärast söömist

Ka nüüd ristame käed ja ütleme aupaklikult:

"Tänagem Issandat, sest Tema on hea ja Tema heldus kestab igavesti! Kiitkem Teda, sest Tema annab toidu kõigile elavaile, ka kaarnapoegadelegi, kes Teda appi hüüavad. Issandal on heameel nende üle, kes Teda kardavad ja kes Tema helduse peale loodavad."

Siis loe Meie Isa palve ja ütle:

"Me täname Sind, armas taevane Isa, kõigi Sinu heategude eest, kiidame Sind, kes Sa elad ja valitsed igavesti. Aamen."

KODUALTAR

Lauseid Piiblist igaühele lugemiseks ja järgimiseks vastavalt tema kutsumusele ja seisundile.

Koguduse jutlustajatele ja hingekarjastele.

Sellepärast pange tähele iseendid ja kõike karja, kellele Püha Vaim on pannud teid ülevaatajaiks karjastena hoidma Jumala kogudust, mille ta on omandanud iseenese vere läbi (Ap 20,28).

Niisiis tuleb koguduse ülevaatajal olla laitmatu, ühe naise mees, kaine, mõistlik, viisakas, külalislahke, osav õpetama; mitte joodik, mitte riiakas, vaid leebe, rahunõudja, mitte rahaahne, vaid kes oma maja hästi valitseb, kes oma lapsi peab sõnakuulmises kõige austusega. Ta ärgu olgu alles vastpöördunu. Ta pidagu kinni ustavast sõnast vastavalt õpetusele, et ta oleks võimeline niihästi manitsema terves õpetuses kui ka kummutama vasturääkijate väited (1 Ti 3,2-4,6. Tt 1,9).

Millised on kristlase kohustused oma õpetaja ja hingekarjase suhtes?

Aga sinna majasse jääge, sööge ja jooge, mis neil on, sest töötegija on oma palga väärt (Lk 10,7).

Nõnda on ka Issand seadnud neile, kes evangeeliumi kuulutavad, et nad elaksid evangeeliumist (1 Ko 9,14).

Aga keda õpetatakse sõnaga, see jagagu kõike head sellele, kes teda õpetab. Ärge eksige, Jumal ei anna ennast pilgata (Ga 6,6-7).

Vanemaid, kes hästi juhatavad kogudusi, peetagu kahekordse austuse väärilisteks, eriti neid, kes töötavad sõnas ja õpetuses. Sest Kiri ütleb: "Ära seo kinni härja suud, kui ta pahmast tallab!" ja "Töötegija on oma palga väärt!" (1 Ti 5,17-18.)

Aga me palume teid, vennad, tunnustada neid, kes teevad tööd teie seas ja on teie ülevaatajad Issandas ning juhatavad teid, ja pidada neid üpris väga armsaks nende töö pärast. Elage omavahel rahus! (1 Te 5,12-13, Lutheri tõlke järgi.)

Olge sõnakuulelikud oma juhatajaile ja alistuge neile; sest nemad valvavad teie hingi nagu need, kelledel tuleb aru anda, et nad teeksid seda rõõmuga ja mitte ohates; sest teil ei oleks sellest kasu (He 13,17).

Valitsejaile alistumisest

Iga hing olgu allaheitlik valitsemas olevaile ülemustele; sest ülemus ei ole muud kui Jumalalt, kus neid on, seal on nad Jumala poolt seatud. Kes nüüd ülemusele vastu paneb, see paneb vastu Jumala korrale; aga kes vastu panevad, saadavad eneste peale nuhtluse... sest ta ei kanna mõõka asjata; ta on Jumala teenija, kättemaksja nuhtluseks sellele, kes kurja teeb (Ro 13,1-2.4).

Alamatele

Andke siis keisrile, mis kuulub keisrile, ja Jumalale, mis kuulub Jumalale! (Mt 22,21.)

Siis on tarvis olla allaheitlik, mitte ainult nuhtluse, vaid ka südametunnistuse pärast. Sellepärast makske ka makse; sest nemad on Jumala sulased, kes selleks peavad oma ametit. Tasuge kõigile, mis teie kohus on: maksu, kellele maksu; tolliraha, kellele tolliraha, kartust, kellele kartust; au, kellele tuleb au anda! (Ro 13,5-7.)

Ma manitsen siis nüüd kõigepealt tegema palveid, palvusi, eestpalveid, tänupalveid kõigi inimeste eest, kuningate ja kõigi ülemate eest, et võiksime vaikselt ja rahulikku elu elada kõiges jumalakartlikkuses ja austuses. Sest see on hea ja armas Jumala, meie Õnnistegija meelest (1 Ti 2,1-3).

Tuleta neile meelde, et nad alistuksid valitsejaile ja ülemaile sõnakuulelikud oleksid (Tt 3,1).

Alistuge kõigele inimeste seatud korrale Issanda pärast, olgu kuningale kui ülemale valitsejale, või pealikuile kui neile, kelled tema on läkitanud kurjategijaile nuhtluseks, aga heategijaile kiituseks (1 Pe 2,13-14).

Naisemehele

Mehed, elage naisega targasti kui nõrgema astjaga ja osutage neile austust, sest nad on elu armuanni kaaspärijad, nagu teiegi, et teie palved poleks tagajärjeta (1 Pe 3,7).
Ärge olge karmid nende vastu (Kl 3,19).

Abielunaistele

Teie, naised, olge allaheitlikud oma meestele... nõnda nagu Saara oli sõnakuulelik Aabrahamile, ja "hüüdis teda isandaks", ja tema lapsiks te olete saanud, kui te teete head ega karda ühtki hirmutust (1 Pe 3,1.6).

Vanematele

Ja teie, isad, ärge ärritage oma lapsi vihale, vaid kasvatage neid karistuses ja Issanda manitsuses (Ef 6,4).

Lastele

Lapsed, kuulake oma vanemate sõna Issandas, sest see on õige. "Austa oma isa ja ema!" - see on esimene käsusõna, millel on tõotus: "et sinu käsi hästi käiks ja sina kaua elaksid maa peal!" (Ef 6,1-3.)

Noorsoole

Samuti teie, nooremad, alistuge vanemaile ja riietuge kõik alandlikkusega üksteise vastu; sest "Jumal paneb suurelistele vastu, aga alandlikele ta annab armu!" Siis alanduge Jumala vägeva käe alla, et Ta teid ülendaks omal ajal! (1 Pe 5,5-6.)

Töötegijaile

Orjad, olge sõnakuulelikud neile, kes teie isandad on koha poolest, kartuse ja värinaga oma südame kohtlases meeles, otsegu Kristusele, mitte silmakirjaks, nagu püüdes olla inimestele meelepärast, vaid kui Kristuse orjad, kes südames teevad, mida Jumal tahab, orjates hea meelega otsegu

Issandat ja mitte inimesi, teades, et Issand selle hea, mis keegi on teinud, tasub igaühele, olgu ta ori või vaba (Ef 6,5-8).

Tööandjatele

Ja teie, isandad, tehke neile samuti ja jätke ähvardamine, sest te teate, et nende ja teie Issand on taevas ja temal ei ole isikute eelistamist (Ef 6,9).

Leskedele

Aga kes õige lesk on ja üksi maha jäänud, see loodab Jumala peale ja jääb kindlasti anumistesse ja palvetesse ööd ja päevad. Aga kes elab lihahimus, see on elusalt surnud (1 Ti 5,5-6).

Kõigile ühiselt

Armastage oma ligimesi nagu iseennast! Armastus ei tee ligimesele kurja; siis on armastus käsu täitmine (Ro 13,9-10).

Tehke eestpalveid... kõigi inimeste eest (1 Ti 2,1).

Kui õpime need asjad pähe,
ei õnnistus meist mööda lähe.

KOLMAS LISA

KÜSIMUSED KOOS VASTUSTEGA,

millised on koostanud doktor Martin Luther püha armulaua vastuvõtmisele valmistuja jaoks. Kõige eelpool õpitu kordamiseks võib pihiisa sinult küsida, aga võid teha seda ka ise järgnevalt:

1. Kas usud, et oled patune? - Usun, et olen patune.

2. Kuidas sa seda tead? - Kümnest käsust, mille vastu olen eksinud.

3. Kas su patud teevad sulle muret? - Teevad, olen mures sellepärast, et olen eksinud Jumala vastu.

4. Missuguse karistuse Jumalalt oled sa oma pattudega ära teeninud? - Olen ära teeninud. Tema viha ja halastamatuse, surma ja igavese hukatuse.

5. Soovid sa siiski pääseda? - Soovin.

6. Millel põhineb see sinu soov? - Issanda Jeesuse Kristuse tõotusel.

7. Kes on Kristus? - Ta on Jumala Poeg, tõeline Jumal ja tõeline inimene.

8. Mida on Kristus siis sinu heaks teinud? - Ta on surnud minu eest ja valanud minu eest ristil oma verd pattude andeksandmise nimel.

9. Kuidas sa seda tead? - Evangeeliumist ja püha altarisakramendi seadmissõnadest.

10. Kuidas kõlavad armulaua seadmissõnad? - Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl, mil Tema ära anti, võttis leiva, tänas, murdis, andis oma jüngritele ja ütles: "Võtke, sööge, see on minu ihu, mis teie eest antakse! Tehke seda minu mälestuseks!" Selsamal kombel võttis Ta karika pärast õhtusööma-aega, tänas, andis neile ja ütles: "Võtke, jooge sellest kõik, see karikas on uus leping minu veres, mis teie eest valatakse pattude andeksandmiseks! Nii sagedasti, kui te sellest joote, tehke seda minu mälestuseks!"

11. Kas sa usud, et selles sakramendis antakse sulle Kristuse tõeline ihu ja tõeline veri? - Usun.

12. Mis sunnib sind niiviisi uskuma? - Kristuse sõna: Võtke ja sööge, see on minu ihu; võtke ja jooge, see on minu veri.

13. Mida me teeme armulaual osaledes? - Me kuulutame Kristuse surma ja meenutame Tema sõnu: "Nii sagedasti, kui te sellest joote, tehke seda minu mälestuseks!"

14. Miks me peame meenutama ja kuulutama Jeesuse surma? - Selleks, et hakkaksime tõesti taipama, et mitte keegi looduist ei ole saanud meie patte lepitada, vaid ainuüksi meie Issand Jeesus Kristus, ja et õpiksime hindama oma eksimusi ränkadeks, aga Tema armu veelgi suuremaks.

15. Mis sundis Kristust meie patte lepitama? - Tema suur armastus oma Isa vastu, samuti Tema armastus minu ja kõigi teiste patuste vastu, nii nagu on kirjutatud: "Kristus on armastanud mind ja ohverdanud enda minu eest" (Ga 2,20).

16. Mis õhutab sind tulema võimalikult sageli armulauale? -Issanda Jeesuse Kristuse käsk ja tõotus ning omad mured.

17. Mida peab tegema niisugunę inimene, kes ei tunne muret oma pattude pärast ega janune sakramendi järele? - Katsu järele, kas sa oled ikka liha ja veri, usu Jumala sõna, mis ütleb: "Ma tean, et minus, see on minu lihas, ei ela head" (Ro 7,18). Pealegi märkad, et oled maailmas, mille kohta Jumala sõna ütleb:" Kõik, mis on maailmas, lihahimu, silmahimu ja elukõrkus, ei ole Isast, vaid on maailmast" (1 Jh 2,16). Sinu juures on ka alati saatan, kes oma valede ja kurjusega sind alailma meelitab, nagu Piibelgi ütleb:" Olge kained, valvake, sest teie vastane, kurat, käib ümber nagu möirgaja lõukoer otsides, keda neelata. Tema vastu seiske kindlad usus ning teadke, et teie vendadel maailmas tuleb neidsamu kannatusi täielikult kanda" (1 Pe 5,8-9).

+ + +

Läbiproovitud Jumala teener, doktor Martin Luther ütles: "Kui sa vaid näeks, kui mitme mõõga, oda ja noolega sind igal hetkel sihitakse, oleksid sa rõõmus ära kasutama iga võimalust, et sakramendist tihti osa saada ".

Usupuhastaja doktor Martin Lutheri
Väikese katekismuse seletus
ehk

USUÕPETUS

SISSEJUHATUS

1. Miks tuleb õppida Jumala sõna tundma?

Meie Issand Jeesus Kristus on teinud meist juba pühas ristimises oma õpilased. Ta soovib, et me õpiksime tundma Jumala sõna ja seeläbi päästetud saaksime. Ta on öelnud:

> Mt 28,18-20: "Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal. Minge siis ja tehke jüngriteks kõik rahvad, neid *ristides* Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja neid *õpetades* pidama kõike, mida mina teid olen käskinud. Ja vaata, mina olen iga päev teie juures maailma-ajastu otsani!"

Et see meie Lunastaja hea soov täituks, peame õppima Jumala sõna korrapäraselt ja järjekindlalt. Selles abistab meid "Väike katekismus ja usuõpetus".

NB! Jeesuse tahe on, et ka need, keda ei ole lapsena ristitud, õpiksid Jumala sõna ja saaksid ristitud Kolmainu Jumala nimesse.

2. Mis on Väike katekismus?

Kui usupuhastaja Martin Luther (1483-1546), töötas koguduste kuraatorina, märkas ta, et kirik on erilise kriisi olukorras, kus koguduste liikmed ja isegi osa kirikuõpetajaid ei tunne ristiusu põhitõdesid. Siis haaras Luther sule ja kirjutas 1529. aastal Väikese katekismuse. Siia koondas ta Piiblist ristiusu peamised põhitõed. Raamat sai suure soosingu osaliseks. See võeti Lutheri tunnistuskirjade hulka ning seda kasutatakse tänapäevani õpikuna kõigis usutunnistuslikes luterlikes kirikutes.

Ülesanne: Vaata katekismusest, missugused on ristiusu põhitõed.

3. Kuidas me peame Jumala sõna õppima?

Me peame õppima Jumala sõna meeleldi, vastuvõtliku ja alandliku südamega, sest Jumal ise räägib meile ja tahab meid sel teel päästa.

Apostel Peetrus kirjutab:

> 1 Pe 2,2: "Himustage otsegu vastsündinud lapsed vaimset täispiima, et te selle läbi võiksite kasvada õndsuseks."

PIIBEL

4. Mis on Piibel e. Pühakiri?

Püha Piibel on Jumala sõna, mille on kirjutanud pühad inimesed Püha Vaimu mõjutusel. Apostel Peetrus kirjutab:

> 2 Pe 1,21: "Inimese tahtel ei ole iialgi ühtki prohveti kuulutust esile toodud, vaid Pühast Vaimust kantuina on inimesed rääkinud, saades seda Jumala käest."

Püha Piibel ei ole ainult osaliselt Jumala sõna, vaid on tervikuna, sõna sõnalt, tõeline Jumala sõna.

5. Kes on Piibli kirjutanud?

Vana Testament on Moosese ja teiste prohvetite kirjutatud. Uue Testamendi on kirjutanud apostlid ja evangelistid. Need on olnud Püha Vaimu tööriistaks, kui Ta andis inimestele oma sõna kas siis räägituna või kirjapanduna.

> 2 Sa 23,2 (Taavet ütleb): "ISSANDA Vaim räägib minu läbi ja tema sõna on mul keelel!"

> 1 Te 2,13 (Apostel Paulus ütleb): "Teie, kuuldes meilt Jumala sõna, ei võtnud seda vastu mitte inimese sõnana, vaid sellena, mida see tõesti on, Jumala sõnana.

6. Milline on Piibel?

Piibel on ainulaadne, sest see on eksimatu, elav, jõuline ja igavesti muutumatu tõde. Selle najal võib turvaliselt elada ja õndsalt surra.

4 Mo 23,19: "Jumal ei ole inimene, et ta valetaks, inimlaps, et ta kahetseks! Kas tema ütleb, aga ei tee, või räägib, aga ei vii täide?"

He 4,12: "Jumala sõna on elav ja vägev."

Jh 10,35: "Kiri ei või jääda valeks."

He 6,18: "Jumalal on võimatu valetada."

1 Pe 1,25: "Issanda sõna püsib igavesti!"

Jh 17,17: "Sinu sõna on tõde!"

7. Missuguse eesmärgiga on Jumal andnud meile Piibli?

Jumal on andnud meile püha Piibli selleks, et me õpiksime tundma, kuidas saada igavesti õndsaks ehk kuidas saada päästetud.

Sellepärast tahab Jumal:
1. Õppige hoolega Jumala sõna!
2. Uskuge seda kogu südamest!
3. Juhinduge sellest oma elus!
4. Õpetage seda ka teistele!

2 Ti 3,15: "Ja et sina lapsest saadik tunned pühi kirju, mis võivad sind teha targaks, õndsuseks usu kaudu, mis on Kristuses Jeesuses."

Jh 20,31: "Need on kirjutatud, et te usuksite, et Jeesus on Kristus, Jumala Poeg, ja et teil uskudes oleks elu Tema nime sees."

2 Ti 3,16-17: "Kõik Kiri on Jumala Vaimu poolt sisendatud ja on kasulik õpetuseks, noomimiseks, parandamiseks, juhatamiseks

õiguses, et Jumala inimene oleks täielik ja kõigele heale tööle valmistatud."

L 119,105:" Sinu sõna on mu jalale lambiks ja valguseks mu jalgteel!"

Lk 11,28: "Jah, õndsad on need, kes Jumala sõna kuulevad ja seda tallele panevad!"

Mk 16,15: "Minge kõike maailma ja kuulutage evangeeliumi kõigele loodule."

Piibel on kristlikule kirikule ülim autoriteet ja ainus juhis ning kohtunik usuõpetuse ja kristliku elu küsimustes.

1 Ko 4,6: "Mitte üle selle, mis on kirjutatud."

Ga 1,8: "Aga kui meiegi või ingel taevast kuulutaks mingit evangeeliumi selle asemel, mida meie oleme teile kuulutanud - see olgu ära neetud."

8. Millest koosneb Piibel?

Piibel koosneb Vanast ja Uuest Testamendist. Vanas Testamendis on 39 raamatut. See on sündinud kaua aega enne Jeesuse sündi. Uues Testamendis on 27 raamatut. Need on kirjutatud apostlite ajal. Piibel on koguteos, kuhu on koondatud ühtekokku 66 raamatut. Hiljem on raamatud jaotatud peatükkideks ja salmideks.

Ülesanne: Õpi selgeks Piibli raamatute pealkirjad. Neid märgitakse ka lühenditega. Õpi leidma Piiblist kirjakohti, mis on märgitud lühendite abil. Lahenda see ülesanne: Jaan sai ristiisalt sünnipäevaks järgmise telegrammi: "L 86,5 ja Fi 2,10-11." Milline oli telegrammis sisalduv sõnum?

Vana Testament on kirjutatud algselt heebrea, vähesel määral ka arami keeles. Uue Testamendi originaal on kreekakeelne. Piibel on osaliselt või tervikuna tõlgitud väga paljudesse keeltesse ja see töö jätkub. Esmakordselt ilmus Uus Testament eesti keeles lõunaeesti murdes 1686. ja põhjaeesti murdes 1715. aastal. Piibel tervikuna eestindati 1739. aastal.

ESIMENE PEATÜKK

JUMALA KÜMME KÄSKU

9. Mis on Jumala kümme käsku?

Jumala kümme käsku on Jumala püha tahe ehk seadus. Oma käskudes ütleb Jumal meile, mida me peame tegema, mida me ei tohi teha ja millised me peame olema.

> Mi 6,8: "Tema on annud sulle teada, inimene, mis hea on! Ja mida nõuab ISSAND sinult muud kui et sa teeksid, mis on õige, armastaksid osadust ja käiksid hoolsasti ühes oma Jumalaga?"
>
> 3 Mo 19,2: "Olge pühad, sest mina, ISSAND, teie Jumal, olen püha!"

10. Millal Jumal andis inimestele oma seaduse?

Jumal andis oma käsu esmakordselt juba loomisel. Siis kirjutas Ta selle inimese südamesse ehk olemusse nii, et inimene tundis Jumala tahet täielikult ja elas selle järgi.

Pattulangemisega tuhmus Jumala käsu tundmine. Sellest jäi inimese teadvusesse siiski mingi osa, kuid see ei olnud enam täielik ega selge, kõnelemata sellest, et ta oleks olnud võimeline Jumala tahte järgi elama.

See Jumala käsk, mille Ta loomise käigus inimese südamesse kirjutas, avaldub veelgi tuhmununa meie südametunnistuses.

Teistkordselt andis Jumal oma käsud Moosese kaudu Siinai mäel.

> 1 Mo 1,27: "Jumal lõi inimese oma näo järgi."
>
> Ro 2,14-15: "Kui paganad, kelledel ei ole käsku, loomu poolest täidavad käsu nõudeid, on nad, ehk küll neil ei ole käsku, iseenestele käsuks ja näitavad, et käsutegu on kirjutatud nende südametesse, kuna nende südametunnistus ühtlasi tunnistab seda ja nende mõtted

> isekeskis kas kaebavad nende peale või ka kostavad nende eest."

Ülesanne: Loe 2 Mo 19,16 - 20,20 ja 5 Mo 10,1-5 käsu andmine Siinail.

11. Missugused kolm käsku Jumal andis Siinail?

Jumal andis Moosesele Siinail: 1. Loomupärase käsu, 2. Jumala teenimise käsu ja 3. Iisraeli riigialase käsu.

1. Loomupärane käsk oli see sama seadus, mille ta juba loomise käigus kirjutas inimese südamesse. Nüüd andis Ta selle kahele kivitahvlile kirjutatud kümne käsuna. Kõik, mis seal loomupärase käsuna kirja pandud on, puudutab kõiki inimesi.

> 5 Mo 4,13: "Ja tema tegi teile teatavaks oma seaduse, mida ta käskis teid täita — need kümme käsku; ja ta kirjutas need kahele kivilauale."

2. Jumala teenimise käsk oli seadus jumalateenistuse läbiviimisest ja muudest juhistest, mida Iisraeli rahvas täitma pidi. See ennustas piltlikult Lunastaja tulekut, kes inimesena pidi tulema selle rahva keskele.

Nende juhiste abil pidas Jumal Iisraeli teistest paganarahvastest lahus Vana lepingu ajal ning õpetas neid ootama Lunastaja tulekut.

Nüüd, kui Päästja on kord tulnud, ei ole see seadus enam jõus. Niisiis on meie südametunnistus vaba selle seaduse järgimisest.

> Kl 2,16-17: "Sellepärast ärgu ükski mõistku kohut teie üle sööma või jooma ja pühade või noorkuu või hingamispäevade pärast, mis on vaid tulevaste asjade vari, kuna ihu on Kristuse oma."

Kui keegi läheneb meile maja nurga tagant, näeme tihti eemalt tema varju ja võime juba selle järgi otsustada, kes sealt tuleb. Aga kui ta nähtavale ilmub, siis ei pööra me tema varjule enam tähelepanu, vaid pöörame pilgu ikka tulijale endale. Jumala teenimise käsk oli kui Jeesuse vari, Vana Testamendi vagad mehed aimasid selles Kristust (Mt 11,3), sest Tema ise

ei olnud veel nende hulka jõudnud. Kuid nüüd, pärast Tema tulemist, võime uskuda vahetult Temasse, ilma Jumala teenimise käsu abita.

He 8,13: "Kui ta nimetab uut, siis on ta esimese tunnistanud vananenuks. Aga mis vananeb ja iganeb, on hävimisele ligi!"

3. Iisraeli riigialane käsk määras kindlaks, kuidas Iisraeli rahvast tuli Vana lepingu ajal valitseda. Selle valitsejaks oli Issand ise (teokraatia, Jumala võim), ja see oli piltlik kujutis Kristuse vaimulikust riigist Uue Lepingu ajal.

1 Sa 12,12: "ISSAND, teie Jumal, on teie kuningas."

1 Mo 49,10: "Ei lahku valitsuskepp Juudast ega korraldamissau tema jalge vahelt, kuni tuleb Tema."

12. Missuguseks kaheks rühmaks jagatakse kümme käsku katekismuses?

Katekismuses jagatakse kümme käsku kaheks käsulauaks, sest Mooses sai need kahele kivilauale kirjutatuina.

Esimese laua käsusõnade sisuks on: "Armasta Issandat, oma Jumalat kõigest oma südamest, kõigest oma hingest ja kõigest oma meelest." Mt 22,37.

Teise laua käsusõnade sisu on: "Armasta oma ligimest nagu iseennast." Mt 22,39.

Mt 22,40: "Neis kahes käsus on kogu käsuõpetus ja prohvetid koos."

13. Mis on Jumala käsu sisu?

Jumala käsu sisuks on õige armastus. Kõik Jumala käsud nõuavad meilt õiget armastust.

1 Ti 1,5: "Käskimise eesmärk on armastus puhtast südamest ja heast südametunnistusest ja silmakirjatsematust usust."

ESIMENE KÄSULAUD

14. Millised käsud kuuluvad esimesele käsulauale?

Esimesele käsulauale kuuluvad kolm esimest käsku.

15. Millest räägib Jumal esimeses käsulauas?

Esimeses käsulauas räägib Jumal meile sellest, kuidas me peame käituma Jumala suhtes.

Esimene käsk

Mina olen Issand, sinu Jumal. Sul ei tohi olla muid jumalaid minu kõrval. *Mida see tähendab?* Meie peame Jumalat üle kõigi asjade kartma, armastama ja Tema peale lootma.

16. Mida Jumal selles käsus soovib?

Jumal tahab, et me kogu oma südamest vaid Teda oma Jumalaks peame ja armastame, kummardame ning teenime üksnes Teda.

Mt 4,10: "Sina pead Issandat, oma Jumalat kummardama ja ükspäinis teda teenima!"

5 Mo 6,5: "Armasta ISSANDAT, oma Jumalat, kõigest oma südamest ja kõigest oma hingest ja kõigest oma väest!"

17. Mida Jumal keelab meile selles käsus?

Jumal keelab meile kõik ebajumalad.

Js 42,8: "Mina olen ISSAND, see on mu nimi, ja mina ei anna oma au teistele ega oma kiidetavust nikerdatud kujudele."

18. Mida tähendab Jumal?

Jumal üldises mõttes tähendab midagi niisugust, kellelt inimene ootab kõike head, kellele ta võib igas hädas toetuda, kellest sõltub kogu tema elu ja keda ta kõige selle eest, mis talle antud, kiidab ja tänab. Kui inimene otsib kaitset Piibli Jumalalt, on tal õige Jumal. Kui ta aga loodab ükskõik millele muule, on tal ebajumal.

Luther: "See, mille poole su süda hoiab ja millele sa loodad, on tegelikult sinu jumal."

19. Mis on ebajumala teenimine?

Kui inimene otsib õige Jumala asemel kaitset millegi loodu juures, on see ebajumala teenimine. Kõik, mida inimene õigest Jumalast armsamaks ja tähtsamaks peab, on ebajumala teenimine.

20. Kuidas teenitakse maailmas ebajumalat?

Ebajumalat teenitakse nii avalikult kui ka varjatult.

1. Avalik ebajumala teenimine on nähtav igale kõrvaltvaatajale.

Siia kuulub:
a) Paganlik ebajumalate kummardamine, sealhulgas ebajumalate piltide, taevakehade, loomade, haldjate jms. teenimine, ka valitsejate kummardamine. Saatana teenimine on väga jõle ebajumala teenimine.

Ülesanne: Mõtle järele, missugust isikukultust esineb tänapäeval ja missuguseid eesmärke see teenib. Miks on ka see ebajumala teenimine?

> Ro 1,22-23: "Kiites endid targaks, on nad saanud jõledaks ja on kadumatu Jumala au vahetanud kaduva inimese ja lindude ja neljajalgsete ja roomajate sarnase kuju vastu."

Ülesanne: Loe 2 Mo 32: Kuldvasikas, L 115,3-8 ja Js 44,15-19.

b) Inglite, neitsi Maarja, pühakute, piltide, pühapaikade ja muu taolise kummardamine, mida mõnes kirikus, väliselt kristlaste hulka kuuludes, harrastatakse.

> Mt 4,10: "Sina pead Issandat, oma Jumalat kummardama ja üksipäinis teda teenima!"
>
> Ilm 19,10: "Ja ma heitsin maha tema jalge ette, et teda kummardada, aga tema ütles mulle:'Vaata, ära tee seda! Mina olen sinu ja nende su vendade kaassulane, kelledel on Jeesuse tunnistus. Kummarda ja palu Jumalat!'"
>
> Js 63,16: "Sest sina oled meie isa! Aabraham ju meist ei tea ja Iisrael meid ei tunne! Sina, ISSAND, oled meie isa, muistsest ajast on su nimi 'Meie Lunastaja'!"
>
> 2 Mo 20,4-5: "Sa ei tohi enesele teha kuju ega mingisugust pilti sellest, mis on ülal taevas, ega sellest, mis on all maa peal, ega sellest, mis on maa all vees! Sa ei tohi neid kummardada ega neid teenida."

Ülesanne: Vestelge sellest, missuguseid ebajumalate kummardajate rühmi esineb kristlaste hulgas.

c) Nende jumalateenimine, kes eitavad Jumala Kolmainsust. Nad võivad küll tunnistada, et on üks ainus Jumal, kuid nad ei tunnista, et Kristus on tõeline Jumal ja et ka Püha Vaim on tõeline Jumal. Siia rühma kuuluvad ka need, kes teenivad Jumalat kui ema, sest nad eitavad Piibli Jumalat, kes on Isa, Poeg ja Püha Vaim.

> Jh 5,23: "Kes ei austa Poega, see ei austa Isa, kes tema on läkitanud."
>
> 1 Jh 2,23: "Igaüks, kes salgab Poja, sel ei ole ka Isa. Kes tunnistab Poega, sellel on ka Isa."

Ülesanne: Tuleta meelde, missugused usundid kuuluvad siia.

2. Varjatud ebajumala teenimine. Sellega tegeleb inimene oma sisimas ilma välise rituaalse tegevuseta. Ta peab oma südames jumalaks midagi loodut, kardab ja armastab seda ning loodab selle peale nagu loodaks ta tõelise Jumala peale. Varjatud ebajumala teenimine on:

a) Varanduse, rikkuse, raha ja esemete peale lootmine.

> Ii 31,24-25.28: "Kas ma panin oma lootuse kullale või ütlesin ma kalleimale kullale: 'Ma usaldan sind!' Kas ma rõõmutsesin, et mu varandus oli suur, või et mu käsi saavutas väga palju."

Ülesanne: Loe Lk 12,13-21, rumalast rikkast mehest ja Lk 16,19, rikkusele lootmisest.

Luther nimetab varandust kõige levinumaks ebajumalaks.

b) Võimu, seisuse, ameti peale lootmine.

c) Enese või teiste peale lootmine.

> L 146,3.4: "Ärge lootke õilsate peale, inimlaste peale, kellede käes ei ole abi! Kui tema vaim väljub, siis ta pöördub tagasi oma mulda; samal päeval kaovad tema kõrged mõtted!"

Ülesanne: Loe, mis juhtus Koljatiga 1 Sa 17, Nebukadnetsariga Tn 4,27-29, Peetrusega Mt 26,33-35.69-75. Loe, mida räägib Piibel omaenese tarkusest Jr 9,23, omaenese vagadusest Lk 18,9-12 ja enese jumaldamisest L 14,1.

d) Mingisuguse kire orjamine.

Ülesanne: Vestleme sellest, mis on sellise inimese jumalaks, kes on mängur, joodik, au- või võimuahne? Millal võivad kujuneda ebajumalateks üldine mood või avalik arvamus? Ka töö või harrastused võivad ebajumalaks kujuneda, kui nad takistavad Jumala sõna kuulamist. Too näiteid!

e) Astroloogiasse uskumine: horoskoobid, oraaklid, nõidus, jne.

Ülesanne: Mõtle, kuidas astroloogia ja usk on omavahel vastuolus. Loe Js 47,11-14.

21. Milline patt on ebajumala teenimine?

Ebajumala teenimine on esimene ja peamine patt. Seda tehes on inimene loobunud elavast Jumalast, otsib kaitset loodud asjades ja määrab ennast igavesse hukatusse. Selle vältimiseks tuleb pöörduda elava Jumala poole ja uskuda pattude andeksandmist Kristuses.

> Mt 6,24: "Te ei või teenida Jumalat ja mammonat."
>
> Jr 17,5: "Neetud on mees, kes loodab inimeste peale, teeb liha oma käsivarreks ja kelle süda lahkub ISSANDAST."
>
> Ef 5,5: "Seda te teate tunnetades, et... ahnel, kuna ta on ebajumala ori, ei ole pärandit Kristuse ja Jumala riigis."
>
> Fi 3,19: "Nende ots on hukatus, nende jumal on nende kõht ja nende au on nende häbis; nad taotlevad maapealseid asju."

22. Mida nõuab Jumal meilt esimeses käsus?

Jumal nõuab, et me kogu südamest loodaksime üksnes Tema peale ja elaksime usus Temasse.

23. Missugused kolm asja valitsevad inimese südant, kui ta loodab üksnes Jumala peale?

1. Õige jumalakartlikkus. 2. Õige armastus Jumala vastu. 3. Õige lootmine Jumala peale.

24. Mis on õige jumalakartlikkus?

Õige jumalakartlikkus on see, et me elame pidevalt Jumala palge ees ja kardame lapsemeelselt ja aupaklikult kõigis pisiasjadeski eksida Jumala tahte vastu. Jumalakartlik inimene ei karda ega põgene Jumala eest, vaid ta kardab pattu ja püüab hoiduda seda tegemast, sest ta armastab ja austab Jumalat.

1 Mo 17,1: "Mina olen kõigeväeline Jumal, käi minu palge ees ja ole vaga!"

L 33,8: "Kartku ISSANDAT kogu ilmamaa."

1 Mo 39,9: (Joosep võrgutajale:) "Kuidas tohiksin siis teha seda suurt kurja ja pattu oma Jumala vastu?"

L 111,10: "ISSANDA kartus on tarkuse algus."

Ülesanne: Loe Tn 6: Taaniel lõukoerte augus ja Tn 3: Kolm meest tulises ahjus.

25. Mis on õige armastus Jumala vastu?

Inimene armastab Jumalat üle kõige siis, kui ta oma südames tunnistab Jumala kõrgeimaks aardeks ja rõõmuks. Siis hülgab inimene kõik muu, selle, mis teda Jumalast eraldab ning elab meelsasti Tema käskude järgi.

L 73,25-26 "Kes on mul muu taevas kui sina? Sest sinuga ühes olles ei meelita mind miski maa peal! Kuigi mu liha lõpeb ja mu süda ka, siiski oled sina, Jumal, mu südame kalju ja mu osa igavesti!"

Mt 10,37: "Kes isa või ema rohkem armastab kui mind, see ei ole mind väärt; ja kes poega või tütart rohkem armastab kui mind, see ei ole mind väärt."

Jh 14,23-24: Jeesus vaatas ja ütles temale: "Kui keegi mind armastab, küll ta peab minu sõna. Kes mind ei armasta, see ei pea minu sõna."

1 Jh 5,3: "See on Jumala armastus, et me peame tema käske, ja tema käsud ei ole rasked!"

Ülesanne: Loe 1 Mo 22 ja He 11,17-19: Aabrahami katsumused. Arutage, kas armumine võib tõrjuda kõrvale armastuse Jumala vastu.

26. Milline on õige lootmine Jumala abile?

Me loodame Jumala abile õigesti, kui me usume, et Jumal hoolitseb meie eest ustavalt meie elu igal hetkel ja juhib meid taevaste rõõmude juurde. Siis me ootame Temalt vaid seda, mis meile kasuks tuleb.

Mt 4,4: "Inimene ei ela üksipäinis leivast, vaid igaühest sõnast, mis lähtub Jumala suust!"

Õp 3,5-6: "Looda ISSANDA peale kõigest südamest ja ära toetu omaenese mõistusele! Õpi teda tundma kõigil oma teedel, siis ta teeb su teerajad tasaseks!"

Ii 1,21: "ISSAND on andnud ja ISSAND on võtnud: ISSANDA nimi olgu kiidetud!"

Ülesanne: Loe 1 Mo 39,2.3; 45,4-8 ja 50,20: Joosep lootis Jumala peale.

27. Missugune on esimene käsk teistega võrreldes?

Esimene käsk on peakäsk. Ta sisaldab endas ka kõik teised käsud, sest vaid see täidab kõiki teisi käske, kes täidab esimest kogu südamest. Sellepärast algab kõigi järgnevate käskude selgitus sõnadega: "Me peame Jumalat kartma ja armastama nii..." Luther ütleb: "Kui süda on õiges vahekorras Jumalaga ja seda käsku peab, siis täidetakse ka teisi käske endastmõistetavalt. Ja teisalt jälle see, kes kardab ja armastab midagi muud taevas ja maa peal, eksib nii selle kui ka kõigi teiste käskude vastu." Igaüks meist peab tunnistama, et me ei ole täitnud seda esimest käsku, vaid oleme selle vastu eksinud. Kuid me võime tunnistada Jumalale oma eksimusi ja uskuda, et need meile meie Lunastaja Jeesuse nimel andeks antakse.

Sina ei pea mitte Issanda, oma Jumala nime ilmaasjata suhu võtma, sest Issand ei jäta seda nuhtlemata, kes Tema nime kurjasti pruugib. *Mida see tähendab?* Me peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me Tema nimel ei nea, ei vannu, ei nõiu, ei valeta ega peta, vaid et me Teda kõiges hädas appi hüüame, palume, kiidame ja ülistame.

28. Millest räägib Jumal teises käsus?

Selles käsus räägib Jumal oma nime kasutamisest. Luther ütleb: "Nii nagu esimene käsk õpetab südant uskuma, nii juhatab see käsk meie suud ja keelt Jumala nime õigesti kasutama."

29. Mida mõeldakse Piiblis Jumala nime all?

Jumala nimi tähendab Jumalat ennast sellisena, nagu Ta on end meile oma sõna ja tegude kaudu ilmutanud.

> L 48,11: "Nõnda nagu su nimi, Jumal, ulatub ka sinu ülistus ilmamaa ääreni."
>
> L 8,2: "ISSAND, meie Issand, kui ülev on su nimi kõiges maailmas! Sinu aukuulsus ulatub üle taevaste!"

30. Mida keelab Jumal teises käsus?

Jumal keelab oma nime kuritarvitada. Jumala nime ei tohi lausuda mõtlematult ja asjatult. Seda ei tohi kasutada ka ebaõige asja toetamiseks.

Keelatud on järgmised asjad: Jumala pilkamine, vandumine, sajatamine ja siunamine, pahasoovimine, loata tõotamine, nõidumine ja valetamine Jumala nimel.

31. Mida ütleb Piibel Jumala pilkamise kohta?

Piibel ütleb:

> 3 Mo 24,15: "Kes neab oma Jumalat, see peab oma pattu kandma!"

Olesanne: Loe 3 Mo 24,11-16: Selomiti poja jumalapilkamisest ja Mt 27,27-31: Sõjamehed mõnitasid Issandat Jeesust.

32. Mis on pahasoovlikkus?

Jumala nimel paha soovimine on Jumala viha ja karistuse soovimine ligimesele või iseendale. Ka igasugune muu paha soovimine on keelatud.

> Jk 3,9-10: "Keelega me täname Issandat ja Isa, ja sellega me sajatame inimesi, kes on loodud Jumala sarnasteks. Samast suust lähtuvad tänu ja sajatus. Nii ei tohi olla, mu vennad!"
>
> Ro 12,14: "Õnnistage neid, kes teid taga kiusavad! Õnnistage ja ärge needke!"
>
> Sk 8,17: "Ärge hauduge südames üksteisele kurja!"

Olesanded: Loe 2 Sa 16,7.8: Simei sajatab Taavetit, Mt 26,74: Peetrus neab iseennast, ja Mt 27,25: Juudid paluvad Jumala viha ja karistust. Arutage, miks ei sobi kasutada Jumala nime ei vandudes ega suusoojaks ja miks üldse ei sobi kasutada vandesõnu.

33. Millal ei või vannet anda?

Vandumine on keelatud järgmistel juhtudel:

a) Valevandumine. Siin vannub inimene enese tõtt rääkivat, kuigi valetab teadlikult.

> Sk 8,17: "Ärge armastage valevandumist!"

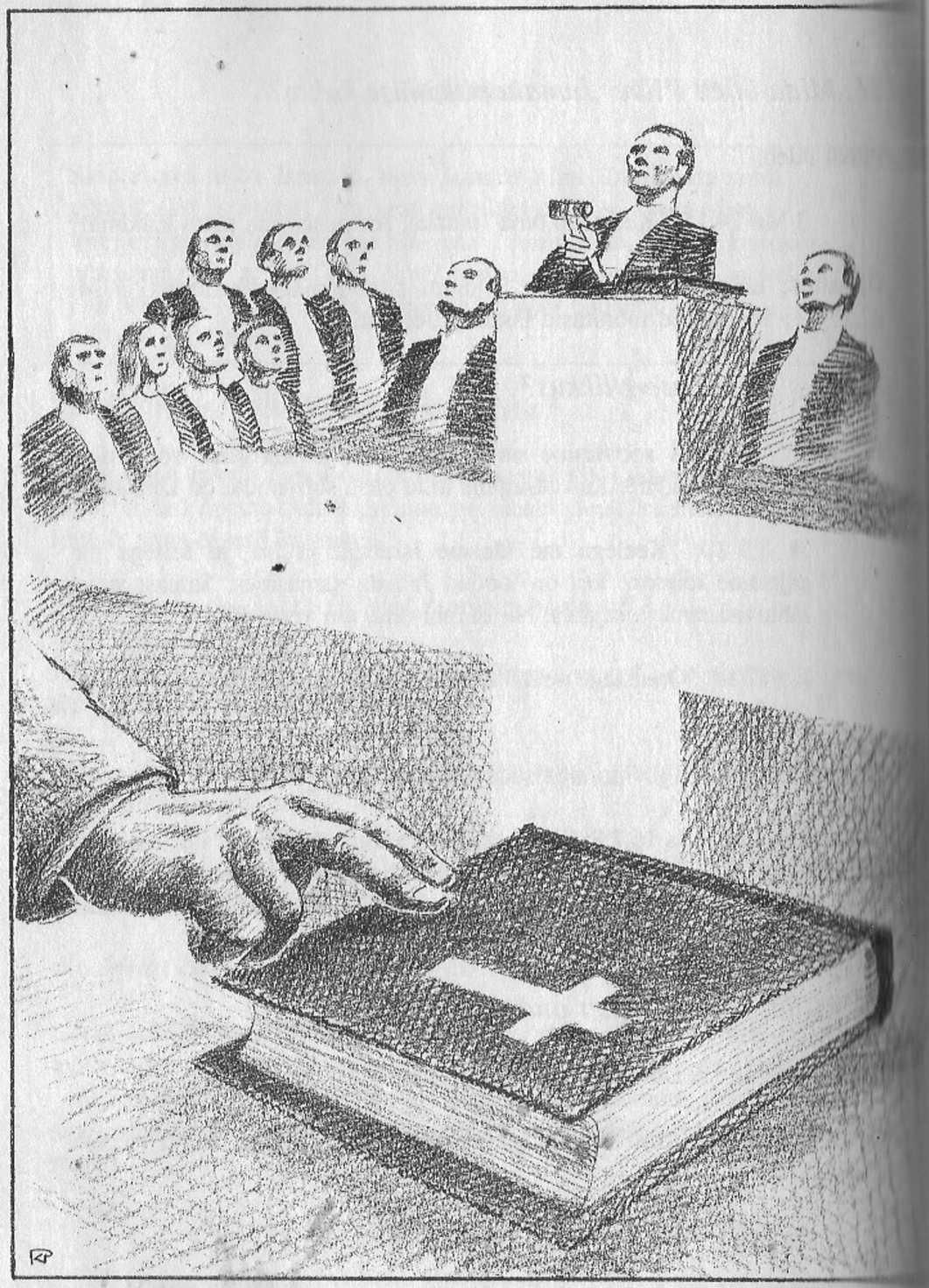

"Karda ISSANDAT, oma Jumalat, ja... vannu tema nime juures!" 5 Mo 6,13.

Ülesanne: Loe Mt 26,72: Peetruse valevanne.

h) Vanne osaleda kuriteos.
Ülesanne: Loe Ap 23,12: Juudid tõotasid tappa Pauluse.

i) Vanne ebakindlas asjas. Sellega tunnistame tõeks selle, milles me ise kindlad ei ole.

Sk 8,16: "Rääkige üksteisele tõtt."

j) Mõtlematu või kergemeelne vanne.
Ülesanne: Loe Mt 14,6-10: Heroodese kergemeelne vanne.

k) Vanne vale asja nimel.
Ülesanne: Loe 1 Sa 28,8-10: Sauli vanne.

l) Tõotused igapäevase elu vähetähtsate asjade juures.
Ülesanne: Loe Mt 5,33-37: Jeesuse hoiatus.

14. Millal tohib ja peabki Jumala nime juures vanduma?

Vandumine ehk vande andmine Jumala nimel ei ole siiski sootuks keelatud. Vanne on lubatud, õige ja vajalik siis, kui peame seda tõe jaluleseadmise huvides tegema. Nii saab see Jumala nimele auks ja ligimesele kasuks. Vandudes Jumala nimel kutsume Teda tunnistama, et me tõtt räägime.

2 Ko 1,23: "Aga ma kutsun Jumala tunnistajaks oma hinge peale, et ma tahtes teid säästa, ei ole veel tulnud Korintosesse."

5 Mo 6,13: "Karda ISSANDAT, oma Jumalat, ja teeni teda ning vannu tema nime juures!"

He 6,16: "Inimesed vannuvad suurema juures ja vanne on neil kinnituseks kui kõige vasturääkimise lõpetus."

Kg 8,2: "Kuule kuninga käsku Jumalale antud vande pärast!"

Ülesanne: Loe 1 Mo 14,22.23 ja 24,2-9: Aabraham, usuisa, andis vande ja nõudis seda ka ümmardajalt, ja Mt 26,63-64: Jeesus oli vandega nõus. Too näiteid õigest vandeandmisest tänapäeval.

35. Mis on nõidumine Jumala nime juures?

Nõidumine Jumala nime juures on Jumala nime kasutamine mitteusulistel eesmärkidel, näiteks haigete parandamiseks, saladuste selgitamiseks ja tuleviku ennustamiseks. Seda pattu teinu võib sattuda karistuseks ühendusse hingevaenlasega.

> 3 Mo 19,31: "Ärge pöörduge vaimude ja "teadjate" poole, ärge otsige neid, et te ei saaks nende läbi roojaseks! Mina olen ISSAND, teie Jumal!"
>
> 5 Mo 18,10-12: "Ärgu leidugu su keskel kedagi... ei ennustajat, pilvest lausujat, märkide seletajat ega nõida, ei manajat, ei vaimude ega tarkade küsitlejat ega surnutelt nõu otsijat! Sest igaüks, kes seda teeb, on ISSANDALE jäle."

Ülesanne: Loe 1 Sa 28,5-14: Sauli silmapete ja Ap 8,9-24: Nõid Siimon. Räägime okultismist ja spiritismist Piibli valgusel.

36. Milles seisneb valetamine ja petmine Jumala nimel?

See, kes Jumala nime kasutades levitab, kaitseb ja ilustab valeõpetust ja jumalata elu, valetab ja petab Jumala nimel.

> Jr 23,31: "Vaata, ma olen prohvetite vastu, ütleb ISSAND, kes pruugivad omaenese keelt ja ütlevad: 'ISSAND ütleb'."
>
> Mt 15,8-9: "See rahvas austab mind oma huultega, aga nende süda on minust kaugel; ilmaaegu teenivad nad mind, levitades õpetusi, mis on inimeste käskimised."
>
> Mt 7,21: "Mitte igaüks, kes minule ütleb: Issand, Issand, ei saa taevariiki, vaid kes teeb mu Isa tahtmist, kes on taevas."

37. Kuidas Jumal hoiatab meid teise käsu alahindamise eest?

Jumal on ühendanud teise käsuga tõsise hoiatuse: "Issand ei jäta nuhtlemata, kes Tema nime kurjasti pruugib."

Ülesanne: Loe Ap 5,1-11: Ananiase ja Safiira karistamine.

38. Kuidas me peame kasutama Jumala nime?

Jumal käseb kasutada oma nime nii, nagu Piibel õpetab ja seda harda ning aupakliku meelega.

> L 115,1: "Mitte meile, ISSAND, mitte meile, vaid oma nimele anna au oma helduse pärast!"

1. Jumal soovib, et otsiksime Tema nimes kaitset kõigi hädade puhul.

> L 50,15: "Ja hüüa mind appi kitsikuse päeval: siis ma tõmban sind sellest välja ja sina annad mulle au!"

Ülesanne: Loe Mt 8,23-27: Jüngrid hädas, Mt 15,22: Kaanani naine ja Lk 23,42-43: Röövel ristil.

2. Jumal tahab, et palvetades otsiksime kaitset Tema nimes.

> Mt 7,7: "Paluge, ja teile antakse; koputage, ja teile avatakse."

Luther ütleb: "On suureks abiks, kui harjutame endid iga päev usaldama end Jumala hoolde nii oma ihu kui hingega, naise ja lastega, teenijate ja kogu oma varaga kõige häda eest, mis meid võib tabada. Sellest on saanud alguse nii söögi- kui hommiku- ja õhtupalved."

3. Jumal tahab, et me kiidaksime ja ülistaksime Tema nime. Seda me teeme tänupalvetes ja ülistuslauludes ja mujalgi, kui tunnistame, et oleme kõik hea Jumalalt kingiks saanud.

> Jk 1,17: "Kõik hea and ja kõik täiuslik annetus on ülalt ja tuleb valguse Isalt."

L 103,1-2: "Kiida, mu hing, ISSANDAT, ja kõik, mis mu sees on, tema püha nime! Kiida mu hing, ISSANDAT, ja ära unusta kõiki tema heategusid!"

Ülesanne: Loe Lk 17,11-19.

4. Jumal tahab, et me räägiksime Temast oma lähedastele nii sõnade kui tegudega.

L 145,10-12: "Sind ülistavad, ISSAND, kõik sinu teod, ja su vagad tänavad sind! Nemad kõnelevad sinu riigi auhiilgusest ja nad räägivad sinu vägevusest, et teada anda inimestele tema vägevust ja tema riigi auhiilguse ilu!"

Selle elus, kes on end Kristusse omaks tunnistanud, on truudus ja ausus, kohusetunne ja vastutus kõigis küsimustes nii kodus, tööl kui mujalgi ning sellega liituv sõbralikkus, leplikkus ja rõõmsameelsus siirad tõendid tema usust.

2 Ko 3,3: "Te olete Kristuse kiri."

5. Jumal tahab, et me tunnistame Tema nime inimeste ees. See toimub eelkõige nii, et õpetame Jumala sõna sisu seda moonutamata, kaitseme seda valeõpetuse eest ja oleme valmis ohverdama kõik Jumala au ja hingede igavese pääsemise nimel.

Mt 10,32-33: "Igaüks nüüd, kes mind tunnistab inimeste ees, teda tunnistan minagi oma Isa ees, kes on taevas. Aga kes iganes mind ära salgab inimeste ees, seda salgan minagi oma Isa ees, kes on taevas!"

Mk 8,38: "Sest kes häbeneb minu ja mu sõnade pärast selles abielurikkujas ja patuses tõus, selle pärast häbeneb ka Inimese Poeg, kui ta tuleb oma Isa auhiilguses ühes pühade inglitega!"

39. Millal me kiidame ja ülistame Jumala nime?

Jumala nime kiidame iga päev oma palvetes ja kodustel hardushetkedel. Üheskoos kiidame ja ülistame Teda koguduse jumalateenistustel palvete, laulude ja annetustega.

Kl 3,16: "Kristuse sõna elagu rohkesti teie seas. Kõige tarkusega õpetage ja juhatage üksteist psalmidega ja kiituslauludega ja vaimulike lauludega, tänumeeles lauldes Issandale oma südames."

Õp 3,9: "Austa ISSANDAT oma varandusega ja uudseviljaga kõigest oma saagist."

Jn 2,10: "Aga mina tahan ohverdada sinule tänulaulu kõlades!"

Kolmas käsk

Sina pead pühapäeva pühitsema. *Mida see tähendab?* Me peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me jutlust ja Jumala sõna ei põlga, vaid et me seda pühaks peame ning heal meelel kuulame ja õpime.

40. Missugune nädalapäev oli Vana Testamendi ajal puhkepäev?

Vana Testamendi ajal puhkepäevaks oli sabat ehk meie laupäev. Siis koguneti Jumala sõna ümber. Sabat tähendab tõlkes puhkust. Sabat oli eeskuju Jeesusest, kelles anti meile südametunnistuse rahu ja igavene õndsus pattude andeksandmises kui tasuta kingitus ilma omapoolsete teeneteta.

3 Mo 23,3: "Kuus päeva tehtagu tööd, aga seitsmes päev on täielik hingamispäev, *püha kokkutulek*."

He 4,3: "Sest meie, kes usume, saame hingamisse."

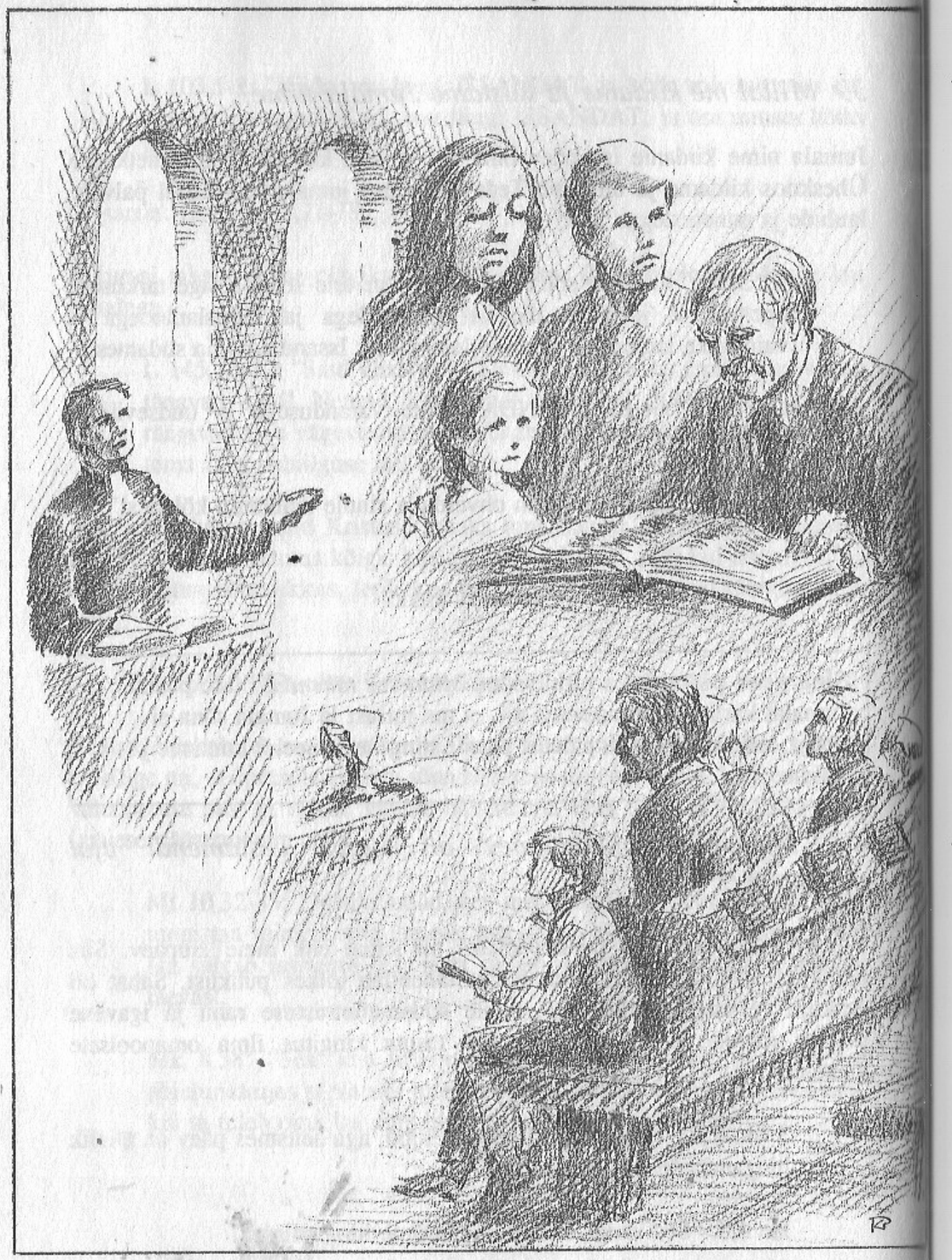

"Sinu sõna on mu jalale lambiks ja valguseks mu jalgteel", L 119,105.

Mt 11,28: "Tulge minu juurde kõik, kes olete vaevatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamise!"

41. Kuidas peab Uue Lepingu kirik täitma kolmandat käsku?

Jumal ei ole kohustanud Uue Lepingu kirikut pidama juutide sabatit, mida peetakse laupäeval. Ta ei ole määranud ka mingit teist päeva selle asemele. Kuid Ta tahab, et me ikka endiselt koguneme Tema sõna juurde. Üheks üldiseks kogunemispäevaks on kristlased valinud oma kristlikku vabadust kasutades pühapäeva ehk Issanda päeva. Sest Kristus tõusis surnuist pühapäeval, nädala esimesel päeval. Tema tõi meile õige puhkuse, kui Ta võitis patu ja surma.

Jh 5,18: "Jeesus mitte ainult ei olnud pannud mikski hingamispäeva, vaid oli ka ütelnud Jumala oma Isa olevat, tehes ennast Jumala sarnaseks."

Kl 2,13-17: "Jumal on meid teinud elavaiks ühes Kristusega, andes meile andeks kõik meie üleastumised, kui ta kustutas meie kohta käiva võlakirja ühes selle sätetega... ärgu ükski mõistku kohut teie üle sööma või jooma ja pühade või noorkuu või hingasmispäevade pärast, mis on vaid tulevaste asjade vari, kuna ihu on Kristuse oma."

Kl 3,16: "Kristuse sõna elagu rohkesti teie seas. Kõige tarkusega õpetage ja juhatage üksteist psalmidega ja kiidulauludega ja vaimulike lauludega, tänumeeles lauldes Issandale oma südames."

Ülesanne: Loe He 4,1-13: Jumala rahva puhkus.

42. Mis on pühitsemine?

Pühitsemine on mingi eseme eraldamine ja õnnistamine Jumala poolt määratud otstarbeks Jumala sõna ja palve läbi. Ilma Jumala sõnata ei ole võimalik mitte midagi pühitseda.

1 Ti 4,4-5: "Sest kõik, mis Jumal on loonud, on hea, ja miski ei ole hüljatav, kui seda vastu võetakse tänuga. Sest seda pühitsetakse Jumala sõna ja palve läbi."

43. Mis on puhkepäeva pühitsemine?

Me pühitseme puhkepäeva õieti siis, kui me:

1. Koguneme usus kuulama koguduses puhast Jumala sõna, kasutama sakramenti, kiitma ja paluma Jumalat.

2. Kasutame igaüks usinasti Jumala sõna ja pühitseme oma elu seda uskudes. - Jõudeolek ilma Jumala sõna kasutamata ei ole puhkepäeva pühitsemine.

Ap 2,42: "Aga nemad jäid alati apostlite õpetusse ja osadusse ja leivamurdmisse ja palvetesse."

He 10,25: "Ning ärgem jätkem maha oma koguduse kooskäimisi, nõnda, nagu mõnel on kombeks."

Ap 17,11: "Nemad võtsid sõna vastu kõiges hea meelega ja uurisid iga päev Kirjast, kas see on nõnda, nagu kuulutati."

44. Milleks kohustab Jumal meid kolmandas käsus?

Jumal kohustab meid kogu elu jooksul iga päev pidama Tema sõna au sees ja kuulama seda, et me saaksime oma usus Kristusesse igavese elu ja Ta soovib, et me Tema sõnast juhinduksime.

Mt 4,4: Jeesus ütles: "Kirjutatud on: Inimene ei ela üksipäinis leivast, vaid igaühest sõnast, mis lähtub Jumala suust."

Jh 17,17: "Pühitse neid tões: sinu sõna on tõde!"

Luther: "Isikut, päeva ja tegu pühitsetakse alati siis, kui käsitletakse, jutlustatakse, kuulatakse, loetakse või meenutatakse Jumala sõna, mitte teo

sooritamise välispidiseks märgiks, vaid Sõna pärast, mis meid pühaks teeb... Alati, kui nii toimitakse, veedetakse puhkepäev õigesti."

45. Mida keelab Jumal kolmandas käsus?

Jumal keelab oma sõna alahindamise.

He 10,25: "Ning ärgem jätkem maha oma koguduse kooskäimisi, nõnda nagu mõnel on kombeks."

Jh 8,47: "Kes Jumalast on, see kuuleb Jumala sõna. Teie ei kuule selle pärast, et teie ei ole Jumalast."

46. Mis on Jumala sõna alahindamine?

Jumala sõna alahindamine on selle Jumala toime alahindamine. See juhtub avalikult siis, kui Piiblit ei peeta Jumala sõnaks või kui Jumala sõna ei kuulata, ei loeta, ei uurita ega rakendata ning ei kasutata sakramente.

Varjatult juhtub see siis, kui seda kõike küll tehakse, kuid suhtutakse sellese laisalt, ükskõikselt, hoolimatult või silmakirjalikult.

Ülesanne: Loe Jr 36: Joakim põletab Jeremija rullraamatu ja Lk 8,5-15: Jeesuse tähendamissõna külvajast.

47. Millal me oleme süüdi Jumala sõna alahindamises?

Oleme süüdi Jumala sõna alahindamises, kui:

1. Peame selle maailma asju tähtsamateks kui Jumala sõna kuulamist.

Lk 8,11.14: Jeesuse seletustest tähendamissõnale külvajast: "Seeme on Jumala sõna... mis ohakate sekka kukkus, need on need, kes kuulavad ja lähevad ära ning lämbuvad muredest ja rikkusest ja elu lõbudest ega kanna valmis vilja."

2. Keeldume kuulamast Jumala sõna.

Lk 14,16-24: Tähendamissõna suurest söömaajast: Kutsutud keeldusid tulemast sinna selle maailma asjade pärast. Loe kogu tähendamissõna.

3. Me kas ei usu seda või ei taha selle järgi talitada.

He 4,2: "Sest rõõmusõnum on kuulutatud meile nõnda nagu nendelegi. Ent kuuldud sõnast ei olnud neil kasu, sest see ei imbunud usu läbi neisse, kes seda kuulsid."

Jk 1,22: "Aga olge sõna tegijad ja mitte ükspäinis kuuljad, iseendid pettes."

48. Miks on Jumala sõna alahindamine raske patt?

Kui inimene alahindab Jumala sõna, halvustab ta sellega Jumalat ennast. Samas hülgab ta Jumala hea tahte päästa ennast sõna läbi.

Lk 10,16: "Kes teid kuuleb, see kuuleb mind, ja kes teid hülgab, see hülgab mind; aga kes hülgab mind, see hülgab selle, kes mind on läkitanud!"

Jh 8,47: "Kes Jumalast on, see kuuleb Jumala sõnu. Teie ei kuule sellepärast, et teie ei ole Jumalast."

49. Kuidas peame Jumala sõna pühaks?

Jumala sõna peame pühaks, kui me seda südamest austame ja peame Jumala oma sõnaks ning pühaliku hardusega hoidume seda igati väänamast või alahindamast.

1 Te 2,13: "Teie, kuuldes meilt Jumala sõna, ei võtnud seda vastu mitte inimeste sõnana, vaid sellena, mida see tõesti on, Jumala sõnana."

Js 66,2: "Aga mina vaatan ka niisuguse peale, kes on vilets, kellel on rusukspekstud vaim ja kes väriseb mu sõna ees."

50. Millal me kuulame meeleldi Jumala sõna?

Me kuulame meeleldi Jumala sõna siis, kui tunnistame, et selle omamine on meile kõige tähtsam. See ilmneb nii, et:

1. Tõttame heal meelel koguduse üritustele.

2. Aitame vastavalt oma võimalustele kuulutamiseametit ülal pidada ja Jumala sõna levitada.

3. Osaleme järjekindlalt kodustel hardushetkedel.

4. Uurime usinalt Jumala sõna ka üksi olles.

L 119,72: "Käsuõpetus su huultelt on mulle kallim kui tuhanded kulda ja hõbedat."

L 26,8: "ISSAND, ma armastan su koja asukohta ja su auhiilguse asupaika."

L 122,1: "Ma rõõmutsesin, kui mulle üteldi: 'Lähme ISSANDA kotta!'"

Ap 2,42: "Nemad jäid alati apostlite õpetusse ja osadusse ja leivamurdmisse ja palvetesse."

Ga 6,6: "Keda õpetatakse sõnaga, see jagagu kõike head sellele, kes teda õpetab."

Ap 17,11: "Nemad võtsid sõna vastu kõige hea meelega ja uurisid iga päev Kirjast, kas see on nõnda, nagu kuulutatud."

Ülesanne: Loe Lk 10,39-42: Maarja, Marta õde. Vestelge, kuidas saaks aidata kuulutamiseametit ülal pidada ja Jumala sõna levitada.

51. Kelle jaoks peab Jumala sõna pidevalt kasutusel olema?

Jumal tahab, et me ei kasuta Tema sõna ainuüksi eneste pärast, vaid et me teeksime seda ka teiste pärast. Niisiis peame kuulutama Jeesusest ja tegema ning toetama misjonitööd nii kodu- kui välismaal.

> Mk 16,15: "Minge kõike maailma ja kuulutage evangeeliumi kõigele loodule."
>
> Mt 28,19-20: "Minge siis ja tehke jüngriteks kõik rahvad, neid ristides Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja neid õpetades pidama kõike, mida mina olen käskinud."

Ülesanne: Vestelge, kuidas me saaksime teha misjonitööd.

52. Kuidas me kuulame meeleldi Jumala sõna?

Me kuulame Jumala sõna meeleldi siis, kui võtame selle usus vastu, säilitame ta oma südames, mõtiskleme selle üle ja elame sellest juhindudes.

> Jk 1,24: "Võtke tasase meelega vastu sõna, mis teisse istutati ja võib teie hinged päästa."
>
> Lk 2,19: "Ent Maarja pidas kõik need sõnad meeles ning mõtles nendele oma südames."
>
> Lk 8,15: "Aga mis on heas maas, on need, kes sõna kuulevad, kaunis ja heas südames peavad ning kannavad vilja kannatlikkuses."

Luther ütleb: "Need tavad ja kombed, mis tehakse lahus Jumala sõnast, on Jumala silmis ebapühad, säragu ja sätendagu nad niipalju kui tahes." - "Vaata siis, kui kaunis kuldne pärg moodustub nendest kolmest käsust ja nende õpetusest, kuidas esimene seondub teisega ja see veel kolmandaga. Kolmas juhatab meid jälle esimese juurde tagasi." (2 Mo 20,8.)

Ülesanne: Õpi selgeks pühad ja kirikuaasta lisast nr.3.

TEINE KÄSULAUD

53. Millest räägib Jumal teise käsulaua käskudes?

Jumal räägib teise käsulaua käskudes meile sellest, kuidas me peame käituma oma ligimeste suhtes.

54. Kes on ligimene?

Ligimene on iga inimene, olgu ta sõber või vaenlane, kui ta vajab meie hoolt ja armastust.

> Ga 6,10: "Sellepärast nüüd, et meil on veel aega, tehke head kõikidele, aga kõige enam usukaaslastele."
>
> Mt 5,44-45: "Armastage oma vaenlasi ja palvetage nende eest, kes teid taga kiusavad, et te saaksite oma Isa lapsiks, kes on taevas, sest tema laseb oma päikest tõusta kurjade ja heade üle ja laseb vihma sadada õigete ja ülekohtuste peale."

Ülesanne: Loe Lk 10,29-37: Halastaja samaarlane.

55. Kuidas me oma ligimest peame armastama?

Jumal tahab, et me armastame oma ligimest sama siiralt ja tõeliselt, nagu iseennast. Kui armastame ligimest õieti, on see ühtlasi armastus Jumala vastu.

> Mt 7,12: "Sellepärast kõik, mida te tahate, et inimesed teile teevad, tehke ka neile, sest see on käsuõpetus ja prohvetid."
>
> 1 Jh 4,20-21: "Kui keegi ütleb:"Mina armastan Jumalat", ja vihkab oma venda, siis ta on valelik. Sest kes ei armasta oma venda, keda ta on näinud, ei või armastada Jumalat, keda ta ei ole näinud. Ja

meil on Temalt see käsk, et kes armastab Jumalat, see armastab ka oma venda."

Ülesanne: Loe Mt 25,31-46.

Neljas käsk

Sina pead oma isa ja ema austama, et sinu käsi hästi käiks ja sina kaua elaksid maa peal. Mida see tähendab? Me peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma vanemaid ja juhtkonda ei põlga ega vihasta, vaid et me neid austame, teenime, nende sõna kuulame ning neid armastame ja kalliks peame.

56. Kellest räägib Jumal meile neljandas käsus?

Jumal räägib neljandas käsus meile ligimestest, keda Ta on pannud valitsema meie üle ja keda me peame eriti austama. Need on:

1. Isa ja ema ning nende asemikud.

> Õp 20,20: "Kes neab oma isa ja ema, selle lamp kustub pilkases pimeduses!"
>
> Jh 19,26-27: "Kui nüüd Jeesus nägi risti kõrval seisvat oma ema ja jüngrit, keda ta armastas, ütles ta emale: 'Naine, vaata, see on su poeg!' Pärast ta ütleb jüngrile: 'Vaata, see on su ema!' Ja sestsamast tunnist võttis jünger ta oma kotta."

Ülesanne: Mõtle, kes on vanemate asemikud lastekodus, lasteaias, koolis ja laagris.

2. Pastor ja teised koguduse õpetajad.

> 2 Ku 2,12: "Eliisa nägi seda (Eelija taevasse minekut) ja hüüdis: 'Minu isa, minu isa!'"

> 1 Ko 4,15: "Mina (Paulus) olen teid sünnitanud läbi evangeeliumi Jeesuses Kristuses."

3. Maised võimukandjad, ametnikud, kord ja seadus.

> Ro 13,1.6: "Iga hing olgu allaheitlik valitsemas olevatele ülemustele; sest ülemused ei ole muud kui Jumalast; kus neid on, seal on nad Jumala poolt seatud... sest nemad on Jumala sulased, kes selleks peavad oma ametit."
>
> 1 Pe 2,13-14: "Alistuge kõigele inimeste seatud korrale Issanda pärast, olgu kuningale kui ülemale valitsejale, või pealikule kui neile, kelled tema on läkitanud kurjategijaile nuhtluseks, aga heategijaile kiituseks."

4. Tööandjad ja ülemused.

> 2 Ku 5,13: "Naamani sulased astusid ligi ja rääkisid temaga ning ütlesid: 'Mu Isa...!'" (Tõlge heebreakeelse Piibli järgi.)
>
> 1 Pe 2,18: "Sulased, olge kõige kartusega allaheitlikud oma isandaile, mitte ainult headele ja leplikele, vaid ka tigedaile."
>
> Mt 8,8-10: "Aga sõjapealik kostis ja ütles: 'Issand, mina pole väärt, et sa mu katuse alla tuled, vaid ütle ainult sõna, siis mu poiss paraneb. Sest ma isegi olen inimene valitsuse all, ja minu käsu all on sõjamehi. Ja kui ma ütlen ühele: 'Mine!', siis ta läheb, ja teisele: 'Tule!', siis ta tuleb, ja oma orjale: 'Tee seda!', siis ta teeb.'"
>
> Kui Jeesus seda kuulis, imestas ta ja ütles neile, kes teda järgisid: 'Tõesti, ma ütlen teile, mitte üheltki Iisraelis ma ei ole leidnud nii suurt usku!'"

5. Vanurid.

> Ap 22,11: Pauluse jutlus juutidele: "Mehed, vennad ja vanemad, kuulge nüüd, mida ma enese kaitseks teile räägin!"

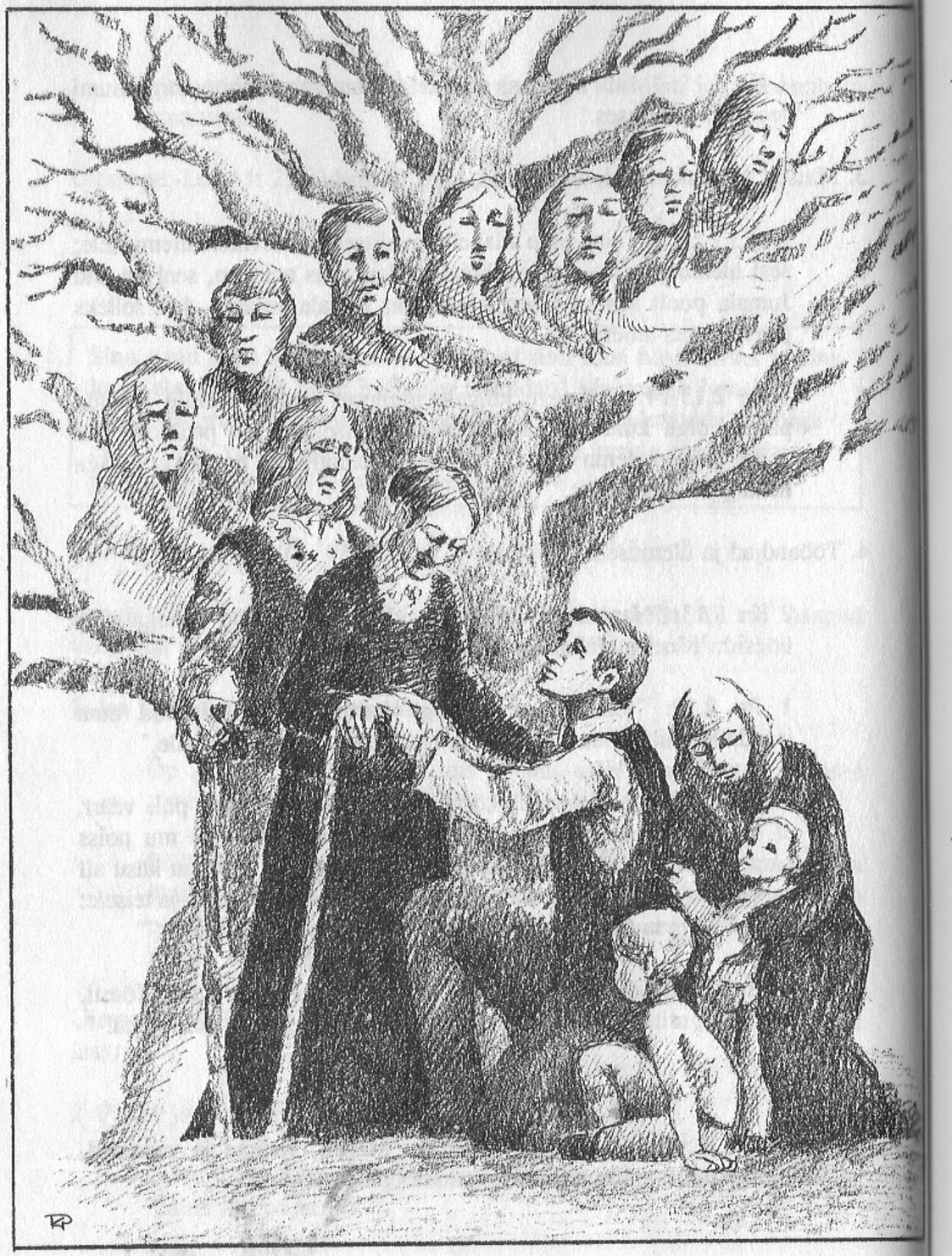

"Sina pead oma isa ja ema austama!"

1 Ti 5,1,2: "Vana meest ära sõitle valjusti, vaid manitse teda kui isa... vanemaid naisi kui emasid."

57. Mida pannakse selles käsus vanematele südamele?

Jumal tahab, et vanemad hoolitseksid oma laste eest isaliku ja emaliku armastusega, annaksid neile ülalpidamise ja kaitse, õpetaksid neile Jumala sõna ja juhiksid neid tõsisele jumalakartlikkusele ning annaksid neile head eeskuju nii õige usu, vagaduse kui heade kommete osas. Kasvatamise peamiseks eesmärgiks olgu küpsete, vastutustundlike ja iseseisvate inimeste kasvatamine, kes järgiksid usus Jumala sõna ja austaksid riigi seadusi, korda ja häid kombeid.

Ef 6,4: "Isad, ärge ärritage oma lapsi vihale, vaid kasvatage neid karistuses ja Issanda manitsuses."

NB! Karistus e. distsipliin on see, et inimesele asetatakse õiged ja turvalised piirid, mille raames ta peab elama ja tegutsema.

Ülesanded: Loe 1 Mo 18,19, 5 Mo 6,6-9, Õp 13,24, 22,15, 23,13.14 ja Mt 18,6.10. Vestelge teemal: Mida valusam vits, seda armsam laps.

58. Milleks kohustab neljas käsk lapsi ja alluvaid?

Neljas käsk kohustab meid austama, kuuletuma ja armastama oma vanemaid ja kõiki neid, keda selles käsus vanematena mõeldakse. Samas keelab see käsk meil neid halvustada ja vihata.

59. Miks me peame vanemaid austama?

Jumal on ise seadnud selle korra, et on olemas vanemad, pastorid, ülemused. Tema on seadnud ka selle, et noor peab austama vanu inimesi. Me peame järgima neljandat käsku kõigepealt Jumala tõttu. Kui me austame vanemaid, austame sellega ka Jumalat. Kui me vanemaid halvustame, halvustame ühtlasi ka Jumalat.

Tt 2,5: "(Nad peavad) olema viisakad, kasinad, allaheitlikud, et Jumala sõna mitte ei pilgataks."

60. Kes hoolitseb meie eest vanemate kaudu?

Jumal ise hoolitseb meie eest vanemate, pastorite ja ülemuste kaudu. Ka sellepärast me peame austama neid ja osutama neile püha aupaklikkust ja alandlikkust. "Austamine on palju suurem asi kui armastamine, sest selles on peale armastuse veel ka varjatud aupaklikkust suursugususe vastu, selles on alandlikkust ja aukartust." (Luther.)

Ro 13,1.4: "Ülemad ei ole muud kui Jumalast, kus neid on, seal on nad Jumala poolt seatud... sest tema on Jumala teener sinu heaks."

61. Millal me alahindame ja vihastame vanemaid?

Me alahindame ja vihastame vanemaid ja valitsust siis, kui me ei anna neile seda austust, mida Jumal on neile määranud, vaid oleme sõnakuulmatud, räägime neile inetusi või pahandame neid muul viisil. Nii äratame neis õiglast viha ja sunnime endid karistama.

5 Mo 27,16: "Neetud olgu, kes põlgab oma isa ja ema! Ja kogu rahvas ütelgu: 'Aamen!'"

Ro 13,3-4: "Sest valitsejad ei ole hirmuks headele tegudele, vaid kurjadele. Kui sina aga ei taha tunda hirmu ülemuse ees, siis tee head, ja siis sa saad temalt kiitust. Sest tema on Jumala teener sinu heaks, aga kui sa kurja teed, karda, sest ta ei kanna mõõka asjata; ta on Jumala teenija, kättemaksja nuhtluseks sellele, kes kurja teeb."

Ülesanne: Loe 1 Mo 37,32-35: Jaakobi pojad valmistavad oma kurjusega isale meelehärmi.

62. Missugune patt on vanemate halvustamine?

Vanemate halvustamine on suur patt, mille eest Jumal karmilt karistab.

Õp 30,17: "Silma, mis irvitab isa ja põlgab elatanud ema, peavad kaarnad jõe ääres välja nokkima ja kotka pojad sööma."

Ro 13,2: "Kes nüüd ülemusele vastu panevad, saadavad eneste peale nuhtluse."

Ülesanne: Loe 1 Sa 4: Eeli poegade surm, 2 Sa 15: Absalomi mäss ja hukkumine ning 2 Ku 2,23.24: Peeteli poisikeste karistamine pilkamise pärast.

63. Millal me austame vanemaid?

Me austame vanemaid ja valitsejaid siis, kui me tõelises jumalakartlikkuses osutame neile seda au, mida Jumal neile on määranud, ja teeme seda kogu oma käitumisega.

Ml 1,6 "Poeg austab isa ja sulane isandat."

Ro 13,7: "Tasuge kõigile, mis teie kohus on: maksu, kellele maksu; tolliraha, kellele tolliraha; kartust, kellele kartust; au, kellele au tuleb anda!"

3 Mo 19,32: "Hallpea ees tõuse üles ja vanale anna au! Karda oma Jumalat! Mina olen ISSAND!"

Ülesanne: Loe 1 Ko 2,19: Kuningas Saalomoni aupaklik käitumine oma ema suhtes, ja 1 Mo 46,29: Joosepi südamlik käitumine oma isaga.

Luther ütleb: "Noortele tuleb siis rõhutada, et nad peaksid oma vanemaid Jumala asemikeks ja mõtleksid, et kuigi isa ja ema võivad olla alamast seisusest, vaesed, põdurad või tigedad, on nad ikkagi Jumalast antud. Ärge jätke neid ilma sellest austusest, mis neile kuulub, nende elukommete või vigade pärast... Nende poole tuleb ka kõnes pöörduda laitmatult, ei tohi nendega turtsakalt, ähvardavalt ega praalivalt rääkida. Vanematele tuleb järele anda ja leplik olla ka siis, kui nad vahel liiale lähevad."

64. Millal me vanemaid teenime?

Teenime oma vanemaid siis, kui teeme palumatagi kõik nende heaks ja osutame neile tänulikkust oma südames.

Ülesanne: Loe 1 Mo 47,11.12: Joosepi hoolitsus oma isa eest, ja Jh 19,26-27: Issanda Jeesuse hoolitsus oma ema eest.

65. Millal me oleme sõnakuulelikud oma vanematele?

Oleme oma vanematele sõnakuulelikud siis, kui kuuletume neile kõigis neis asjades, milles Jumal on neid meie üle valitsema määranud.

> Kl 3,20: "Lapsed, olge oma vanemaile sõnakuulelikud kõigis asjus, sest see on Issandale meelepärane!"

Ülesanne: Loe Lk 2,51: Issanda Jeesuse alandlikkusest.

66. Millal me ei tohi sõnakuulelikud olla?

Kui vanemad, ülemused või riigiseadus või miski muu sunnib meid talitama vastu Jumala käsule, mida me ei või teha puhta südametunnistusega, siis peame järgima pigem Jumala kui inimese käsku.

> Ap 5,29: "Jumala sõna tuleb rohkem kuulda kui inimese sõna."

Ülesanded: Loe 2 Mo 1,15-24: Heebrealaste ämmaemandad ei surmanud vastsündinud poisslapsi, nagu vaarao oli käskinud, ja Er 3,13-5,2: Ester astub välja rahva kaitseks. Mõtle, kas ka tänapäeval on midagi niisugust, kus me ei saa täita seadust või kellegi antud käsku.

67. Millal me peame oma vanemaid armsateks ja kalliteks?

Me peame oma vanemaid armsateks ja kalliteks siis, kui tänumeeles võimaldame neile kõike head, talume kannatlikult nende nõrkusi ja palvetame nende eest.

Ülesanne: Loe l Mo 45,3 ja 50,1: Joosepi armastus oma isa vastu, ja 1 Ti 5,4. Vestelge sellest, mida me kodus teha võiksime.

68. Milline tõotus liitub neljanda käsuga?

Neljanda käsuga liitub järgmine tõotus: "et su käsi hästi käiks ja sina kaua elaksid maa peal".

69. Mida Jumal meile selle tõotusega südamele paneb?

Jumal tahab meile südamele panna seda, et vanemate austamine on väga tähtis ja et selle käsu täitmine toob kaasa suure õnnistuse. Jumal kannustab meid siinkohal seda käsku usinalt täitma.

> Ef 6,2-3: "'Austa oma isa ja ema!' — see on esimene käsusõna, millel on tõotus: 'et su käsi hästi käiks ja sina kaua elaksid maa peal!'"

VIIES KÄSK JA SELLELE JÄRGNEVAD KÄSUD

Neljandas käsus rääkis Jumal meile nendest, keda Ta on meist kõrgemale asetanud. Viiendas ja järgmistes käskudes räägib Ta meile kõigist ligimestest ja määrab selle, kuidas tuleb nende vastu õiget ligimesearmastust üles näidata sõltumata nende ühiskondlikust seisundist.

Viies käsk

Sina ei tohi tappa. *Mida see tähendab?* Me peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma ligimese ihule ega hingele ei tee ühtki kahju ega kurja, vaid et me teda aitame ja temale head teeme kõigis ihuhädades.

70. Kellel on õigus määrata inimelu pikkust?

Kuna ajalik elu on Looja kingitus, siis ainuüksi Temal on õigus selle pikkuse üle otsustada.

Ii 14,5: "Tema elupäevad on määratud ja tema kuude arv on sinu käes."

71. Millise patu keelab Jumal viiendas käsus?

Viiendas käsus keelab Jumal igasuguse inimelu omavolilise kahjustamise ja tapmise.

72. Millal saab inimelu alguse?

Inimelu saab alguse sigimisest, ja Jumal kaitseb oma viiendas käsus ka loote elu.

L 139,13.16: "Sina kudusid mind mu ema ihus... Sinu silmad nägid mind juba eos."

Jr 1,4-5: "Mulle tuli ISSANDA sõna, ta ütles: 'Enne kui ma emaihus sind valmistasin, tundsin ma sind.'"

Kui Piibel kasutab loote kohta isikulisi asesõnu sina ja mina, näitab see, et me oleme inimesed ja Looja konkreetne looming juba emaihus, tähendab enne sündimist.

Ülesanded: Mõtle, kuidas tuleb kristlikust seisukohast lähtudes aborti suhtuda. Aga kui loode on haige? Loe Am 1,13 ja Lk 1,41-44 ja mõtle, mida need kirjakohad ütlevad abordi kohta.

73. Millal toimub patustamine viienda käsu vastu?

Viiendat käsku rikutakse, kui:

1. Inimene röövib elu oma ligimeselt või iseendalt kas oma käega või teiste abil. Jumal keelab nii mõrva, tapmise, enesetapu kui ka osalemise tapmises.

3 Mo 19,16: "Ära varitse oma ligimese verd! Mina olen ISSAND!"

Ap 16,28: "Ära tee enesele kurja."

Ap 16,28: "Ära tee enesele kurja."

Ülesanne: Loe 1 Mo 4,3-12: Kain tappis oma venna, 2 Sa 12,9: Taavet laskis tappa Uurija, 5 Mo 22,8: Hoolimatus surma põhjustajana, Mt 27,5 ja Jh 17,12: Juuda enesetapp ja hukatusse sattumine, Am 1,13: Ammonlaste patt, ja 2 Sa 1,1-16: Amalekkide osa Sauli enesetapus.

2. Teeme või räägime midagi sellist, mille tõttu me ligimese elu lüheneb või muutub talumatuks. Me ei tohi kahjustada ka oma elu, lühendades seda kõlvatu elu tõttu või riskides kergemeelselt ohtutega.

Õp 12,18: "Mõni paiskab sõnu otsekui mõõgapisteid, aga tarkade keel on terviseks!"

Ro 3,13-17: "Nende kurk on lahtine haud, oma keelega nad petavad, madude mürk on nende huulte taga. Nende suu on täis sajatamist ja kibedaid sõnu; nende jalad on nobedad verd valama; hävitus ja õnnetus on nende teedel, ja rahu nad ei tunne."

Ef 4,22: "Teil tuleb enesest ära heita endise elu poolest vana inimene, kes ennast hävitab järgides petlikke himusid."

Mt 4,7: "Ära kiusa Issandat, oma Jumalat!" (oma elu kergemeelselt ohtu seades).

Ülesanded: Loe 1 Mo 37,19-35: Jaakobi pojad müüsid oma venna orjaks ja pahandasid oma isa, Jr 18,18: Vandenõu Jeremija vastu, ja Lk 10,30: Röövlid Jeeriko teel. Arutle, millistes olukordades me seame ohtu oma või teiste elu ja tervise.

3. Me süda on külm ligimese vastu või jätame ta ilma abist, kadestame teda, vihastume ta peale või vihkame teda.

1 Jh 3,17: "Kui nüüd kellelgi on selle maailma vara ja ta näeb oma venna puuduses olevat ja suleb oma südame tema ees, kuidas saab Jumala armastus jääda temasse?"

Mt 15,19: "Südamest lähtub kurje mõtteid, mõrvu."

Ef 4,26: "Ärge laske päeva looja minna oma vihastuse üle!"

1 Jh 3,15: "Igaüks, kes vihkab oma venda, on inimesetapja."

Ülesanne: Loe 1 Mo 4,5: Kain kadestab Aabelit, Lk 10,31-32: Preester ja leviit, ja Ap 7,54: Juudid kiristavad hambaid Stefanose peale.

Luther ütleb: "Kui sa siis kellegi alasti minema saadad, kuigi sa teda oleks võinud riietada, siis lased sa tal surnuks külmuda. Kui näed kedagi nälga kannatavat ega toida teda, siis lased sa tal nälga surra."

74. Kellele on Jumal ülesandeks teinud karistada kurjuse eest?

Jumal on andnud vanematele õiguse ja kohustuse karistada mõõdukalt armastuses sõnakuulumatuid lapsi. Ka võimulolijatel on õigus ja kohustus karistada kurjategijaid ning kaitsta isamaad vaenlaste eest vajaduse korral isegi relvaga.

Õp 13,24: "Kes vitsa ei tarvita, see vihkab oma poega."

L 103,13: "Otsegu isa laste peale halastab, nõnda halastab ISSAND nende peale, kes teda kardavad!"

1 Mo 9,6: "Kes valab inimese vere, selle vere valab inimene, sest inimene on tehtud Jumala näo järele!"

Ro 13,4: "Ülemus ei kanna mõõka asjata; ta on Jumala teenija, kättemaksja nuhtluseks sellele, kes kurja teeb."

75. Kas kristlane võib ise kätte maksta kogetud ülekohtu eest?

Kristlasel ei ole luba kättemaksmist enda kätte võtta, kuid ta võib otsida õigust seaduslikus korras, ja Jumal maksab siis õiglaselt kätte kurjategijale võimukandjate kaudu.

Ro 12,19: "Ärge makske ise kätte, armsad, vaid andke maad Jumala vihale, sest on kirjutatud: 'Minu käes on kättemaks, mina tasun kätte!' ütleb Issand."

Ro 13,4: "Ülemus on Jumala teenija, kättemaksja nuhtluseks sellele, kes kurja teeb."

Ülesanne: Loe Ap 25,9-12: Paulus nõuab keisri kohut.

76. Kas hädakaitse on lubatud?

Hädakaitse on lubatud, sest rünnaku ohvriks olija esindab sel juhul ise riigivõimu, kuna selle ametlikud esindajad ei saa aidata. Ka maised seadused annavad selleks loa. Kuid hädakaitset ei või kurjasti kasutada.

77. Millal meil on õigus ja kohustus oma elu ohtu seada?

Meil on õigus ja isegi kohustus oma elu ja tervist ohtu seada, kui Jumala seatud tingimused seda nõuavad, nagu näiteks meie maised kohustused, isamaa kaitsmine või ligimese hädaohust päästmine.

1 Jh 3,16: "Sellest me oleme ära tunnud Jumala armastuse, et tema oma elu on jätnud meie eest; meiegi peame jätma elu vendade eest."

Ne 4,8: "Võidelge oma vendade, poegade ja tütarde, naiste ja kodade eest!"

Ülesanne: Loe 1 Mo 14,14-16: Aabraham, usuisa, läks sõjakäigule, et Lotti päästa.

78. Mida nõuab Jumal meilt viiendas käsus?

Jumal nõuab viiendas käsus, et me hoolitseksime ligimeste elu säilimise eest ja et sellest neile nii ajalikku kui igavest kasu kasvaks. Elu tähtsust rõhutab eriliselt see, et Jumal on selle meile armuajaks andnud, et me siis leiaksime pääsemise.

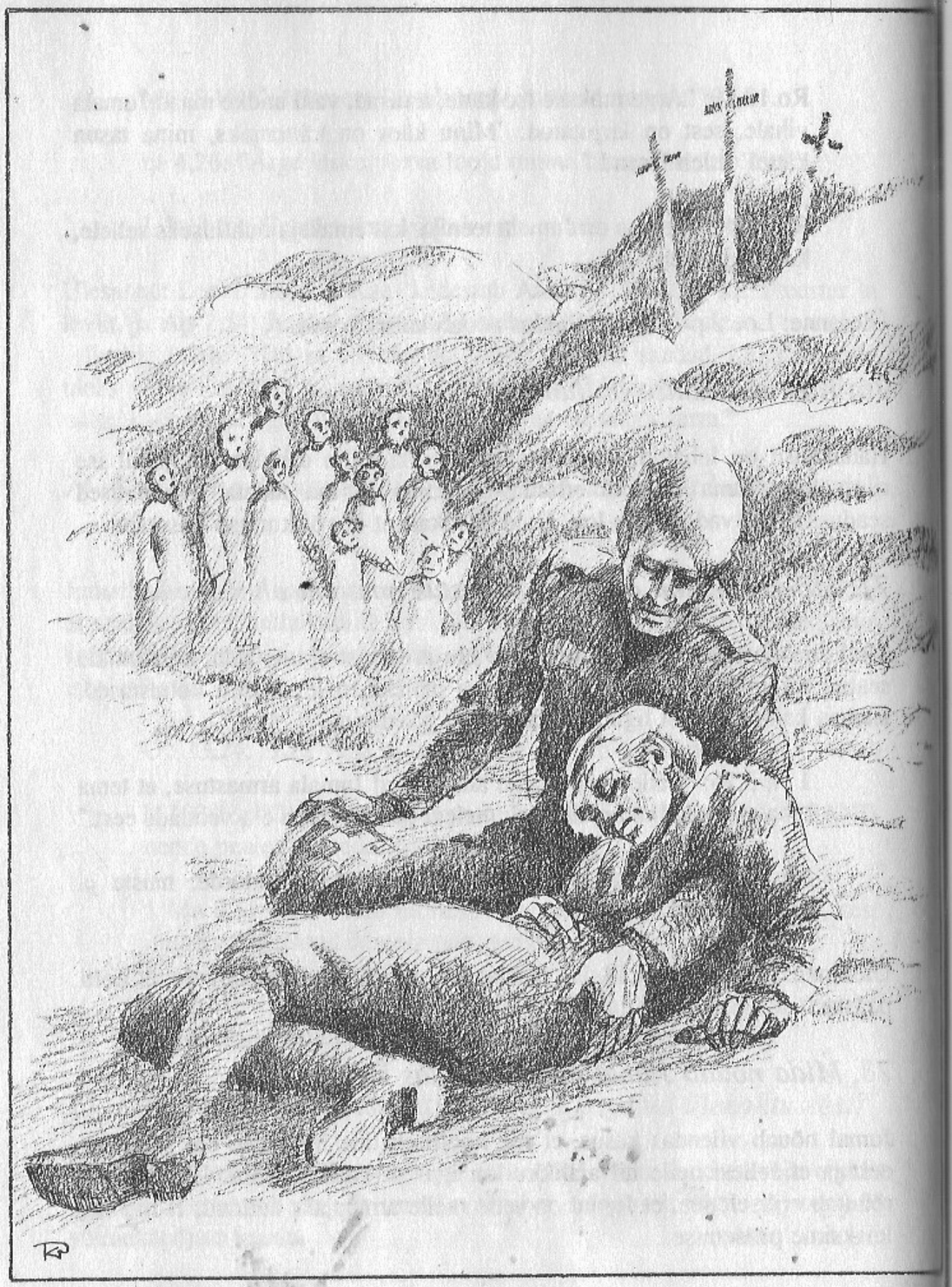

"Ärgem armastagem sõnaga ega keelega, vaid teoga ja tõega!" 1 Jh 3,18.

1 Jh 3,18: "Lapsukesed, ärgem armastagem sõnaga ega keelega, vaid teoga ja tõega!"

1 Te 5,14-15: "Me manitseme teid, vennad: Noomige korratumaid, julgustage argu, toetage nõrku, olge pika meelega kõikide vastu. Katsuge, et ükski teistele ei tasu kurja kurjaga, vaid püüdke ikka teha head üksteisele ja kõikidele."

79. Kuidas me ligimest aitame?

Ligimest aitame tõtates talle appi, kui ta seda vajab.

Js 58,6-7: "Eks ole ju mulle meeldiv paast niisugune ... murda oma leiba näljastele ja viia oma kotta viletsad kodutumad, kui sa näed alastiolijat ja riietad teda ega hoidu oma ligimesest?"

Ro 12,20-21: "Kui nüüd sinu vaenlasel on nälg, sööda teda; kui tal on janu, jooda teda; sest seda tehes sa kogud tuliseid süsi tema pea peale! Ära lase kurjal võitu saada enese üle, vaid võida sina kuri ära heaga!"

Ülesanne: Loe 1 Sa 26,7-12.21-24: Taavet päästis kuningas Sauli hinge, ja Lk 10,33-35: Halastaja samaarlane.

80. Kuidas me kaitseme oma ligimest?

Me kaitseme oma ligimest sellega, et hoolitseme tema eest hästi, kuni ta ise suudab enese eest hoolt kandma hakata.

Lk 10,35: "Ja teisel hommikul ära minnes võttis ta välja kaks teenarit, andis need peremehele ja ütles: 'Kanna hoolt tema eest, ja mida ta veel peaks kulutama, seda ma maksan sulle tagasi tulles.'"

81. Kuidas me peame suhtuma oma ligimesesse?

Me peame suhtuma oma ligimesesse alati kannatlikult, armulikult ja andestavalt.

> Lk 6,27-28: "Armastage oma vaenlasi, tehke head neile, kes vihkavad: õnnistage neid, kes teid neavad; paluge nende eest, kes teid siunavad."
>
> Lk 6,36: "Olge armulised, nagu teie Isa on armuline!"
>
> Mt 5,25: "Ole varsti järeleandlik oma vastasele, niikaua kui sa temaga teel oled."

Ülesanne: Loe Lk 23,34: Jeesus palub oma ristilööjate eest.

82. Kuidas saame armuliku südame?

Me süda saab armulikuks ligimeste suhtes siis, kui me tunnistame südames oma eksimusi Jumalale ja usume, et Tema on kõik need andeks andnud minule just niisamuti, nagu Ta annab andeks ka ligimeste patud. Siis meenub meile, et Jumal on loonud ka meie ligimese oma näo järgi ja on ka tema lunastanud. Meenub seegi, et ka tema pattude pärast muretsevale südamele on ainsaks lohutuseks Jumala arm Kristuses.

> Jk 3,9-10: "Sellega me täname Issandat ja Isa, ja sellega me sajatame inimesi, kes on loodud Jumala sarnaseks. Samast suust lähtuvad tänu ja sajatus. Nii ei tohi olla, mu vennad!"
>
> Ef 4,32: "Aga olge lahked üksteise vastu, südamlikud, andke andeks üksteisele, nõnda nagu Jumal Kristuses teile on andeks andnud."
>
> Ro 14,15: "Ära saada hukka oma roaga seda, kelle eest Kristus on surnud."

Ülesanne: Loe Mt 25,35-36: Jeesuse sõnad usklikele suurel kohtupäeval.

Sina ei tohi rikkuda abielu. *Mida see tähendab?* Meie peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me vooruslikult ja puhtalt elame nii mõtetes, sõnades kui tegudes, ja et igaüks armastab ja austab oma abikaasat.

83. Mida tahab Jumal kaitsta kuuenda käsuga?

Kuuenda käsuga soovib Jumal kaitsta iga inimese kõlblust ja seatud abielu pühadust, selleks kohustab ta meid olema kõlbeliselt puhtad ja pidama abielu pühaks.

> Õp 4,23: "Hoia oma südant rohkem kui kõike muud, mida tuleb hoida, sest sellest lähtub elu!"

84. Mis on liiderlikkus?

Liiderlikkus on:

1. Seksuaalne kirg.

> Mt 15,19: "Sest südamest lähtub kurje mõtteid, mõrvu, abielurikkumisi, hoorust..."
>
> Kl 3,5-6: "Surmake oma maapealsed liikmed: hoorus, roppus, kired, pahad himud ja ahnus, mis on ebajumalateenistus."

2. Himustavad või võrgutavad pilgud ja liigutused ning muu taoline.

> Mt 5,27-28: Jeesus ütles: "Te olete kuulnud, et on üteldud: Sa ei tohi abielu rikkuda! Aga mina ütlen teile, et igaüks, kes naise peale vaatab teda himustades, on juba abielu rikkunud temaga oma südames."

2 Pe 2,14: "Nende silmad õhkuvad abielurikkumisest... nad on needuse lapsed."

3. Sobimatud ütlemised ja kahemõttelisus.

Ef 5,3-4: "Aga hoorus ja kõik roppus või ahnus olgu nimetamata teie seas, nõnda nagu sünnis on pühadele, ja riivatus ja rumalad sõnad või tühised naljad, mis kõik ei sobi, vaid pigemini olgu tänu."

4. Igasugune muu kõlvatu elu, nagu vabaabielu, abielurikkumine, rühmaseks, verepilastus, vägistamine, võrgutamine, homoseksuaalsus, vahekord loomadega jne.

He 13,4: "Abielu olgu igapidi au sees ja abieluvoodi rüvetamata! Sest Jumal nuhtleb hoorajaid ja abielurikkujaid."

NB! Sõna abielu vaste algkeeles on "gamos", mis tähendab pulmi. Niisiis tahab Jumal, et kristlaste abielu laulatatakse.

1 Ko 5,1: "Üldse kuuldub teie seas olema hoorust ja niisugust hoorust, millist ei leidu paganategi seas, et kellelgi on oma isa naine."

Ro 1,26-27: "Sellepärast on Jumal nad annud häbematuisse ihadesse, sest nende naised on vahetanud loomuliku sugulise käitlemise loomuvastasega, ja samuti on ka mehed loobunud loomulikust naise sugulisest käitlemisest ja on oma himus süttinud üksteisest ja teinud rõvedust mees mehega ja kätte saanud iseenesest oma eksimuse palga, mille pidid saama."

3 Mo 18,23: "Sa ei tohi pidada ühendust mitte ühegi lojusega."

85. Kuidas peavad noored ja kõik vallalised kuuendat käsku täitma?

Kui sa kurameerid, tee seda Jumala palge ees ning palu enesele jõudu säilitada enda ja oma väljavalitu seksuaalne puutumatus.

Kui otsid enesele tulevast abikaasat, tee seda Jumala juhatust paludes. Palu Temalt usklikku abikaasat ja looda sellele, et Jumal su palvet kuulda võtab.

Sa võid otsida endale abikaasaks ainult sellist, kes on vaba sinuga abielluma, see tähendab niisugust inimest, kes ei ole abielus ega ole end kellelegi lubanud. Vaata ka 93. küsimust.

1 Te 4,3-5: "Sest see on Jumala tahtmine, teie pühitsus, et te hoiduksite hooruse eest, et igaüks teie seast teaks hoida oma astjat pühaduses ja aus, mitte himude kiimas, nõnda nagu paganad, kes ei tunne Jumalat."

Õp 18,22: "Kes leiab naise, leiab õnne ja saab ISSANDA hea meele osaliseks!"

L 6,10: "ISSAND kuuleb mu anumist, ISSAND võtab vastu mu palve!"

Ülesanne: Mõtle, miks on tähtis, et abikaasad kuuluksid ühte usku? Loe 1 Mo 6,1-8, kus "Jumala poegadeks" nimetatakse usklikke mehi ja "inimese tütardeks" uskmatuid naisi.

86. Mis on kihlus?

Kui noormees ja neiu või mees ja naine on otsustanud abielluda, nad kihluvad. Kihlus on niisiis lubadus minna laulatusele ja lubadus ühiseks eluks tulevase abikaasaga kuni surm neid lahutab. Kihlatud on teineteisele lubatud, kuid mitte teineteisele antud. Kihlusest teatatakse avalikult selleks, et kavatsus abielluda oleks kõigile teada.

Ülesanne: Mõtle, mis kasu toob kihluse avalikustamine.

87. Mis kuulub pädeva kihluse juurde?

Õige ja seadusliku kihluse juurde kuulub:

1. Mõlemad osapooled omavad õigust abielluda.

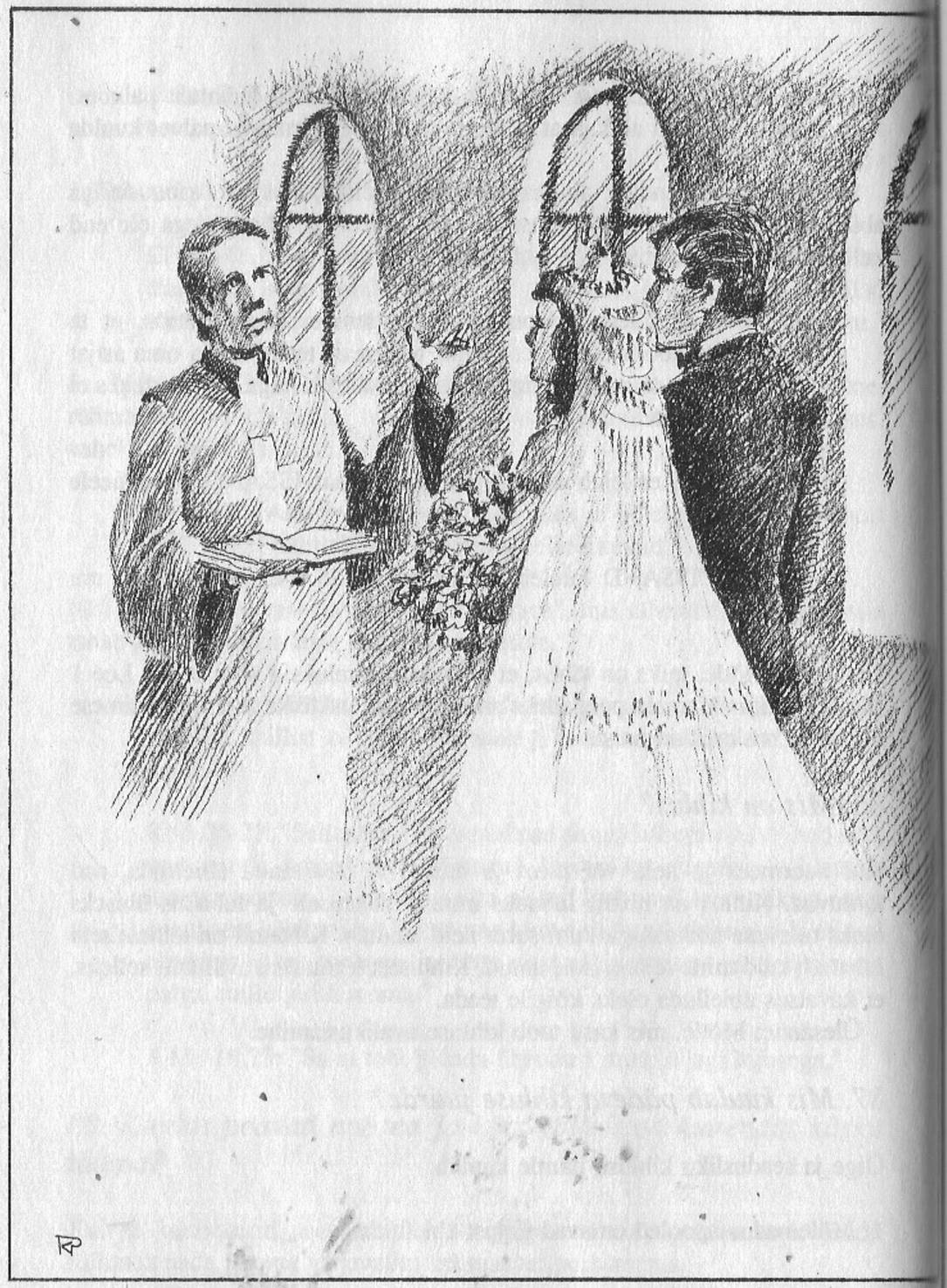

"Abielu olgu igapidi au sees", He 13,4.

2. Neil on vanemate ja riigiasutuse nõusolek. Mõlemad teevad seda omal vabal tahtel ilma kellegipoolse surveta ega varja mingeid mõjusaid asjaolusid.

Ülesanded: Loe 1 Mo 24,48-58: Rebeka kihlus. Mõtle, mida ei tohi kihluse juures varjata.

88. Kas kihlus kohustab?

Piibel nimetab kihlatuid meheks ja naiseks. Sellega näidatakse, et abielu on sõlmitud küll, kuid lubadusena juba kihludes. Kui kihlus on pädev, seob ta kihlatuid südametunnistuse kaudu. Sellepärast peab kristlane enne kihlumist kõik hoolega läbi kaaluma, sest kõne all on eluajaks tehtav otsus.

Ülesanne: Loe Mt 1,20-24: Ingel nimetab Maarjat Joosepi naiseks, kuigi nad olid vaid kihlatud ja elasid eraldi.

89. Kuidas kihlatud peavad käituma?

Kihlatuil ei ole luba olla enne laulatust sugulises vahekorras, sest Jumal ei ole neid veel teineteisele andnud. Nad ei ela ühises kodus enne laulatust, vaid peavad vastastikkuses truuduses, kumbki omaette, tulevaseks ühiseks eluks valmistuma.

90. Mis on abielu?

Abielu on Jumala seatud mehe ja naise vaheline ühendus nende kooselus. See sõlmitakse lubaduse vormis kihlusel, kuid alles abiellu laulatades **annab** Jumal nad teineteisele. Kristlased tahavad pühitseda oma abielu laulatusel Jumala sõnaga ja saada sellele Jumala õnnistus. Abielu kestab nii kaua, kuni surm abikaasad lahutab.

> 1 Mo 5,2: "Ta lõi tema meheks ja naiseks, ja *ta õnnistas neid*."
>
> Mt 19,5-6: "Sellepärast inimene jätab maha oma isa ja ema ning hoiab oma naise poole ja need kaks on üks liha! Nõnda ei ole nad siis enam kaks, vaid on üks liha. Mis nüüd Jumal on ühte pannud, seda inimene ärgu lahutagu!"

Ülesanne: Loe 1 Mo 2,18-24: Abielu kujunemine.

91. Missuguse korra on Jumal seadnud abielu aluseks?

Jumal, kes on korda armastav Jumal, on seadnud abielu aluseks teatava korra. Abielus on mees naise pea, nii nagu Kristus on koguduse pea. Jumal tahab, et sellest korrast peetaks kinni mõlemapoolse ohvrimeelse armastusega ja et abielu oleks seeläbi õnnelik.

> 1 Mo 2,18: "Inimesel ei ole hea üksi olla; ma tahan teha temale abi, kes tema kohane on."
>
> 1 Ko 14,35: "Sest Jumal ei ole mitte korratuse, vaid rahu Jumal."
>
> Ef 5,22-25.33: "Naised, olge allaheitlikud oma meestele, otsegu Issandale! Sest mees on naise pea, nõnda nagu Kristus on koguduse pea, tema on ihu õnnistegija. Aga nõnda nagu kogudus on allaheitlik Kristusele, nõnda olge ka naised oma meestele kõigis asjus. Mehed, armastage oma naisi, nõnda nagu ka Kristus on armastanud kogudust ja on annud iseenese tema eest... teiegi igaüks omaette armastage oma naist nagu iseennast; aga naine kartku meest."

92. Mis eesmärk on abielul?

Abielu peaeesmärk on abikaasade ühine, lähedane ja ustav elu, kus nii rõõmud kui mured, töö ja puhkus jagatakse ja elatakse koos. Sellise liidu kaudu tahab Jumal kõiki abikaasasid ohtralt õnnistada.

Abielu on ühtlasi inimühiskonna alus. Lausa eriline õnnistus on see, kui Jumal annab abikaasadele võime saada isaks ja emaks, sünnitada lapsi ja neid kodus kasvatada.

Jumalakartlik, kristlik kodu on suurepärane Jumala kingitus, millel on pereliikmetele suur õnnistus. See on hea, õnnistust levitav näide ka teistele.

> 1 Mo 2,24: "Sellepärast mees jätab maha oma isa ja ema ning hoiab oma naise poole, ja nemad on üks liha!"

> 1 Mo 1,28: "Olge viljakad ja teid saagu palju, täitke maa."
>
> L 127,3: "Vaata, lapsed on pärand ISSANDALT, ihusugu on tasu temalt!"

93. Millal on lubatud abielu lahutamine?

Tuleb meeles pidada, et mitte kunagi ei toimu Jumala soositud abielu ega kodu lõhkumist, sest Jumala sooviks on, et kõik abielud ja kõik kodud säiliksid tervetena. Kui abielu on tegelikult purunenud abikaasa truudusetuse tõttu, siis annab Jumala sõna truule abikaasale loa ametlikult lahutada ja sõlmida uus abielu. Kuid siiski tuleb, kui see praktiliselt võimalik on, püüda säilitada sõlmitud abielu. Jumala sõna annab loa uue abielu sõlmimiseks ka sel juhul, kui uskmatu abikaasa jätab maha oma uskliku abikaasa usu pärast maha. Usklikul on sel juhul õigus sõlmida uus abielu. (Muid juhtumeid, vt. Mt 19,10-12.)

> Mt 19,9: "Kes oma naise enesest lahutab muidu kui hooruse pärast ja võtab teise, see rikub abielu. "
>
> 1 Ko 7,15: "Aga kui uskmatu pool lahkub, siis ta lahkugu; niisuguseis asjus ei ole vend ega õde orjastatud; ent Jumal on meid *rahus* kutsunud."

Luterlikud tunnistuskirjad: "Vaga ei ole seegi säte, mis abielu lahutamise järel keelab süütul poolel uuesti abielluda." (Paavstivõim ja ülemvõim, 78). NB! Ühiskonna seadusandlus lubab abielulahutuse ka vähemtähtsatel põhjustel, sest ühiskonda kuulub peale kristlaste ka uskmatuid.

94. Milline karistus ootab kuuenda käsu rikkujat?

Kui inimene eksib kuuenda käsu vastu, võib juba tema ajalisse ellu tulla palju muret ja õnnetust. Kuid seda, kes ei kahetse ega otsi Jumala armu juurest kaitset, tabab igavene hukatus.

> He 13,4: "Jumal nuhtleb hoorajaid ja abielurikkujaid."

Ef 5,5: "Sest seda te teate tunnetades, et mitte ühelgi hoorajal ega ropul ega ahnel... ei ole pärandit Kristuse ja Jumala riigis."

95. Kas patu kuuenda käsu vastu võib andeks saada?

Jumal annab andeks patu nii kuuenda kui ka kõigi teiste käskude vastu Kristuse tõttu, sest Kristus on lepitanud kõik patud. Meil on lubatud tunnistada kahetsedes Jumalale oma patud, loota Tema armule ja elada oma ülejäänud päevad Tema õpetuse järgi.

Ro 5,20: "Ent kus patt on suurenenud, seal on ka arm saanud ülirohkeks."

MÕNINGAID ARVESSEVÕTMIST VÄÄRIVAID TÄHELEPANEKUID KRISTLASELE VAGA ELU TARVIS

96. Mis ohte peab usklik kartma õigel teel püsimiseks?

Usklik peab kartma kõike sellist, mis talle võrgutavaks võib kujuneda ja mis tema usku võib kahjustada. Need on muuhulgas:

1. Halb seltskond, kus harrastatakse jõudeolekut, räägitakse siivutusi, pilgatakse Jumalat või inimesi või ärgitatakse ennast või teisi kuritegudele või muudele pattudele.

L 1,1: "Õnnis on inimene, kes ei käi õelate nõu järele ega seisa patuste tee peal ega istu pilkajate killas."

1 Ko 15,33: "Ärge eksige! 'Kurjad kõned rikkuda võivad kombeid häid!'"

1 Ti 5,13: "Kui nad on pealegi jõude, harjuvad nad käima mööda maju, ja siis ei ole nad mitte ainult jõude, vaid ka lobisejad ning uudishimulikud ja räägivad sobimatuid asju."

Jõudeolek on siis halb, kui inimesel puuduvad põhimõtted ja mõttekas ning

kasulik tegevus, ta on vastuvõtlik oma südamest ja ümbritsevast tõusvale kiusatusele ja halbadele mõtetele.

2. Viina, narkootikumide ja joovastavate ainete kasutamine, mis toimub himu rahuldamise või joobe saavutamise eesmärgil. Murede eest ei tohi siit abi otsida, vaid tuleb loota Jumala peale ja Temalt abi paluda, sest Tema aitab meid õigel ajal ja õigel moel oma hea tahte kohaselt. NB! Vähenegi narkootikumide kasutamine võib kujuneda saatuslikuks, sest võib tekkida püsiv vajadus uimastite järele ja see hävitab inimese.

Õp 23,31: "Ära vaata viina, kuidas see punetab."

Ef 5,18: "Ärge joovastuge viinast, kust tuleb õnnetu elu."

1 Ko 6,10: "Joodikud ei päri Jumala riiki."

3. Niisugune tantsimine, millega kaasnevad seksuaalsust erutavad liigutused ja muusika, sobimatud sõnad ja võrgutav olek.

Ro 13,13-14: "Elagem ausasti nagu päeva ajal, mitte öistes pidutsemistes ega joominguis, mitte kiimaluses ega iharuses, mitte riius ega kadeduses, vaid varustuge Issanda Jeesuse Kristusega ja ärge muutke liha eest hoolitsemist himude ärritamiseks!"

4. Vale vagadus ja igasugune lihalikkus.

5. Veel hoiduge selle eest, et te silmad ei vaataks, kõrvad ei kuuleks ja meeled ei jälgiks heakskiiduga niisuguseid etteasteid, filme ja lavastusi, elujuhtumeid jne., kus esitatakse kuritegevust, kõlvatust, truudusetust ja muud patuelu.

Ülesanded: Vestelge, kus kõikjal midagi sarnast võib ette tulla ja kuidas on siis õige toimida. Loe 1 Ti 2,9.

NB! Kõigel, mille Jumal loonud, on ka õige kasutusala, mis on kooskõlas Jumala käskudega.

97. Millised asjad aitavad meid elada vooruslikult ja kombekohaselt?

Jumala sõna kasutamine, palvetamine, koguduse üritused, usklikega läbikäimine, töö, õppimine ja sobivad harrastused aitavad meil mõelda, rääkida ja teha seda, mis on hea ja õige.

> Fi 4,8: "Viimaks, vennad, kõik, mis on tõsine, mis aus, mis õige, mis kasin, mis armas, mis on hea kuulda kui vooruslik komme ja kiituse väärt, sellele mõelge!"
>
> Mk 14,38: "Valvake ja paluge, et te ei satuks kiusatusse! Vaim on küll valmis, kuid liha on nõder!"

98. Mida arvata asjadest, mis ei ole määratud (adiafora)?

Asjad, mida Jumal ei ole käskinud ega keelanud, Tema on jätnud meile vabalt otsustada. Nendes asjades võivad siiski ülemused, vanemad, tööandjad ja valitsejad, igaüks oma valdkonnas, esitada nõudeid, mida peame järgima neljanda käsu ja oma südametunnistuse tõttu.

Lisaks peame arvesse võtma seda, et me ei kurvastaks selliseid nõrku kristlasi, kes peavad meelevaldseid asju patuks, sest nad ei mõista õigesti kristlase vabadust. Vennaarmastus nõuab sellisel juhul kristlaselt, et ta piiraks oma vabaduse kasutamist, et keegi selle tõttu ei satuks ei arusaamatusse ega ohtu toimida oma nõrga iseloomu vastaselt. Siin peab osutama teisi arvestavalt suurt kohanemisvõimet ja ühtlasi õpetama nõrkadele õiget kristlikku vabadust.

Ülesanne: Loe 1 Ko 8 ja Ro 14,13-23. Vestelge sellest, missugused meie elus ettetulevad asjad kuuluvad siia.

Kui aga mõned käsukesksed usulahud või üksikisikud nõuavad, et me peaksime patuks ja kardaksime midagi sellist, mida Jumala sõnas ei kästa ega keelada, ei tõhi me hetkegi kõhelda, vaid peame kindlalt jääma selle vabaduse juurde oma usu kinnituseks ning kaitsma evangeeliumi tõde.

Ülesanne: Loe Ga 2,45 ja 5,1 ning Kl 2,16.

Kui me aga oleme ebakindlad, kas tegemist on patuga või mitte, peame kõigepealt selgusele jõudma ja alles seejärel tegutsema, sest "kõik, mis ei ole usust, on patt" (Ro 14,23).

Seitsmes käsk

> **Sina ei tohi varastada.** *Mida see tähendab?* Me peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma ligimese raha või vara ei võta ega võltsitud kauba või petmisega enda kätte ei kisu, vaid et me aitame kasvatada ja hoida tema vara ja peatoidust.

99. Mida kaitseb Jumal seitsmendas käsus?

Jumal kaitseb seitsmendas käsus meie ligimese maist vara.

100. Kust pärineb maine vara ja sellega seonduv omandiõigus?

Maine vara on Jumalast, sest Tema on kõige looja ja kõik kuulub Temale. Jumal õnnistab inimese elu ja tööd, andes meile elatist, palga ja teisi sissetulekuid, vara ja rikkust.

> L 24,1: "ISSANDA päralt on ilmamaa ja selle täius."
>
> Mt 6,26: "Pange tähele taeva linde; nad ei külva ega lõika ega pane kokku aitadesse ja teie taevane Isa toidab neid. Eks teie olete palju enam kui nemad?"

Ülesanne: Loe Ii 42,12-13: Iiobile antud õnnistus.

101. Millised asjad kuuluvad meie elukorraldusse, kui kõne all on varandus?

Jumalast seatud inimelu korraldusse kuulub muu hulgas töö ja palk, raha ja varandus ning õigus osta, müüa, omada, luua ettevõtteid ja tegeleda äriga.

Inimesel on õigus koguda maist vara ausal teel ja tal on õigus seda vara omada.

2 Te 3,10: "Kes ei taha tööd teha, ärgu ka söögu."

Lk 10,7: "Töötegija on oma palga väärt."

Ülesanne: Loe 1 Mo 23,3-18: Aabraham ostab suguharule haua, ja Mk 1:19-20: Sebedeuse kalapüügiettevõte ja selle töötajad. Mõtle, kuidas suhtuda tööpuudusesse ja loe Mt 20,1-12.

102. Mida Jumal keelab seitsmendas käsus?

Seitsmendas käsus keelab Jumal igasuguse varastamise ehk igasuguse võõra vara loata võtmise, millest ligimesele kahju võib sündida. Siia kuuluvad muu hulgas järgmised asjad:

1. Röövimine.
Ülesanne: Loe Lk 10,30: Röövlid.

2. Varastamine.
Ülesanne: Loe Jo 7,20-26: Aakan, 2 Ku 5,19-27: Geehasi, ja Jh 12,6: Juudas Iskariot.

3. Varastatud asjade omandamine.

Õp 29,24: "Kes vargaga jagab, vihkab oma hinge."

4. Pettuse abil või ligimesele kahju tekitades saadud kasu.

Jr 22,13: "Häda sellele, kes ehitab oma koja ebaõiglusega ja oma ülakambrid ülekohtuga, kes paneb oma ligimese orjama palgata ega anna temale ta tasu."

5. Liiakasuvõtmine. On seadusevastane, liiga suure kasu lõikamine, ligimese raskest olukorrast kasu saamine ja väljapressimine.

2 Mo 22,24: "Kui sa laenad raha minu rahvale, mõnele, kes on vaene, siis ära ole tema suhtes liiakasuvõtja, te ei tohi temalt kasu võtta."

Ülesanne: Mõtle, kas protsendi võtmine on alati patt? Loe Mt 25,27 ja Lk 19,23.

6. Kergemeelne laenu võtmine ja võla maksmatajätmine.

L 37,21: "Õel võtab laenuks ega tasu."

7. Laisklemine.
Ülesanne: Loe Õp 6,6 ja 2 Te 3,10. Arutle ka selle üle, mille põhjal võib kristlane puhta südametunnistusega tõsta oma pensioni või sotsiaalabi summasid.

8. Südame soov võõra vara järele, kadedus, isekus ja ahnus.

Mt 15,19: "Südamest lähtuvad... vargused."

1 Ti 6,10: "Rahaahnus on kõigi kurjade asjade juur."

9. Ühise vara kasutamine isiklikuks tarbeks, selle raiskamine ja sellega lohakas ümberkäimine. Maksudest kõrvalehoidmine ja muu ühiskonnalt või üldsuselt varastamine.

103. Kes näeb iga vargust ja karistab selle eest?

Jumal näeb iga vargust ja karistab igaüht igavesti, kes oma tegusid ei kahetse. Seepärast peame kartma ka seda eksimust. Kui meie valdusesse on sattunud ligimese vara, peame tunnistama oma pattu ja võimaluste piirides kahju hüvitama.

1 Te 4,3.6: "See on Jumala tahtmine... et ükski teist ei teeks ülekohut ega petaks oma venda asjaajamises, sest et Issand on kättemaksja kõigi niisuguste asjade eest."

Ef 4,28: "Kes varastab, ärgu varastagu enam, vaid tehku pigemini tööd ning soetagu hüüt oma käte tööga, et tal oleks jagada sellele, kellel on puudus."

Ülesanne: Loe Lk 19,8: Sakkeus lubas tasuda neile, kellelt ta oli pettusega rohkem võtnud.

104. Mida käsib Jumal seitsmendas käsus?

Jumal käsib meid seitsmendas käsus tegutseda nii, et meie ligimese sissetulek ja heaolu säiliks ning paraneks ning et tema vara püsiks puutumata ja kasvaks. See toimub, kui:

1. Toetame ligimest hea nõuande ja teoga tema majanduslikes ettevõtmistes.

He 13,16: "Ärge unustage head teha ja osadust pidada, sest sellised ohvrid on Jumala meele järele."

Ülesanne: Loe 1 Mo 46,33-34: Joosep annab vennale nõu, ja 2 Mo 23,4: hoolitsus vihamehele kuuluva üle.

2. Hoiame ustavalt meile usaldatud isiklikku või ühiskondlikku vara.

1 Ko 10,24: "Ärgu ükski otsigu oma kasu, vaid teise kasu!"

Ülesanne: Loe 1 Mo 39,4-6 ja 1 Mo 41,46-57: Joosep hoidis ustavalt isanda vara ja juhtis targalt Egiptuse majandust.

3. Oleme valmis oma varaga teenima ligimest lootes sellele, et küll Jumal oma armust ka meie eest hoolitseb.

Õp 19,17: "Kes halastab kehva peale, laenab ISSANDALE ja tema tasub talle ta heateo."

Ülesanne: Loe 1 Mo 13,4-12: Aabraham laskis Lotil valida parima karjapidamise koha.

105. Mida me peame eriti hästi meeles pidama?

Me peame eriti hästi meeles pidama, et varanduse kogumine ei ole kristlasele elu sisuks ega eesmärgiks. Kristlase eesmärgiks on taevalik õndsus. Me kasutame oma vara õigesti siis, kui jagame seda oma perekonna ja teiste ligimeste heaks, eriti siis, kui aitame vaeseid ja kui toetame materiaalselt Jumala riigi heaks tehtavat tööd.

Lk 12,15: "Vaadake ette ja hoiduge ahnuse eest; sest külluseski ei olene kellegi elu sellest, mis tal on!"

1 Ti 6,17: "Neid, kes on rikkad sèssinases maailmas, manitse mitte olla suurelised ega loota kaduva rikkuse peale, vaid elava Jumala peale, kes meile annab kõike rohkesti tarvituseks, teha head ja rikkaks saada heade tegude poolest, olla helde käega ning jagada teistele."

Ga 2,10: "Et me mõtleksime vaestele."

2 Ko 9,7: "Igaüks andku nõnda, kuidas süda kutsub, mitte kurva meelega ega sunniviisil, sest Jumal armastab rõõmsat andjat."

Kaheksas käsk

Sina ei tohi anda valetunnistust oma ligimese vastu. *Mida see tähendab?* Me peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma ligimese peale valet ei tunnista, teda ei reeda, keelt ei peksa ega tema kohta laimujutte ei levita, vaid et me tema eest kostame, temast head räägime ja kõik asjad hea poole pöörame.

106. Mida Jumal kaitseb kaheksandas käsus?

Kaheksandas käsus Jumal kaitseb meie ligimese au ja väärikust.

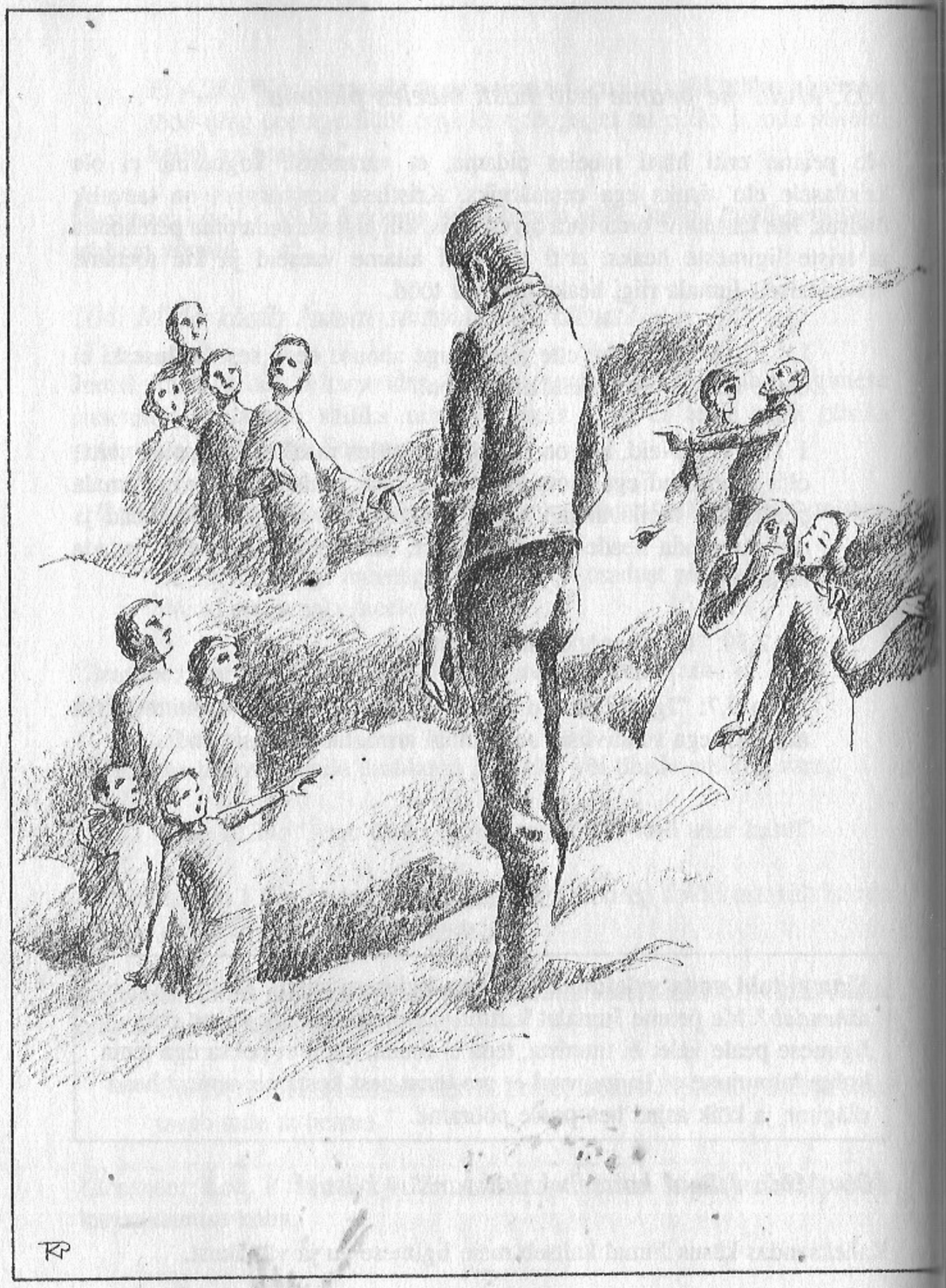

"Ärge rääkige, vennad, paha üksteisest!", Jk 4,11.

107. Mille keelab Jumal kaheksandas käsus?

Jumal keelab meil rääkida halba oma ligimese kohta, kui Jumal ei ole meid selleks kohustanud ega käskinud.

108. Mis on valetunnistuse andmine?

Valetunnistuse andmine on igasugune meie südame kuri mõte ja kõne ligimese kohta, mis talle kahju võib tekitada tema au ja väärikuse solvamise läbi. Selle patu hulka kuuluvad:

1. Kohtus või ametiisikule esitatud valetunnistus, alusetu süüdistus või kaitsmine, ebaõige kohtuotsus.

Valetunnistuse andja: Õp 19,5: "Valetunnistaja ei jää karistuseta, ja kes sepitseb valesid, ei pääse!"

Ülesanne: Loe Ap 6,14: valetunnistajad Stefanose vastu.

Alusetu süüdistus: Loe Mt 27,12 ja Jh 18,29-30.

Ebaõige seadusandlus ja kaitsmine: Js 10,1-2: "Häda neile, kes annavad nurjatumaid seadusi ja kirjutajaile, kes lakkamatult kirjutavad surveks, et väänata abitumate õigust ja kiskuda kohus mu rahva viletsaile, et lesknaised saaksid neile saagiks ja et nad võiksid vaeseidlapsi paljaks riisuda!"

Ebaõiglased kohtunikud: Õp 17,15: "Õela õigeks ja õige hukkamõistja — ka need mõlemad on ISSANDA meelest hirmsad!"

Lk 23,24: "Siis Pilatus tegi otsuse (Jeesuse ristilöömise kohta), et sünniks nende tahte järele."

2. Kui räägime ligimese reetlikust või halvast kavatsusest teisiti kui see tegelikult on ja vaikime maha tõe (keelepeks ja laimamine).

Ef 4,25: "Sellepärast jätke maha vale ja rääkige tõtt igaüks oma

ligimesega, sest me oleme üksteise liikmed."

Jh 8,44: "Teie olete oma isast kuradist ja oma isa himude järele te tahate teha! Tema on inimese tapja olnud algusest peale ega ole jäänud püsima tõesse, sest tõde ei ole tema sees. Kui ta räägib valet, siis ta räägib omast, sest ta on valetaja ja vale isa!"

Ülesanne: Loe 2 Ku 5,19-27: Geehasi valed.

3. Kui paljastame ligimese saladuse.

Õp 11,13: "Kes käib keelekandjana, ilmutab saladusi, aga kes on ustava vaimuga, varjab neid!"

4. Kui räägime teistele halba ligimesest.

Jk 4,11: "Ärge rääkige, vennad, paha üksteisest!"

Lk 6,37: "Ärge mõistke kohut, siis ei mõisteta ka teie üle kohut. Ärge mõistke hukka, siis ei mõisteta ka teid hukka."

5. Kui kavatseme südames halba oma ligimesele ja mõtleme temast halvasti.

Sk 8,7: "Ärge hauduge südames üksteisele kurja teha ja ärge armastage valevandumist, sest kõike seda ma vihkan, ütleb ISSAND!"

109. Kuidas peab rakendama kaheksandat käsku?

Kaheksandat käsku ja ilmalikke seadusi tuleb rakendada nii, et need ei pöörduks süütute vastu. Sest tõe varjamine näiteks kodumaa vaenlaste eest või teiste kurjategijate eemale tõrjumiseks ei ole patt, sest selleks kohustab meid õige ligimesearmastus. Samuti on meie kohuseks teatada meile teadaolevast pahast kavatsusest. Ametivõimul, vanematel ja igaühel on õigus ja kohustus oma pädevuse piires noomida, hukka mõista ja karistada halva eest. Kogudusel ja selle pastoril on õigus kasutada võtmete meelevalda.

Ülesanded: Loe Jo 2,4-5 ja He 11,31: Raahab ei paljastanud tõtt Iisraeli vaenlastele, 1 Sa 20,12-13: Joonatan lubas rääkida Taavetile kurjadest kavatsustest, ja Ap 23,12-16: Pauluse õepoeg paljastas Paulusele juutide vandenõu.

110. Kuidas me peame rääkima oma ligimesest?

Jumal tahab, et me räägiksime oma ligimesest alati siiralt ja talle head soovides.

Ro 12,9: "Armastus ärgu olgu silmakirjalik."

Kl 4,6: "Teie kõne olgu alati armu sees, soolaga soolatud, et te teaksite, kuidas teil tuleb igaühele kosta."

See osutub võimalikuks siis, kui:

1. Kaitseme oma ligimest vale, kuulujuttude ja valesüüdistuste või liialdatud süüdistuste eest.

Õp. 31,8-9: "Ava oma suu keeletuma heaks, õiguse tegemiseks kõigile tõbistele! Ava oma suu, mõista õiglast kohut, tee õigust viletsale ja vaesele!"

Luther: "Kui sa siis kohtad keelepeksjat, kes levitab kuulujutte ja laimab kedagi, siis ütle talle häbenemata otse näkku, nii et ta punastama peab. Nii õpib mõnigi oma suu kinni pidama, kes muidu võib mõne inimese halva maine osaliseks lasta saada, ja millest sellel ohvril oleks raske vabaneda. Teise au ja head nime on kerge määrida, kuid neid tagasi saada ei ole lihtne."

2. Kiidame siiralt oma ligimeste tõeliselt häid omadusi ja heategusid.

1 Sa 19,4: "Ja Joonatan kõneles Taavetist head oma isale Saulile ning ütles temale: "Kuningas ärgu tehku pattu oma sulase Taaveti vastu, sest tema ei ole sinu vastu pattu teinud ja pealegi on ta teod olnud sulle väga head!"

3. Me ei usu põhjendamatut halba oma ligimesest, vaid püüame temast võimalikult paremini aru saada. Püüame varjata tema nõrkusi ja vigu, palvetame tema eest, loodame patukahetsusele ja räägime ise alati õigust.

> Õp 14,30: "Südamerahu on ihule eluks, aga kadedus on otsegu mädanik luudes!"
>
> 1 Pe 4,8: "Kõigepealt olgu teie armastus südamlik, sest armastus katab pattude hulga."
>
> 1 Ko 13,7: "Armastus vabandab kõik, usub kõik, loodab kõik, sallib kõik!"

Luther: "On eriti meeldiv ja õilis voorus, kui keegi oskab kõike seda, mida ta kuuleb oma ligimese kohta räägitavat - kui see pole ilmne halb - hästi seletada ja heaks pöörata või vähemalt karistuseta jätta; teha siis sootuks vastupidi nendele õelutsejatele, kes püüavad kõigest väest luurata ja saada oma hammaste vahele oma ligimesest midagi sellist, mis teda laimaks ja püüavad kõike halvemas valguses näidata."

Ülesanne: Loe Jk 3,5-8: Oma keelega võime sünnitada suurt needust või suurt õnnistust.

Üheksas ja kümnes käsk

Üheksas käsk: **Sina ei tohi himustada oma ligimese koda.** *Mida see tähendab?* Me peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma ligimeselt ei püüa saada tema pärandust või koda kavaluse või seaduse väänamisega, vaid et me teda aitame seda enesele pidada.

Kümnes käsk: **Sina ei tohi himustada oma ligimese abikaasat, sulast, ümmardajat, kariloomi ega midagi muud, mis talle kuulub.** *Mida see tähendab?* Meie peame Jumalat kartma ja armastama nii, et me oma ligimese abikaasat, peret ega kariloomi ära ei meelita, ahvatle ega vägisi ei võta, vaid et me neid manitseme paigale jääma ja usinalt oma kohust täitma.

111. Mida Jumal kaitseb üheksandas ja kümnendas käsus?

Üheksandas ja kümnendas käsus kaitseb Jumal neid õigusi, eeliseid ja elutingimusi, mis on meie ligimestel Jumala poolt seatud korra kohaselt maises elus.

112. Mida keelab Jumal nendes käskudes?

Jumal keelab meid rahulolematud olla sellega, mis Tema meile andnud ja milleks Ta meid on kohustanud. Samas keelab Ta meid himustamast seda, mis Tema poolt meile ei ole määratud ja mida me ei või saada Tema korraldust rikkumata.

> 1 Ti 6,7-9: "Ei ole me ju midagi toonud maailma, sellepärast me ei või midagi siit ära viia. Aga kui meil on peatoidust ja ihukatet, siis olgem sellega rahul. Ent kes tahavad rikkaks saada, need langevad kiusatusse ja võrku ja paljudesse rumalaisse ja kahjulikesse himudesse, mis suruvad inimesed alla hukatusse ja hävitusse."

113. Mis on himustamine?

Himustamine on niisugune soov, tahtmine ja unistus, mida Jumal on meile keelanud oma Sõnas. Himustamine on patt nagu ka hukutavad mõtted, isegi kui neid teoks ei tehta. Kuid kõik see, mida Jumal ei ole keelanud, on vaba (adiafora).

> Ga 5,17: "Sest liha himustab Vaimu vastu."
>
> Ro 7,7: "Pattu ma ei oleks tunnud muidu kui käsu kaudu; sest ma ei oleks kurjast himust midagi teadnud, kui käsk ei oleks ütelnud: 'Sa ei tohi himustada!'"
>
> Jk 1,14-15: "Aga igaüht kiusatakse, kui tema enese himu teda veab ning ahvatleb; pärast, kui himu on rasestunud, toob ta patu ilmale, aga kui patt on täiesti tehtud, sünnitab ta surma."

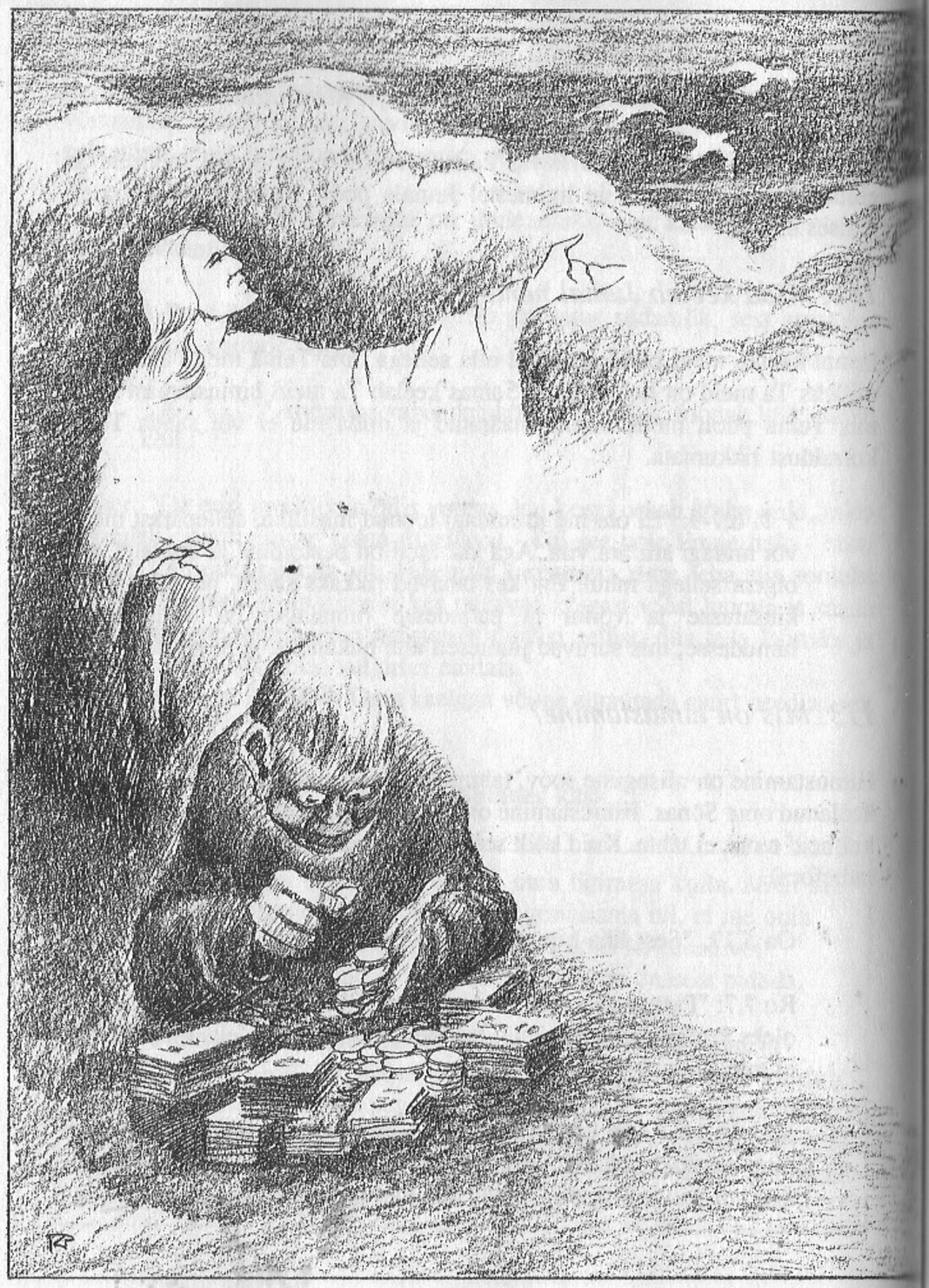

"Pange tähele taeva linde!", Ma 6,26.

114. Milliste asjade himustamise keelab Jumal nendes käskudes?

Jumal keelab meil:

1. Ihaldada ligimese pärandust või muud väärtust pettuse teel või ka õiguse varjus.
Ülesanne: Loe 1 Mo 31:7: Laaban pettis Jaakobit, 1 Ku 21: Ahab ja Iisabel hõivasid seaduse katte all Naaboti viinamäe, ja Mt 23,14: Variserid omastasid leskede vara.

2. Ahvatleda, õhutada või sundida ligimese abikaasat või teenijaskonda oma kodu jätma ja meie omaks saama või suunama meie valdusesse tema muid õigusi ja hüvesid.

Ülesanne: Loe 2 Sa 11,1-4: Taavet võrgutas Batseba, ja 2 Sa 15,1-6: Absalom võõrutas rahva Taavetist.

3. Kadestada ja ahnitseda ligimesele kuuluvat.

Lk 12,15: "Vaadake ette ja hoiduge ahnuse eest!"

Luther: "See käsk on suunatud eriti kadeduse ja hukutava ahnuse vastu., et Jumal eemaldaks selle algpõhjuse, millest lähtub kõik see, mis ligimesele kahju tekitab."
Ülesanne: Vestelge sellest, missuguseid teiste inimeste hüvesid himustatakse tänapäeval.

115. Milleks kohustab Jumal meid nendes käskudes?

Jumal kohustab meid leppima nende oludega, kuhu ta meid on asetanud elama. Ta samuti tahab, et me ustavalt oma ligimesi aitaksime ja kohustaksime igaüht püüma ennastsalgavalt sellel kohal ja selle töö juures, kuhu Jumal on ta määranud.

1 Ti 6,6: "Jumalakartus on suur tuluallikas, kui ta on ühendatud rahulolemisega."

Lk 16,10: "Kes ustav on kõige vähemas, see on ustav ka suuremas."

Mt 25,21: "Sa oled pisku üle ustav olnud, ma panen sind palju üle."

Fi 2,4: "Et ükski ei vaata selle peale, mis on tulus temale, vaid ka selle peale, mis on tulus teistele."

Ülesanded: Loe 1 Mo 39: Joosep nõuab, et Pootifari naine oleks oma mehele truu ja Pauluse kiri Fileemonile - Paulus saadab tagasi ärajooksnud orja. Arutle, kas tohib vahetada töökohta või parandada oma viletsat elujärge. Mõtelge, kas on õige, kui tööandja laseb lahti ettevõttele palju eluaastaid ohverdanud töötajad ja võtab nende asemele uued?

116. Milline peab olema meie süda Jumala sõna kohaselt?

Meil olgu puhas süda. Jumala tahab, et meil oleks püha igatsus ja janu Tema järgi.

Mt 5,8: "Õndsad on puhtad südamelt, sest nemad saavad näha Jumalat!"

3 Mo 19,2: "Olge pühad, sest mina, ISSAND, teie Jumal, olen püha!"

1 Sa 16,7: "ISSAND näeb, mis südames!"

Mida ütleb Jumal kõigi nende käskude kohta? Ta ütleb nii: **Mina, ISSAND, sinu Jumal, olen vali Jumal, kes vanemate süü nuhtleb laste kätte kolmanda ja neljanda põlveni neile, kes mind vihkavad, aga neile, kes mind armastavad ja minu käske täidavad, neile osutan ma heldust tuhandest põlvest saadik.** *Mida see tähendab?* Jumal ähvardab nuhelda kõiki neid, kes astuvad üle neist käskudest. Sellepärast peame kartma Tema viha ega tohi teha nende käskude vastu, sest Tema tõotab armu igaühele, kes neid käske täidavad. Me peame armastama Jumalat, Tema peale lootma ja heal meelel Tema käske täitma.

117. Mida tuletab Jumal meile meelde sõnadega: "Mina, ISSAND, sinu Jumal"?

Sõnadega "Mina, ISSAND, sinu Jumal" tuletab Jumal meile meelde, et Tal on täielik õigus meile neid käske jagada ja nõuda meilt nende vastuvaidlematut täitmist ehk sõnakuulelikkust.

5 Mo 5,32: "Täitke siis neid hoolsasti, nagu ISSAND, teie Jumal, teid on käskinud, ärge pöörduge paremale ega vasakule."

118. Mida rõhutab Jumal sõnadega "olen vali Jumal"?

Sõnadega "olen vali Jumal", rõhutab Jumal igaühele, et Ta valvab käskude täitmise üle ja karistab igaüht nende rikkumise eest, kuid tasub heldelt sellele, kes Ta käske täidab.

Jk 4,12: "Üks on käsuandja ja kohtumõistja, kes võib teha õndsaks ja panna hukka."

119. Mis ähvardab igaüht, kes vihkab Jumalat ja trotslikult rikub Tema käske?

Igaüht, kes vihkab Jumalat ja trotsides rikub Tema käske, ähvardab Jumala vältimatu karistus. Selleks karistuseks on Jumala viha, ajalik surm ja igavene hukatus.

> 5 Mo 27,26: "Neetud olgu, kes ei pea sellesinase käsuõpetuse sõnu ega tee nende järele. Ja kogu rahvas ütelgu: 'Aamen!'"
>
> Ro 6,23: "Patu palk on surm."

Ülesanded: Loe 1 Mo 6-7: Veeuputus, 1 Mo 19,1-19: Soodoma ja Gomorra hävitamine, ja Lk 19,43-44: Jeruusalemma hävitamine. Loe, mida Piibel ütleb igavesest hukatusest ehk põrgust: Mt 8,12; 11,16-24; 13,49-50; 25,41; Mk 9,43-44; Lk 16,23-24; Ro 2,9.

Luther: "Just neid peab Jumal silmas, kui Ta ütleb:'Kes mind vihkavad', ühe sõnaga neid, kes püsivad trotsis ja ülbuses."

120. Keda tabab Jumala nuhtlus?

Jumala nuhtlus tabab igaüht, kes pattu ei kahetse ja meelega Jumala püha tahtmise vastu teeb.

> 5 Mo 24,16: "Isasid ärgu surmatagu laste pärast ja lapsi ärgu surmatagu isade pärast; igaüks surmatagu oma patu pärast."

121. Kuidas puudutab Jumala karistus järgnevaid põlvkondi?

Jumal on teatanud, et tema õiglane karistus vanemate uskmatuse eest jätkub järgnevates sugupõlvedes juhul, kui ka lapsed vanemate kombel ei hooli Jumalast ning ekslevad uskmatuses — jumalatuses.

> 3 Mo 26,39: "Nad hääbuvad ka oma vanemate patusüü pärast."

Ülesanne: Loe 1 Mo 9,25: Haam teenis needuse oma uskmatule pojale

Kaananile ja tema järglastele, ja Mt 27,25: Juudid teenisid needuse oma uskmatutele järglastele.

Ka jumalakartlikud lapsed on tihti sunnitud kannatama oma uskmatute vanemate pattude väliste tagajärgede pärast, kuigi see ei ole neile karistuseks mõeldud, vaid Jumala heatahtlik, isalik kasvatus, mis lõpuks tuleb neile kasuks.

> Ro 8,28: "Aga me teame, et neile, kes Jumalat armastavad, kõik ühtlasi heaks tuleb."

Ülesanne: Loe 1 Sa 15,26-28: Joonatan kaotas trooni oma isa Sauli uskmatuse tõttu, kuigi ta ise elas Issanda armus.

122. Mis otstarve on Jumala rangel ähvardusel?

Jumala ähvarduse mõte on selles, et meil oleks alati meeles patu tagajärg, kardaksime Jumala õiglast viha ja pelgaksime pattu.

> Mt 7,19: "Iga puu, mis ei kanna head vilja, raiutakse maha ja visatakse tulle."

123. Mida tõotab Jumal neile, kes Teda armastavad ja Tema käske täidavad?

Jumal tõotab nii ajalikus kui igaveses elus rohkesti õnnistust ja tasu kõigile neile, kes Teda armastavad ja Tema käske täidavad.

> Lk 10,28: "Tee seda, ja sa pead elama!"
>
> 1 Ti 4,8: "Jumalakartusest on kasu kõigile asjadele ja sellel on käesoleva ja tulevase elu tõotus."

124. Kuidas täidab Jumal selle tõotuse?

Jumal täidab oma tõotuse neile, kes tunnistavad oma patte ja loodavad

Kristuse armu peale. Nad tahavad ka rakendada Jumala sõna juhiseid nii koguduse kui ka isiklikus elus. Me saame armastada Jumalat ainult siis, kui me usume Jeesusesse. Jumal annab oma õnnistuse ainult oma armust, mitte usklike tegude tõttu, sest nende sõnakuulelikkus ei ole täiuslik, vaid üpris puudulik.

He 11,6: "Ilma usuta on võimatu olla meelepärane."

L 103,17-18: "Aga ISSANDA heldus on igavesest igavesti nendele, kes teda kardavad, ja tema õigus jääb laste lastele, neile, kes peavad ta lepingut ja mõtlevad tema korraldustele, et teha nende järele!"

125. Kui kaua kestab Jumala õnnistus?

Jumal õnnistab jumalakartlike vanemate lapsi tuhandetes põlvedes, niisiis igavesti.

Lk 1,50: "Tema halastus kestab põlvest põlve neile, kes teda kardavad!"

Ülesanne: Loe 1 Mo 15,5.6: Jumal õnnistas iisraellasi Aabrahami pärast. Mõtle, millist õnnistust on sulle osaks langenud usklike vanemate või vanavanemate tõttu.

126. Milles seisneb Jumala armuliku tõotuse mõte?

Jumala armulik tõotus ja headus kutsuvad meid Jumalat armastama, lootma Tema peale ja healmeelel Tema käske täitma.

1 Jh 5,3: "See on Jumala armastus, et me peame tema käske, ja tema käsud ei ole rasked."

127. Millega seonduvad käskude lõpusõnad?

Käskude lõpusõnad seonduvad esimese käsuga, milles õigupoolest on kokku võetud kõik teised käsud. Lõpusõnad näitavad, et Jumala käske võib õigesti

täita ainult niisugune süda, mis üle kõige kardab ja armastab Jumalat ja loodab üksnes Tema peale.

Jumala käsu mõttest ja kasutamisest

128. Kuidas käsib Jumal meid täita Tema käske?

Jumal nõuab meilt käskude täielikku täitmist, nii mõtetes, sõnades kui tegudes.

Mt 5,48: "Teie olge siis täiuslikud, nõnda nagu teie taevane Isa on täiuslik."

Jk 2,10: "Sest kes kogu käsuõpetust peab ja eksib ühe vastu, on saanud süüdlaseks kõigi vastu."

129. Kas inimene suudab täita Jumala käske?

Pärast pattulangemist ei täida ükski inimene enam Jumala käske nii, nagu Jumal seda tahab. Uskmatu inimene ei tee seda hoopiski mitte, ja kristlasegi kuulekus on üsna puudulik. Kristus on ainus, kes on täitnud Jumala käske ustavalt — kuni ristisurmani (Fi 2,8).

Ro 3,32: "Sest kõik on pattu teinud ja on Jumala aust ilma."

Js 64,5: "Me kõik oleme saanud roojaseks ja kõik meie õigused on määrdunud riide sarnased."

L 143,2: "Ära mine kohtusse oma sulasega, sest ükski elav inimene ei ole õige sinu palge ees!"

130. Mis ei saa olla käsu mõtteks?

Jumala poolt antud käsu mõtteks ei ole see, et me saame käsutäitmise läbi õndsaks.

Ga 3,11: "Et nüüd käsu kaudu üksi ei saa õigeks Jumala ees, on ilmne."

131. Milles on siis Jumala käsu mõte ja eesmärk?

Jumala käsu mõte ja eesmärgid on järgmised:

1. Käsu esimene rakendus.

Käsu ähvardus ja karistuse hirm aitavad teatud määral takistada patu pidurdamatut vallandumist inimelus. Nii peab käsusõna üleval maailma välist korda ja moraali ning aheldab väljasttulevad pahed. Käsk on ahelateks. Seda nimetatakse käsu esimeseks rakenduseks.

1 Ti 1,9: "Käsku pole seatud õigele, vaid ülekohtustele ja kangekaelsetele, jumalakartmatutele ja patustele, õelatele ja roojastele, isatapjatele, ematapjatele, mõrsukatele."

2. Käsu teine rakendus.

Käsk õpetab meid õigesti tunnetama oma patte Jumala ees. Käsk on peegel. See on käsu peamine ülesanne. Seda nimetatakse käsu teiseks rakenduseks.

Ro 3,20: "Käsu kaudu tuleb patu tundmine."

Ro 7,7: "Ent pattu ma ei oleks tundnud muidu kui käsu kaudu, sest me ei oleks kurjast himust midagi teadnud, kui käsk ei oleks ütelnud: 'Sa ei tohi himustada!'"

Ga 3,24: "Nõnda on käsk meil saanud kasvatajaks Kristuse poole, et me saaksime õigeks usust."

3. Käsu kolmas rakendus.

Käsk osutab Kristusesse uskujaile, millised on need Jumala seatud kohustused, mida meil tuleb järgida. Käsk on õpetus. Seda nimetatakse käsu kolmandaks rakenduseks.

L 119,105: "Sinu sõna on mu jalale lambiks ja valguseks mu jalgteel."

Ro 3,31: "Kas me siis teeme käsu tühjaks usu läbi? Mitte sugugi, vaid me kinnitame käsku."

Luther õpetab käsu kolmandat rakendust juba Väikese katekismuse seletuses, sest ta on kirjutanud, et "meie, Jumala lastena, Jumala sõna järgi ka vagalt elaksime." (Vaata selgitust esimese palve juurde.)

Patust

132. Mis on patt?

Igasugune kõrvalekaldumine Jumala käsust on patt.

1 Jh 3,4: "Patt on see, mis on käsu vastu."

Piiblis nimetatakse pattu ka sõnakuulmatuseks (Ro 5,19), ülekohtuks ja üleastumiseks (2 Mo 34,7).

133. Kuidas tuli patt maailma?

Patt tuli maailma saatana kaudu, kes esmalt kaotas osaduse Jumalaga. Seejärel tuli patt inimese sisse, kuna ta saatana õhutusel vabatahtlikult nõustus pattu tegema.

Jh 8,44: "Saatan on inimese tapja olnud algusest peale ega ole jäänud püsima tõesse, sest tõde ei ole tema sees. Kui ta räägib valet, siis ta räägib omast, sest ta on valetaja ja vale isa."

1 Jh 3,8: "Kes pattu teeb, see on kuradist, sest kurat teeb pattu algusest saadik."

Ro 5,12: "Ühe inimese läbi patt tuli maailma ja patu läbi surm."

Ülesanne: Loe 1 Mo 3,1-7: Pattulangemine.

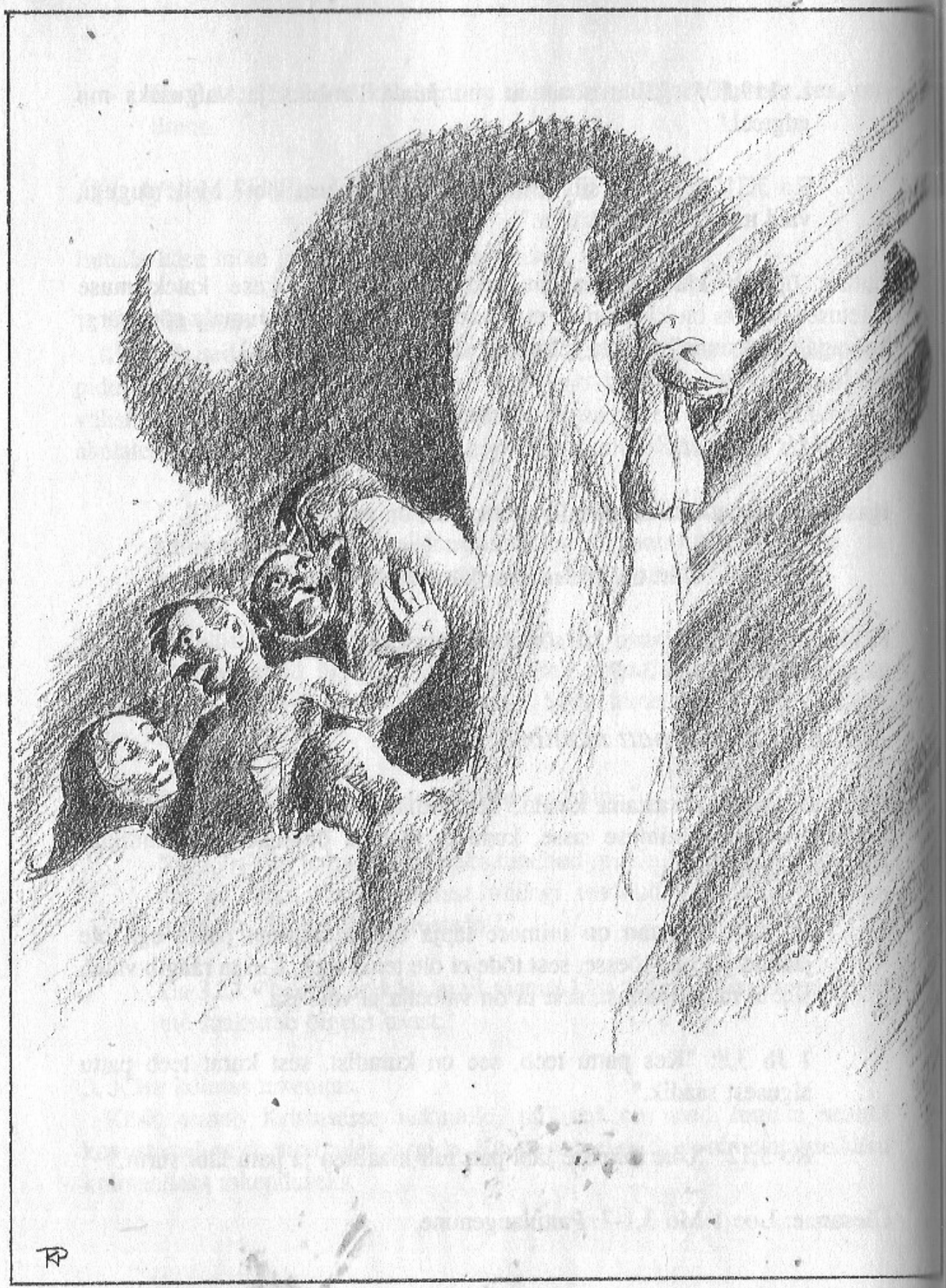

"Me olime loomu poolest viha lapsed nagu teisedki", Ef 2,3.

134. Millisesse kahte rühma võime patud jagada?

Patud võime jagada pärispatuks ja muudeks pattudeks e. patutegudeks. Piibel räägib mõlemast.

135. Mis on pärispatt?

Pärispatt on inimloomuse täielik vaimulik rikutus, mille oleme pärinud Aadamalt oma vanemate kaudu. Pärispatu läbi on inimene kaotanud selle vagaduse, mille Jumal talle loomises andis. Pärispatust rikutud inimene tegelikult ei karda ega armasta Jumalat ega looda üksnes Tema peale, vaid on vaimu poolest surnud ja pime, vihkab Jumalat, on täis kõike halba ning kaldub kurja tegema.

Jh 3,6: "Mis on lihast sündinud, on liha."

Ro 7,18: "Mina tean, et minus, see on minu lihas ei ela head."

Ro 8,7: "Liha mõtteviis on vaen Jumala vastu."

NB! Sõnaga "liha" märgib Piibel antud kontekstis inimest niisugusena, nagu ta nüüd, pattulangemise järel on, sigib ja sünnib, olles nõnda pärispatust rikutud ja ilma Pühast Vaimust. (Vana inimene ehk "vana Aadam".)

L 51,7: "Vaata, süüteos olen ma sündinud ja patus on mu ema mind saanud."

1 Mo 8,21: "Inimese südame mõtlemised on kurjad ta lapsepõlvest peale."

1 Mo 6,5: "Kõik ta südame mõtlemised olid iga päev üksnes kurjad."

1 Ko 2,14: "Maine inimene ei võta seda vastu, mis on Jumala Vaimust, sest see on temale jõledus."

Ef 2,1: "Te olite surnud oma üleastumistes ja pattudes."

136. Millisesse olukorda asetab pärispatt inimese?

Pärispatu tõttu on inimene oma loomult kõlbmatu Jumala ees, hukka mõistetud ja igavese hukatuse ära teeninud. Et päästetud saada, peab ta uuesti sündima ristimise ja usu läbi.

> Ef 2,3: "Me olime loomu poolest viha lapsed nagu teisedki."
>
> Jh 3,5-6: "Kui keegi ei sünni veest ja Vaimust, ei või ta Jumala riiki pääseda. Mis lihast on sündinud, on liha, ja mis Vaimust on sündinud, on Vaim!"

Luterlikud tunnistuskirjad: "Kõik inimesed, kes pärast Aadama pattulangemist on sündinud, sigivad ja sünnivad patus. Teisiti öeldes on nad emaüsast alates täis kurja himu ja ahvatlusi. Neil ei saa olla mingisugust sünnipärast jumalakartlikkust, pole tõelist usku Jumalasse. See kaasasündinud haigus on tõeline patt ja selle tõttu langevad Jumala igavese viha alla kõik need, kes ei sünni ristimise ja Püha Vaimu kaudu uuesti." (Augsburgi tunnistus, 2.)

137. Mis on patuteod?

Pärispatust rikutud inimene rikub Jumala käsku nii mõtte, sõna kui teoga. Neid patte nimetatakse patutegudeks. Siia kuuluvad ka tegematajätmised ehk kõik see, mis jäetakse tegemata, kuigi Jumala sõna käseb seda teha.

> Mt 7,17: " Halb puu kannab halba vilja."
>
> Jk 4,17: "Kes siis mõistab teha head ja ei tee seda, sellele on see patuks."

Patuteod võib omakorda rühmadeks jagada. Näiteks: teadlikult tehtud patud ja teadmatusest tehtud patud, tahtlikud patud ja iseloomunõrkusest tehtud patud, ka osalemine teise tehtud patus (1 Ti 5,22, 2 Jh 11), jõledad avalikud patud ja ülekohus, mis kisendavad Jumala karistuse järele taevas. Siia kuuluvad muuhulgas avalik jumalasalgamine (1 Mo 18,20), mõrv (1 Mo 4,10, Ilm 6,9-10) ja võõramaalaste, leskede, orbude, vaeste ja kõigi

kaitsetute rõhumine (2 Mo 3,7-9, 22,21-24, MI 3,5, Jk 5,4), samuti alles emaihus olijate hävitamine (Am 1,13).

138. Mis on patt Püha Vaimu vastu?

Patt Püha Vaimu vastu erineb kõigist teistest pattudest selle poolest, et seda ei saa kunagi andeks.

> Mk 3,28-29: "Kõik patud antakse inimlastele andeks ja Jumala pilkamised, niipalju kui nad iganes on Jumalat pilganud, kuid kes iganes on pilganud Püha Vaimu, sellel ei ole andeksandmist iialgi, vaid ta on süüdlane igaveses patus."

See patt sünnib järgmiselt: Püha Vaim valgustab inimest nõnda, et inimene peab oma südames tunnistama jumaliku tõe jumalikuks, kuid inimene siiski tahtlikult ja oma äratundmisest hoolimata eitab seda, astub selle vastu välja või pilkab ja teotab Püha Vaimu. Selline inimene on niivõrd paadunud, et ta ei ole võimeline enam patukahetsusele ja usule tulema. Sellepärast olgem ettevaatlikud ja valvsad, et me ei pilkaks Püha Vaimu ega seisaks vastu tõele, mis on meile kirgastunud Jumala sõnast. Patt Püha Vaimu vastu ei ole suunatud Tema isiku, vaid Tema toime vastu.

> Lk 21,1: "Igaühele, kes ütleb Inimese Poja vastu, antakse andeks, kuid sellele, kes Püha Vaimu pilkab, ei anta andeks."
>
> 1 Jh 5,16: "On patt, mis on surmaks, selle kohta ma ei ütle, et tuleks paluda."
>
> He 6,4-6: "On võimatu neid, kes olid kord valgustatud ning maitsesid taevalist andi ja said osa Pühast Vaimust ja maitsesid Jumala head sõna ja tulevase maailma-ajastu väge ja siis ära taganesid, uuesti tuua meeleparandamisele, sellepärast et nad iseeneste kahjuks Jumala Poja risti löövad ja naeruks panevad."

Ülesanne: Loe Mt 12,22-23: Jeesus hoiatab varisere, kes seisid ilmselge tõe vastu ja pilkasid seda.

139. Millest me saame teada, et ei ole teinud seda erilist pattu Püha Vaimu vastu?

Igaüks, kes on sattunud hingehädasse ja kardab, et ta on teinud pattu Püha Vaimu vastu ja sellepärast muret tunneb, et ta jäetakse kõrvale Jumala armu saamise võimalusest Kristuses, ei ole kindlasti teinud pattu Püha Vaimu vastu.

Hoopis vastupidi, temas on tunda tugevat Püha Vaimu toimet, mis väljendub hoole ja murena oma hinge olukorra üle ja saatuse pärast igavikus. Ta usub, kuigi on murest murtud.

Tema nõrka usku tuleb toetada Jumala armusõnaga, sest Kristus on surnud iga inimese eest ning tahab kõigile pääsemist.

Teiseltpoolt jälle see, kes on teinud selle erilise patu Püha Vaimu vastu, ei tunne selle pärast mingit muret. Ta ei hooli sugugi oma hinge saatuse pärast, vaid eksleb oma ülbuses ja mässumeeles, süda lõplikult paadunud, alistumata selgele Jumala sõnale.

140. Kuidas pääseme pärispatu mõju alt ja hukatusest?

Meil ei ole mingit võimalust pääseda käsu kaudu ehk oma tegude tõttu. Kuid Jumal on andnud meile teisegi sõna, nimelt evangeeliumi, milles ta on ilmutanud meile selle pääsemise, mille meie Lunastaja Jeesus Kristus meile on toonud. Selle pääsemise saame kingiks usu kaudu ja nii saame olla vabad patu needusest, vabad ning õndsad. Sellest õpime täpsemalt teises peatükis.

> Ro 1,16: "Me ei häbene evangeeliumi; sest see on Jumala vägi õndsakssaamiseks igaühele, kes usub."
>
> Ro 10,4: "Käsu lõppsiht on Kristus õiguseks igaühele, kes usub."

TEINE PEATÜKK

Usutunnistus

141. Missugune usutunnistus on Väikeses katekismuses?

Väikeses katekismuses on apostlik usutunnistus. See on kristliku kiriku vana usutunnistus, mis oma algkujul pärineb arvatavasti juba apostlite ajast. Siis kasutati seda ristimisel. Seal esitatakse meile kolmes osas need Jumala suured heateod, mida Ta on juba teinud või mida Ta tulevikus inimkonna heaks teeb.

Usutunnistus ei ole käsk, vaid hoopis teistlaadi Jumala sõna, nimelt evangeelium.

142. Mis on evangeelium?

Evangeelium on hea ja päästev rõõmusõnum Jumala armust Jeesuses Kristuses.

> Jh 3,16: "Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on annud, et ükski, kes temasse usub, ei saaks hukka, vaid et temal oleks igavene elu!"
>
> Ro 1,16: "Sest ma ei häbene evangeeliumi; sest see on Jumala vägi õndsakssaamiseks igaühele, kes usub."

Käsu ja evangeeliumi erinevusest

143. Milles seisneb käsu ja evangeeliumi erinevus?

Piibel sisaldab kaht vastandlikku sõna: käsk ja evangeelium. Meie usuelus on suureks abiks, kui oskame oma südames neid kahte õigesti eraldada. Sellepärast tuleb nende erinevust hästi tunda.

Mille poolest erineb käsk evangeeliumist?

1.

Käsk õpetab, mida meie peame tegema ja mida tegemata jätma. Evangeelium õpetab, mida Jumal on teinud ja teeb edaspidi meie õndsuse nimel.

2.

Käsk paljastab meie patud ja Jumala viha nende pärast. Evangeelium näitab meile Jumala suurt armu Kristuses, kes on vabastanud meid pattudest.

3.

Käsk nõuab, ähvardab ja mõistab süüdi. Evangeelium tõotab, annab ja kingib meile pattude andeksandmise, elu ja õndsuse.

4.

Käsk paneb inimese tundma oma pattu suure, elava ja raskena ja suretab seeläbi patuse. Evangeelium kustutab kõik patud, sünnitab oma lohutusega usu Jumala armusse patuse südames ja teeb sellega patuse vaimselt elavaks.

Ro 7,9-10: "Mina elasin enne ilma käsuta, aga kui käsusõna tuli, virgus patt ellu ja mina surin ära ja nõnda leiti käsusõna, mis mulle pidi olema eluks, mulle olevat surmaks."

2 Ko 3,6: "Kirjatäht (käsk) suretab, aga Vaim teeb elavaks."

5.

Käsu õpetamine peab olema suunatud süütunde äratamisele. Evangeeliumi kuulutamine on suunatud oma eksimuste pärast kurbade lohutamiseks.

Jumalast

144. Kust lähtub meie teave Jumalast?

Meil on kahesugust teavet Jumalast. On loomulik ja üleloomulik teave Jumala kohta.

145. Mis on loomulik teave Jumala kohta?

Igal inimesel on loomupärast teavet ja aimdust Jumala olemasolust, Tema omadustest ja pühast tahtest.

See teave sünnib ja säilib nii, et inimene näeb Jumala poolt loodut ja märkab, kui imeliselt valitseb Jumal kogu maailma ja juhatab üksikute rahvaste ja kogu inimkonna saatust. Lisaks sellele on iga inimese sisemuses südametunnistuse hääl, mis veenab inimest tema vastutuses Jumala ees.

Nõnda on igal inimesel loomulik teave Jumalast. Selle põhjal ei hakka siiski keegi Kristusest kuulutava evangeeliumi järele puudust tundma ega igatseta õndsaks saada, vaid jäädakse oma rikutud südametunnistuse kütkesse, kui ei kuulda ega usuta evangeeliumi.

He 3,4: "Igal majal on oma valmistaja; aga kes kõik on valmistanud, see on Jumal."

L 19,1: "Taevad jutustavad Jumala au ja taevalaotus kuulutab tema kätetööd!"

Ro 1,19-20: "See, mida teatakse Jumalast, on avalik nende seas; sest Jumal on seda neile avaldanud. Sest tema nähtamatut olu, nii tema igavest väge kui jumalikku olemist, nähakse, kui neid pannakse tähele, tema tegudes maailma loomisest alates, nii et nad ei saa vabanduda."

Ro 2,15: "Paganad näitavad, et käsutegu on kirjutatud nende südametesse, kuna nende südametunnistus ühtlasi tunnistab seda ja nende mõtted isekeskis kas kaebavad nende peale või ka kostavad nende eest."

Ap 14,16-17: "... kes muistsete põlvkondade aegu on lubanud kõiki paganaid käia nende eneste teid pidi, ja ometi ei ole jätnud andmata enda loomusest tunnistust, tehes head: andnud taevast teile vihma ja viljakaid aegu, on kosutanud teie südant toiduse ja õnnega." (UT ja Psalmid. Tallinn, 1989.)

146. Mis on üleloomulik teave Jumalast?

Jumal on oma Sõnas andnud meie päästmise tarvis täiesti selge ja ammendava teave enese kohta. Seega on inimestel ka üleloomulik teave Jumalast. Ainult selle sõna kaudu ilmutab Jumal meile oma armust Kristuses ja päästab meid kurjast südametunnistusest. Sellega õpime tundma Jumalat niisugusena, nagu Ta on ja nii, et saame päästetud usu kaudu Kristusesse.

NB! Piibel ei anna vastust küll kõigile küsimustele, kuid selles on kõik, mida me peame teadma pääsemiseks.

1 Pe 1,23: "Oleme uuesti sünnitatud mitte kaduvast, vaid kadumatust seemnest, Jumala elava ning püsiva sõna läbi."

Jh 17,3: "Aga see on igavene elu, et nad tunneksid sind, ainust tõelist Jumalat ja Jeesust Kristust, kelle sina oled läkitanud."

147. Missugune on Jumal?

Jumal on mõõtmatu ja muutumatu vaim, kellel puudub ihu.

Jh 4,24: "Jumal on Vaim."

L 145,3: "Tema suurus on uurimatu."

Ml 3,6: "Sest mina, ISSAND, ei ole ennast muutnud."

Jumal on:

1. Igavene.

L 90,2: "Enne kui mäed sündisid ja kui maa ja maailm loodi, oled

sina, Jumal, igavesest igavesti!"

2. Kõikjaleulatuv.

Ap 17,27: "Tema küll ei ole kaugel mitte ühestki meist."

3. Kõiketeadev ja kõikeoskav.

1 Jh 3,20: "Jumal teab kõik."

Ii 12,13: "Jumalal on tarkus ja vägi, temal on nõu ja mõistus."

4. Kõikvõimas.

Lk 1,37: "Jumalale ei ole ükski asi võimatu!"

5. Püha.

Js 6,3: "Püha, püha, püha on vägede ISSAND!"

6. Tõeline.

4 Mo 23,19: "Jumal ei ole inimene, et ta valetaks, inimlaps, et ta kahetseks! Kas tema ütleb, aga ei tee, või räägib, aga ei vii täide?"

7. Õiglane.

5 Mo 32,4: "Jumal on ustav ja temas pole väärust, tema on õige ja õiglane."

8. Hea, armastav, armuline ja kannatlik.

Tt 3,4-5: "Aga kui Jumala, meie Õnnistegija heldus ja inimesearmastus ilmus, siis ta päästis meid."

L 145,8: "Armuline ja halastaja on ISSAND, pika meelega ja suur heldusest."

148. Mida veel on Jumal meile oma olemusest ilmutanud?

Jumal on oma Sõnas meile ilmutanud, et Ta on Kolmainus, teisiti öeldes: Ta on kolm erinevat isikut ühes jumalikus olekus. Need on Isa, Poeg ja Püha Vaim.

5 Mo 6,4: "ISSAND, meie Jumal Issand, on ainus!"

1 Ko 8,4: "Ei ole muud Jumalat kui üks."

Mt 28,19: "Minge siis ja tehke jüngriteks kõik rahvad, neid ristides Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse!"

2 Ko 13,13: "Issanda Jeesuse Kristuse arm ja Jumala armastus ja Püha Vaimu osadus olgu teie kõikidega!"

Ülesanne: Loe Mt 3,16-17: Jeesuse ristimine, Js 42,1 (ISSANDA sulane), ja 4 Mo 6,24-27.

149. Mida on Jumal ilmutanud Kolmainu isikute erisusest?

Jumal on ilmutanud Kolmainu isikute erisusest järgmised igavesed asjad:

1. Isa on igavikus sünnitanud Poja.

L 2,7: "Sina oled mu Poeg, täna ma sünnitasin sind!"

2. Poeg on igavikus Isast sündinud.

3. Püha Vaim lähtub igavikus Isast ja Pojast.

Jh 15,26: "Aga kui Trööstija tuleb, kelle mina läkitan teile Isalt, tõe Vaim, kes lähtub Isast, see tunnistab minust."

Ga 4,6: "Aga et te nüüd olete lapsed, on Jumal läkitanud teie südamesse oma Poja Vaimu, kes hüüab: 'Abba, Isa!'"

150. Mida on Jumal ilmutanud Kolmainsuse isikute tegudest?

Jumal on ilmutanud Kolmainsuse isikute tegudest:

— Isale kuulub loomine (esimene õpetus)
— Pojale kuulub lunastus (teine õpetus)
— Pühale Vaimule kuulub pühitsus (kolmas õpetus).

151. Mida arvata neist, kes eitavad Jumala kolmainsust?

Need, kes eitavad, et Jumal on üks ja kolmainus, ei ole kristlased ja nemad ei või õndsaks saada.

1 Jh 2,23: "Igaüks, kes salgab Poja, sel ei ole ka Isa."

Jh 14,6: Jeesus ütles: "Mina olen tee ja tõde ja elu, ükski ei saa Isa juurde muidu kui minu kaudu!"

Ülesanne: Loe Athanasiose usutunnistus (Vt. lisa 7).

152. Mida me tunnistame kõigis kolmes õpetuses, kui lausume: "Mina usun..."?

Öeldes usutunnistuses "Mina usun", tunnistame kolme järgmist asja:

1. Teame, mida püha Piibel räägib Jumalast.

1 Ko 4,6: "Et te meist õpiksite - mitte üle selle, mis on kirjutatud."

2. Peame oma südames seda vaieldamatuks tõeks.

Ro 10,17: "Nii tuleb siis usk kuuldust, aga kuuldu Kristuse kaudu."

Jh 20,31: "Aga need on kirjutatud, et te usuksite, et Jeesus on Kristus, Jumala Poeg, ja et teil uskudes oleks elu tema nime sees."

3. Elame ja sureme kindlas lootuses Jumalale ja Tema halastusele.

2 Ti 1,12: "Ma tean, kellesse ma usun, ja olen julge selles, et ta on vägev säilitama minu kätte usutud vara tolle päevani."

153. Mida veel sõnad "mina usun" meile meelde tuletavad?

Sõnad "mina usun" tuletavad meile meelde, et mitte keegi ei või õndsaks saada teise inimese uskumise tõttu, vaid igaüks peab ise uskuma ja lootma Jumala sõna tõotuste peale.

Ha 2,4: "Õige elab oma usust!"

Ülesanne: Loe Mt 25,8-12: Tähendamissõna rumalatest ja mõistlikest neitsidest.

ESIMENE ÕPETUS

Loomisest

Mina usun Jumalasse, kõigeväelisse Isasse, taeva ja maa Loojasse. *Mida see tähendab?* Mina usun, et Jumal on loonud minu koos kõigi teiste olenditega, andnud minule ihu ja hinge, silmad, kõrvad ja kõik ihuliikmed, mõistuse ja kõik meeled ning et Ta neid alal hoiab. Ta annab ka rõivad ja jalatsid, söögi ja joogi, koha ja koja, abikaasa ja lapsed, põllu, kariloomad ja kogu vara. Ta kingib mulle rikkalikult iga päev toitu ja kõik muu eluks vajaliku, kaitseb mind kõigi hädaohtude eest, hoiab ja päästab kõigest kurjast. Ta teeb seda kõike pelgast isalikust, jumalikust headusest ja halastusest, ilma et mina seda millegagi oleksin pälvinud või väärinud. Kõige selle eest on minu kohus Teda kiita ja ülistada, Teda teenida ja Tema sõna kuulata. See on tõesti tõsi.

154. Miks me nimetame Kolmainu esimest isikut Isaks?

Me nimetame Kolmainu esimest isikut Isaks, sest Tema on meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa ja ka meie õige Isa.

Js 63,16: "Sina, ISSAND, oled meie Isa."

Jh 20,17: "Mina lähen üles oma Isa ja teie Isa juurde ja oma Jumala ja teie Jumala juurde."

155. Mida me tunnistame sõnadega "kõigeväeline Looja"?

Sõnadega "kõigeväeline Looja" tunnistame, et Jumal, meie Isa on oma sõnaga loonud kogu maailma eimillestki. Samas me usume ka seda, et Jumal on suutnud luua maailma just nii ja just nõnda pika aja jooksul, nagu Ta seda on meile Piiblis ilmutanud.

1 Mo 1,1: "Alguses lõi Jumal taeva ja maa."

L 33,9: "Sest tema ütles, ja nõnda see sai, tema käskis ja see tuli esile."

He 11,3: "Usu kaudu me tunnistame, et maailmad on valmistatud Jumala sõna läbi, nii et mitte sellest, mida võib näha, ei ole tekkinud see, mida nähakse."

Ülesanded: Loe 1 Mo 1: Maailma loomine. Mõtle, mille poolest erineb loomislugu evolutsiooniteooriast.

156. Mida mõtleme sõnadega "taeva ja maa"?

Sõnadega "taeva ja maa" mõtleme kõike, mille Jumal on loonud, nii nähtavat kui nähtamatut.

Kl 1,16: "Sest tema läbi on loodud kõik, mis on taevastes ja mis on maa peal, mis nähtav ja nähtamatu."

157. Mis on inglid?

Inglid on Jumala nähtamatud vaimuolendid. Neid on kahesuguseid - häid ja langenud ehk halbu.

158. Millised on head inglid?

Head inglid on pühad vaimuolendid, kellele Jumal on juba kindlustanud igavese õndsuse. Neid on määratu hulk ja nende jõud on tohutu. Inglid ülistavad Jumalat ja täidavad Tema käske. Nad olid Kristuse lunastustöö juures selle erinevatel etappidel ja nad on kohal ka siis, kui Kristus tuleb kohut mõistma. Lisaks sellele teenivad nad inimesi, eelkõige usklikke nende taevasse minekul.

Mt 18,10: "Nende inglid taevas alati näevad mu Isa palet, kes on taevas."

Tn 7,10: "Tuhat korda tuhat teenisid teda, kümme tuhat korda kümme tuhat seisid tema ees."

L 103,20: "Kiitke ISSANDAT, tema inglid, te vägevad sangarid, kes täidate tema käske, kuuldes tema sõna häält!"

Mt 25,31: "Aga kui Inimese Poeg tuleb oma auhiilguses ja kõik inglid temaga, siis ta istub oma aujärjele."

He 1,14: "Eks nad kõik ole teenijad vaimud, läkitatud abistama neid, kes õndsuse pärivad?"

He 12,22: "Te (usklikud) olete tulnud... lugematu hulga inglite juure."

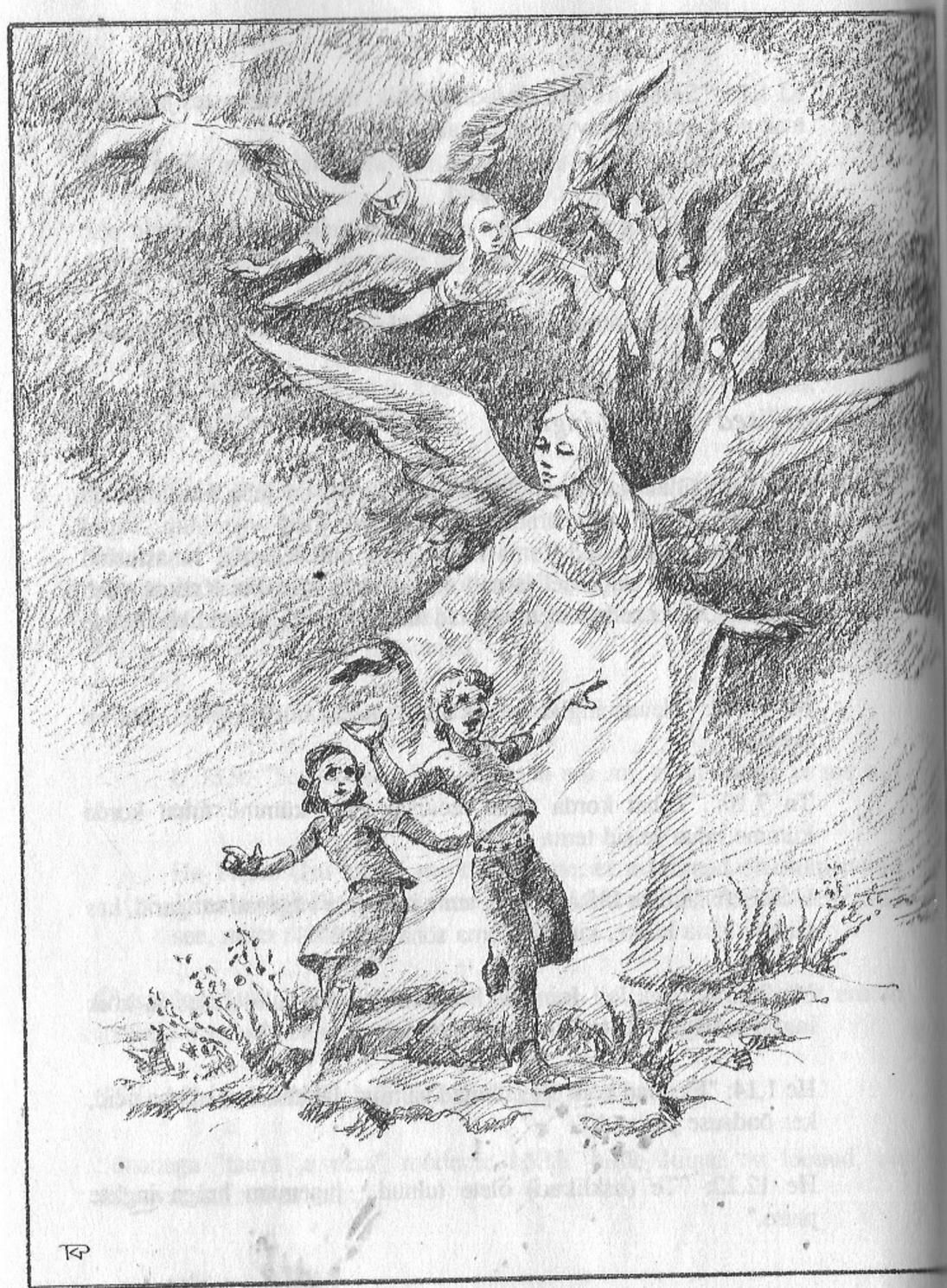

Inglid on saadetud meie teenistusse, He 1,14.

Ülesanded: Loe 1 Mo 3,24: Keerubid valvavad paradiisi, 2 Ku 6,12-17: Inglid kaitsevad Eliisat, Js 6,1-7: Seeravid kuulutavad Jumala pühadust, Tn 6,22: Inglid kaitsevad Taanieli, Lk 2,13-14: Suur inglikoor ülistab jõuluööl Jumalat, Lk 16,22: Inglid viivad Laatsaruse hinge taevasse, ja Lk 24,4-5: Inglid kuulutavad Jeesuse ülestõusmisest. - Meenuta, mida räägib Piibel inimestele ilmunud inglitest.

159. Missugused on halvad inglid?

Halvad inglid on ka vaimuolendid. Jumal on loonud nad algselt headeks, aga nad langesid pattu ja Jumal hülgas nad igaveseks. Nad on kavalad, tugevad ja osavad halba tegema, Ka heid on palju. Nad on Jumala ja inimese ja kõige hea ning õige vannutatud vaenlased, kelle eesmärgiks on Jumala loodu hävitamine. Eriti agaralt püüavad nad takistada inimesi pääsemise teele jõudmast ja üritavad neid põrgu piinadesse tõugata. Nende peameheks on kurat, keda Piibel ka saatanaks, kiusajaks, vaenlaseks ja süüdistajaks nimetab. Halbu ingleid nimetatakse Piiblis ka rüvetajateks ja pahadeks vaimudeks ja riivajateks.

> 2 Pe 2,4: "Sest Jumal ei säästnud ingleidki, kes pattu tegid, vaid tõukas nad põrgupimeduse soppidesse säilitatavaiks kohtu jaoks."

Ef 6,11-12: "Varustage endid kogu Jumala sõjavarustusega, et te suudaksite seista kuradi kavalate rünnakute vastu! Sest meil ei ole maadlemist vere ja lihaga, vaid valitsuse ja võimudega, selle pimeduse maailma valitsejaga, taevaaluste kurjuse vaimudega."

Mk 5,9: "Rüve vaim vastas Jeesusele: 'Mu nimi on Leegion, sest meid on palju.'"

Jh 8,44: "Kurat on olnud inimese tapja algusest peale ega ole jäänud püsima tõesse, sest tõde ei ole tema sees."

1 Pe 5,8-9: "Olge kained, valvake, sest teie vastane, kurat, käib ümber nagu möirgaja lõukoer otsides, keda neelata! Tema vastu seiske kindlad usus."

Ülesanded: Loe 1 Mo 3,1-5: Kuradi salakaval meelitus paradiisis ja Mt 4,1—11: Kurat kiusab Jeesust. Milliste loomadega võrdleb Piibel ahvatlejaid?

Inimene

160. Kes on kõige kõrgem Jumala loodud nähtavatest olenditest?

Jumala loodud nähtavatest olenditest on inimene kõige kõrgem, sest Jumal valmistas tema keha erilisel viisil, andis talle mõistusega varustatud hinge, asetas tema kõige loodu üle valitsema, ent eelkõige sellepärast, et Jumal lõi ta oma näo järgi.

> 1 Mo 2,7: "Ja ISSAND Jumal valmistas inimese, kes põrm on, mullast, ja puhus tema ninasse elavat õhku: nõnda sai inimene elavaks hingeks."

> 1 Mo 1,26-27: "Jumal ütles: 'Tehkem inimesed oma näo järele, meie sarnasteks, et nad valitseksid kalade üle meres, lindude üle taeva all, loomade üle ja kogu maa üle ja kõigi roomajate üle, kes maa peal roomavad!' Ja Jumal lõi inimese oma näo järele. Jumala näo järele lõi ta tema, ta lõi tema meheks ja naiseks!"

161. Mida tähendab jumalanäosus?

Jumalanäosus inimeses tähendas, et inimene tunnistas Jumala oma kalliks isaks ja elas Temaga osaduses õnnelikuna ehk õndsana ilma patuta. Inimene oli siis täiesti püha ja vaga ehk vaba pattudest. Siis olid usk, elu ja õpetus õiged, kuid inimene kaotas jumalanäosuse pattulangemise läbi paradiisis.

> Kl 3,10: "Te olete riietunud uude inimesse, kes on uuendatud õigesti tunnetama oma Looja kuju järele."

> Ef 4,24: "Teil tuleb riietuda uue inimesega, kes Jumala sarnaseks on loodud tõelise õiguse ja pühaduse sisse."

162. Kelle sarnane on inimene pärast pattulangemist?

Pärast pattulangemist on inimene langenud Aadama sarnane - patune ja surelik.

> 1 Mo 5,3: "Aadamale sündis poeg, kes oli tema sarnane, tema nägu."

163. Kuidas taastub meis jumalanäosus?

Jumalanäosus taastub meis siis, kui Püha Vaimu ristimise ja evangeeliumi toimel jälle usume Jeesusesse. Selle usu kaudu tunneme Jumalat ja meis sünnib siiras soov elada vagalt ja pühalt. Kuid alles taevas, kui usk on nägemiseks muutunud ja meis ei ole enam pattu, valitseb meis jumalanäosus täielikuna.

> Kl 3,10: "Te olete riietunud uude inimesse, kes on uuendatud õigesti tunnetama oma Looja kuju järele."

> Ef 4,24: "Teil tuleb riietuda uue inimesega, kes Jumala sarnaseks on loodud tõelise õiguse ja pühaduse sisse."

> 1 Jh 3,2: "Armsad, me oleme sündinud Jumala lapsed ega ole veel saanud avalikuks, mis me tulevikus oleme, aga me teame, et me tema ilmudes oleme tema sarnased, sest me näeme siis teda nagu tema on."

> L 17,15: "Mina saan näha su palet õiguses, ma täitun su palge paistusest, kui ma ärkan!"

164. Mida sa tunnistad enese kohta esimeses õpetuses?

Ma tunnistan, et Jumal on ka minu loonud ja et Ta on andnud mulle ihu ja hinge ja kõik võimed.

> L 139,14: "Ma tänan sind, et ma olen tehtud nii kardetavaks imeks; imelised on sinu teod, seda tunneb mu hing hästi!"

165. Mida tunnistad Jumala ettehoolest?

Tunnistan, et Jumal peab mind üleval ja valitseb minu üle nii nagu kõige loodu üle, seda Jumala tegevust nimetame ettehooleks (kaitselmuseks, kaitsmiseks, hoidmiseks).

> Ap 17,28: "Tema sees elame, liigume ja oleme."

166. Kuidas annab Jumal meile toidu ja muu vajaliku eluks?

Jumal annab meile toidu ja kõik selles elus vajalikud vahendid muu oma loodu kaudu. Ta kasutab selleks teisi inimesi, loomi, taimi, maad, õhku, vett, maavarasid, päikest jne. Jumala tahe on, et me hangiksime oma elatusvahendid usinalt töötades ja iga päev Tema õnnistusele lootes.

> L 145,15-16: "Kõikide silmad ootavad sind ja sina annad neile nende roa omal ajal; sina avad käe ja täidad kõik, mis elab, hea meelega!"
>
> 1 Mo 3,19: "Oma pale higis pead sa leiba sööma."
>
> 1 Pe 5,7: "Heitke kõik oma mure tema peale, sest tema peab hoolt teie eest!"

Vahel võib Jumal inimest ka ilma tavapäraste elatusvahenditeta, millest ülal juttu oli, üleval pidada, see tähendab üleloomulikul moel, ime läbi. Nii hoolitses Ta iisraellaste eest kõrberännaku ajal (5 Mo 8,3-4), Eelija eest

Sarepta lesknaise juures ja Jeesus söötis tuhandeid (Mt 15,32-39, Jh 6,1-15).

167. Kuidas Jumal sind kaitseb?

Jumal valitseb minu üle ja juhib minu eluteed nii, et ma olen kindlalt kaitstud kõigi ohtude eest. Ta ei lase mulle midagi tõeliselt halba osaks saada, vaid ainult seda, mis mulle kasuks tuleb. Nii pääsen ma ükskord igavese rõõmu osaliseks.

> Mt 10,29-30: "Eks kaks varblast müüda veeringu eest? Ent ükski neist ei lange maha ilma teie Isa tahtmata. Aga teie juuksekarvadki on kõik ära loetud."
>
> L 23,4: "Ka kui ma kõnniksin surmavarju orus, ei karda ma kurja, sest sina oled minuga; su kepp ja su sau, need tröösti vad mind!"
>
> Ro 8,28: "Aga me teame, et neile, kes Jumalat armastavad, kõik ühtlasi heaks tuleb, neile, kes tema kavatsuse järele on kutsutud.

Ülesanne: Meenuta Piibli ajaloost, kuidas Jumal on kaitsnud oma rahvast, näiteks Joosepit (1 Mo 37-50) ja Moosest (2 Mo 2) ja pööranud halvagi teenima häid eesmärke. Mõtle, kuidas on Jumal juhtinud sinu elu ja sind kaitsnud.

168. Miks teeb Jumal sinule kõike head?

Jumal teeb minule kõike head ainult oma armust, ilma, et minul selles mingeid teeneid oleks, sest Ta on armuline Isa ja halastaja Jumal.

> L 145,9: "Hea on ISSAND kõigile ja tema halastus on üle kõige tema tegude."
>
> Ro 11,35: "Kes on temale midagi enne annud, et temale peaks jälle tasutama?"

1 Mo 32,11: "Mina pole väärt kõiki neid heategusid ja kõike seda truudust, mida sa oma sulasele oled osutanud!"

Ülesanne: Loe Lk 7,6-7: Sõjapealik Kapernaumas.

169. Milline on sinu kohustus Jumala ees?

Mina pean oma südames tunnistama kogu Jumala hoolitsuse Tema suureks kingituseks, pean tänama Teda selle armu eest ja täitma kogu elu jooksul heal meelel kõiki Tema käske.

L 116,12: "Kuidas ma tasun ISSANDALE kõik tema heateod minu vastu?"

L 118,1: "Tänage ISSANDAT, sest tema on hea, sest tema heldus kestab igavesti!"

1 Jh 5,3: "See on Jumala armastus, et me peame tema käske ja tema käsud ei ole rasked!"

170. Mida tunnistad lõpuks sõnadega "See on tõesti tõsi"?

Sõnadega "See on tõesti tõsi" tunnistan lõpuks veel, et kõik see, mis selles õpetuses on öeldud, on vaieldamatult kindel ja kõigutamatu tõde, millele mu süda loodab nii elus kui surmas.

TEINE ÕPETUS

Lunastusest

Mina usun Jeesusesse Kristusesse, Tema ainsasse Pojasse, meie Issandasse, kes on saadud Pühast Vaimust, ilmale tulnud neitsi Maarjast, kannatanud Pontius Pilatuse ajal, risti löödud, surnud ja maha maetud, alla läinud surmavalda[1], kolmandal päeval üles tõusnud surnuist, üles läinud taeva, istub Jumala, kõigeväelise Isa paremal käel, ja sealt Tema tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle. *Mida see tähendab?* Mina usun, et Jeesus Kristus, tõeline Jumal, Isast enne kõikide aegade algust sündinud, ja ka tõeline inimene, sündinud neitsi Maarjast, on minu Issand, kes on lunastanud minu, kadunud ja hukkamõistetud inimese, kes on päästnud mind kõigist pattudest, surmast ja kuradi meelevallast - mitte kulla ega hõbeda, vaid oma püha kalli verega, oma süütu kannatamise ja surmaga. Seda tegi Ta selleks, et ma Tema oma oleksin ja Tema riigis Tema alamana elaksin, Teda igaveses õiguses, süütuses ja õndsuses teeniksin, nõnda nagu Tema on surnuist üles tõusnud ning elab ja valitseb igavesti. See on tõesti tõsi.

171. Mida õpetab meile teine õpetus?

Teine õpetus õpetab meid tundma Jumala teist head tegu, lunastust.

172. Miks lunastamine oli vajalik?

Lunastamine oli vajalik pattulangemise tõttu. Loomise suured anded ei suutnud inimest päästa patust ja sellega kaasnevast karistusest, kuid Jumal tegi meile veel enamat kui loomine. Ta lunastas meid meie pattudest oma Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse kaudu.

---

[1]**Vaata "surmavald" sõnaselgitust küsimuse 200 alaviites lk. 146.**

173. Miks on meie Lunastaja nimeks Jeesus?

Meie Lunastaja nimeks on Jeesus, sest Tema on kõikide inimeste ainus Päästja ja Õnnistegija, sest nimelt seda tähendabki Jeesus algkeeles.

> Mt 1,21: "Sa pead temale nimeks panema Jeesus, sest tema päästab oma rahva nende pattudest!"
>
> Ap 4,12: "Ühegi muu sees ei ole pääset; sest ei ole antud taeva all inimestele ühtki muud nime, kelles meid päästetakse."

174. Miks meie Lunastaja nimi on Kristus?

Meie Lunastaja nimeks on Kristus ehk Messias (mõlemad sõnad tähendavad algkeeles Võitut). Sest Tema on mõõtmatult inimolemuse poolest võitud Püha Vaimuga Lunastaja ülesande täitmiseks.

> Ap 10,38: "Te teate, kuidas Jumal Jeesuse Naatsaretist oli võidnud Püha Vaimu ja väega."
>
> Jh 3,34: "Jumal ei anna Vaimu mõõdu järele."

175. Milline on meie Lunastaja Jeesus Kristus?

Meie Lunastaja Jeesus Kristus on ainulaadne, sest Ta on Jumalinimene ehk tõeline Jumal ja tõeline inimene ühes isikus. Jumala Poeg võttis enesele neitsi Maarjast tõelise ja täie inimsuse nii, et Jumal ja inimene on Kristuses üks isik.

> Kl 2,9: "Temas elab kõik Jumala olemise täius ihulikult."
>
> Jh 1,14: "Ja sõna sai lihaks ja elas meie keskel, ja me nägime tema au kui Isast ainusündinud Poja au, täis armu ja tõde."

176. Millest ma tean ja usun, et Jeesus on tõeline Jumal?

Ma tean ja usun, et Jeesus on tõeline Jumal, sest Püha Piibel annab talle:

1. Jumala nime.

> 1 Jh 5,20: "Jeesus Kristus on tõeline Jumal ja igavene elu."
>
> Jh 20,28: "Toomas vaatas ning ütles temale: 'Minu Issand on minu Jumal!'"

2. Jumala omadused.

> Igavene. Jh 1,1-2: "Alguses oli Sõna, ja Sõna oli Jumala juures, ja Sõna oli Jumal. Seesama oli alguses Jumala juures."
>
> Muutumatu. He 13,8: "Jeesus Kristus on seesama, eile ja täna ja igavesti."
>
> Kõikjalolev. Mt 28,20: Jeesus ütles: "Mina olen iga päev teie juures maailma-ajastu otsani."
>
> Kõiketeadev. Jh 21,17: "Issand, sina tead kõik!"
>
> Kõikvõimas. Mt 28,18: "Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal."
>
> He 1,3: "Ta kannab kõik (maailmaajastud) oma vägeva sõnaga."

3. Jumala teod.

> Püha Vaimu lähetamine. Jh 15,26: "Aga kui Tröstija tuleb, kelle mina teile läkitan Isast, tõe Vaim, kes lähtub Isast, see tunnistab minust."
>
> Jh 16,7: "Sest kui mina ei läheks ära, ei tuleks Tröstija teie juure. Aga kui ma lähen, siis ma läkitan tema teie juure."

Loomine. Jh 1,3: "Kõik on tekkinud tema läbi, ja ilma temata ei ole tekkinud midagi."

Ettehoole. Kl 1,17: "Kõik püsivad koos tema sees."

Kõige loodu üle valitsemine. Lk 8,25: "Kes ta õieti on, et tema käsib tuuli ja vett, ja need kuulevad tema sõna?"

Ülesanne: Loe Jh 11,38-44: Jeesus äratab surnud Laatsaruse, Lk 7,11-16: Naini lese poja, ja Mt 28,5-6 ja Jh 10,17-18: Iseenda.

Pattude andeksandmine. Mt 9,6: "Inimese Pojal on meelevald maa peal anda patud andeks."

Viimse kohtuotsuse tegemine. Jh 5,27: "Isa on andnud talle meelevalla ka kohut pidada, sellepärast et ta on Inimese Poeg."

4. Sama au kui Isal.

Jh 5,23: "... et kõik austaksid Poega, nagu nad austavad Isa."

177. Millest ma tean ja usun, et mu Lunastaja on tõeline inimene?

Tean ja olen kindel, et minu Lunastaja Jeesus Kristus on tõeline inimene, sest Piibel annab talle:

1. Inimese nime.

1 Ti 2,5: "Sest Jumal on üks, ka vahemees üks Jumala ja inimeste vahel, inimene Kristus Jeesus."

2. Inimesele kuuluva — ihu ja hinge.

Lk 24,39: "Vaadake mu käsi ja jalgu, et mina see olen!"

Mt 26,38: "Minu hing on väga kurb!"

3. Inimesele omaseid tegevusi.

Ülesanne: Loe Lk 2,1-12: Jeesus sündis, Lk 2,52: kasvas, Jh 4,6: väsis, Mk 4,38: magas, Mt 4,2: Tal oli nälg, Jh 19,28: janu, Jh 11,35: Ta nuttis, ja Mt 26-27: kannatas ja suri.

178. Millised kaks olemust on meie Lunastajal?

Meie Lunastajal Jeesusel on samaaegselt kaks olemust, jumalik ja inimlik, mis on põimunud Tema isiksuseks nõnda, et moodustavad terviku.

Nõnda on näiteks kannatamine inimlik iseloomuomadus, kuid jumalik olemus sai sellest osa, nagu Piibel tõendab: "Te tapsite elu ülima juhi." (Ap 3,15.)

Kõikvõimas on taas Jumala omadus, mis on Kristuse jumalikul olemusel. Kuid nii sellest kui ka teistest jumalikest omadustest saab osa Kristuse inimlik olemus.

Kogu õigeuskliku[1] vana kiriku kõikumatu Piibli seletuse põhimõte, kuidas mõista Kristust puudutavaid kohti, on järgmine: Millal iganes Piibel ütleb, et Kristusele oli midagi antud ajas, tuleb mõista nii, et see oli antud Kristuse inimliku, mitte Tema jumaliku olemuse jaoks. Kui sellest põhimõttest kinni pidada, ei satuta Piibliga vastuollu.

Kl 2,9: "Sest temas elab kõik Jumala olemise täius ihulikult."

1 Jh 1,7: "Jeesuse Kristuse, tema Poja veri puhastab meid kõigest patust."

2 Sa 7,19: "See on selle inimese viis, kes on ISSAND Jumal." (Lutheri tõlke järgi).

Jr 23,5-6: "Vaata, päevad tulevad, ütleb ISSAND, mil ma lasen tõusta Taavetile ühe õige võsu; tema valitseb kuningana ja tal on tulemusi, tema teeb maal õigust ja õiglust! Tema päevil

---

[1]**Kogu Piibli õpetust moonutamatult levitanud vana kiriku**

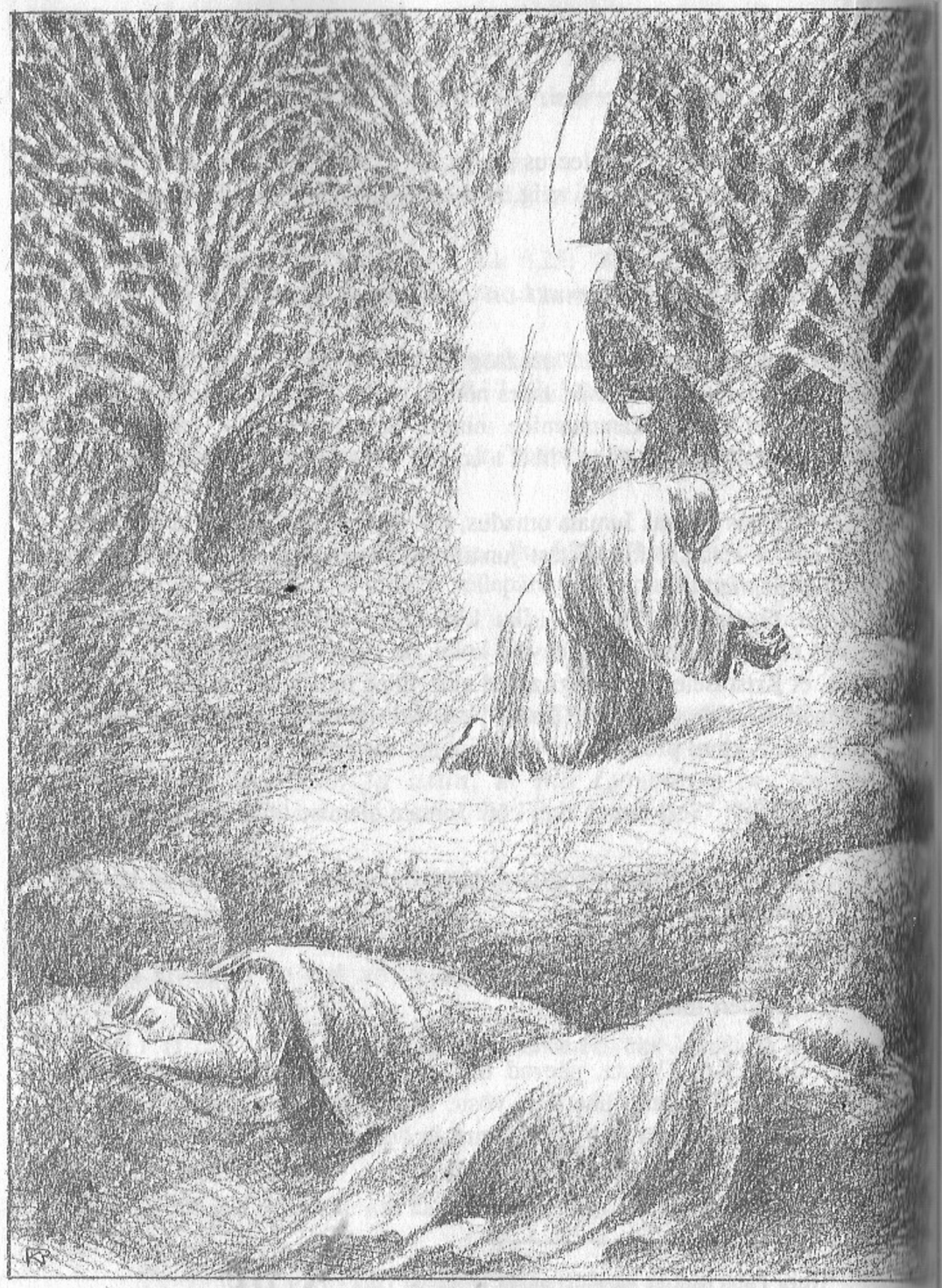

Kristus, Jumalinimene, kannatab meie eest.

päästetakse Juuda, ja Iisrael elab julgesti; ja see on nimi, miska teda hüütakse: 'ISSAND, meie õigus!'"

Js 9,5: "Sest meile sünnib laps, meile antakse poeg, kelle õlgadel on valitsus ja kellele pannakse nimeks: Imeline Nõuandja, Vägev Jumal, Igavene Isa, Rahuvürst!"

Mt 16,13.16: "Keda ütlevad inimesed mind, Inimese Poja, olevat? ... Sina oled Kristus, elava Jumala Poeg!"

Ülesanne: Loe Athanasiose usutunnistus (Vt. lisa 7).

179. Miks pidi meie Lunastaja olema tõeline inimene?

Meie Lunastaja pidi olema tõeline inimene sellepärast, et Tema võiks olla meie asemel käsutäitjaks: olla käsu all, täita käsku, kannatada ja surra. Et inimene oli käsu vastu eksinud, pidi inimene selle eksimuse ka hüvitama.

Ga 4,4-5: "Aga kui aeg täis sai, läkitas Jumal oma Poja, kes sündis naisest, ja sai käsu alla, lahti ostma käsualuseid, et me saaksime lapse seisuse."

He 2,14: "Et nüüd lapsed on liha ja vere osalised, siis temagi sai otse samal viisil osa sellest, et ta surma läbi kaotaks selle, kelle võimu all oli surm, see on kuradi."

180. Miks pidi meie Lunastaja olema tõeline Jumal?

Meie Lunastaja pidi olema tõeline Jumal sellepärast, et Ta võiks oma elu ja surmaga tasuda kõikide inimeste eest täie lunastuse hinna ja lepitada meid Jumalaga.

L 49,8-9: "Ükski ei või venna eest anda luna ega tema eest maksta Jumalale lunastushinda, sest nende hinge luna on liiga kallis ja peab jääma igavesti tasumata."

2 Ko 5,19: "Jumal oli Kristuses ja lepitas maailma iseenesega ega

arvanud neile nende üleastumisi süüks ja on andnud meisse lepitussõna."

181. Milliseid erinevaid ameteid on Jeesusel Lunastajana?

Jeesusel Kristusel on Lunastajana kolm ametit. Ta on: 1. meie prohvetiks, 2. meie ülempreestriks ja 3. meie kuningaks.

182. Mida teeb Jeesus meie prohvetina?

Jeesus meie prohvetina on kinnitanud nii sõnade kui tegudega, et Tema on Jumala Poeg ja maailma Lunastaja. Nii tegi Ta ise maa peal olles, samuti enne seda prohvetite ja hiljem apostlite ning evangelistide kaudu. Tema prohvetiamet jätkub kõikjal neis paigus, kus Tema evangeeliumi kuulutatakse.

5 Mo 18,15: "ISSAND, su Jumal, äratab sulle sinu keskelt, su vendade hulgast, ühe prohveti, minu sarnase - teda te peate kuulama."

Mt 17,5: "See on mu armas Poeg, kellest mul on hea meel; teda kuulake!"

Lk 24,19: "Jeesus Naatsaretist oli prohvet, vägev teolt ja sõnalt Jumala ja kõige rahva ees."

Jh 20,21: "Nõnda, nagu minu Isa on mind läkitanud, nõnda läkitan ka mina teid!"

Lk 10,16: "Kes teid kuuleb, see kuuleb mind, ja kes teid hülgab, see hülgab mind."

183. Mida teeb Jeesus meie ülempreestrina?

Meie ülempreestrina on Jeesus meie asemikuna täitnud Jumala käsku ja andnud ennast lepitusohvriks meie eest ning kaitseb meid alati oma Isa juures taevas.

He 9,11-12: "Aga Kristus, kui tema tuli tulevaste heade andide ülempreestrina, suurema ja täiuslikuma telgiga, mis ei ole kätega tehtud, see on, mis ei ole pärit sellest loomisest... vaid iseenese verega, läks ükskord sinna pühasse paika ning saavutas igavese lunastuse."

Ga 4,4-5: "Aga kui aeg täis sai, läkitas Jumal oma Poja, kes sündis naisest ja sai käsu alla, lahti ostma käsualuseid, et me saaksime lapse seisuse."

1 Pe 2,24: "Kes meie patud ise kandis üles ristipuule oma ihus."

1 Jh 2,1: "Kui keegi pattu teeb, siis on meil eestkostja Isa juures, Jeesus Kristus, kes on õige."

184. Mida teeb Jeesus meie kuningana?

Meie kuningana Jeesus:

1. Valitseb kõikvõimsana kogu loodud maailma üle ja on seega kogu maailma kuningas.

Mt 28,18: "Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal."

Lk 8,25: "Kes see õieti on, et tema käsib tuuli ja vett, ja need kuulevad ta sõna?"

2. Valitseb armusõnaga oma kogudust maa peal ja on seega armuriigi kuningas.

Jh 18,36: "Jeesus kostis: 'Minu riik ei ole sellest maailmast.'"

Mt 21,5: "Ütelge Siioni tütrele: Vaata, sinu Kuningas tuleb sulle tasane ja istub emaeesli seljas ja sälu seljas, kes on ikkealuse looma varss!"

Lk 1,33: "Ta valitseb igavesti Jaakobi soo üle ja tema kuningriigil ei ole otsa."

3. Juhib oma koguduse lõpuks igavese au juurde taevas ja on seega auriigi kuningas.

2 Ti 4,18: "Küll Issand mind ka välja tõmbab kõigist kurjadest tegudest ja aitab oma taevasesse riiki. Temale olgu austus ajastute ajastuni!"

185. Millised erinevad seisundid on Jeesusel lunastustööd tehes?

Jeesusel Kristusel on lunastustööd tehes kaks seisundit - alandatuse ja ülendatuse seisund. Alandatuse seisundis oli Ta oma püha sigimise hetkest kuni matusteni. Ülendatuse seisund algas Tema surnuist ülestõusmisega ja kestab igavesti.

186. Milline oli meie Lunastaja alandatuse seisund?

Alandatuse seisundis ei kasutanud meie Lunastaja alati ega täielikult oma inimliku olemuse jaoks seda jumalikku kirkust, milles Tema inimlik olemus oli osaline, vaid Ta alandas ennast kõige sügavamal kombel selleks, et Ta saaks meid lunastada oma sõnakuulelikkuse ja kannatuste läbi. Lunastus ei oleks teostunud, kui Ta alati ning täielikult oleks kasutanud oma jumalikku kirkust.

Fi 2,6-8: "Kristus Jeesus, kuigi ta oli Jumala nägu, ei arvanud saagiks olla Jumalaga ühesugune, vaid loobus iseenese olust ning võttis orja näo, saades inimeste sarnaseks, ja ta leiti välimuselt inimesena, ta alandas iseennast, saades sõnakuulelikuks surmani, pealegi ristisurmani."

NB! Vahetevahel kasutas Jeesus jumalikku kirkust oma inimliku olemuse jaoks, näiteks oma kirgastamise mäel ja ka siis, kui ta imetegusid tegi. Siis osutus Ta Jumala Pojaks ja tõotatud Lunastajaks.

Jh 10,37-38: "Kui ma ei tee oma Isa tegusid, siis ärge mind uskuge, aga kui ma teen, siis uskuge neid tegusid, kui te ka mind ei usu, et te tunneksite ja saaksite aru, et Isa on minu juures ja mina olen Isas."

Ülesanne: Loe Mk 9,1-8: Jeesus kirgastatakse.

187. Milliste sõnadega jutustab usutunnistus Jeesuse alandatuse seisundist selle erinevatel etappidel?

Usutunnistus räägib Jeesuse alandatuse seisundi erinevatest etappidest järgmiste sõnadega: "Sigis Pühast Vaimust, sündis neitsi Maarjast, kannatas Pontius Pilatuse all, suri ja maeti maha."

188. Mida õpetab Piibel Jeesuse sigimisest?

Piibel õpetab, et Jumala Poeg sai tõeliseks inimeseks, sest Ta sigis Püha Vaimu imelise toime tõttu neitsi Maarjas. Nõnda on Ta ka puhastanud ja pühitsenud meid, kes me sigime pärispatu all olijatena.

Lk 1,35: "Ingel ütles Maarjale: 'Püha Vaim tuleb su peale ja Kõigekõrgema vägi varjab sind; sellepärast peab ka Püha, kes sinust sünnib, nimetatama Jumala Pojaks.'"

Mt 1,20: "Joosep, Taaveti poeg, ära karda Maarjat, oma naist, enese juurde võtta, sest mis temas on sündinud, on Pühast Vaimust."

189. Mida õpetab Piibel Jeesuse sündimisest?

Piibel õpetab meile, et Jeesus sündis oma emast, neitsi Maarjast tõeliseks inimlapseks, varatuks ja käsualuseks.

Js 9,5: "Sest meile sünnib laps, meile antakse poeg!"

Ülesanne: Loe Lk 2,1-20: Jõuluevangeelium.

190. Mida õpetab Piibel Jeesuse kannatamisest ja surmast?

Piibel õpetab, et Jeesus kannatas
- kogu oma elu vältel vaesust, kiusamist ja vaenu ning ka üksildust.
- oma maise elu lõpul talus kirjeldamatuid kehalisi ja hingelisi piinu.
- et Ta suri ristil äraneetuna.

Mt 8,20: "Rebastel on augud ja taeva lindudel on pesad, kuid Inimese Pojal ei ole, kuhu ta oma pea võiks panna."

He 4,15: "Ta on olnud kõiges kiusatud otsegu meie, siiski ilma patuta."

Mt 26,40: "Nii te siis ei suutnud ühtegi tundi minuga koos valvata."

Lk 22,44: "Ja heideldes raskesti, palvetas ta veel pinevamalt; ja tema higi oli nagu verepisarad, mis langesid maa peale."

Mt 27,46: "Üheksandal tunnil kisendas Jeesus suure häälega ning ütles: 'Elii! Elii! Lemaa sabahtaani?' See on: 'Mu Jumal! Mu Jumal! Miks sa mind oled maha jätnud?'"

Jh 19,30: "Ja ta nõrgutas pead ja heitis hinge."

Ga 3,13: "Kristus on meid lahti ostnud käsu needusest, kui Ta sai needuseks meie eest — sest on kirjutatud: 'Neetud on igaüks kes puu küljes ripub!'"

Jumalast hüljatuna kannatas Jeesus meie eest kõik igavese hukatuse piinad.

Ülesanne: Loe näiteid Jeesuse kannatustest Tema lapsepõlvest kuni ristisurmani. Mt 2; Mt 4,1-11; Mt 26 ja 27.

191. Mida õpetab Piibel Jeesuse matustest?

Piibel õpetab Jeesuse matuste kohta, et Tema püha surnukeha võeti ristilt ja asetati hauda. Surnukeha ei hakanud lagunema, vaid püsis riknematult kuni ülestõusmiseni.

Mt 27,59-60: "Ja Joosep võttis (Jeesuse) ihu ja mähkis selle puhtasse lõuendisse ja pani tema oma uude hauda, mille ta oli lasknud kalju sisse raiuda."

Ap 2,27: "Sest sina ei lase oma Püha näha kõdunemist!"

192. Miks Jumala Poeg ennast nii sügavalt alandas?

Jumala Poeg Jeesus Kristus alandas ennast nii sügavasti selleks, et lunastada mind, neetud ja süüdi mõistetud inimest. Niimoodi vabastas Ta mind kõigist minu pattudest, surmast ja saatana orjusest.

193. Kuidas lunastas Kristus sind kõigist pattudest?

Meie Issand Kristus lunastas mind kõigist pattudest sellega, et Ta täitis minu eest Jumala käsud ja võttis karistuse minu eksimuste eest enese kanda. Sellega vabastas Ta mind ühtlasi patu orjusest.

Ga 4,4-5: "Kui aeg täis sai, läkitas Jumal oma Poja, kes sündis naisest ja sai käsu alla. Lahti ostma käsualuseid, et me saaksime lapse seisusesse."

2 Ko 5,21: "Ta on tema, kes ei teadnud mingist patust, meie eest teinud patuks, et me saaksime Jumala õiguseks tema ees."

Jh 1,29: "Vaata, see on Jumala Tall, kes võtab ära maailma patu."

Ga 3,13: "Kristus on meid lahti ostnud käsu needusest, kui ta sai needuseks meie eest, sest on kirjutatud: 'Neetud on igaüks, kes puu küljes ripub.'"

Jh 8,34.36: "Kes teeb pattu, on patu ori... Kui nüüd Poeg teid vabaks teeb, siis te olete tõesti vabad."

194. Kuidas vabastas Kristus sinu ka surmast?

Minu Issand Kristus vabastas minu surmast niimoodi, et Tema maksis minu eest pattude täie lunastushinna. Selle tõttu ei ole igavesel surmal mingit võimu ega õigust minu üle. Ajalik surm on värav igavesse ellu ja ei kahjusta mind mingil moel.

1 Ko 15,55-57: "Surm, kus on sinu võit? Surm, kus on sinu astel? Aga surma astel on patt ja patu vägi on käsk. Ent tänu Jumalale, kes meile võidu annab meie Issanda, Jeesuse Kristuse läbi!"

2 Ti 1,10: "Meie Õnnistegija Kristus Jeesus... on hävitanud surma ja toonud valguse ette elu ja kadumatu põlve evangeeliumi kaudu."

195. Kuidas vabastas Kristus sinu isegi saatana võimu alt?

Minu Issand Kristus vabastas minu saatana võimu alt niimoodi, et Ta võitis saatana ja tegi ta relvituks. See hirmus vaenlane ei saa mind nüüd enam süüdistada ja mina, kuuludes oma Issandale Kristusele, suudan tema kiusatustele võidukalt usus vastu panna. Ja kui ma oma nõrkusest ka langema peaksin, võin ma alati Tema armu jõul jälle tõusta.

1 Mo 3,15: "Ja ma tõstan vihavaenu sinu ja naise vahele, sinu seemne ja tema seemne vahele, kes purustab su pea, aga kelle kanda sa salvad."

1 Jh 3,8: "Selleks on Jumala Poeg ilmunud, et ta tühistaks kuradi teod."

Ro 8,31: "Mis me siis ütleme selle kohta? Kui Jumal on meie poolt, kes võib olla meie vastu?"

Jk 4,7: "Seiske vastu kuradile, siis ta põgeneb teie juurest."

1 Pe 5,9: "Tema (kuradi) vastu seiske kindlad usus."

1 Jh 2,1: "Kui keegi pattu teeb, siis on meil eestkostja Isa juures, Jeesus Kristus, kes on õige."

196. Kui kõrge hinnaga Jeesus lunastas sinu?

Minu Issand Jeesus Kristus ei lunastanud minu ei kulla, ei hõbeda, vaid oma kalli ja püha verega, oma süütu kannatamise ja surmaga. Nii on Ta kõike ohverdades teinud ja maksnud, mida mina Jumalale võlgnesin.

1 Pe 1,18-19: "Teid ei ole kaduvaga, hõbeda või kullaga lunastatud teie tühiseist esivanematelt päritud eluviisidest, vaid Kristuse kui veatuma ja laitmatu Talle kalli verega."

1 Jh 1,7: "Jeesuse Kristuse, tema Poja veri puhastab meid kõigest patust."

Js 53,5: "Ent teda haavati meie üleastumise pärast, löödi meie süütegude tõttu! Karistus oli tema peal, et meil oleks rahu ja tema vermete läbi on meile tervis tulnud!"

197. Kelle on Kristus niimoodi vabastanud ja lunastanud?

Minu Issand Jeesus Kristus on niimoodi vabastanud ja lunastanud minu ja ka kõik teised patused.

1 Ti 1,15: "Ustav on see sõna ja kõigiti vastuvõetav, et Kristus Jeesus on tulnud maailma päästma patuseid, kellede seast mina olen suurim."

1 Jh 2,2: "Ja tema on lepitus meie pattude eest; aga mitte üksipäinis meie, vaid ka kogu maailma pattude eest."

2 Ko 5,19: "Jumal oli Kristuses ja lepitas maailma iseendaga ega arvanud neile nende üleastumisi süüks ja on pannud meie sisse lepitussõna."

2 Pe 2,1: "Teiegi seas saab olema lahkõpetajaid, kes... salgavad ära peremehegi, *kes nad on ostnud*, ja tõmbavad eneste peale äkilise hukatuse."

198. Milline on meie Lunastaja ülendatuse seisund?

Ülendatuse seisundis kasutab meie Lunastaja oma inimolemuse juures jumalikku kirkust.

Fi 2,9: "Sellepärast ongi Jumal tema ülendanud kõrgele ja annud temale nime üle kõigi nimede."

199. Milliste sõnadega kirjeldab usutunnistus meie Lunastaja ülendatuse seisundit?

Meie Lunastaja ülendatuse seisundit kirjeldab usutunnistus järgmiste sõnadega: "alla läinud surmavalda[1], kolmandal päeval üles tõusnud surnuist, üles läinud taeva, istub Jumala, kõigeväelise Isa paremal käel, kust Tema tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle."

200. Mida õpetab Piibel Jeesuse minekust alla surmavalda e. põrgusse?

Piibel õpetab Jeesuse alla surmavalda minemise kohta, et kui Jeesus oli hauas ellu äratatud, astus Ta alla surmavalda ja näitas end seal kõigile oma vaenlastele võimsa pimeduse jõudude võitjana. Jeesus ei läinud põrgusse mitte selleks, et kannatada, vaid oma võitu osutama. See oli võimas

[1]Et sõna "põrgu" kasutatakse sõimusõnana ja EELK kasutab usutunnistuse liturgilises vormis sõna "surmavald", kasutame meiegi siin sama väljendit. Sõna tähendus on sama kui Mt 16,18 sõnal "põrgu" (Uus Testament ja Psalmid, Tallinn 1989). Luther on kasutanud kõikjal väljendit "Hölle". Soomekeelse "Luterlike Tunnistuskirjade" viimane väljaanne on pöördunud tagasi sõna "helvetti" kasutamise juurde varemkasutatud "tuonela" asemel. Küsimus on selles, et "Kristuse isik tervikuna, Jumal ja inimene, on pärast surma laskunud alla põrgusse, võitnud saatana, murdnud põrgu meelevalla ja võtnud saatanalt kogu tema jõu" usklike suhtes (Tunnistuskirjad 1990 a. väljaande lk. 549,450).

käsujutlus, millega Ta tegi relvituks ja asetas avalikult häbiposti oma vaenlased.

1 Pe 3,18-19: "Kristus küll surmati liha poolest, kuid tehti elavaks vaimu poolest, kelles ta ka läks ära ja kuulutas vangis olevaile vaimudele."

Ef 4,9-10: "Aga et ta on läinud üles, mis on see muud kui et ta ka enne on läinud alla maa alamaisse paikadesse? Kes on läinud alla, on sama, kes on ka läinud üles üle kõigi taevaste, et tema kõik täidaks."

Kl 2,15: "Ta riisus ülemustelt ja võimudelt relvad ning tegi nad avaliku pilke alusteks, võidutsedes nende üle Kristuses."

201. Mida õpetab Piibel Jeesuse ülestõusmisest?

Piibel õpetab Jeesuse ülestõusmise kohta, et Ta tõusis kolmandal päeval võitjana surnuist, lahkus kirkana hauast ja näitas end korduvalt oma jüngritele.

Ap 3,15: "Jumal on (Jeesuse) surnuist üles äratanud, selle tunnistajad oleme meie."

1 Ko 15,4-6: "Ta äratati kolmandal päeval kirjade järele, ja ta ilmus Keefasele, pärast seda neile kaheteistkümnele. Pärast ta ilmus ühekorraga rohkem kui viiesajale vennale."

Ülesanne: Otsi Piiblist evangeeliumi jutustused Jeesuse ülestõusmisest ja loe need.

202. Mida tähendab Jeesuse ülestõusmine sinule?

Jeesuse ülestõusmine on toonud minule, samuti nagu teistelegi patustele, täieliku lohutuse ja rahu, mille ma leian usus. Tema ülestõusmine tõestab nimelt, et

1. Jeesus on Jumala Poeg ja iga Tema sõna on tõde.

Jh 10,18: "Mul on meelevald seda (oma elu) jätta ja mul on meelevald seda jälle võtta."

He 6,18: "Jumalal on võimatu valetada."

2. Isa on nõus olnud oma Poja lepitusohvriga ja on selle läbi inimkonna õigeks mõistnud.

Ro 4,25: "Jeesus, kes loovutati meie üleastumiste pärast ja üles äratati meie õigekssaamise pärast."

3. Tuleb üleüldine ülestõusmine. Siis mõistetakse uskmatud süüdi, kõik Kristusesse uskujad tõusevad igavesele elule.

Jh 11,25: Jeesus ütleb: "Mina olen ülestõusmine ja elu; kes minusse usub, see elab, ehk ta küll sureb!"

1 Ko 15,12,20-21: "Aga kui Kristusest kuulutatakse, et ta on surnuist üles äratatud, kuidas siis mõned teie seast ütlevad, et ei olevatki surnute ülestõusmist? Aga nüüd on Kristus surnuist üles äratatud ja on saanud esmaseks nende seast, kes on läinud hingama. Sest kui juba surm on tulnud inimese kaudu, siis on ka surnute ülestõusmine tulnud inimese kaudu."

2 Ko 5,10: "Sest me *kõik* peame saama ilmsiks Kristuse kohtujärje ees, ja igaühele tasutakse vastavalt sellele, mis ta ihus olles tegi, olgu siis hea või kuri!"

203. Mida õpetab Piibel Jeesuse taevaminemisest?

Piibel õpetab Jeesuse taevaminemisest järgmist. Jeesus on inimesena läinud nähtavalt taevasse ja tõstetud oma Isa ausse. Meie Lunastajana on Ta võtnud taeva kõige selle elupaikadega meie, usklike, jaoks oma hoole alla.

Ef 4,10: "Tema, kes on läinud alla, on sama, kes on ka läinud üles üle kõigi taevaste, et tema kõik täidaks."

Jh 14,3: "Ma tulen jälle tagasi ja võtan teid enese juure, et teiegi oleksite, kus mina olen."

Jh 14,2-3: "Minu Isa majas on palju eluasemeid. Kui see nii ei oleks, kas ma siis oleksin teile ütelnud: Ma lähen teile aset valmistama? Ja kui ma olen läinud ja teile aseme valmistanud, tulen ma jälle tagasi ja võtan teid enese juure, et teiegi oleksite, kus mina olen."

204. Mida õpetab Piibel Jeesuse istumisest oma Isa paremal käel?

Piibel õpetab, et Jeesus on võtnud istet oma Isa paremal käel. Nii on Ta siis nüüd ka oma inimliku olemusega jumalikus kõigeväelisuses kõige üle valitsemas ja kõike täitmas. Eriti valitseb Ta oma kogudust maa peal ning hoolitseb selle eest.

NB! 'Isa paremal käel' ei tähenda mingit kindlat kohta või suletud ala, vaid igavest, lõputut, jumalikku jõudu, võimu ja kuninglikku suursugusust, mille kaudu Ta avaldab oma mõju, valitseb ja kõik täidab.

1 Pe 3,22: "Jeesus on läinud taevasse ja on Jumala paremal käel ja kellele on alistatud inglid ja võimud ja väed."

Ef 4,10: "Kes on läinud alla, on sama, kes on ka läinud üles üle kõigi taevaste, et tema kõik täidaks."

Ef 1,20-22: "Jumal pani Kristuse oma paremale käele taevas kõrgele üle kõige valitsuse ja võimu ja väe ja ülemuse ning üle iga nime, mida nimetatakse mitte ainult selles, vaid ka tulevases maailmas, ja asetas kõik tema jalge alla ja pani tema kõigi asjade üle peaks kogudusele."

L 110,1: ISSAND ütles minu Issandale (Kristusele): "Istu mu paremale käele, kuni ma panen su vaenlased su jalgealuseks järiks!"

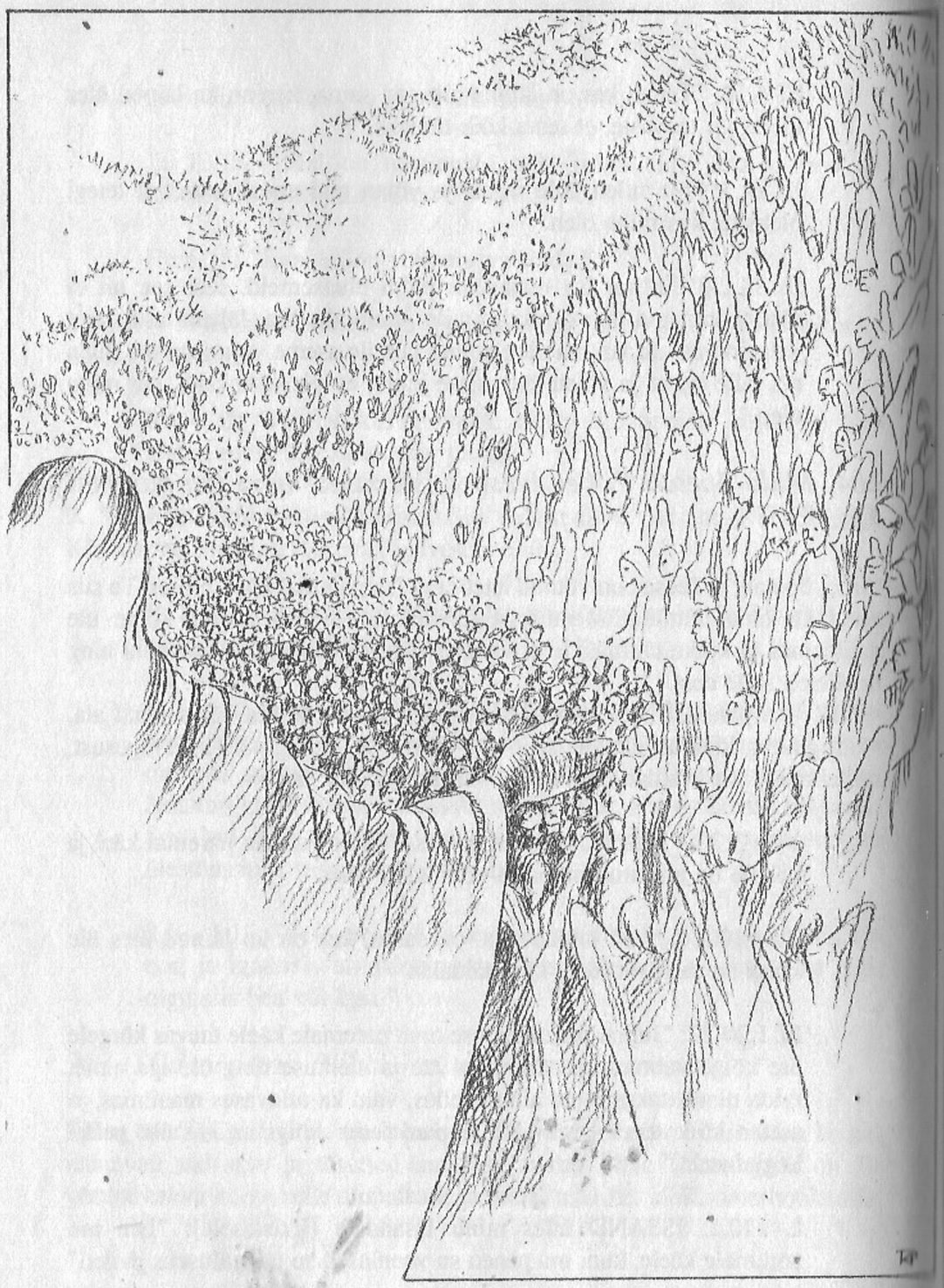

"Vaata, Issand tuleb oma pühade kümnetuhandega pidama kohut kõigile", Ju 14-15.

He 1,3: "Poeg on... toimetanud meie pattude puhastuse, istus Ausuuruse paremale käele kõrgustes."

1 Jh 2,1-2: "Ja kui keegi pattu teeb, siis on meil eestkostja Isa juures, Jeesus Kristus, kes on õige. Ja tema on lepitus meie pattude eest; aga mitte üksipäinis meie, vaid ka kogu maailma pattude eest."

Mt 26,64: "Sellest ajast te näete Inimese Poega istuvat Jumala väe paremal pool ja tulevat taeva pilvede peal!"

Mt 28,20: "Mina olen iga päev teie juures maailma-ajastu otsani!"

Mt 18,20: "Sest kus kaks või kolm koos on minu nimel, seal olen mina nende keskel."

205. Mida õpetab Piibel Jeesuse tulemisest kohut mõistma?

Piibel õpetab, et Jeesus tuleb kohut mõistma nähtavana ja suure austuse saatel. Ta mõistab maailma üle kohut oma Sõna põhjal. Uskmatud mõistetakse igavesse hukatusse, aga usklikud viib Jeesus igavesse õndsusesse. See toimub viimsel päeval, mille Jumal on kindlaks määranud ja mida teab Tema üksi. Jumal ei ole meile ilmutanud Kristuse teise tulemise täpset aega, et me püsiksime usus ja oleksime alati valmis Teda vastu võtma.

Ap 1,11: "See Jeesus, kes teilt üles võeti taevasse, tuleb samal kombel kui te nägite teda taevasse minevat!"

Mt 25,31: "Aga kui Inimese Poeg tuleb oma auhiilguses ja kõik inglid temaga, siis ta istub oma aujärjele."

Ap 17,31: "Jumal on seadnud päeva, mil ta tahab kohut mõista maailma üle õigluses mehe läbi, kelle ta selleks on määranud, ja pakub usku kõigile pärast seda, kui ta on tema surnuist üles äratanud!"

Mt 24,27: "Sest otsegu välk sähvatab ida poolt ja paistab läände,

nõnda peab olema Inimese Poja tulemine."

Jh 12,48: "Sõna, mis ma olen rääkinud, see mõistab tema üle kohut viimsel päeval."

Jh 3,18: "Kes usub temasse, selle üle ei mõisteta kohut."

Mk 13,32-33: "Aga sellest päevast või tunnist ei tea ükski, ei inglidki taevas ega Poeg, muud kui Isa üksi. Vaadake ette, olge valvel, sest te ei tea, millal see aeg on käes."

Pe 4,7: "Aga kõigi asjade lõpp on lähedal!"

Kl 3,4: "Kui Kristus, meie elu, saab avalikuks, siis saate ka teie ühes temaga avalikuks au sees."

Mk 16,16: "Kes usub ja keda ristitakse, see saab õndsaks; aga kes ei usu, see mõistetakse hukka."

Mt 25,46: "Need lähevad igavesse karistusse, aga õiged igavesse elusse."

Ülesanne: Loe Mt 25,31-46: Suur kohtupäev.

206. Missugune tähendus on Õnnistegija lunastustööl sinu jaoks?

Jeesus on minu lunastanud ehk enda omaks ostnud. Tema on nüüd minu Issand, kelle riigis on ka minul Tema teenitud igavene vagadus, süütus ja õndsus.

Juba nüüd võin usus õndsana teenida Issandat Tema riigis ja tegutseda ustavalt Tema Sõna järgi. Taevas võin teenida ja ülistada Teda jäägitult.

Js 43,1: "Ära karda, sest mina olen sind lunastanud, ma olen sind nimepidi kutsunud, sa oled minu päralt!"

Jh 20,28: "Toomas vaatas ning ütles temale: 'Minu Issand ja minu

Jumal!'"

2 Ko 5,15: "Ta on surnud kõikide eest, et need, kes elavad, ei elaks enam enestele, vaid temale, kes nende eest on surnud ja üles tõusnud."

Jh 3,2: "Me teame, et me tema ilmudes oleme tema sarnased, sest me näeme siis teda, nagu tema on."

Js 35,10: "Ja ISSANDA lunastatud pöörduvad tagasi ning tulevad Siionisse hõisates! Nende pea kohal on igavene rõõm: rõõmustus ja rõõm valdavad neid, aga kurbus ja ohkamine põgenevad ära."

207. Mida tunnistad sõnadega "See on tõesti tõsi"?

Sõnadega "See on tõesti tõsi" tunnistan, et mina loodan Kristuse peale nii elus kui surmas.

Ro 8,38-39: "Ma olen veendunud selles, et ei surm ega elu, ... või meid lahutada Jumala armastusest, mis on Kristuses Jeesuses, meie Issandas!"

2 Ti 4,18: "Küll Issand mind ka välja tõmbab kõigist kurjadest tegudest ja aitab oma taevasesse riiki. Temale olgu austus ajastute ajastuteni, Aamen!"

KOLMAS ÕPETUS

Pühitsusest

Mina usun Pühasse Vaimusse, üht püha kristlikku kirikut, pühade osadust, pattude andeksandmist, ihu ülestõusmist ja igavest elu. Aamen. *Mida see tähendab?* Mina usun, et ma oma mõistusest ega väest ei saa uskuda Jeesusesse Kristusesse, oma Issandasse, ega saa tulla Tema juurde, vaid Püha Vaim on mind evangeeliumi kaudu kutsunud, oma annetega valgustanud, õiges usus pühitsenud ja hoidnud. Samuti kutsub Ta kogu kristlaskonda maa peal, kogub, valgustab, pühitseb ja hoiab ainsas ja õiges usus Jeesuses Kristuses. Selles kristlaskonnas annab Ta minule ja kõigile usklikele iga päev kõik patud andeks, äratab viimsel päeval minu ja kõik surnud üles ning annab minule ja kõigile Kristusesse uskujaile igavese elu. See on tõesti tõsi.

208. Mida õpetab meile kolmas õpetus?

Kolmas õpetus õpetab meid tundma Jumala kolmandat suurt ja head tegu, mis Ta on teinud ja mida Ta teeb meie õndsuseks. See on pühitsemine.

209. Mille jaoks me pühitsemist vajame?

Pärispatu tõttu ei saa me omal jõul endale osadust Kristuse lunastustööst. Kui Püha Vaim meid ei pühitseks, satuksime päästmatutena hukatusse. Sellepärast saatis Jumal Püha Vaimu, et Tema annaks meile usu Kristusesse, aitaks meid selles püsida ja juhataks meid igavesse õndsusesse.

> 1 Ko 2,14: "Aga maine inimene ei võta seda vastu, mis on Jumala Vaimust; sest see on temale jõledus ja ta ei või sellest aru saada, sellepärast et seda tuleb ära mõista vaimselt."
>
> Ef 5,8: "Sest te olite varemalt pimedus."

> Ef 2,1: "Te olite surnud oma üleastumistes ja pattudes."
>
> Ro 8,7: "Kes siis lihameeles on, need ei või olla Jumalale meelepärased."
>
> 1 Ko 12,3: "Ükski ei või ütelda 'Jeesus on Issand!' kui vaid Pühas Vaimus."

Luther ütleb: "Pühitsemine on viimine Issanda Kristuse ette, saamaks osa Tema heldusest. Kuid seda me ise ei suuda."

Püha Vaim
"Mina usun Pühasse Vaimusse"

210. Kes on Püha Vaim?

Püha Vaim on jumaluse kolmas isik, tõeline Jumal koos Isa ja Pojaga.

> Mt 28,19: "...neid ristides Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse."

NB! Jeesus ei ütle "nimedesse" vaid "nimesse", sest on vaid üks Jumala nimi, see on Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimi.

211. Millest sa tead, et Püha Vaim on tõeline Jumal?

Püha Vaim on tõeline Jumal, sest Piibel omistab Talle

1. Jumala nime.

> Ap 5,3-4: "Ananias... rääkisid sa valet Pühale Vaimule... sina ei ole valetanud inimesele, vaid Jumalale."
>
> 1 Ko 3,16: "Eks te tea, et te olete Jumala tempel ja Jumala Vaim elab teie sees!"

2. Jumala omadused.

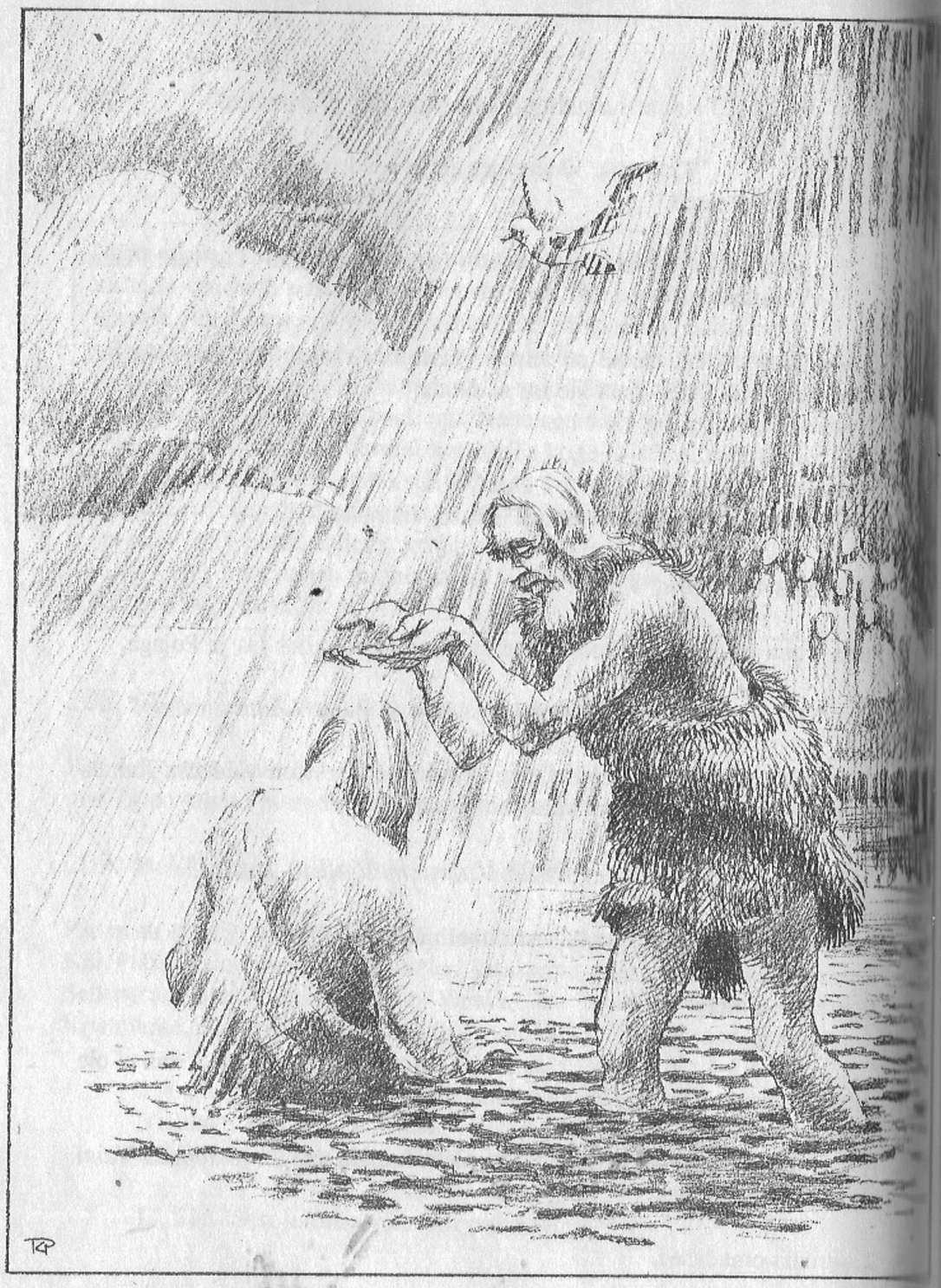

Püha Vaim on püha ristimise juures

Kõikjalviibiv: L 139,7-8: "Kuhu ma võiksin minna su Vaimu eest? Ja kuhu ma põgeneksin su palge eest? Kui ma astuksin taevasse, siis oled sina seal, kui ma teeksin endale aseme surmavalda, vaata, sina oled seal!"

Kõiketeadev: 1 Ko 2,10: "Vaim uurib kõik asjad, ka Jumala sügavused."

Kõikvõimas: 1 Ko 12,11: "Ent kõike seda teeb üks ja sama Vaim, jagades igaühele eriti, nõnda nagu tema tahab."

Püha: Js 6,3: "Püha, püha, püha on vägede ISSAND!"

Tema nimigi on Püha Vaim.

3. Jumala teod.

Lähtub Isast ja Pojast: Jh 15,26: "Aga kui Tröstija tuleb, kelle mina teile läkitan Isalt, tõe Vaim, kes lähtub Isast, see tunnistab minust."

Jh 16,7: "Jeesus ütleb: 'Kui mina ei läheks, ei tuleks Tröstija teie juurde. Aga kui ma lähen, siis ma läkitan tema teie juurde.'"

Ga 4,6: "Aga et te nüüd olete lapsed, on Jumal läkitanud teie südametesse oma Poja Vaimu, kes hüüab: 'Abba, Isa!'"

Ro 8,9: "Aga teie ei ole lihameelsed, vaid vaimus, kui Jumala Vaim tõepoolest asub teie sees. Aga kellel ei ole Kristuse Vaimu, see ei ole tema oma."

2 Te 2,8 "Ja siis saab avalikuks ülekohtune — kelle Issand hävitab oma suu Vaimuga."

Js 11,1.2.4: "Aga Iisai kännust tõuseb vitsuke ja võsu tema juurest kannab vilja. Ja tema peal hingab ISSANDA Vaim... ja surmab oma huulte puhanguga õela."

Lõomine: L 33,6: "ISSANDA sõnaga on tehtud taevad ja tema suu Vaimuga kõik nende väed!"

Uuestisündimine ja uuendamine: Tt 3,5: "Ta päästis meid uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu."

Jh 3,5: "Kui keegi ei sünni veest ja Vaimust, ei või ta Jumala riiki pääseda!"

Jumala sõna sisendamine ehk inspiratsioon: 2 Ti 3,16: "Kõik Kiri on Jumala Vaimu poolt sisendatud."

Imeteod: Mt 12,28: "Aga kui mina Jumala Vaimuga kurjad vaimud välja ajan, siis on juba Jumala riik teie juure tulnud."

212. Kuidas on Püha Vaim sind usu juurde toonud?

Püha Vaim on

1. Käsu kaudu pannud mind oma patte tunnistama.

Jr 23,29: "Eks mu-sõna ole nagu tuli, ütleb ISSAND, või nagu vasar, mis purustab kalju?"

Ga 3,24: "Nõnda on käsk saanud meie kasvatajaks Kristuse poole, et me saaksime õigeks usust."

Ro 3,20: "Käsu kaudu tuleb patu tundmine."

2. Evangeeliumi kaudu on Tema mind kutsunud Jumala armu osaliseks ehk pattude andeksandmiseks. Ta on valgustanud minu pimedat südant evangeeliumi kirka valgusega ja nüüd tunnen ma Jeesust Kristust, oma Lunastajat, ja usun kogu südamest Temasse. Nii on Püha Vaim andnud minu südametunnistusele õige kaitse, lohutuse ja rahu.

Lk 14,17: "Tulge, sest kõik on juba valmis!"

1 Pe 2,9: "Jumal on teid kutsunud pimedusest imelise valguse juurde."

Ro 10,17: "Usk tuleb kuuldust, aga kuuldu Kristuse sõna kaudu."

Jh 16,14: Jeesus ütles: "Tema austab mind, sest minu omast ta võtab ja kuulutab teile."

Ülesanne: Loe Ap 16,25-34: Filipi vangivalvuri pöördumine.

213. Milliste mõistetega kujutab Piibel seda Püha Vaimu tööd?

Piibel kasutab muu hulgas järgmisi mõisteid selle Püha Vaimu töö kirjeldamiseks, mille läbi pääseb inimene Jumala armu osaliseks:

1. Pöördumine ehk tagasitulek Jumala juurde, Loe Ap 11,20-21, 1 Pe 2,25. **2.** Uuestisündimine. Loe Jh 3,5, 1 Jh 5,1, 1 Pe 1,23. **3.** Surnuist äratamine ehk elavaks tegemine. Loe Kl 2,12, Ef 2,5-8, Lk 15,32. **4.** Valgustamine, pimedusest valguse kätte toomine. Loe Ef 5,8, Ap 26,18, Jh 12,46, 2 Ko 4,6. **5.** Parandus ehk meelemuutus. Loe Lk 13,3-5 ja 24,47.

NB! Sõna 'parandus' on vaja õigesti mõista, et me eksiteele ei satuks. Tihtipeale arvatakse, et see tähendab inimese omi katseid oma elu paremaks muuta ja seeläbi Jumalale kõlblikuks saada. See ei ole nii. 'Parandus' tähendab inimese meele "parandamist" ehk meele muutmist, mille põhjuseks on Jumala sõna toime inimesele. Siin esinevad eespool mainitud pöördumise kaks osa: 1. Südametunnistuse piinad, kui inimene tajub käsusõna kaudu, et ta on tõepoolest igavese hukatuse ära teeninud. 2. Südametunnistuse lohutus, mille annab evangeelium kuulutades, et Kristus on juba kõigile patustele nende pattude andeksandmise oma lunastustööga ära teeninud. Nõnda sünnitab evangeelium usu andeksandmisse ja tekitab hingerahu. Paranemise viljaks on tänulik, aktiivne sõnakuulelikkus Jumala sõnale ja tahtele. - Vahel kasutatakse Piiblis sõna 'parandus' rääkides ainult südametunnistuse piinadest ehk kahetsusest. Näit. Ap 5,31.

214. Kas pöördumine sõltub ainult Pühast Vaimust või saab inimene ise ka sellele kaasa aidata?

Pärispatust rikutud inimene ei tunne oma loomu poolest Kristuse ega Jumala armu. Tal puudub soov, igatsus ja jõud tõeliselt Jumala poole pöörduda või selleks vähimatki ette võtta. Kogu au ja tänu meie pääsemise eest kuulub Jumalale, kes ainsana suudab meie meelt nii muuta, et meis ärkab usk Kristusesse.

Kuigi inimesel on ajalise elu asjades mingisugusel määral vaba tahet, puudub uskmatul inimesel vaimulikes küsimustes vaba tahe sootuks. Niisugune inimene, kes tahab Jeesusesse uskuda, usub ka siis, kui ta ise veel oma usust ei ole teadlik.

> 1 Ko 2,9-10: "Mida silm ei ole näinud ja kõrv ei ole kuulnud ja mis inimese südamesse ei ole tõusnud, mis Jumal on valmistanud neile, kes teda armastavad! Ent Jumal on selle meile ilmutanud Vaimu läbi; sest Vaim uurib kõik asjad, ka Jumala sügavused."
>
> 1 Ko 2,14: "Aga maine inimene ei võta seda vastu, mis on Jumala vaimust."
>
> Ef 2,1: "Te olite surnud oma üleastumises ja pattudes."
>
> Jh 6,44: "Ükski ei või tulla minu juure, kui teda ei tõmba Isa, kes mind on läkitanud."

Ülesanne: Arutlege, kas uskmatu inimene saab teha niinimetatud otsust ja kas on inimese võimuses valida Jumal ja igavene elu.

215. Kas Püha Vaim on avaldanud sulle ka muud mõju peale usu?

Samas, kui Püha Vaim on andnud mulle usu Jeesusesse, on Ta uuendanud minu südame, andnud mulle uue meele ja uue tahte, nii et ma tahan tõepoolest kogu südamest elada Jumala auks ja Teda armastada.

Usu läbi annab Ta mulle pidevalt jõudu edukaks võitluseks kiusaja, maailma ja enese patuse liha vastu ja samuti indu ja jõudu kristlikuks eluks ja headeks tegudeks. (Pühitsus selle sõna kitsamas tähenduses.)

> L 51,12: "Loo mulle, Jumal, puhas süda, ja uuenda mu sees kindel vaim!"
>
> 1 Pe 5,8-9: "Olge kained, valvake, sest teie vastane, kurat, käib ümber nagu möirgaja lõukoer otsides, keda neelata! Tema vastu seiske kindlad usus ning teadke, et teie vendadel maailmas tuleb neidsamu kannatusi täielikult taluda."
>
> 1 Jh 5,4: "Sest kõik, mis Jumalast on sündinud, võidab maailma ära; ja see ongi see võit, mis on ära võitnud maailma: meie usk!"
>
> Ga 5,24: "Aga kes on Kristuse Jeesuse päralt, need on oma liha risti löönud ühes tema ihaldustega ja himudega."
>
> Ro 6,22: "Aga nüüd, et te olete saanud patust vabaks ja Jumala orjadeks, on teie vili pühitsuseks ja selle lõpp on igavene elu."
>
> Ro 7,22: "Sest seespidise inimese poolest on mul Jumala käsust hea meel."

Ülesanne: Arutlege, mismoodi muutuvad inimese mõistus ja taju, tahe ja tundeelu, kui ta pöördub uskmatusest usu juurde. Kas siis muutub ka inimese põhiolemus?

216. Mis on head teod?

Kõik asjad ja teod, mida Kristusesse uskuv inimene mõtleb, räägib ja teeb, kooskõlas Jumala kümne käsuga Jumala auks ja oma ligimese hüvanguks, on head teod. Siia kuuluvad muu hulgas ka maapealse elu jooksul usu abil tehtud elutöö ehk kutsumus, kogu usus elatud elu, oma saatusega leppimine ja kristlase kuninglik preesterlus. Need on Jumalale meelepärased ja oodatud teod usu tõttu, sest usu läbi tuleb puhastus ja andeksandmine

Kristuses kõigest sellest pahast, millega meis olev vana inimene meie heategusid määrib.

Ef 2,10: "Sest meie oleme tema teos, Kristuse Jeesuse loodud headele tegudele, mis Jumal on enne valmistanud, et me käiksime nendes."

Kl 3,23-24: "Mida te iganes teete, seda tehke südamest, nõnda nagu Issandale ja mitte nagu inimestele, teades, et te saate Issandalt pärandi palga! Te teenite Issandat Kristust!"

Ef 6,5-8: "Orjad, olge sõnakuulelikud neile, kes teie isandad on liha poolest, kartuse ja värinaga oma südames kohtlases meeles, otsegu Kristusele, mitte silmakirjaks, nagu püüdes olla inimestele meelepärast, vaid kui Kristuse orjad, kes südames teevad, mida Jumal tahab, orjates hea meelega otsegu Issandat ja mitte inimesi, teades, et Issand selle hea, mis keegi on teinud, tasub igaühele, olgu ta ori või vaba."

L 119,32: "Ma jooksen su käskude teed, sest sina lohutad mu südame avaraks!" (Lutheri tõlke järgi).

1 Ko 10,31: "Kas te siis sööte või joote või midagi teete, seda tehke kõik Jumala auks."

Ga 5,13: "Teenige üksteist armastuses."

1 Pe 2,9: "Teie olete valitud sugu, kuninglik preesterkond, püha rahvas, omandrahvas, et te kuulutaksite tema aulisi tegusid, kes teid on kutsunud oma imelise valguse juure."

217. Kuidas püsid usus?

Ma loodan ja toetun sellele, et Püha Vaim hoiab ja kaitseb mind evangeeliumi kaudu õiges usus kuni lõpuni.

Fi 1,6: "See, kes teis on alustanud hea töö, viib selle lõpule Kristuse Jeesuse päevani."

218. Miks kõik, kes kuulevad evangeeliumi, ei hakka uskuma ega saa päästetud?

Püha Vaim tahab mõjutada usku igaühes, kes evangeeliumi kuuleb, kuid sellegipoolest ei usu kõik inimesed. Ja need, kes lõpuni Jumala sõna ja Püha Vaimu vastasteks jäävad, satuvad oma süü tõttu hukatusse.

Hs 33,11: "Nii tõesti, kui ma elan, ütleb ISSAND Jumal, ei ole mul hea meel õela surmast, vaid sellest, et õel pöörduks oma teelt ja elaks!"

Mt 23,37: "Kui mitu korda ma olen tahtnud su lapsi koguda, otsegu kana kogub oma pojakesi tiibade alla, ja teie ei ole tahtnud."

Ho 13,9: "Sina hukutad enda, Iisrael; kuigi minus on su abi!" (Heebreakeelse Piibli järgi).

2 Te 3,2: "Usk ei ole mitte igaühe oma."

L 109,17: "Ta armastas needmist ja see tabas teda. Temale ei meeldinud õnnistamine ja see kaugenes temast."

He 4,2: "Rõõmusõnum on kuulutatud meile nõnda nagu neilegi. Ent kuuldud sõnast ei olnud neil kasu, sest see ei imbunud usu läbi neisse, kes seda kuulsid."

Kogudus ehk kirik

"Mina usun... üht püha kristlikku kirikut, pühade osadust..."

219. Mis on Kristuse kogudus ehk kirik?

Kristuse kogudus ehk kirik on kõigi nende inimeste kogum, kes oma

südames tõepoolest otsivad kaitset Jeesuses. Seda kogumit nimetatakse ka pühade inimeste osaduseks ja üheks pühaks ühtseks koguduseks ehk kristlaskonnaks. Kristlased ehk usklikud moodustavad niisiis kiriku ja selle peaks on Kristus. See ei ole inimestest seatud, vaid Püha Vaimu loodu, mis on sündinud armuvahendite mõjul.

Ef 2,19-22: "Nii ei ole te siis mitte enam võõrad ega majalised, vaid pühade kaaskodanikud ja Jumala kodakondsed, rajatud apostlite ja prohvetite alusele, kus Kristus Jeesus ise on nurgakivi, milles kogu hoone on kokku liidetud ja kasvab pühaks templiks Issandas, kelles ka teid ühes üles ehitatakse Jumala eluasemeks Vaimus."

Ef 5,25-26: "Kristus on armastanud kogudust ja on annud iseenese tema eest, et teda pühitseda, pestes puhtaks veepesemisega sõna sees."

Ro 8,9: "Aga kellel ei ole Kristuse Vaimu, see ei ole tema oma."

Kl 1,18: "Ja tema on ihu - see on koguduse - pea."

Ülesanne: Loe Ap 1 ja 2: Uue lepingu koguduse sünd.

Luther: "Tänu Jumalale, et nüüdsel ajal teab seitsmeaastane poisski, mis on kogudus, nimelt usklikud, pühad, lambad, kes kuulevad oma karjase häält." (Schmalkaldeni usuõpetus.)

220. Missugune on Kristuse kirik?

Kristuse kirik on nähtamatu, püsiv, ainus, püha, kristlik ja ühtne ehk üldine.

221. Mida tähendab, et kirik on nähtamatu?

Kristuse kirik on siinses maailmas meile, inimestele, oma olemuselt nähtamatu, sest inimene ei saa näha teise südamesse ja veenduda selles, kas seal on usk või mitte. Kuna tõeline kirik on inimsilmale nähtamatu, ütleme oma usutunnistuses, et "Mina **usun**... üht püha kristlikku kirikut."

2 Ti 2,19: "Issand tunneb neid, kes tema omad on."

Lk 17,20-21: "Jumala riik ei tule tähelepanu äratades, ei ütelda ka mitte: Vaata, siin! või Vaata, seal! sest ennäe, Jumala riik on seespidi teie sees!"

Ülesanne: Loe 1 Ku 19,14.18: Prohvet Eelija ja 7000, ja 2 Sa 15,11: Mõned järgnesid Absalomile teadmatusest.

222. Mida tähendab, et kirik on püsiv?

Kristuse kirik on püsiv, sest Püha Vaim kogub pidevalt, kuni maailma lõpuni, usklikke ja kaitseb neid maa peal. Nii on see olemas kuni maailma lõpuni.

Mt 16,18: "Sellele kaljule me ehitame oma koguduse, ja põrgu väravad ei võida seda!"

Mt 28,20: Jeesus ütles oma jüngritele: "Mina olen iga päev teie juures maailma-ajastu otsani."

223. Mida tähendab, et kirik on ainus?

Kristuse kirik on ainus, sest
1. Kolmainus Jumal on üks. **2.** Kiriku ainus alus on Kristus. **3.** Selle liikmed on kõik üht usku, neil on ühed armuvahendid ja sama lootus.
4. Nad elavad ühes ja samas vaimulikus kehas sama Pea ehk Kristuse alamatena.

Ef 4,4-6: "Üks ihu ja üks vaim, nagu te ka olete kutsutud üheks lootuseks oma kutsumise poolest; üks Issand, üks usk, üks ristimine, üks Jumal ja kõikide Isa, kes on kõikide üle ja kõikide läbi ja teie kõikide sees."

Jh 10,16: "Mul on veel teisi lambaid, kes ei ole sellest tarast; needki ma pean tooma siia, ja nad kuulevad minu häält, ja siis on üks kari ja üks karjane."

1 Ko 3,11: "Teist alust ei või keegi panna, kui see, mis juba on pandud, see on Jeesus Kristus."

Luther: "Mina usun, et maa peal on olemas pühamatest püham, väike rühm ja kogudus ühe ainsa Pea, Kristuse alluvatena, Püha Vaimu poolt kokku kutsutud, ühes usus, meeles ja arusaamises, omades mitmesuguseid andeid, kuid üksmeelsed armastuses, ilma lahknemiste ja tülideta."

224. Mida tähendab, et kirik on püha?

Kristuse kirik on püha, sest

1. Kristus on selle pühitsenud ja puhastanud oma verega pattudest armuvahendite abil.

He 10,19-23: "Meil on Jeesuse vere kaudu sissepääs pühasse paika... südame poolest piserdamisega puhastatud südametunnistus ja ihu poolest pestud puhta veega."

1 Ko 1,2: "Korintoses olevale Jumala kogudusele, pühitsetuile Kristuses Jeesuses, kutsutud pühadele."

2. See teenib Jumalat pühade ja vagade tegudega.

1 Pe 2,5: "Ja teiegi ehituge üles kui elavad kivid vaimulikuks kojaks ja pühaks preesterkonnaks ohverdama vaimulikke ohvreid, mis on Jumalale meelepärased Jeesuse Kristuse kaudu."

225. Mida tähendab, et kirik on kristlik?

Kristuse kirik on kristlik, sest selle ainus alus on Kristus ja Tema antud prohvetlikapostlik Piibli sõna.

1 Ko 3,11: "Sest teist alust ei või keegi panna, kui see, mis juba on pandud, see on Jeesus Kristus!"

Ef 2,19-20: "Nii ei ole te siis enam mitte võõrad, vaid pühade

kaaskodanikud ja Jumala kodakondsed, rajatud apostlite ja prohvetite alusele, kus Kristus Jeesus ise on nurgakivi."

226. Mida tähendab, et kirik on ühtne ehk üldine?

Kristuse kirik on ühtne ehk üldine, sest kõik Kristusesse uskuvad inimesed üle kogu maailma on sinna kuulunud ja kuuluvad edaspidigi.

Ga 3,28: "Ei ole siin juuti ega kreeklast, ei ole siin orja ega vaba, ei ole siin meest ega naist, sest te kõik olete üks Kristuses Jeesuses."

Kl 1,5-6: "Evangeeliumi tõesõna... on tulnud teie juure ja nõnda kogu maailmas on kandmas vilja ning kasvab."

Ilm 7,9: "Pärast seda ma nägin, ja vaata, suur hulk rahvast, keda ükski ei võinud ära lugeda kõigist rahvahõimudest ja suguharudest ja rahvaist ja keeltest; need seisid aujärje ees ja Talle ees, riietatud valgeisse rüüdesse ja palmioksad käes."

227. Millised on Kristuse kiriku vaieldamatud tundemärgid?

Kuigi Kristuse kirik on oma loomult inimsilmale nähtamatu, on tal sellegipoolest omad tundemärgid, milliste põhjal võib selle teiste hulgast leida ja mille põhjal sinna võib kuuluda ja niimoodi ustavalt Issandat teenida. Nendeks tundemärkideks on Jumala sõna moonutamata õpetamine ja sakramendid, mida jagatakse nii, nagu Kristus on määranud.

Js 55,10-11: "Sest otsegu vihm ja lumi tuleb taevast alla ega lähe sinna tagasi, vaid kastab maad ja teeb selle sigivaks ning kandvaks, et see annaks külvajale seemet ja sööjale leiba, nõnda on ka minu sõnaga, mis lähtub mu suust: see ei tule tagasi mu juure tühjalt, vaid teeb, mis on mu meele järele, ja saadab korda, milleks ma selle läkitasin."

Jh 8,31-32: "Kui te jääte minu sõnasse, siis te olete tõesti minu jüngrid ja tunnete tõe, ja tõde teeb teid vabaks."

Jh 10,27-28: "Minu lambad kuulevad minu häält ja mina tunnen neid ja nemad järgivad mind. Ja mina annan neile igavese elu ja nemad ei saa iialgi hukka, ja ükski ei kisu neid minu käest."

Lk 8,11: "Seeme on Jumala sõna."

228. Millist mõju avaldavad kiriku tundemärgid selle olemasolule?

Kiriku olemasolu ei saa lahutada selle tundemärkidest.

Seal, kus kiriku tundemärgid täielikult kaovad, seal lakkab olemast ka kirik.

Seal, kus lubatakse viljelda ka muud kui moonutamata Jumala sõna, saab vaenlane rahumeeli oma külvitööga tegelda ja usklikud on niisuguse kiriku sõnakuulutamise pärast pidevas ohus.

Seal, kus kiriku tundemärgid on ehedad, saavad usklikud oma Hea Karjase poolt ettenähtud viisil hoitud. Seal on nende õige vaimulik kodu.

Ilm 3,10-11: "Et sa mu kannatlikkuse *sõna* oled pidanud, siis minagi tahan sind hoida kiusatustunni eest, mis on tulemas kogu maailma peale neid kiusama, kes maa peal elavad. Ma tulen nobedasti; pea kinni, mis sul on, et ükski sinu krooni ei võtaks."

Ga 5,9: "Pisut haputaignat teeb kogu taigna hapuks."

Ülesanne: Loe Ap 15: Apostlik kirik tõrjus pagankristlastele esitatud nõudmise: "Kui te endid ümber lõigata ei lase... ei või teie õndsaks saada."

229. Mis on kohalik kogudus?

Kohalik kogudus on niisugune usklike inimeste rühm, mis koguneb kusagil asulas sõna ja sakramendi ümber ja saab sellest oma vaimuliku elu. Sinna hulka võib sattuda ka uskmatuid ja teesklejaid, kuid olemuslikult nad ei

kuulu koguduse hulka. Piibel räägib kohalikest kogudustest mitmuses ja nimetab neid Jumala ja Kristuse kogudusteks. Niimoodi osutab Piibel sellele, et kohalikud kogudused on Jumalast seatud.

1 Ko 16,19: "Aasia kogudused tervitavad teid. Teid tervitavad Issandas Akvila ja Priska ühes kogudusega nende majas."

Ro 16,16: "Kõik Kristuse kogudused tervitavad teid!"

2 Ko 1,1: "Korintoses olevale Jumala kogudusele ja kõigile pühadele kogu Ahhaias!"

Ef 1,1: "Pühadele, kes on Efesoses, ja usklikele Jeesuses Kristuses."

Ülesanne: Loe Mt 22,1-12: Pulmakülaline ilma pulmarüüta, ja Mt 13,47-48: Tähendamissõna noodast.

230. Mis on usutunnistuskond?

Usutunnistuskond on kohalike koguduste vennalik ühendus, kus nad teevad ühist tööd sama usutunnistuse järgi. Apostlite ajal ei olnud kogudustel kindlat, organiseerunud usutunnistuskonda, kuigi nende keskel valitses vennalik läbikäimine ja neil oli ühiseid ettevõtmisi Jumala riigi edendamise alal. Õige usutunnistus, vennalik koostöö ja läbikäimine on Jumalast seatud, kuid kiriklik organisatsioon ise on kiriku vaba tahte loodud (adiafora).

Ülesanne: Loe Ap 15: Antiookia ja Jeruusalemma koguduste ühine tegevus usuõpetuse alal, ja 2 Ko 8,18-9,15: ühine kuulutamine, ühine abistamine, eestpalved teise koguduse eest, mis kõik ongi Kristuse evangeeliumi tunnistamine (2 Ko 9,13).

231. Millised peab olema kohalikud kogudused ja usutunnistuskonnad?

Jumal tahab, et kohalikud kogudused ja usutunnistuskonnad valdavad, tunnistavad ja õpetavad Tema sõna selle kõigis osades puhtana ja kasutavad

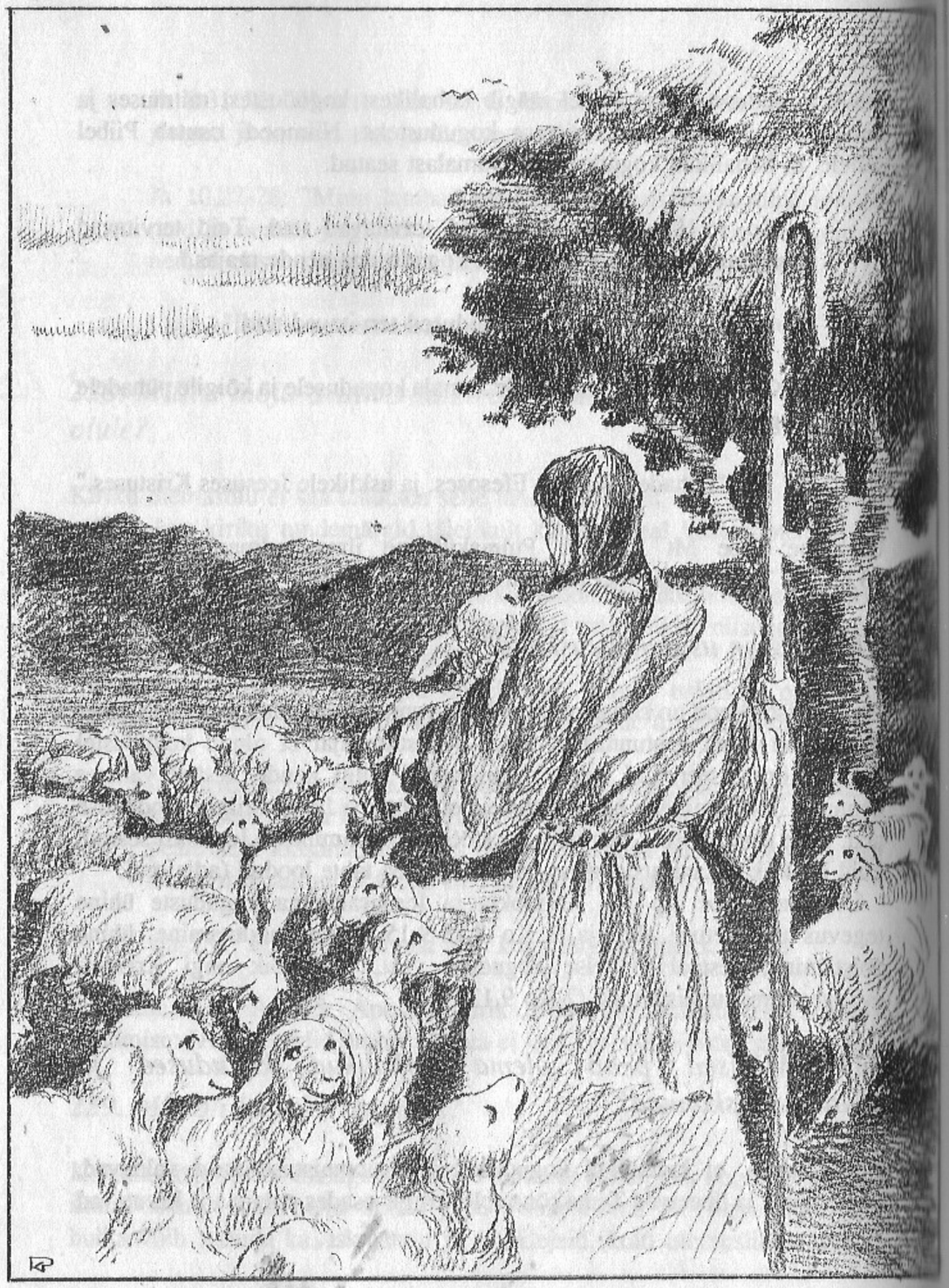

"Minu lambad kuulevad minu häält", Jh 10,27.

pühasid sakramente täpselt nii, nagu Kristus on seda ette näinud. Teisiti öeldes, Jumal tahab, et kiriku tundemärgid säiliksid puhtana ja moonutamata kujul. (Õigeusklik nähtav kirik.)

> Mt 28,20: "Õpetades neid pidama kõike, mida mina teid olen käskinud."
>
> 1 Ko 1,10: "Aga ma manitsen teid, vennad, meie Issanda Jeesuse Kristuse nime läbi, et te kõik ühteviisi räägiksite ja et ei oleks lõhesid teie seas, vaid et oleksite kokku liidetud samas meeles ja samas mõttes."

232. Missuguseid kohalikke kogudusi ja kirikkondi on tänapäeval kristlaskonnas?

Kõik niisugused kogudused, kus tunnistatakse Jumala Kolmainsust ja Kristust Jeesust meie Lunastajaks, on kristlikud. Neis kogudustes on jumalalapsi, kelle osaks saab igavene elu. Ühesõnaga, kõik need kogudused, kus on säilinud väärseisukohtadest hoolimata niipalju evangeeliumi, et selle põhjal saab sündida usk Jeesusesse, nimetame kristlikuks.

Aga kirikuis, kus eheda jumalasõna kõrval sallitakse ka eksitavaid õpetusi, ei ole Kristuse kiriku tunnusmärgid enam puhtana säilinud. Neid nimetame heterodokslikeks e. väärõpetust levitavateks kirikuteks.

Ülesanne: Vestelge sellest, milliseid väärõpetust levitavaid kirikuid esineb meie maal.

233. Kuidas peab kristlane suhtuma õigeusklikku kirikusse?

Kristlane peab truult õigeuskliku kiriku juures püsima.

Me peame oma usu tugevdamiseks usinasti osalema jumalateenistustel ja muudel koguduse üritustel, kuulama seal pakutavat õpetust ja saama osa pühadest sakramentidest.

Me peame truuna õigeusklikule kirikule täitma oma kohustust levitada Jumala sõna ja oma võimaluste kohaselt Issandale ohverdades aitama

korraldada koguduse tegevust ja puhta Jumala sõna levitamist.

Me ei tohi alahinnata ega pahaks panna õigeuskliku kiriku kuuletumist ristile ega ka kohkuda tema liikmete väikese arvu pärast.

Samuti peame taluma kannatlikult üksteise nõrkusi ja osutama vennalikku armastust oma õdede ja vendade vastu.

Ap 2,42: "Aga nemad jäid alati apostlite õpetusse ja osadusse ja leivamurdmisse ja palvetesse."

Jh 10,27: "Minu lambad kuulevad minu häält ja mina tunnen neid ja nemad järgivad mind."

He 10,25: "Ärgem jätkem maha oma koguduse kooskäimisi."

1 Pe 2,9: "Teie aga olete valitud sugu, kuninglik preesterkond, püha rahvas, omandrahvas, et te kuulutaksite tema aulisi tegusid."

Ga 6,6.10: "Aga keda õpetatakse sõnaga, see jagagu kõike head sellele, kes teda õpetab... sellepärast nüüd, et meil veel on aega, tehkem head kõikidele, aga kõige enam usukaaslastele!"

2 Ko 9,7: "Igaüks andku nõnda, nagu süda kutsub, mitte kurva meelega ega sunniviisil, sest Jumal armastab rõõmsat andjat."

2 Te 3,1: "Lõppeks, vennad, paluge meie eest, et Issanda sõna leviks ja et see tõuseks ausse nõnda nagu teiegi juures."

Ef 4,1-3: "Nii manitsen teid siis mina, kes olen vang Issanda pärast, väärikalt käima kutsumise järele, millega te olete kutsutud, kõige alanduse ja tasadusega, pika meelega, sallides üksteist armastuses ja olles usinad üksmeelt pidama vaimus rahusideme läbi."

1 Te 5,14: "Noomige korratumaid, julgustage argu, toetage nõtru, olge pika meelega kõikide vastu."

Lk 12,32: "Ära karda, sa pisuke karjuke, sest teie Isa on heaks arvanud anda teile kuningriigi!"

234. Kuidas peab kristlane suhtuma püsivalt väärõpetust jagavatesse kogudustesse, usutunnistuskondadesse ja kirikuliitudesse?

Kristlane peab eemale hoidma väärõpetust jagavast kirikust, kui ta aga on kord sellise liikmeks sattunud, peab ta sealt lahkuma ning liituma õigeuskliku kirikuga. Õigeuskliku kiriku liige ei osale teiseusulise kiriku tegevuses ega käi seal armulaual.

1 Jh 4,1: "Armsad, ärge uskuge igat vaimu, vaid katsuge vaimud läbi, kas nad on Jumalast; sest palju valeprohveteid on välja läinud maailma."

Mt 7,15: "Hoiduge valeprohveteist, kes tulevad teie juure lammaste riideis, aga seestpidi on nad kiskjad hundid."

Ro 16,17: "Aga mina manitsen teid, vennad, pidama silmas neid, kes tekitavad lõhesid ja pahandust õpetuse vastu, mis te olete õppinud, ja tõmbuge neist tagasi."

2 Ko 6,14.17: "Ärge hakake võõras ikkes vedama ühes uskmatutega, sest mis on ühist õigusel ülekohtuga? Mis on ühist valgusel pimedusega?... sellepärast 'minge ära nende keskelt ja eralduge neist', ütleb Issand, 'ja ärge puudutage roojast, siis ma võtan teid vastu'."

2 Jh 10-11: "Kui keegi tuleb teie juure ega too enesega sama õpetust, siis ärge võtke seda oma majasse ja ärge ütelge temale: 'Tere tulemast!' Sest kes temale ütleb: 'Tere tulemast!' saab tema kurjade tegude osaliseks."

Ülesanne: Vestelge selle üle, miks on inimestele tihti raskusi valmistanud kirikuküsimuste lahendamine Jumala sõna alusel.

235. Millist teed peab minema Kristuse kirik meie ajal?

Kuigi kõik usklikud on usu läbi õndsaks saanud ja kuigi nende südametes on Jumala rahu, peavad nad oma risti kandma ja kogema sedasama alandust, mida koges meie Lunastaja. Maine kristlik kirik on võitlev kirik.

> Ap 14,22: "Mitme viletsuse kaudu tuleb meil minna Jumala riiki."
>
> Mt 10,22: "Ja te saate kõikide vihaalusteks minu nime pärast, aga kes jääb püsima otsani, see päästetakse."
>
> Lk 9,23: "Kui keegi tahab minu järele tulla, see salaku end ja võtku oma rist iga päev enese peale ja järgigu mind."
>
> Ef 6,11: "Varustage endid kogu Jumala sõjavarustusega, et te suudaksite seista kuradi kavalate rünnakute vastu!"

236. Milline on kristliku kiriku lõplik saatus?

Kui valitute arv saab Kristuse koguduses täis, tuleb Kristus kohut mõistma ja viib oma koguduse taevasse igavesse õndsusesse ja rõõmu. Seda taevalist, "austatud" kogudust nimetame rõõmutsevaks koguduseks. See tõde Jumala sõnas annab võitlevale kogudusele suurt lohutust nii risti kui tagakiusamiste all.

> Mt 5,10: "Õndsad on need, keda taga kiusatakse õiguse pärast, sest nende päralt on taevariik."
>
> Ef 5,27: "... ja seada enese ette kogudus austatuna, nii et tal ei oleks laiku ega kortsu ega muud sellesarnast, vaid et ta oleks püha ja laitmatu."
>
> Ilm 19,7-9: "'Rõõmutsegem ja hõisakem ning andkem temale austust! Sest Talle pulmad on tulnud ja tema naine on ennast valmistanud! Ja naisele anti riietumiseks hiilgav ja puhas lõuend...' Ja ingel ütles mulle: 'Kirjuta: Õndsad on need, kes Talle pulma õhtusöömaajale on kutsutud!' ...'Need on tõelised Jumala sõnad!'"

237. Miks ma tunnistan: "Mina usun pattude andeksandmist"?

Mina tunnistan, et ma usun pattude andeksandmist, sest ma olen kindel selles, et ma ei suuda oma jõu, mõistuse ega tegude läbi olla kõlblik Jumalale ega saada vagaks, vaid et minule antakse usu läbi Jeesusesse Kristusesse pattude andeksandmine kingituseks. Pattude andeksandmine on sama, mis õigeksmõistmine.

> L 130,3-4: "Kui sina, ISSAND, hoiaksid meeles kõik pahateod, kes siis, ISSAND, püsiks? Kuid sinu käes on andeksand, et sind kardetaks!"
>
> Ef 2,8-9: "Sest teie olete armust andeks saanud usu kaudu ja see ei ole mitte teist enestest; see on Jumala and; mitte tegudest, et ükski ei saaks kiidelda."
>
> Ro 4,6-7: "Nõnda nagu Taavet kiidab õndsaks inimest, kellele Jumal arvab õiguse osaks ilma tegudeta. Õndsad on need, kellele ülekohus on andeks antud ja kellede patud on kinni kaetud."

238. Mis on õigeksmõistmine?

Jeesus Kristus on lepitanud kõikide inimeste patud ja niimoodi toonud kogu maailmale Jumala andeksandmise. Nii on Kristuse surnuist ülesäratamine ühtlasi kogu maailmale andeks andmine. Seda nimetame üldiseks õigeksmõistmiseks.

> 2 Ko 5,19: "Sest Jumal oli Kristuses ja lepitas maailma iseendaga ega arvanud neile nende üleastumisi süüks ja on pannud meie sisse lepitussõnad."

1 Jh 2,2: "Ja tema on lepitus meie pattude eest, aga mitte ükspäinis meie, vaid kogu maailma pattude eest."

He 1,3: "Poeg, kes on tema aupaistus ning olemuse kuju ja kandes kõike oma vägeva sõnaga, pärast seda, kui ta iseenese läbi oli toimetanud meie pattude puhastuse, istus Ausuuruse paremale käele kõrges."

Jr 23,5-6: "Vaata, päevad tulevad, ütleb ISSAND, mil ma lasen tõusta Taavetile ühe õige võsu. Tema valitseb kuningana ja tal on tulemusi, tema teeb maal õigusi ja õiglust! Tema päevil päästetakse Juuda ja Iisrael elab julgesti; ja see on nimi, miska teda hüütaks: 'ISSAND, meie õigus!'"

Ro 3,23-24: "Sest kõik on pattu teinud ja on Jumala aust ilma ning mõistetakse õigeks täiesti muidu, tema armust, lunastuse läbi, mis on Kristuses Jeesuses."

Ro 4,25: "Jeesus, kes loovutati meie üleastumiste pärast ja üles äratati meie õigekssaamise pärast."

Luther: "Sest Tema (Jumala Poeg) on surnud kogu maailma pattude eest. On ju päris kindel, et minagi kuulun maailma. Siis on kindel ka see, et Tema minugi pattude eest suri." (Ro 3,28 põhjal, 19. tees, aastast 1535.)

Sellest andeksandmisest kuulutab Jumal mulle oma evangeeliumi sõnas ja sakramentide tõotustes, millest oma usu läbi ma võtan andeksandmise vastu, niisiis pelgast Jumala armust, selge kingitusena, ilma mingi teo või omapoolse teeneta. Selle usu arvestab Jumal minule õiguseks. Seda nimetatakse usuvagaduseks.

Ro 1,16: "Sest meie ei häbene evangeeliumi, sest see on Jumala vägi õndsakssaamiseks igaühele, kes usub, nii juudile esiti kui kreeklasele."

Ro 4,3,5: "Aabraham uskus Jumalat ja see arvati temale õiguseks...

Aga kes tegusid ei tee, vaid usub temasse, kes mõistab õigeks jumalatu, sellele arvatakse tema usk õiguseks."

Ro 4,16: "Sellepärast on see usust, et see oleks armust."

Luterlikud tunnistuskirjad: "Õigekssaamine tähendab... õigekskuulutamist ja pattude ning nendega kaasnevat igavesest karistusest vabaks kuulutamist Kristuse vagaduse nimel, mis "tuleb Jumalalt usu varal" (Fi 3,9). (Üksmeelsuse juhend, täielik seletus 3,17.)

239. Miks annab Jumal sulle patud andeks ehk mõistab sind õigeks?

Minul ei ole mingeid häid tegusid ega teeneid, mille pärast Jumal minule minu patud andeks annaks, vaid Tema annab andeks ainuüksi oma armust, ainuüksi Kristuse pärast, Ta kingib meile andeksandmise.

Jr 31,3: "Ma olen sind armastanud igavese armastusega, seepärast jääb mu osadus sinuga."

Ef 2,8-9: "Sest teie olete armust andeks saanud usu kaudu ja see ei ole mitte teist enestest, see on Jumala and, mitte tegudest, et ükski ei saaks kiidelda."

Jh 14,16: "Jeesus ütleb temale: 'Mina olen tee, tõde ja elu, ükski ei saa Isa juurde muidu kui minu kaudu.'"

Luterlikud tunnistuskirjad: "See vagadus, mida usklikele ja nende usule Jumala ees omistatakse, on Kristuse sõnakuulelikkus, kannatus ja ülestõusmine, sest Tema on meie eest täitnud käsunõuded ja maksnud meie pattude eest." (Üksmeelsuse juhend, täielik seletus, 3,14.)

NB! Ka neid tegusid, mis me teeme usu viljana, ei loeta meie teeneiks!

Lk 17,10: "Me oleme kõlvatumad sulased, me oleme teinud, mis me kohus oli teha."

240. Kas iga usklik võib olla päris kindel, et talle tema eksimused on andeks antud?

Iga usklik võib olla kindel, et talle tema patud on andeks antud, sest

1. Jumala tõotused on kindlad ja kõigutamatud.

> 2 Ko 1,20: "Sest Jumala tõotused puha on tema sees 'jah'."
>
> He 6,18: "Jumalal on võimatu valetada."
>
> Tt 1,2: "Jumal ei valeta."
>
> 2 Ti 1,12: "Ma tean, kellesse ma usun, ja olen julge selles, et ta on vägev säilitama minu kätte usaldatud vara tolle päevani."
>
> 1 Ti 1,15: "Ustav on see sõna ja kõigiti vastuvõetav, et Kristus Jeesus on tulnud maailma päästma patuseid, kellede seast mina olen suurim."

2. Jumal on kinnitanud seda vandega.

> Hs 33,11: "Ütle neile: 'Nii tõesti kui mina elan, ütleb ISSAND Jumal, ei ole mul hea meel õela surmast, vaid sellest, et õel pöörduks oma teelt ja elaks! Pöörduge, pöörduge oma kurjadelt teedelt, sest miks peaksite surema, Iisraeli sugu!'"

3. Püha Vaim on jäädvustanud selle usklikesse südametesse sõna ja sakramentidega.

> 2 Ko 1,21-22: "Aga see, kes meid ühes teiega kinnitab Kristusesse ja kes meid on võidnud, see on Jumal, kes meid on kinnitanud pitseriga ja on andnud Vaimu pandi meie südameisse."
>
> Ro 4,11: "Ja ümberlõikamise märgi sai ta selle usu kinnituseks, mis tal oli ümberlõikamata põlves, et ta oleks kõikide isa, kes usuvad ümberlõikamatutena, et õigus antakse ka neile osaks."

Nii võime olla kindlad, "et ei surm ega elu, ei inglid, ei vürstid, ei käesolev ega tulev, ei vägevad, ei kõrgus ega sügavus ega muu loodu või meid lahutada Jumala armastusest, mis on Kristuses Jeesuses, meie Issandas!" (Ro 8,38-39.)

241. Mida me tunnistame õigeksmõistmisest koos kogu õigeuskliku kirikuga?

Kogu õigeuskliku kirikuga tunnistame patuse inimese õigeksmõistmist Jumala ees apostel Pauluse sõnadega: "Sellepärast me arvame, et inimene mõistetakse õigeks usu läbi, lahus käsu tegudest" (Ro 3,28).

> Ro 3,21-22: "Aga nüüd on Jumala õigus, millest käsk ja prohvetid tunnistavad, ilmutatud ilma käsuta, see Jumala õigus, mis tuleb Jeesuse Kristuse usu kaudu kõikidele, kes usuvad, sest siin ei ole ühtki vahet."

242. Miks meil tuleb vankumatult kinni pidada õigest vagadusõpetusest?

Vagadusõpetus on ristiusu alustugi:

1. Ilma selleta on kõik muu tühine.

> Ap 4,12: "Ja ühegi muu sees ei ole päästet, sest ei ole antud taeva all inimestele ühtki muud nime, milles meid päästetakse!"

2. See õpetus eraldab kristliku kiriku kõigist väärusundeist.

> Ga 5,4: "Te olete jäänud ilma Kristusest, kes tahate saada õigeks käsu kaudu; te olete langenud ära armust."

Kõik vääruskumused juhivad inimest otsima õigeksmõistmist inimese oma tegude ja teenete põhjal. Sellepärast ongi nii palju vääruskumusi ja väärõpetusi.

Luther ütleb: "Need õpetused eraldavad meid, kristlasi, momentaalselt kõigist teistest inimestest maa peal. Sest ükskõik keda me väljaspool kristlaskonda ka ei leiaks: paganaid, türklasi (islamiusulisi), juute, valekristlasi ja varisere, kes küll võivad uskuda ainujumala olemasolu ja teda ehk teenivadki, ei tea nad siiski, mismoodi Jumal neisse suhtub ega oska oodata ka mingit temapoolset armastust ja heasoovlikkust. Niimoodi jäävadki nad igavese viha ja hukkamõistu alusteks. Sest neil puudub Issand Kristus ja Püha Vaim ei ole neid mingite andidega õnnistanud."

3. Ainuüksi õige vagadusõpetus annab viletsale patusele õige, püsiva ja kõikumatu lohutuse nii elus kui surmas.

Mt 9,2: "Ole julge, mu poeg, sinu patud antakse sinule andeks!"

4. Ainult see õpetus annab Jumalale kogu kirkuse.

L 115,1: "Mitte meile, ISSAND, mitte meile, vaid oma nimele anna au, oma helduses, oma tõe pärast."

243. Kuidas sa saad vagaks Jumala ees ehk kuidas saad sa päästetud?

Mina ei saa Jumala ees vagaks mitte mingite tegude tõttu, ka mitte oma sisemise, sinna valatud või seal oleva vagaduse tõttu, vaid minu vagadus lähtub tervikuna Jumala armust ja halastusest, ainuüksi Kristuse teenete tõttu, mida ma usun ja loodan kogu südamest. Jumala sünnitatud usk on andnud mulle vagaduse Kristuses.

Teiste sõnadega öeldes:

Mina saan Jumala ees kõlbliku vagaduse ja saan päästetud meie Issanda Jeesuse Kristuse kõige pühama kuulekuse, kannatuste ja surma tõttu, ei kellegi teise tegude tõttu. Kristuse täieliku käsutäitmise, kuulekuse ja ohvri arvestab Jumal ka minule, kui ma usun Kristusesse. See vagadus, mis teeb minu kõlblikuks Jumalale, ei ole niisiis minu, vaid Kristuse vagadus.

Ro 10,4: "Sest käsu lõppsiht on Kristus õiguseks igaühele, kes usub."

Ro 5,19: "Sest otsegu tolle ühe inimese sõnakuulmatuse läbi paljud on saanud patuseks, nõnda saavad ka selle ühe inimese sõnakuulelikkuse läbi paljud õigeks."

Js 64,5: "Me kõik oleme saanud roojaseks ja kõik meie õigused on määrdunud riide sarnased."

Js 53,5.11: "Ent teda haavati meie üleastumiste pärast, löödi meie süütegude tõttu! Karistus oli tema peal, et meil oleks rahu ja tema vermete läbi on meile tervis tulnud!... Pärast oma hingevaeva saab ta seda näha ja rahuldust tunda; oma tarkusega teeb mu õiglane sulane paljusid õigeks, sest ta kannatab nende patusüüd!

Ülesanne: Loe Ro 3 ja 4. NB! Jk 2,17-26 ei räägi vagaks saamisest Jumala ees, vaid vagaks osutumisest inimeste ees.

Ihu ülestõusmine

"Mina usun... ihu ülestõusmist"

244. Mida õpetab Piibel ihu ülestõusmisest?

Piibel õpetab, et viimsel päeval äratab Jumal mind ja kõik teised surnud üles. Ta teeb siis selle sama kehaga, milles me oleme elanud ja surnud, jälle elavaks.

Jh 5,28-29: "Tuleb tund, mil kõik, kes on haudades, kuulevad tema häält ning tulevad välja need, kes on teinud head, elu ülestõusmiseks, aga kes on teinud halba, hukkamõistmise ülestõusmiseks."

245. Missugune vahetegemine ilmneb surnute ülestõusmisel?

Kristusesse uskuvad inimesed tõusevad igavesse ellu oma uuenenud,

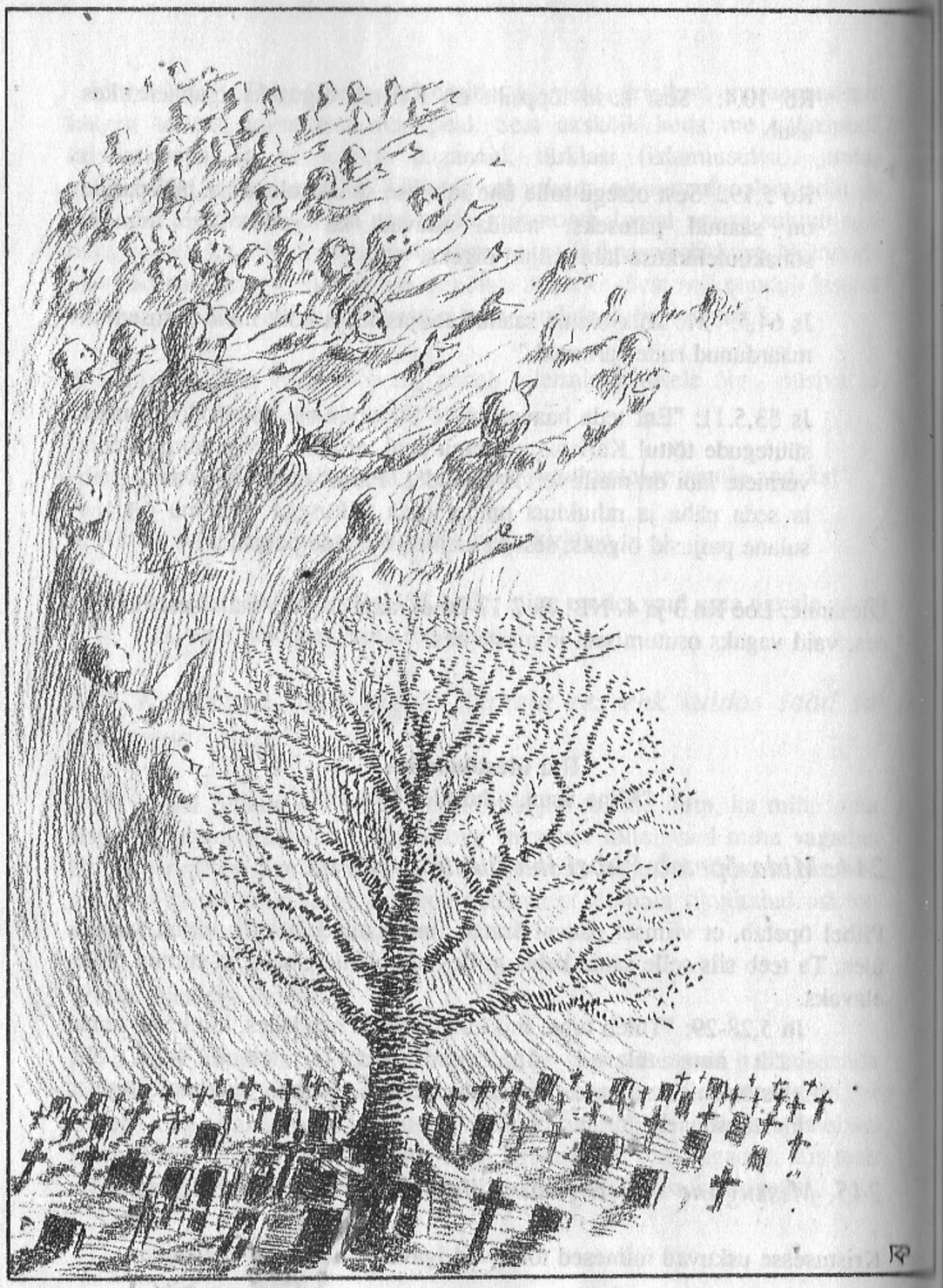

"Kõik, kes on haudades, kuulevad tema häält ning tulevad välja", Jh 5,28.

kirgastunud ihus, kuid uskmatud tõusevad igavesse surma, ihu kannatamas pattu, pilget ja häbi. Kirgastatud ihu on vaba pattudest, ei ole seotud ei aja ega kohaga, ei vaja maist toitu ega jooki. See on Kristuse ülestõusnud ihu sarnane ning tal on Kristuselt saadud kirkus ja au.

Fi 3,21: "Meie alanduse ihu muudab (Kristus) oma äraseletatud ihu sarnaseks väge mööda, millega ta võib ka kõik teha oma alamaks."

Js 66,24: "Sest nende uss ei sure ja nende tuli ei kustu, ja nad on jälkuseks kõigele lihale!"

246. Millises järjekorras toimub ülestõusmine?

Viimsel päeval, koos Kristuse teise tulemisega tõusevad üles kõik inimesed. Esmalt äratatakse usus surnud ja seejärel kirgastatakse elusolevad usklikud. Usklike ja uskmatute ülesäratamise vahel ei ole pikka vahet ega paljude oletatud tuhandeaastast riiki.

Mt 12,41: "Niineve mehed astuvad kohtus esile *ühes* sellesinase sugupõlvega ja süüdistavad teda, sest *nad parandasid meelt* Joona jutluse tõttu. Ja vaata, siin on enam kui Joona!"

1 Ko 15,51-52: "Vaata, ma ütlen teile saladuse: me kõik ei lähe magama, aga me kõik muutume, äkitselt, ühe silmapilguga, *viimase* pasuna hüüdes. Sest pasun hüüab ja surnud tõusevad üles kadumatutena ja me muutume."

1 Te 4,16-17: "Sest et Issand ise tuleb taevast alla sõjahüüuga, peaingli hääle ning Jumala pasunaga, ja Kristuses surnud tõusevad üles esmalt; selle järel kistakse meid, kes elame ja üle jääme, ühtlasi nendega pilvede peal Issandale vastu üles õhku, ja nõnda saame olla ikka ühes Issandaga."

He 9,27: "Inimestele on määratud *kord* surra, aga *pärast seda kohus*."

Ülesanne: Mõtle, missugune eelolevatest kirjakohtadest kummutab õpetuse hingede rändamisest.

NB! Mõte tuhandeaastasest riigist (millenium) põhineb mõningate Vana Testamendi ja Johannese ilmutusraamatu ennustuste tähttähelisel tõlgendusel. Vana Testament kirjeldab Messia aega, tema riiki ja selle levimist ideaalse rahuriigina maisest elust võetud võrdluspiltide abil. Uus Testament osutab, et see on täitunud Jeesuses Kristuses ning tema armuriigis ja kummutab selle tähttähelise tõlgenduse sõnadega: "Jumala riik ei tule tähelepanu äratades" (Lk 17,20). Võrdle näiteks Js 9,1-6 ja 11 pt., kus õnnelik rahuaeg ja Iisraeli ülejäänute tagasitulek ühendatakse Kristuse sündimise ja sellele järgneva evangeeliumi kuulutamisega. Ilmutusraamatu ennustused on allegoorilised ja neid tuleb seletada selgesõnaliste kirjakohtade abil. Kristliku kiriku tunnistused ei tunne õpetust tuhandeaastasest riigist ja õpetavad Piibli põhjal, et Kristus ilmub nähtaval kujul veel vaid ühel korral ja peab siis viimase kohtuistungi. Väike katekismus: "Ärata viimsel päeval mind ja kõik surnud."

247. Kuidas saaksid mõista ihu ülestõusmist?

Ihu ülestõusmine on kaetud saladusega ja ma ei suuda mõistuse abil sellest aru saada, kuid usun seda lapsemeelselt, sest Jumal on oma Sõnas nii ilmutanud ja usun ka sellepärast, et siin ei ole tegemist inimeste võimalustega, vaid Jumala väega.

Jumalale, kes lõi maailma oma sõnaga eimillestki, ei ole miski võimatu. Ta suudab ühe oma sõnaga kõik surnudki äratada.

> Mt 22,29: "Eksite, sest te (saduserid) ei mõista Kirja ega Jumala väge!"
>
> Mt 11,25: "Sel ajal Jeesus hakkas rääkima ja ütles: "Ma ülistan sind, Isa, taeva ja maa Issand, et sa selle oled peitnud tarkade ja mõistlike eest ja oled selle ilmutanud väetimaile!"
>
> Ro 4,17: "Aabraham uskus Jumalat, kes teeb elavaks surnud ja kutsub esile olematuid asju otsegu olevaid."

> Ro 4,21: "Aabraham oli täiesti julge selles, et Jumal on vägev tegema, mis ta on tõotanud."

Ülesanne: Loe Mt 22,23-33: Jeesus ja saduserid, ja 1 Ko 15: Apostel Paulus seletab ihu ülestõusmist.

Igavene elu

"Mina usun... igavest elu"

248. Mille põhjal usun, et igavene elu on olemas?

Usun, et igavene elu on olemas, sest Piibel tõendab seda.

> Mt 25,46: "Ja need lähevad igavesse karistusse, aga õiged igavesse elusse!"
>
> Jh 10,28: "Mina annan neile igavese elu ja nemad ei saa iialgi hukka, ja ükski ei kisu neid minu käest."
>
> Jh 3,16: "Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on annud, et ükski, kes temasse usub, ei saaks hukka, vaid et temal oleks igavene elu!"
>
> He 13,14: "Sest meil pole siin jäädavat linna, vaid meie otsime tulevast."

249. Milline on igavene elu?

Igavene elu on seletamatu õndsus, rahu, vagadus, rõõm ja kirkus, sest võime vaadata Jumala Tallele näost näkku olles vabad patust ja selle needusest. Igavene elu on oma loomult vaimulik. Kui meie ihu on kirgastatud, ei ole sel enam maiseid vajadusi. Taevas ei sööda maist toitu ja seal ei ole abielu, vaid oleme inglite sarnased.

> Ilm 21,4: "Ja tema pühib ära kõik pisarad nende silmist, ja surma ei ole enam ega leinamist ega kisendamist ega vaeva ei ole enam. Sest endised ajad on möödunud!"

L 17,15: "Ma saan näha su palet õiguses, ma täitun su palge paistusest, kui ma ärkan!"

L 16,11: "Rõõmu on rohkesti su palge ees, meeldivaid asju on su paremas käes alatiseks!"

Ro 8,18: "Sellesinase aja kannatused ei ole midagi tulevase au vastu, mis meile peab ilmsiks saama."

Ro 14,17: "Sest Jumala riik ei ole mitte söömine ega joomine, vaid õigus ja rahu ja rõõm Pühas Vaimus."

Ilm 22,3-4: "Ja midagi neetut ei ole enam. Ja Jumala ja Talle aujärg on siis seal, ja tema sulased teenivad teda. Ja nad näevad tema palet, ja tema nimi on nende otsaesisel."

Mk 12,25: "Sest kui surnuist üles tõustakse, ei võeta naisi ega minda mehele, vaid ollakse nagu inglid, kes on taevas."

250. Kellele saab osaks igavene elu?

Igavene elu saab osaks igale Kristusesse uskujale. Oleme selle osalised usu läbi juba praegu, kuid täielikult realiseerub see alles taevas. Uskmatuses surnud ei pääse igavesse ellu, nemad satuvad igavesse hukatusse.

Jh 3,36: "Kes usub Pojasse, sellel on igavene elu; aga kes ei kuule Poja sõna, see ei saa elu näha, vaid Jumala viha jääb tema peale!"

1 Jh 3,2: "Armsad, me oleme nüüd Jumala lapsed ega ole veel saanud avalikuks, mis me tulevikus oleme, aga me teame, et me tema ilmudes oleme tema sarnased, sest me näeme siis teda nagu tema on."

Mk 16,16: "Kes usub ja kedа ristitakse, see saab õndsaks, aga kes ei usu, see mõistetakse hukka."

251. Mis juhtub usklikuga ajalises surmas?

Pärast surma laguneb ka uskliku keha, sest iga inimene on kaduv, kuid Püha Vaim viib uskliku hinge rahusse Kristuse juurde.

Lk 23,43: "Tõesti ma ütlen sulle, täna pead sa minuga olema paradiisis!"

Lk 16,22: "Siis sündis, et vaene suri, ja inglid kandsid ta Aabrahami sülle."

Fi 1,23-25: "Ma himustan siit lahkuda ja olla Kristuse juures, sest see on hoopis palju parem; aga lihasse jäämine on vajalikum teie pärast. Ja selles veendumuses ma tean, et ma jään lihasse ja jään teie kõikide juure teie usu eduks ja rõõmuks."

Kl 3,3-4: "Sest teie olete surnud ja teie elu on varjus ühes Kristusega Jumalas. Kui Kristus, meie elu, saab avalikuks, siis saate ka teie ühes temaga avalikuks au sees."

252. Mis toimub uskliku hinge ja ihuga viimsel päeval?

Kui Püha Vaim äratab viimsel päeval surnud, siis saab ka uskliku ihu koos hingega elada Kristuse juures igaveses rõõmus ja aus.

Fi 3,21: "Kristus muudab meie alanduse ihu oma äraseletatud ihu sarnaseks."

253. Kas oled kindel, et sinagi pääsed taevasse?

Jumal on juba selles ajalikus elus mind oma evangeeliumi läbi kutsunud, valgustanud ja pühitsenud ning kaitsnud mind õiges usus. Olen kindel ka selles, et Ta on juba igavikus teinud selle valiku, et minagi kuulun nende hulka, kelle osaks saab igavene õndsus ja et keegi ei suuda mind Tema käest röövida.

On vaid Jumala igavene armuvalik. Jumal ei ole mitte kedagi ette ära määranud põrgusse laskuma, uskmatud lähevad sinna oma isikliku süü tõttu.

Ef 1,3-5: "Jumal oli... meid valinud tema sees enne maailma rajamist olema pühad ja laitmatud tema ees armastuses, meid ette ära määrates lapseõiguse osaliseks."

Jh 10,28: "Minu lambad kuulevad minu häält ja mina tunnen neid ja nemad järgivad mind. Ja mina annan neile igavese elu ja nemad ei saa iialgi hukka, ja ükski ei kisu neid minu käest."

1 Te 5,9: "Sest Jumal ei ole meid pannud viha alla, vaid pääste omandamisele meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi."

1 Ti 2,4: "Jumal tahab, et kõik inimesed õndsaks saaksid ja tõe tunnetusele tuleksid."

Ülesanne: Loe Ro 8,28-30: Jumala igavene armuvalik.

254. Miks lõpetad ka kolmanda õpetuse sõnadega: "See on tõesti tõsi"?

Ma lõpetan ka usutunnistuse kolmanda õpetuse sõnadega "See on tõesti tõsi" sellepärast, et teel igavese õndsuse poole jään ma oma usus kindlalt lootma, et Püha Vaim teeb nii minus kui kogu koguduses tõeks selle, mida ma oma usutunnistuses tunnistan.

KOLMAS PEATÜKK

MEIE ISA PALVE

Palvetamisest üldiselt

255. Mis on palvetamine?

Õige palve on Kristusesse uskuva südame pöördumine Jumala poole.

Palvetamine on Jumala teenimine, kus me palume abi õigelt ja elavalt Jumalalt tõelises usus meie vahendaja Jeesuse Kristuse kaudu, et me saaksime seda, mida vajame ise või mida vajavad meie ligimesed. Palves me ülistame ja kiidame Teda selle eest, mis Ta on meile andnud ja tõotanud.

Palvetamine põhineb Jumala käsul ja Jumala sõna tõotustel ning Tema halastusel, mitte meie teenetel.

Palvetamine on usu tulemus ja kuulub heade tegude kilda. See ei ole armuvahend. Kuid õige palvetamine ülendab usklikke, sest sellega liitub Jumala sõna meenutamine ja kasutamine, Sõna aga on armuvahend, mille läbi Jumal meiega kõneleb.

L 19,15: "Olgu su meelepärast mu suu kõned ja mu südame mõtlemised sinu ees, ISSAND, mu kalju ja mu lunastaja!"

L 145,18: "ISSAND on ligi kõigile, kes teda appi hüüavad, kõigile, kes teda tões appi hüüavad!"

Js 65,24: "Ennegu nad hüüavad, vastan mina; kui nad alles räägivad, olen mina kuulnud!"

Tn 9,18: "Me ei heida oma anumisi su palge ette mitte oma õiguse pärast, vaid sinu suure halastuse pärast!"

Mt 7,7: "Paluge, siis antakse teile; otsige, siis te leiate; koputage, siis avatakse teile."

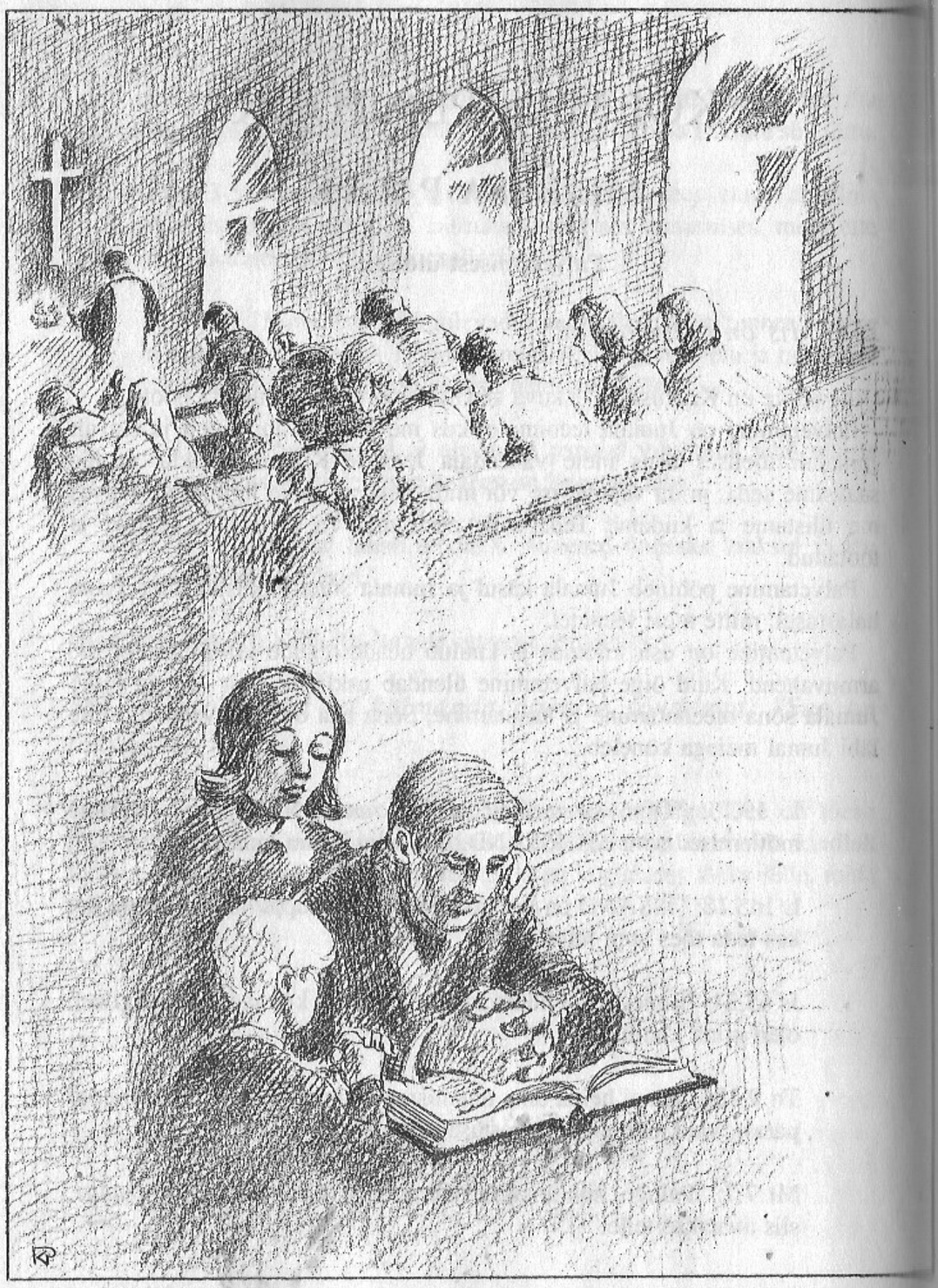

"Tõelised kummardajad kummardavad Isa vaimus ja tões", Jh 4,23.

Mt 18,19: "Kui kaks teie seast ühel nõul on maa peal mingi asja pärast, mida nad iganes paluvad, siis see saab neile minu Isalt, kes on taevas."

Jk 4,2: "Teil ei ole, sest te ei palu."

L 50,15: "Ja hüüa mind appi kitsikuse päevil; siis ma tõmban sind sellest välja ja sina annad mulle au."

L 103,3: "Kiida, mu hing, ISSANDAT, ja ära unusta kõiki tema heategusid! Tema annab andeks kõik su pahateod, tema parandab kõik su vigadused!"

256. Mis õhutab meid palvetama?

Meid õhutab palvetama:

1. Jumala käsk. **2.** Jumala tõotus kuulda meie palvet ja täita meie soovid. **3.** Oma ja ligimese häda. **4.** Jumalale kuuluv kiitus ja kirkus.

Ülesanne: Otsi siia sobivaid kirjakohti eelmise küsimuse juurest.

257. Keda võime paluda?

Me võime paluda ainult tõelist Jumalat: Isa, Poega ja Püha Vaimu. Sest muud jumalat ei ole, vaid Temale kuulub kogu au ja Tema võib ainsana meid kuulda ja aidata. Selletõttu on ka ühispalved koos nende inimestega, kes palves inglite, inimeste või teiste ebajumalate poole pöörduvad, jäle tegu Issanda suhtes.

Mt 4,10: "Sina pead Issandat, oma Jumalat kummardama ja üksipäinis teda teenima!"

L 65,3: "Sina kuuled palvet."

Õp 28,9: "Kes pöörab oma kõrva ära käsuõpetust kuulamast, selle palvegi on jäledus!"

1 Ti 1,17: "Aga ajastute Kuningale, kadumatule, nähtamatule, ainule Jumalale olgu au ja austus ajastute ajastuni! Aamen!"

Js 63,16: "Sest sina oled meie Isa! Aabraham ju meist ei tea ja Iisrael meid ei tunne! Sina, ISSAND, oled meie isa, muistsest ajast on su nimi 'Meie Lunastaja'!"

Ilm 22,8-9: "Ma heitsin maha, kummardama ingli jalgade ette, kes mulle seda näitas. Ja ta ütles mulle: 'Vaata, ära tee seda! Sest ma olen sinu ja su vendade, prohvetite ja nende kaassulane, kes selle raamatu sõnu peavad. Kummarda Jumalat!'"

258. Mida me võime paluda ja mida me peamegi anuma?

Me peame ja võime anuda kõikè seda, mis Jumalat kirgastab ja kasuks tuleb nii meile endile kui meie ligimesele.

Kui me palume maiseid asju nagu tervist ja abi hädas, peame lisama palvele tingimuse: "kui see on Sinu tahtmine". Sest vaid Jumal üksi teab seda, mis on Temale auks ja meile kasuks.

Vaimulikke asju, mida vajame oma õndsuse pärast, nagu näiteks pattude andeksandmist, usus püsimist ja päästet ligimesele, peame paluma ilma tingimusteta, sest me teame Jumala sõnast, et Jumal tahab seda meile anda ja et see on auks Jumalale ja õnnistuseks meile.

Fi 4,6: "Ärge muretsege ühtigi, vaid laske kõiges oma palumised palve ja anumisega ühes tänuga saada Jumalale teatavaks."

Lk 11,13: "Kui nüüd teie, kes olete kurjad, märkate anda häid ande oma lastele, kui palju enam Isa taevast annab Püha Vaimu neile, kes teda paluvad."

Jk 1,5: Aga kui kellelgi teist on puudu tarkusest, see palugu Jumalalt, kes kõigile annab suisa ega tee etteheiteid, ja siis antakse temale."

Mt 8,2: "Pidalitõbine tuli ja heitis maha tema ette ning ütles: 'Issand, kui sa tahad, võid sa mind puhtaks teha!'"

259. Kellele peame viitama esitades oma palved Jumalale?

Me peame esitama oma palved Jumalale Jeesuse nimel, teisiti öeldes, peame kindlalt lootma, et Jumal on Jeesuse Kristuse tõttu meile armuline ja võtab meie palvet kuulda.

Jh 16,23: "Tõesti, tõesti ma ütlen teile, kui te palute midagi minu nimel, ta annab selle teile." (Lutheri tõlke järgi.)

260. Kelle eest me peame palvetama?

Me peame palvetama iseenda ja kõigi inimeste eest, eelkõige Jumala koguduse ja selle liikmete, misjonitöö ja selle tegijate, jutlustajate ja riigivalitsuse ning ka vaenlaste eest.

1 Ti 2,1-2: "Ma manitsen siis nüüd kõigepealt tegema palveid, palvusi, eestpalveid, tänupalveid kõigi inimeste eest, kuningate ja kõigi ülemate eest, et võiksime vaikselt ja rahulikku elu elada kõiges jumalakartlikkuses ja aususes."

Kl 4,2-3: "Jääge kindlasti palvesse ja valvake palves tänuga, paludes ühtlasi ka meie eest, et Jumal meile avaks sõna ukse, et saaksime rääkida Kristuse saladust."

Mt 5,44: "Palvetage nende eest, kes teid taga kiusavad."

Surnute eest ei tule palvetada, sest koos surmaga lõpeb armuaeg ja seejärel ei ole tema olukorda enam võimalik muuta. Sellekohast käsku ei ole Jumal meile andnud.

He 9,27: "Inimestele on määratud kord surra, aga *pärast seda kohus*."

2 Ko 5,10: "Sest me kõik peame saama ilmsiks Kristuse kohtujärje ees, et igaühele tasutaks vastavalt sellele, mis ta ihus olles tegi, olgu see hea või kuri."

Luther: "Tuleb säilitada matusetalitus ja nutta koos nendega, kes oma kalli inimese on kaotanud, ja avaldada neile kaastunnet. Mitte nii, et me peaksime palvetama kadunute eest." (1 Moosese raamatu seletus, 1540. a. 1 Mo 35,20 kohta.)

Ülesanne: Loe näiteid palvetajatest: Lk 18,13: Tölner palub enda eest, 1 Mo 18,23-32: Aabraham palub Soodoma eest, Ii 42,10: Iiob palvetab oma sõprade eest, Tn 6,5-13 ja 9,3-20: Taaniel palvetab Jumala rahva eest, Mt 15,22-28: Kaanani naine palvetab oma tütre eest, Lk 23,34: Jeesus palvetab oma vaenlaste eest, Ap 7,60: Stefanos palub kividega viskajate eest.

261. Kas Jumal kuuleb iga palvet?

Jumal kuuleb iga õiget palvet, kuid Ta vastab omal viisil ja omal ajal, sest Ta annab meile igakord selle, mis meile tõepoolest on kasulik.

> 2 Ko 12,7-9: "Sellepärast, et ma ei läheks kõrgiks, on mulle liha sisse antud vai, saatana ingel, mind rusikaga lööma, et ma ei läheks kõrgiks. Sellesama pärast olen ma kolm korda Issandat palunud, et see minust lahkuks. Aga ta ütles mulle: 'Sulle saab küllalt minu armust, sest vägi saab nõtruses täie võimuse!'"

> Jh 2,4: "Minu aeg ei ole veel tulnud!"

> Js 54,7: "Ma jätsin sind maha üürikeseks silmapilguks, aga ma kogun sind suure halastusega!"

262. Millised palved on Jumal lubanud kuulmata jätta?

Jumal on lubanud jätta kuulmata niisugused palved, mis

1. Esitatakse mitte uskudes.

> Jk 1,6-7: "Ent ta palugu usus, ilma kahtlemata; sest kes kahtleb, sarnleks merelainele, mida tuul tõstab ning sinna ja tänna

> peksab. Niisugune inimene ärgu ometi arvaku, et ta midagi saab Issandalt."

2. On isekad ja Jumala tahte vastased.

> Jk 4,3: "Te palute ja ei saa, sest te palute pahasti, tahtes seda kulutada oma himudes."

Ülesanne: Loe Mt 20,20-23: Sebedeuse poegade ema isekas palve.

3. Soovivad paha ligimesele.

> Ro 12,14: "Õnnistage neid, kes teid taga kiusavad! Õnnistage ja ärge needke!"

4. Määravad Jumalale aja ja viisi, millal ja kuidas Ta peab aitama.

NB! Õiges palves ei tohi Jumalat käskida, vaid palve on armu leidnud patuse ja sõnakuuleliku lapse alandlik ja tänulik anumine.

263. Miks võib kristlasele mõnikord tunduda, nagu ei oleks Jumal tema palvet kuulnudki?

Masenduse hetkel ei oska me tihtipeale märgata seda abi, mida Jumal meile juba on andnud. Jumal ei anna mitte alati meile niisugust abi, mis meid murest vabastaks, selleks on Tal omad isalikud põhjused, kuigi meie ei pruugi seda tajuda. Ta kasvatab meid nii, et me ka ängistuses ja mures loodaksime halastava Taevaisa peale ja usuksime Sõna tõotustesse.

> Mk 11,24: "Kõik, mida te palute ja anute, uskuge, et te seda saate, siis see saab teile!"

> L 42,10.12: "Ma ütlen Jumalale, oma kaljule: 'Mispärast sa oled mind unustanud?... Miks sa oled nii rõhutud, mu hing, ja nii rahutu mu sees? Oota Jumalat, sest ma tahan teda veel tänada, oma palge abi ja oma Jumalat!'"

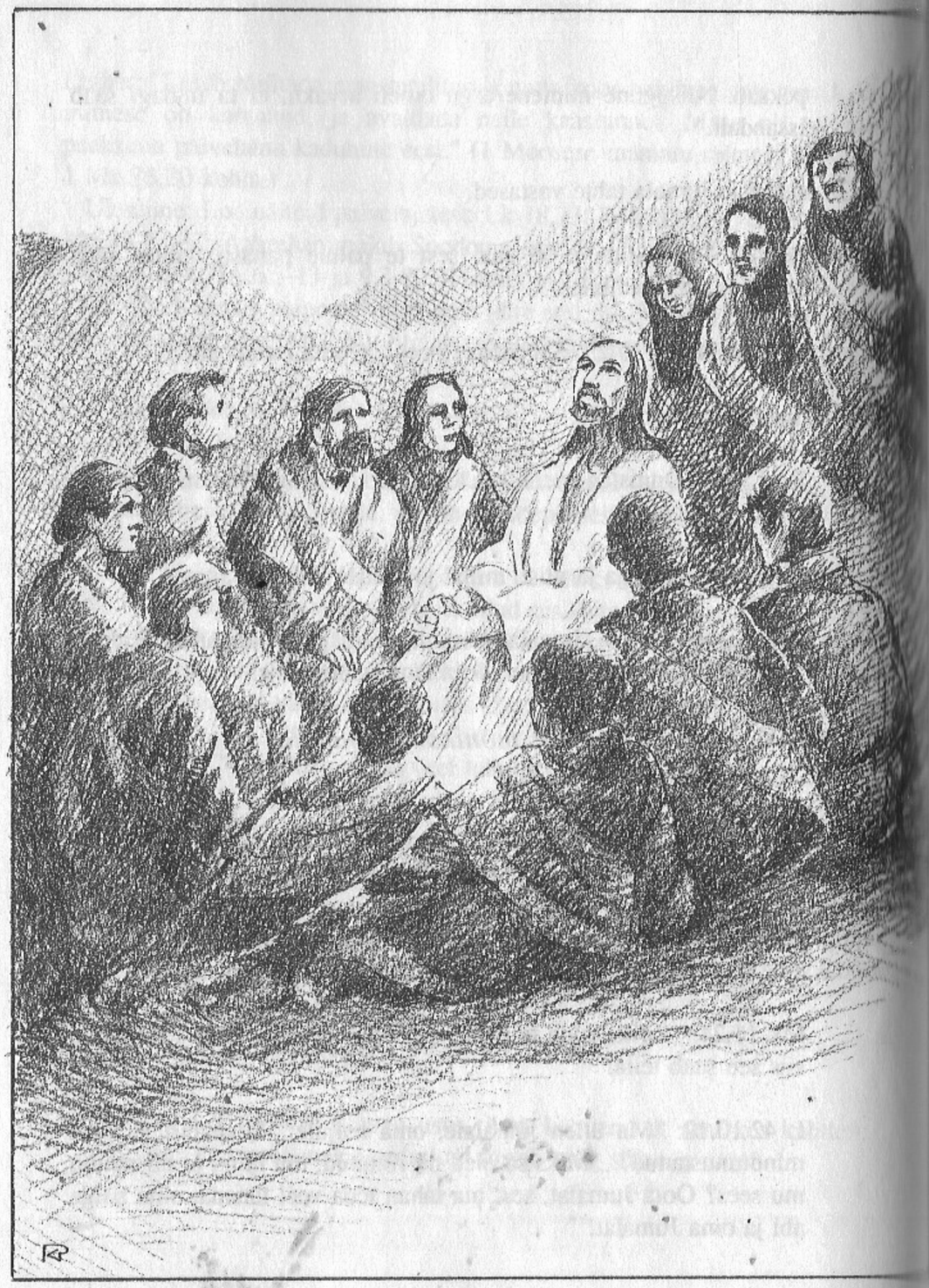

"Teie palvetage siis nõnda", Mt 6,9.

Ülesanne: Loe Mt 15,22-28: Kaanani naine.

264. Kus ja millal võime palvetada?

Me võime ja peamegi palvetama kõikjal, eriti üksi olles, nii kodusel palvehetkel kui koguduse üritustel. Me peame palvetama alati, eriti aga raskustes olles või enne tähtsate otsuste tegemist.

> 1 Ti 2,8: "Ma tahan siis, et mehed palvetaksid igas kogunemispaigas ja tõstaksid üles pühad käed ilma vihata ja kahtlemiseta."
>
> Mt 6,6: "Ent sina, kui sa palvetad, siis mine oma kambrisse ja sule uks, ja palu oma Isa, kes on salajas, ja su Isa, kes näeb salajasse, tasub sinule."
>
> L 26,12: "Kogudustes ma kiidan sind, ISSAND!'
>
> 1 Te 5,17: "Palvetage lakkamata!"
>
> L 50,15: "Ja hüüa mind appi kitsikuse päevil!"

Sobiv aeg koduseks palvetamiseks on hommik ja õhtu, samuti enne ja pärast söömist.

265. Milline Jumala tõotus pakub meile eriti suurt lohutust, kui tunneme, et oleme viletsad palvetajad?

Kui me ei oska oma palveid Jumalale esitada, lohutagu meid see, et Jumal teab kõike ja et Püha Vaim ise palvetab meie eest.

> Ro 8,26-27: "Aga samuti tuleb Vaim appi meie nõtrusele; sest me ei tea seda, mida paluda, nõnda nagu peaks, ent Vaim ise palvetab meie eest sõnades väljendamatute ohkamistega. Aga südamete uurija teab, mis Vaimul on mõttes, et ta kooskõlas Jumalaga kostab pühade eest."

Meie Isa palve

Meie Isa, kes Sa oled taevas! Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu. Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal. Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev. Ja anna meile andeks meie võlad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele. Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast. Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

266. Milline on kõige parem palve?

Parim palve on Meie Isa palve, mille meie Issand Jeesus Kristus ise on meile õpetanud. Selles on kõik, mida Jumal, meie armuline Isa, on lubanud meile anda.

Ülesanne: Loe Mt 6,9-13: Jeesus õpetab palvetama.

Luther: "Maailmas ei leidu midagi, mis oleks ülevam Meie Isa palvest, sest siin peitub see eriline tunnistus, et Jumal kuuleb seda nii meeleldi. Seda ei saa vahetada ka kogu maailma rikkuste vastu."

Meie Isa palves on kolm osa: Pöördumine, seitse palvet ja lõpulause.

Pöördumine

Meie Isa, kes Sa oled taevas. *Mida see tähendab?* Nende sõnadega tahab Jumal meid julgustada uskuma, et Tema on meie tõeline Isa ja meie Tema tõelised lapsed, et me julgesti ja kindla lootusega paluksime Teda nagu armsad lapsed oma armast Isa.

267. Miks õpetab Jeesus meid Jumalat nimetama Isaks?

Sõna 'Isa' julgustab meid paluma ilma kartuse ja kõhkluseta.

Ro 8,15: "Sest te ei ole saanud orjapõlve vaimu, et peaksite jälle kartma, vaid te olete saanud lapsepõlve Vaimu, kelles me hüüame: 'Abba! Isa!'"

268. Mida õpetab Jeesus sõnaga "meie"?

Sõnaga "meie" õpetab Jeesus, et meie kõik, kes me usume Temasse, oleme Jumala lapsed ja palvetame üheskoos teineteist toetades Tema poole.

Ga 3,26: "Sest te olete kõik usu kaudu Jumala lapsed Kristuses Jeesuses."

269. Mida tuletab Jeesus meile meelde sõnadega "kes Sa oled taevas!"?

Sõnadega "kes Sa oled taevas" tuletab Jeesus meile meelde, et meie taevane Isa on kõikide Issand, kes "enam kui rohkesti võib teha üle kõige selle, mida me palume või mõistame" (Ef 3,20).

Seitse palvet

Esimene palve

Pühitsetud olgu Sinu nimi. *Mida see tähendab?* Jumala nimi on küll iseendast püha, kuid me palume selles palves, et see pühitsetakse ka meie juures. *Kuidas see sünnib?* See sünnib siis, kui Jumala sõna õpetatakse puhtalt ja selgesti ja meie Jumala lastena selle järgi pühasti elame, selleks aita meid, armas Isa taevas! Kes aga õpetab ja elab teisiti kui õpetab Jumala sõna, see ei pühitse Jumala nime meie seas, selle eest hoia meid, taevane Isa!

270. Mida me palume esimeses palves?

Kui Jumala nimi on meie kõige kõrgemaks aardeks, palume esiteks, et Jumal aitaks pidada oma nime pühana.

271. Kuidas pühitsetakse Jumala nime?

Jumala nime pühitsetakse siis, kui

1. Jumala sõna õpetatakse selgelt ja puhtalt (puhas õpetus).

> Jh 17,17: "Pühitse neid tões, sinu sõna on tõde!"
>
> Jr 23,28: "Kellel on minu sõna, kõnelgu mu sõna kui tõde! Mis on õlgedel tegemist puhta viljaga? ütleb ISSAND."

2. Jumala lastena elame sõnakuulmises, nii nagu Sõna õpetab (vaga elu).

> Mt 5,16: "Nõnda paistku teie valgus inimeste ees, et nad näeksid teie häid tegusid ja annaksid au teie Isale, kes on taevas."

Luther: "Jumalale ei ole miski meelepärasem kuulda kui see, et Tema austamine ja ülistamine asetatakse esikohale ja kõigest muust kõrgemale, et Tema sõna õpetatakse puhtalt ja et seda peetakse armsaks ja suure au sees."

272. Kuidas saab häbistada Jumala nime?

Jumala nime häbistatakse sellega, kui

1. Õpetatakse teisiti kui Jumala sõna õpetab (väärõpetus).

> Hs 22,26: "Selle preestrid tarvitavad vägivalda mu käsuõpetuse kallal ja teotavad mu pühi asju; nad ei tee vahet püha ja mittepüha vahel... ja ma olen teotatud nende keskel."

2. Elatakse teisiti kui Jumala sõna õpetab (patune elu).

> Ro 2,23-24: "Sina, kes kiitled käsust, ise teotad Jumalat käsust üleastumisega? Pilgatakse ju teie pärast Jumala nime paganate seas."

Luther: "Jumala nime häbistatakse kõigepealt sellega, et selle varjus jutlustatakse ja räägitakse sellist, mis on vale ja eksiteele viiv. Siis kasutatakse Jumala nime oma valede kaunistamiseks ja usutavaks tegemiseks. See solvab eelkõige Jumala nime pühadust ja häbistab seda. Teiseks häbistatakse Jumala nime avalikult patuse elu ja tegudega, kui Jumala rahva nime kandvad inimesed osutuvad abielurikkujateks, joodikuteks, mammona orjadeks, kadestajateks ja laimajateks."

Teine palve

Sinu riik tulgu. *Mida see tähenbab?* Jumala riik tuleb küll iseenesest, ilma meie palveta, kuid meie palume selles palves, et ta tuleks ka meie juurde. *Kuidas see sünnib?* See sünnib siis, kui taevane Isa oma Püha Vaimu meile annab, ja meie usume Tema armu läbi Tema püha sõna ning elame Jumalale meelepäraselt nii siin ajalises kui ka hiljem igaveses elus.

273. Mida mõeldakse teises palves Jumala riigi all?

Jumala riik ei tähenda selles palves maapealset riiki, vaid Kristuse armuriiki selles ajas ja auriiki taevas.

> Ro 14,17: "Sest Jumala riik ei ole mitte söömine ega joomine, vaid õigus ja rahu ja rõõm Pühas Vaimus."
>
> Lk 17,20: "Jumala riik ei tule tähelepanu äratades!"
>
> Jh 18,36: "Minu riik ei ole sellest maailmast."
>
> Fi 3,20-21: "Sest meie ühiskond on taevas, kust me ka ootame Issandat Jeesust Kristust kui Õnnistegijat, kes meie alanduse ihu muudab oma äraseletatud ihu sarnaseks väge mööda, millega ta võib ka kõik teha oma alamaks."

274. Mida me palume teises palves?

Me palume Jumalalt, et

1. Õige usk ja Jumala tahtekohane eluviis tugevneks ja Kristuse armuriik kasvaks ja laieneks.

> 2 Pe 3,18: "Kasvage meie Issanda ja Õnnistegija Jeesuse Kristuse armus ja tunnetuses."
>
> 2 Te 3,1: "Paluge meie eest, et Issanda sõna leviks ja et see tõuseks ausse nõnda nagu teiegi juures."
>
> Mt 9,38: "Paluge siis lõikuse Issandat, et ta läkitaks töötegijaid välja oma lõikusele."

2. Kristuse auriik tuleks rutem.

> Lk 12,32: "Ära karda sa pisuke karjuke, sest teie Isa on heaks arvanud anda teile kuningriigi!"
>
> Ilm 22,20: "Tema, kes seda tunnistab, ütleb: 'Tõesti, mina tulen varsti!' Aamen, tule, Issand Jeesus!"

Kolmas palve

Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal. *Mida see tähendab?* Jumala hea ja armuline tahtmine sünnib küll ilma meie palveta, aga me palume selles palves, et see sünniks ka meie juures. *Kuidas see sünnib?* Kui Jumal rikub ja takistab kõike kurja nõu ja tahtmist, mis ei taha lasta meid Tema nime pühitseda ja Tema riiki tulla, nii nagu on kuradi, maailma ja meie liha tahtmine, vaid kui Ta meid kinnitab ja hoiab meid kindlalt oma sõnas ja usus meie eluotsani. See on Tema armuline ja hea tahtmine.

275. Mis on Jumala hea ja armulik tahe?

Jumala hea, armulik tahe on, et me püsiksime usus, käiksime kannatlikult Tema tahte järgi ja jõuaksime lõpuks igavese õndsuseni.

> 1 Ti 2,4: "Jumal tahab, et kõik inimesed õndsaks saaksid ja tõe tunnetusele tuleksid."
>
> L 86,11: "Õpeta mulle, ISSAND, oma teed, ma tahan käia su tões!"
>
> Ap 14,22: "Mitme viletsuse kaudu tuleb meil minna Jumala riiki."
>
> Jh 6,48: "Sest see on mu Isa tahtmine, et igaühel, kes Poega näeb ja temasse usub, on igavene elu, ja ma äratan tema üles viimsel päeval!"

276. Mida me palume kolmandas palves?

Kuna kuradi, maailma ja meie oma liha paha tahe seisab vastu Jumala heale, armulisele tahtele, palume kolmandas palves, et

Jumal murraks selle halva tahte või pööraks selle meie kasuks ja tugevdaks meie vastupanu nii, et püsiksime kuni lõpuni oma usus.

> 1 Pe 5,8-9: "Olge kained, valvake, sest teie vastane, kurat, käib ümber nagu möirgaja lõukoer otsides, keda neelata! Tema vastu seiske kindlad usus ning teadke, et teie vendadel maailmas tuleb neidsamu kannatusi täielikult taluda."
>
> 1 Jh 2,15-17: "Ärge armastage maailma ega seda, mis on maailmas. Kui keegi maailma armastab, siis ei ole Isa armastust tema sees. Sest kõik, mis on maailmas: lihahimu, silmahimu ja elukõrkus, ei ole Isast, vaid on maailmast. Ja maailm kaob ja tema himu; aga kes teeb Jumala tahtmist, püsib igavesti!"
>
> 2 Te 3,3: "Aga Issand on ustav, kes teid kinnitab ja kurja eest hoiab."

1 Mo 50,20: "Te mõtlesite küll minu vastu kurja, aga Jumal pööras selle heaks."

Neljas palve

Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev. *Mida see tähendab?* Jumal annab küll igapäevase leiva ka ilma meie palvetagi kõigile, ka kurjadele inimestele. Kuid me palume selles palves, et Ta laseks meil taibata Tema headust ja et me õpiksime oma igapäevast leiba tänulikult vastu võtma. *Mis on igapäevane leib?* Kõik see, mida me iga päev vajame, toit, jook, riided, jalanõud, koht, koda, põld, karuloomad, raha, vara, vaga abikaasa, vagad lapsed, vagad töötegijad, vagad ja ustavad ülemused, hea valitsus, hea ilm, rahu, tervis, head kombed ja hea nimi, ustavad sõbrad ja naabrid ja muu seesugune.

277. Mida mõeldakse igapäevase leiva all?

Igapäevase leiva all mõeldakse kõike, mida me vajame maise elu jaoks. Jumal on valmis seda andma ja annab seda kõigile iga päev. Kuid Ta tahab, et me oma palves seda Temalt paluksime ja oma tänuga tunnistaksime selle Tema suureks helduseks ja kingiks.

> Mt 5,45: "Tema laseb oma päikest tõusta kurjade ja heade üle ja laseb vihma sadada õigete ja ülekohtuste peale."

> 1 Ti 4,4-5: "Sest kõik, mis Jumal on loonud, on hea, ja miski ei ole hüljatav, kui seda vastu võetakse tänuga. Sest seda pühitsetakse Jumala sõna ja palve läbi."

Ülesanne: Vestelge, kuidas seletada näljahädasid, sõdu ja õnnetusi, kus hukkub inimesi. Loe L 139,16 ja Lk 13,1-5.

278. Mida meie Issand Kristus õpetab sõnaga "meie leiba"?

Öeldes "meie leiba" õpetab meie Issand Kristus meid paluma leiba, mida me saame Jumalalt igapäevase toiduse näol. Samas viitab ta ka sellele, et me ei tohi ihaldada sellist leiba, mis ei kuulu meile. Ta õpetab meid meeles pidama ka puudust kannatavaid inimesi.

> 2 Te 3,10-12: "Kes ei taha tööd teha, ärgu ka söögu... ent niisuguseid me käsime ja manitseme Issandas Jeesuses Kristuses, et nad vaikselt tööd tehes sööksid omaenese leiba."

> Ef 4,28: "Kes varastab, ärgu varastagu enam, vaid tehku pigemini tööd ning soetagu hüüt oma käte tööga, et tal oleks jagada sellele, kellel on puudus."

279. Mida õpetab meie Issand Kristus sõnadega "tänapäev" ja "igapäevane"?

Meie Issand Kristus õpetab sõnadega "tänapäev" ja "igapäevane" seda, et me vajame neid ande ainult ühe päeva kaupa. Sellepärast ei tohi me paganate kombel muretseda oma kaugema käekäigu pärast.

> Mt 6,34: "Ärge siis olge mures homse pärast, sest küll homne päev muretseb enese eest. Igale päevale saab küllalt omast vaevast."

Ülesanne: Loe Mt 6,25-34: Jeesus õhutab vaatama taeva all lendavaid linde ja väljal õitsvaid lilli.

Viies palve

Ja anna meile andeks meie võlad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele. *Mida see tähendab?* Me palume selles palves, et Isa taevas ei vaataks meie patu peale ega keelaks meile sellepärast seda, mida me palume, kuigi me ei väärі seda, mida me palume, ega ole seda ära teeninud, vaid et Tema annaks meile seda kõike oma armust. Sest me teeme iga päev palju pattu ja pälvime ainult karistust. Nii tahame ka meie tõesti jällegi südamest andeks anda ja teha meeleldi head neile, kes meie vastu patustavad.

280. Mida me palume viiendas palves?

Meie Lunastaja õpetab meid Jumalalt oma patte andeks paluma. Sest meie patud on meie, kõigi Jumala laste suurim ja kibedaim mure, mis meid siin vaevab.

> L 130,3-4: "Kui sina, ISSAND, hoiaksid meeles kõik pahateod, kes siis, ISSAND, püsiks? Kuid sinu käes on andeksand, et sind kardetaks!"

Luther: "Ei saa mõelda nii, et Jumal ei anna meile meie patte ilma palvetamata andeks... sest on Ta ju kinkinud meile evangeeliumi, milles on selge pattude andeksandmine juba enne kui olime seda palunud või selle peale mõelnudki. Kuid see palve on selleks, et me tunneksime oma patte ja võtaksime andeksandmise vastu."

281. Kui sageli me seda palvet vajame?

Kuna meil on alati pärispatust rikutud liha ja me eksime iga päev mitmel erineval viisil ning ei ole ära teeninud muud kui karistust, vajame pidevalt lohutavat andeksandmist. Niisamuti nagu me palume oma igapäevast leiba iga päev, nii peame paluma ka vaimuleiba ehk pattude andeksandmist iga päev ja igal ajal.

> 1 Mo 32,11: "Mina pole väärt kõiki neid heategusid ja kõike seda truudust, mida sa oma sulasele oled osutanud!"
>
> Lk 15,21: "Isa, ma olen pattu teinud taeva vastu ja sinu ees ega ole enam väärt, et mind su pojaks hüütakse!"
>
> Tn 6,11: "Ja kolm korda päevas heitis ta põlvili, palvetas ja kiitis oma Jumalat, nagu ta seda ennegi oli teinud."
>
> Tn 9,18,19: "Me ei heida oma anumisi su palge ette mitte oma õiguse pärast, vaid sinu suure halastuse pärast! Issand, kuule, Issand, anna andeks!"

282. Miks me lisame andekspalumisele sõnad "nii nagu meiegi andeks anname oma võlglastele"?

Meiepoolne andeksandmine ei mõjuta Jumala andeksandmist, sest Jumal on meile ja kogu maailmale juba andeks andnud oma Poja Kristuse lunastustöö tõttu. Me ei teeni ja endale andeksandmist sellega, et me ise ka ligimestele andeks anname nende eksimused. Oma patud saame andeks üksnes Jumala kingina, mitte meie tegude eest.

Meie Isa palves ei õpeta meie Lunastaja palvetamist uskmatutele, vaid neile, kes juba usuvad, et nende patud on neile andeks antud ja kes siis tunnevad Jumala armu. Seega õpetab Lunastaja selles palves usklikele inimestele, et nad peavad olema valvel, et nende südamed ei kalestuks oma ligimese suhtes ja et nad niiviisi ei peletaks Püha Vaimu oma südametest ega kaotaks päästvat usku ega andeksandmist uskmatuse tõttu.

Ülesanne: Loe Mt 5,21: Jeesus õpetab oma jüngreid leplikult elama.

283. Millele õhutab meid Jumal pattude andeksandmisega ja mida tuletab sellega meile meelde?

See, et Jumal annab meile patud andeks sulaselgest armust:

1. Õhutab meid tänutundes andeks andma oma südames ka meie ligimesele kõik tema eksimused meie vastu.

> Kl 3,13: "Nõnda nagu Kristus teile on andeks annud, nõnda tehke ka teie."

2. Tuletab meile meelde, et see petab ennast, kes ei taha andeks anda oma ligimesele ja loodab siiski ise Jumala andeksandmisele. Niisugune inimene ei tunne oma eksimusi ja talle ei anta andeks, vaid seab end oma mittekahetsemisega Jumala hukkamõistu aluseks.

> Mt 6,15: "Aga kui te inimestele nende eksimusi andeks ei anna, siis ei anna ka meie Isa teie eksimusi andeks."

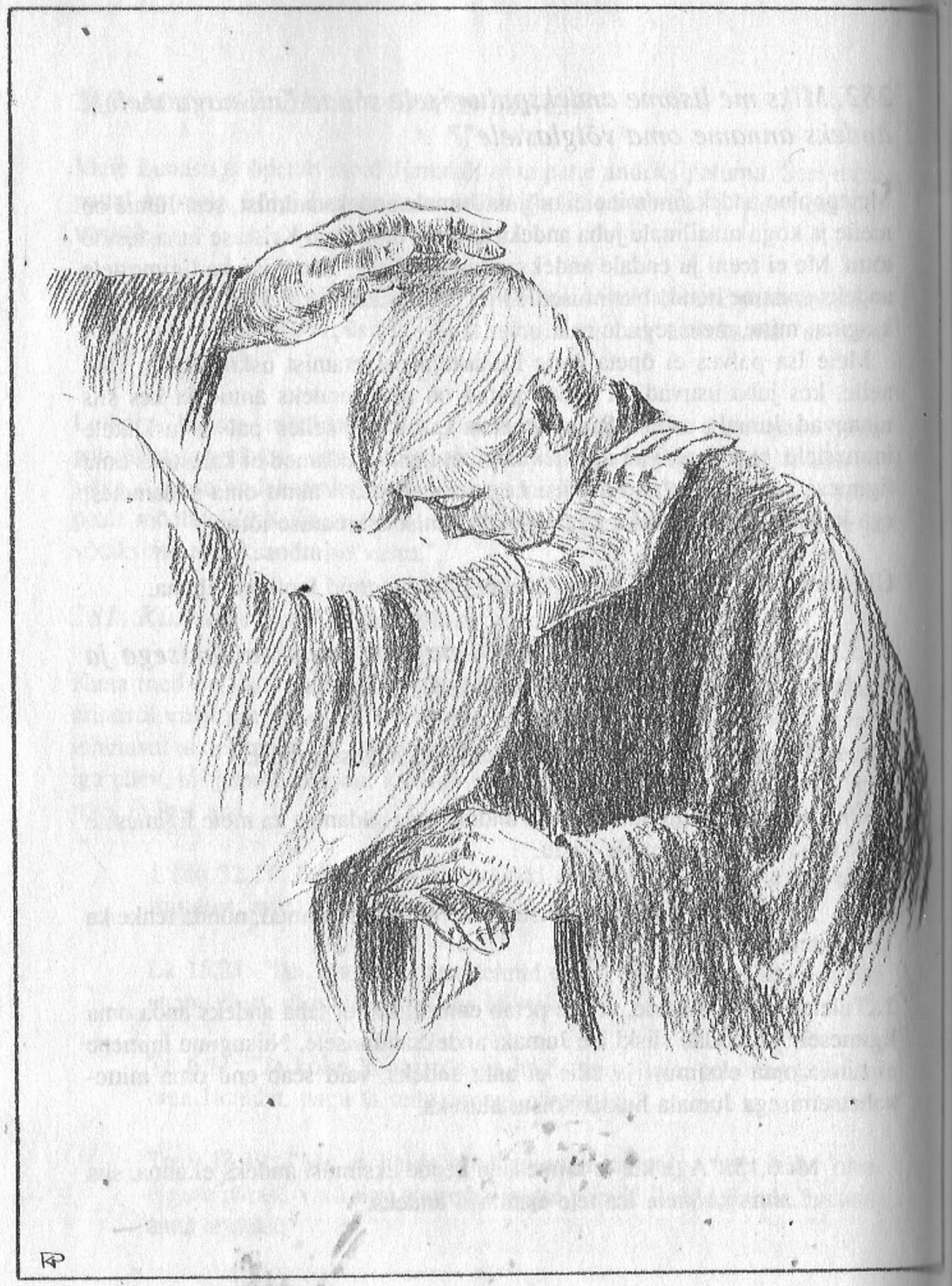

"Nõnda nagu Kristus teile on andeks annud, nõnda tehke ka teie", Kl 3,13.

Ülesanne: Loe Mt 18,23-35: Tähendamissõna tigedast sulasest.

Luther: "Kui sa oi andesta ligimesele, ära siis looda, et Jumal sulle andeks annab. Aga kui sina teistele annad andeks, on sul lohutav teadmine, et sullegi antakse taevas andeks, ent mitte sinu andeksandmise tõttu - sest Jumal annab andeks pelgast armust ja tasuta; nii on Tema tõotanud evangeeliumis - vaid seepärast, et Jumal peab sinu andeksandmist kindlaks tõendiks."

Kuues palve

Ja ära saada meid kiusatusse. *Mida see tähendab?* Jumal ei kiusa küll kedagi, aga me palume selles palves, et Jumal võtaks meid kaitsta ja hoida, et kurat, maailm ja meie liha meid ei petaks ega viiks eksiteele, ahastusse või mõne muu suure häbi ja teotuse sisse. Palume ka seda, et kui me ka satume niisugusesse kiusatusse, et me lõpuks siiski kiusatuse võidaksime.

284. Milliseid katsumusi esineb?

Katsumusi on kahesuguseid, häid ja halbu. Halbu katsumusi nimetatakse kiusatusteks.

285. Mis on head katsumused?

Head katsumused on Jumalast seatud. Nende abil paneb Jumal usklikke proovile, lastes neil tunda ängistust, sattuda eluraskustesse, et puhastada nende usku, muuta seda tugevamaks ja kaitsta neid veel halvema eest.

Jh 6,5-6: "Jeesus ütles Filippusele: 'Kust me ostame leiba, et need saaksid süüa?' Ent seda ütles ta teda kiusates, sest ta teadis küll, mida ta tahtis teha."

L 139,23-24: "Oh Jumal, uuri mind ja tunne ära mu süda! Katsu mind läbi ja tunne ära mu muremõtted!"

L 119,67: "Enne kui mind vaevati, eksisin ma eemale; aga nüüd ma

hoian sinu ütlusi!"

Jh 5,14: "Jeesus ütleb sellele, kes 38 aastat põdenud on: 'Vaata, sa oled terveks saanud, ära tee enam pattu, et sulle ei juhtuks midagi halvemat!'"

Ülesanded: Loe 1 Mo 22,1-12: Jumal paneb Aabrahami proovile, ja Mk 7,25-30: Jeesus paneb kreeka naise proovile. Loe, milline meeleolu oli Iiobil pärast kannatust (Ii 42,1-6) ja Makedoonia kogudustes "mitme ängistuse järel" (2 Ko 8,1-2).

Kui kristlane tunnistab, et ta usub Jeesusesse, peab ta Jeesuse nime pärast kannatama. Seda nimetatakse ristikandmiseks. See on hea katsumus.

Ülesanne: Uuri Piiblist, mida seal risti ja ristikandmise kohta öeldakse. Loe Mt 5,11-12; Mt 10,37-38 ja 1 Pe 4,12-16.

286. Mis on kiusatused?

Kiusatused on niisugused katsumused, millega kurat, maailm ja meie oma liha meid kavalusega Jumala sõna juurest eemale meelitavad harrastama valeõpetust, kombelõtvust, mitmesuguseid patuseid eluviise ja selle tulemusel inimesed kaotavad usu. Kiusaja esitab meile pattu kui head, kasulikku ja meeldivat asja. Kui aga oleme langenud, püüab ta veenda meid selles, et me patt on nii ränk, et ei tasu andeksandmist lootagi. Kiusaja soovib, et me jääksimegi uskmatusse ja patu haardesse ja lõpuks satuksime hukatusse.

Jk 1,13-14: "Ärgu ükski kiusatuses olles ütelgu: 'Mind kiusab Jumal!' Sest Jumalat ei kiusata kurjaga ja tema ise ei kiusa kedagi. Aga igaüht kiusatakse, kui tema enese himu teda veab ning ahvatleb."

Õp 1,10: "Mu poeg! Kui patused sind ahvatlevad, siis ära nõustu!"

Mt 18,7: "Hädа maailmale pahanduste pärast!"

1 Mo 4,7: "Patt luurab ukse ees ja himustab sind! Kuid sina pead tema üle valitsema!"

287. Mida me kuuendas palves anume?

Me palume kuuendas palves, et Jumal takistaks kiusatusi, või kui ta neid laseb meile osaks saada, et suudaksime neist üle olla.

Ef 6,13.18: "Sellepärast võtke kätte kõik Jumala sõjavarustus, et te suudaksite vastu panna kurjal päeval ja jääda püsima... ja olge selleks vâlvel kõige püsivusega ja eestpalvetega kõigi pühade eest."

1 Ko 10,13: "Jumal on ustav, kes ei lase teid rohkem kiusata kui te suudate kanda, vaid ühes kiusatusega valmistab ka väljapääsu, nõnda et te suudaksite kanda."

Luther: "Me peame suutma vastu panna kiusatusele, olles isegi selle haardes, kuid me palume seda, et me kiusatuse ohvriks ei langeks."

288. Kuidas me suudame kiusatusele vastu panna?

Me ei suuda kiusatusele vastu panna oma jõu ega mõistusega, kuid Jumala jõu ja mõistuse abil me suudame seda teha. Sellepärast peame kiusatusse sattudes relvastuma usuga Jumala sõnasse, Kristuse võiduga kiusaja üle ja Jumala armuga.

Kui me siiski oleme pattu langenud, võime kahetsedes oma süüd tunnistada, otsida kaitset Kristuses ja uskuda, et meie patud on meile andeks antud ja võime Jumala armu abil patu kütkeist vabaneda.

Ef 6,13: "Sellepärast võtke kätte kõik Jumala sõjavarustus."

He 2,18: "Sest selles, milles ta on kannatanud kiusatud olles, võib ta aidata neid, keda kiusatakse."

Ro 5,20: "Ent kus patt on suurenenud, seal on ka arm saanud ülirohkeks."

1 Jh 5,4-5: "Ja see ongi see võit, mis on ära võitnud maailma: meie usk! Kes on, kes võidab maailma, kui aga see, kes usub, et Jeesus on Jumala Poeg?"

Mt 14,30: Uppuv Peetrus: "Issand, päästa mind!"

Seitsmes palve

Vaid päästa meid ära kurjast. *Mida see tähendab?* Me palume selles palves lõpuks, et Isa taevas päästaks meid igasugusest ihu- ja hinge-, varanduse- ja aukahjust ja et Tema viimaks, kui meie surmatund saabub, annaks meile õndsa lõpu ja võtaks meid armulikult sellest hädaorust enese juurde taevasse.

289. Mida me palume seitsmendas palves?

Patu tulemusena on maailmas palju halba ja õnnetust. Sellepärast palume, et Jumal hoiaks meid sellest, et Ta võtaks selle risti meie pealt või annaks meile jõudu seda risti kanda ja pööraks selle meie kasuks. Palume ka seda, et Ta kaitseks meid sattumast kiusaja meelevalla alla ja päästaks meid lõpuks kõigest halvast õndsa surma läbi.

L 90,10: "Meie elupäevi on seitsekümmend aastat, ja kui keegi on tugev, kaheksakümmend aastat, ja parimal puhul on need ometi vaev ja häda."

He 12,6: "Keda Issand armastab, seda ta karistab; ta peksab igat poega, keda ta vastu võtab."

Ii 5,19: "Kuuest hädast ta päästab sind ja seitsmendas ei puutu sinusse kuri!"

Js 40,29: "Tema annab väsinule rammu ja jõuetumale palju jõudu!"

Lk 2,29: "Issand, nüüd sa lased oma sulase rahus minna oma sõna järele."

290. Miks me palvetame "päästa meid kurjast!"?

Meie Õnnistegija ei kutsu meid palvetama ainult endi eest, vaid Ta tahab,

et meie südametes oleks ka ligimeste ja kogu kristlaskonna mured ja hädad.

1 Ko 12:26: "Ja kui üks liige kannatab, siis kannatavad teisedki liikmed ühes temaga."

Lõpusõnad

Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen. *Mida "aamen" tähendab?* Ma võin olla kindel selles, et selline palve on meelepärane Isale taevas ja et Ta võtab seda kuulda, sest Tema ise on käskinud meid niimoodi palvetada ja on tõotanud meid kuulda võtta. Aamen, aamen, see tähendab: jah, jah, see sündigu tõesti nii.

291. Mida me tunnistame lõpusõnades?

Me tunnistame Meie Isa palve lõpusõnades, et Jumala võimuses on kõik, mida me palume, ja et Temale kuulub kogu kirkus ja tänu Tema isaliku hoolitsuse ja juhatuse eest.

1 Aj 29,11 "Sinul, Issand, on suurus ja vägevus, ilu ja hiilgus ja au, kõik mis on taevas ja maa peal! Sinul, Issand, on kuningriik ja sa oled ennast tõstnud kõigile peaks"!

292. Kuidas tuleb lõpetada iga palve?

Jumal tahab, et me oleksime kindlad, et Ta kuuleb meie palveid ja et need on Talle meelepärased. Oleme ju Tema kallid lapsed, ja Ta ise on käskinud meid niiviisi palvetada ja tõotanud meid kuulda võtta. Sellepärast peame lõpetama iga oma palve kindlas usus.

1 Pe 3,12: "Sest Issanda silmad on õigete poole ja tema kõrvad nende palvetamise poole."

Mk 11,24: "Kõik, mida palute ja anute, uskuge, et te seda saate, siis see saab teile!"

NELJAS PEATÜKK

Kolmes eelmises peatükis on kristliku õpetuse peamised põhitõed. Järgmised kolm püüavad anda üksikasjalikuma selgituse kolmanda õpetuse kohta ja räägivad sakramentidest ning pihtimisest.

293. Mis on sakrament?

Sakrament on Kristuse seatud püha toiming, milles Jumal annab oma Sõna ja sellega ühendatud kiriklike atribuutidega meile armu, mille Kristus on ära teeninud.

> 2 Mo 20,24: "Kõigis paigus, kus ma käsin oma nime kuulutada, tulen ma sinu juure ja õnnistan sind!"

Augustinus: "Kui Sõna liitub ainega, sünnib sakrament."

294. Millised sakramendid on Kristus seadnud?

Kristus seadis püha ristimise ja püha armulaua sakramendi. Luterlased ei nimeta pihti tavaliselt sakramendiks, sest pihi puhul ei kasutata välist ainet, kuigi ka seal jagab Jumal oma armu. Evangeeliumi sõna ja sakramente nimetatakse armuvahenditeks.

Ka Vana Lepingu ajal kasutati sakramente: ümberlõikamist ja paasatalle söömist.

Ülesanne: Loe võimaluse korral Tunnistuskirjadest, kuidas seal sakramenti määratletakse. Suur Katekismus, Ristimine I ja Augsburgi tunnistuse kaitse 13.

Püha ristimise sakrament

Püha ristimise olemusest

Mis on ristimine? Ristimine ei ole lihtsalt vesi, vaid see on vesi, mis seondub Jumala käsuga ja liitub Jumala sõnaga. *Missugune on see Jumala sõna?* See on Jumala sõna, mida meie Issand Jeesus Kristus lausub Matteuse evangeeliumi viimases peatükis: **"Minge siis ja tehke jüngriteks kõik rahvad, neid ristides Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse."**

295. Mis ülesannet täidab vesi ristimise juures?

Ristimisel ei kasutata vett tema tavalises tähenduses, sest koos veega kasutatakse ka Jumala sõna. Luther: "Ristimine ongi selge jumal'vesi, aga mitte selle pärast, et ristimisvesi iseenesest õilsam oleks kui mistahes muu vesi, vaid sellepärast, et sellega liitub Jumala sõna ja käsk."

296. Kes on seadnud püha ristimise?

Meie Õnnistegija Issand Kristus ise seadis püha ristimise sakramendi, kui Ta saatis oma jüngreid misjonitööle.

> Mt 28,18-20: "Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal. Minge siis ja tehke jüngriteks kõik rahvad, neid ristides Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja neid õpetades pidama kõike, mida mina teid olen käskinud. Ja vaata, mina olen iga päev teie juures maailma-ajastu otsani!"

297. Kes tohib ristida?

Reeglipäraselt ristib koguduse pastor, kuid hädajuhul on selleks õigus ja kohustus igal kristlasel. (Vt. lisa nr. 4, juhend ristimiseks hädaolukorras.)

1 Ko 4,1: "Nõnda pidagu igaüks meid (apostleid) Kristuse sulaseiks ja Jumala saladuste majapidajaiks."

298. Kuidas peab ristima?

Meie Issand Kristus ei ole andnud juhiseid selle kohta, kuidas ristimisel peab vett kasutama. On kristlaste vaba voli, kas ristitakse vee valamise, vette kastmise või vee piserdamisega. Oluline on see, et kasutatakse vett ja ristitakse Kolmainu Jumala nimesse. Kreekakeelset sõna 'baptizein' (βαπτιζειν) kasutab Piibel kõigi veega seotud toimingute, nagu pesemine, valamine, pritsimine, vettekastmine puhul.

Ülesanne: Loe Mk 7,4, Ap 22,16, Mt 3,11, Ef 5,26 ja He 9,10.

299. Mida tähendab ristimine Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse?

Kui ristitakse meie Õnnistegija käsul Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse, tähendab see seda, et Kolmainus Jumal ise ristib ja võtab seeläbi ristitava oma lapseks ja osaliseks kõiges Tema armus.

2 Mo 20,24: "Kõigis paigus, kus ma käsin oma nime kuulutada, tulen ma sinu juure ja õnnistan sind!"

Luther: "Jumala nimesse ristimine ei ole siis ristimine inimeste poolt, vaid Jumala enda poolt. Kuigi ristimine toimub inimkäe vahendusel, on tegemist siiski Jumala enese teoga."

300. Keda tuleb ristida?

Meie Issanda Kristuse käsu kohaselt tuleb ristida kõik rahvad, s.t. kõik elavad inimesed, nii lapsed kui täiskasvanud, järgmise korra kohaselt:

1. Kui tuleb ristida niisuguseid, keda on juba võimalik õpetada, tuleb neile esmalt õpetada selgeks ristiusu põhitõed. Seejärel nad ristitakse ja sellega nad tunnistavad ühtlasi oma usku Kristusesse.

Ülesanne: Loe Ap 8,26-39: Filippus ristis etiooplasest kojaülema.

2. Need väikesed lapsed, kes sünnivad kristlikus perekonnas, tuleb enne ristida ja seejärel õpetada. Samuti tuleb toimida ka nende laste puhul, keda kogudus võib nende hooldajate nõusolekul kasvatada ja õpetada kristlikus usus.

Laste ristimine

301. Miks peab väikesi lapsi ristima?

Ka väikesi lapsi peab ristima, sest

1. Ka nemad on osa rahvast.

Mt 28,19: "Tehke jüngriteks kõik rahvad, neid ristides..."

2. Ka nemad on vaimu poolest surnud ja peavad uuesti sündima usu kaudu Kristusesse, et nad saaksid päästetud.

Jh 3,3.5: "Kui keegi ei sünni ülalt, ei või ta Jumala riiki näha... kui keegi ei sünni veest ja Vaimust, ei või ta Jumala riiki pääseda."

3. Armuleping ja tõotus taevasest kuningriigist kuulub lastele. Sellepärast kuulub neile ka selle lepingu ja tõotuse pitser ehk ristimine.

1 Mo 17,7: "Ma teen lepingu... et ma oleksin Jumalaks sinule ja su soole pärast sind."

Ap 2,38-39: "Igaüks teist lasku ennast ristida Jeesuse Kristuse nimesse pattude andekssaamiseks, ja siis te saate Püha Vaimu anni, sest teie ja teie laste päralt on see tõotus."

Mk 10,14: "Laske lapsukesed minu juure tulla, ärge keelake neid, sest niisuguste päralt on Jumala riik!"

4. Püha Vaim mõjutab ka väikeste laste usku.

Mk 10,14-15: "Laske lapsukesed minu juure tulla, ärge keelake neid,

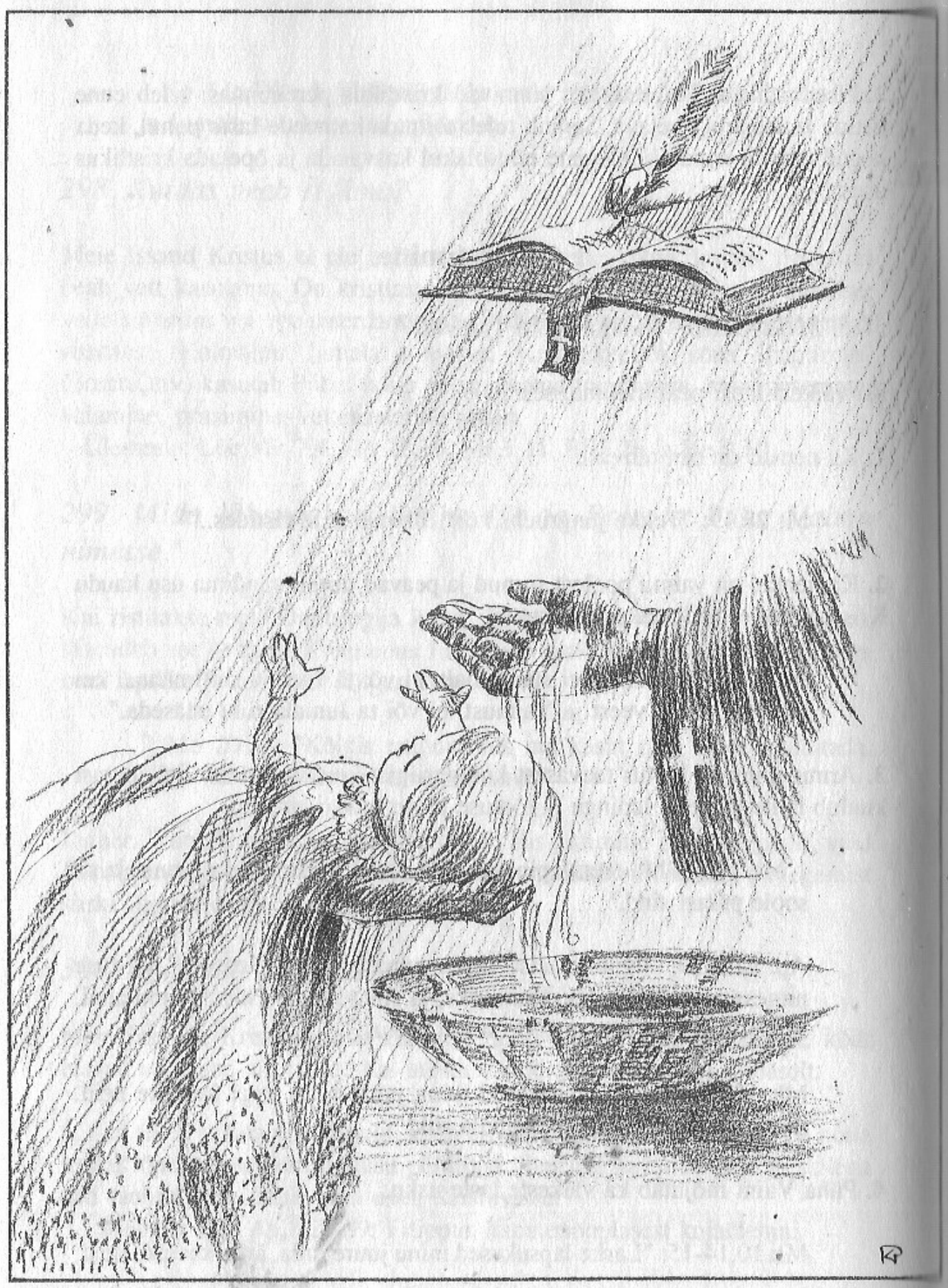

"Laske lapsukesed minu juure tulla", Mk 10,14.

sest niisuguste päralt on Jumala riik! Tõesti, ma ütlen teile, kes Jumala riiki vastu ei võta nagu lapsuke, see ei pääse sinna sisse!"

Mt 18,6: "Aga kes pahandab ühe neist pisukesist, kes minusse usuvad..."

Mt 21,16: "Laste ja imikute suust oled sa enesele valmistanud kiituse!"

5. Ristimine asendab ümberlõikamist.

Kl 2,11-12: "Temas (Kristuses) te olete ka ümber lõigatud... Kristuse ümberlõikamisega, kui teid ühes temaga maha maeti ristimises, milles teid ühes üles äratati usu läbi, mis on tegev Jumala väes, kes tema surnuist üles äratas."

6. Püha Vaim mõjutab ristimise kaudu usku ja uuestisündimist.

Kl 2,12: "Ristimises äratati teid ühes (Kristusega) üles usu läbi, mis on tegev Jumala väes."

7. Ristimise sakrament kuulub kogu kristlikule kirikule, mille liikmeteks on ka usklikud lapsed.

Ef 5,25-26: "Kristus on armastanud kogudust ja on annud iseenese tema eest, et teda pühitseda, pesta puhtaks veepesemisega sõna sees."

8. Jumal ei ole andnud meile mingit muud vahendit peale ristimise, mille kaudu me saaksime tuua väikesi lapsi usu juurde ja seega nad saaksid lunastuse osaliseks.

Mt 18,10-11 "Vaadake ette, et te ühtki neist pisukesist ei põlga; sest ma ütlen teile, et nende inglid taevas alati näevad mu Isa palet, kes on taevas. Sest Inimese Poeg on tulnud päästma seda, mis on kadunud."

9. Apostlid ristisid terveid perekondi.

Ülesanne: Loe Ap 10 ja Ap 11: Korneliuse, Ap 16,13-15: Lüüdia, Ap 16,25-34: Filipi vangivalvurite, Ap 18,8: Krispuse, ja 1 Ko 1,16: Stefanase perekondade ristimisest.

Kirikuisa Origenes (182-254): "Kirik on apostlitelt üle võtnud kombe ristida ka väikesi lapsi."

Luther: "Ristimisele tulemine... ja ristija Kristust asendav talitlus õnnistab lapsi Kristuse nimel andes neile usu ja taevariigi." (Kirikupostill.)

302. Mis ülesanne on vaderitel?

Vaderid tõendavad, et laps on õigesti ristitud. Nad palvetavad lapse eest ja toetavad tema kristlikku kasvatust ja vajaduse korral võtavad vastutuse enese peale.

Püha ristimise kasust

Mida annab või mis kasu toob ristimine? Ristimine saadab pattude andeksandmist, vabastab surmast ja kuradist ning annab igavese õndsuse kõigile, kes usuvd Jumala sõna ja Tema tõotusi. *Missugused on need Jumala sõnad ja tõotused?* Need on sõnad, millised meie Issand Jeesus Kristus lausub Markuse evangeeliumi viimases peatükis: **"Kes usub ja keda ristitakse, see saab õndsaks; aga kes ei usu, see mõistetakse hukka."**

303. Kuidas mõjutab püha ristimine pattude andeksandmist?

Kuna me riietume pühas ristimises usu läbi Issanda Jeesuse Kristuse puhtusesse, katab Tema vagadus kõik meie patud, nii pärispatu kui eksimused, ja meid pestakse puhtaks Tema verega.

Ga 3,27: "Sest nii paljud, kui teid on Kristusesse ristitud, olete Kristusega riietatud!"

Ap 2,38: "Parandage meelt ja igaüks teist lasku ennast ristida Jeesuse Kristuse nimesse pattude andeksandmiseks."

Ap 22,16: "Lase ennast ristida ja oma patud ära pesta."

He 10,22: "Astugem siis ligi tõelise südamega, täielikus usus, südame poolest piserdamisega puhastatud kurjast südametunnistusest ja ihu poolest pestud puhta veega."

304. Kuidas vabastab püha ristimine surmast?

Püha ristimine vabastab meid surmast, sest see eemaldab surma astla, mis on patt, ja ühendab meid Jeesuse Kristusega. Niimoodi ei tee ajalik surm kristlasele kahju ja igavesel surmal ehk hukatusel ei ole tema üle võimu. Tema on Kristuses, elab koos Kristusega ja Kristus elab temas. Ajalik surm on kristlase jaoks värav igavesse ellu.

1 Ko 15,55-57: "Surm, kus on sinu võit? Surm, kus on sinu astel? Aga surma astel on patt ja patu vägi on käsk. Ent tänu Jumalale, kes meile võidu annab meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi!"

Ro 8,1: "Nii ei ole siis nüüd mingisugust hukkamõistmist neile, kes on Kristuses Jeesuses."

305. Kuidas vabastab ristimine kuradist?

Püha ristimine vabastab kuradist, saatana meelevallast ja avab ukse Jumala riiki. Ristimisega riietatakse meid Kristusesse ja me saame osa pattude andeksandmisest, seega ei saa kurat meile enam mingeid nõudmisi esitada. Peale selle pakub ristimisega sõlmitud leping usus meile kaitset kiusaja vastu ja see aitab meil lõplikult kiusajast võitu saada.

Kl 1,12-13: "Tänades Isa, kes teid on teinud kõlbavaks osa saama püha rahva pärandist valguses, kes meid on päästnud pimeduse

võimusest ja on meid asetanud oma armsa Poja riiki."

Kl 2,12: "Kui teid ühes temaga maha maeti ristimises, milles teid ühes üles äratati usu läbi, mis on tugev Jumala väes, kes tema surnuist üles äratas."

Ga 3,27: "Sest nii paljud kui teid on Kristusesse ristitud, olete Kristusega riietatud!"

Ro 8,34: "Kes on, kes võib hukka mõista? Kristus Jeesus on, kes suri, ja mis veel enam, kes üles äratati."

1 Jh 4,4: "Teie, lapsukesed, olete Jumalast ja olete nad ära võitnud; sest suurem on see, kes on teie sees, kui see kes on maailmas."

1 Jh 5,4: "See ongi see võit, mis on ära võitnud maailma: meie usk!"

306. Kuidas annab püha ristimine meile igavese õndsuse?

Koos sellega, et püha ristimine teeb meist Jumala lapsed, teeb see meist ka igavese õndsuse pärijad. Selles võime olla risti lepingu põhjal oma usus kindlad.

1 Pe 3,21: "Sellele võrdluskujule vastavalt päästab teidki nüüd vesi ristimisena, mitte kui liha rüveduse kõrvaldamine, vaid kui hea südametunnistuse nõudmine Jumala ees Jeesuse Kristuse ülestõusmise kaudu."

Ro 8,17: "Kui me aga oleme lapsed, siis oleme ka pärijad, nii Jumala pärijad kui ka Kristuse kaaspärijad et kui me ühes temaga kannatame, siis meid ühes temaga ka austatakse."

Tt 3,5-7: "Ta päästis meid, ei mitte õiguse tegude tõttu, mida me oleksime teinud, vaid oma halastuse mööda uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu, keda tema on rikkalikult välja valanud meie peale Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija läbi, et meie,

tema armu läbi õigeks tehtud, saaksime igavese elu pärijaiks lootuse järele."

1 Pe 1,21: "Kristuse kaudu te usute Jumalasse, kes tema surnuist üles äratas ja temale andis au, nii et teie usk on ka lootus Jumala peale."

Ro 5,5: "Aga lootus ei jäta häbisse."

307. Kuidas ristimises antud kingitused saavad meie omaks ja kuidas neid kasutada?

Ristimises antud annid saavad meie omaks ja me saame neid kasutada usus Kristusesse. Uskmatus omalt poolt hülgab need annid ja jätab kasutamata.

Mk 16,16: "Kes usub ja keda ristitakse, see saab õndsaks, aga kes ei usu, see mõistetakse hukka."

He 11,6: "Aga ilma usuta on võimatu olla meelepärane."

308. Kas ristimine on pääsemiseks vältimatult vajalik?

Meie Issand Kristus ei ütle: "Kes ei usu ja kes ei ole ristitud vaid ainult "Kes ei usu". Seega mainib Ta, et ainult uskmatus viib hukatusse ja et õndsakstegev usk võib olla olemas ka enne ristimist, kui ainult ristimist ei põlata ega hüljata. Niisuguseid juhuseid võib ette tulla misjonitöös. Samast põhimõttest lähtudes on Lutheri eeskujul lohutatud ka neid, kelle laps on surnud enne kui teda ristida jõuti (1 Mo 17:7). Mitte ristimise puudumine, vaid selle halvakspanemine viib hukatusse.

Püha ristimise toimest

Kuidas saab vesi nii suurt mõju avaldada? Muidugi ei tee seda vesi, vaid Jumala sõna, mis on nii vees kui koos veega, ja usk, mis usaldab seda veega seotud Jumala sõna. Sest ilma Jumala sõnata jääb vesi lihtsalt veeks ega toimu mingit ristimist, aga koos Jumala sõnaga on see ristimine, see on armurikas eluvesi ja "uuestisünni pesemine Pühas Vaimus", nagu püha Paulus ütleb Tiituse kirja kolmandas peatükis: **"Uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu, keda Tema on rikkalikult välja valanud meie peale Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija läbi, et meie, Tema armu läbi õigeks tehtud, saaksime igavese elu pärijateks lootuse järele. See sõna on ustav."**

309. Mis annab ristimisele päästva jõu?

Vesi iseenesest ei saa meid päästa, vaid Jumala sõna liidab päästvad annid ristimisega, mille me usus vastu võtame.

> Ef 5,25-26: "Kristus on armastanud kogudust ja on annud iseenese tema eest, et teda pühitseda, pestes see puhtaks veepesemisega sõna sees."

310. Kas ristimine avaldab mõju uuestisündimisele?

Ristimine mõjutab uuestisündimist, sest Piibel nimetab seda uuestisündimise pesemiseks. Ristimine on vahend, millega Püha Vaim meid uuesti sünnitab.

> Tt 3,5: "Siis ta päästis meid... oma halastust mööda uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu."

> Jh 3,5: "Kui keegi ei sünni veest ja Vaimust, ei või ta Jumala riiki pääseda!"

NB! Need, kes misjonitöö oludes on juba sõna mõjul uuesti sündinud, vajavad sellegipoolest ka ristimist. Ka neile avaldab ristimine uuestisünnis Piibli järgi oma mõju. Ristimise jõud ja toime ei muutu, kui enne kuulutatakse ja kuulatakse evangeeliumi. Ristimine ja evangeeliumi sõna ei välista teineteist, vaid tugevdavad teineteise mõju. Apostlite ajal oli misjonitöö niisugune, et enne kuulutati evangeeliumi ja alles siis ristiti. Neile, keda niimoodi ristiti, ütleb apostel Paulus, et ristimine mõjutab uuestisündimist (Tt 3,5). Need aga, kes ka pärast ristimist on oma uskmatuse tõttu vaimu poolest surnud, võivad kadunud poja kombel meelemuutuses tagasi tulla Isa juurde, leida kaitset ristimisest ja virguda elule. Luther: "Meelemuutus on seega ristimise juurde pöördumine, selle taasleidmine ja omaksvõtmine, millega juba varem oli alustatud, kuid mis oli vahepeal mingil põhjusel unarusse jäetud."

311. Mida tähendab Püha Vaimu uuenemine?

Püha Vaimu uuenemine meis tähendab järgmisi asju: Kui ristimine sünnitab meid uuesti usu kaudu, kingib ta ühes sellega meile ka uue vaimuliku elu. Püha Vaim tuleb meisse elama, valgustab oma sõnaga meie meelt ja mõistust, juhib tahet kõige hea suunas ning annab meile jõudu elada Jumala lastena, kiusatustele vastu panna ja saada uuesti jumalanäoliseks.

Viimsepäeva ülestõusmises ilmub Kristuse kogudus kogu kirkuses, siis oleme vabanenud vanast inimesest meie sees, oleme muutunud üleni puhtaks ja pühaks.

> Tt 3,5: "Sest ta päästis meid... oma halastust mööda uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu."

> Ro 8,14: "Sest kõik keda iganes Jumala Vaim juhib, on Jumala lapsed."

> 2 Ko 5,17: "Kui keegi on Kristuses, siis on ta uus loodu."

> Ef 5,25: "Kristus on armastanud kogudust ja on annud iseenese tema eest, et teda pühitseda, pesta puhtaks veepesemisega sõna sees, ja seada enese ette kogudus austatuna, nii et tal ei oleks laiku, kortsu ega muud sellesarnast, vaid et ta oleks püha ja laitmatu."

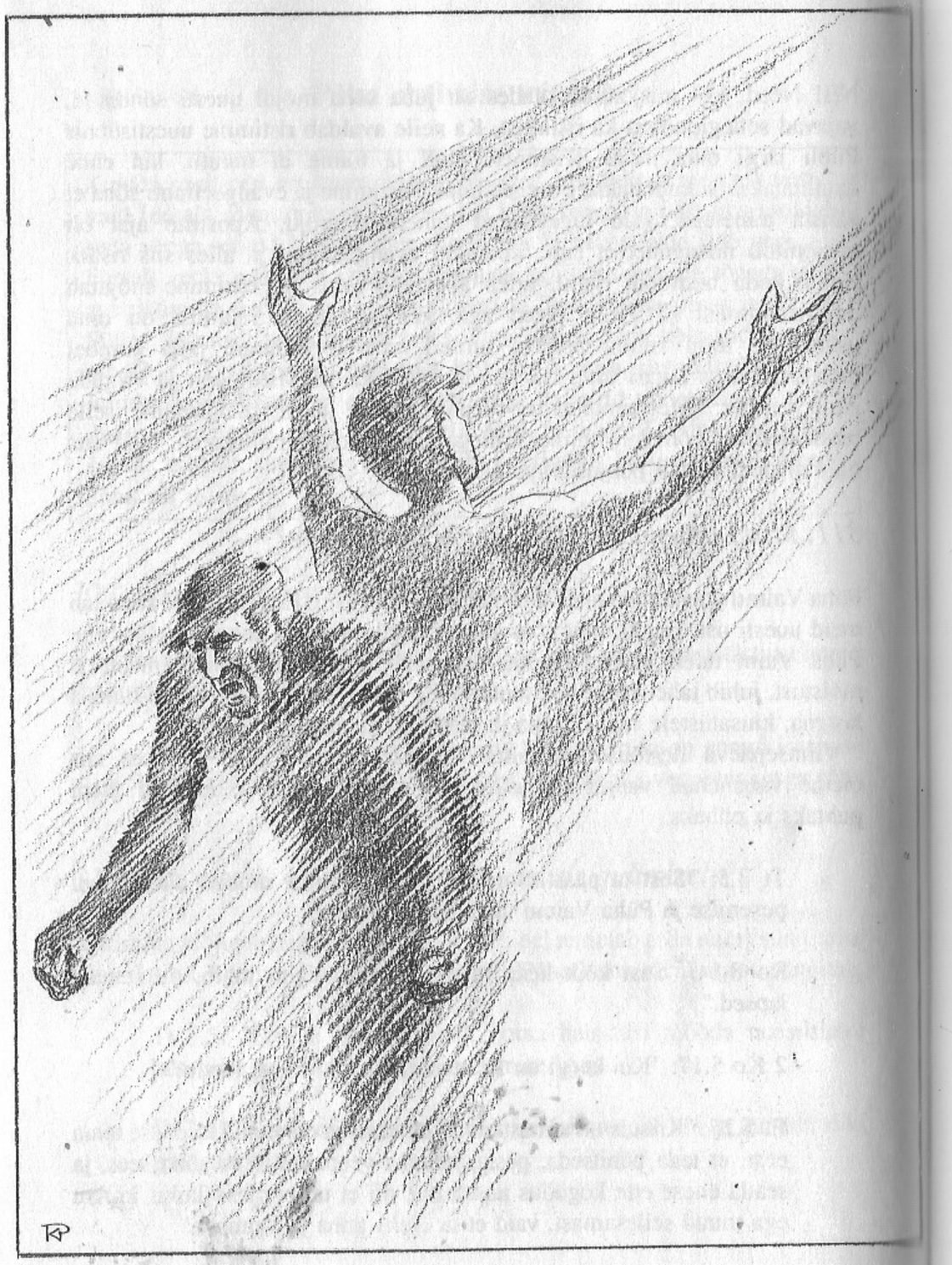

"Kui keegi on Kristuses, siis on ta uus loodu", 2 Ko 5,17.

Püha ristimise tähendusest ja selle õigest kasutamisest

Mida tähendab veega ristimine? See tähendab, et vana Aadam meis peab igapäevase patukahetsuse ja meeleparanduse läbi uputatama ja surema koos kõigi pattude ja kurjade himudega, ja iga päev peab jälle väljuma ja tõusma üles uus inimene, kes elaks õiguses ja puhtuses igavesti Jumala ees. Kuhu see on kirja pandud? Püha Paulus ütleb Roomlaste kirjas kuuendas peatükis: **"Me oleme siis surmasse ristimise kaudu ühes temaga maha maetud, et otsegu Kristus on surnuist üles äratatud Isa au läbi, nõnda meiegi käiksime uues elus."**

312. Mis on vana inimene?

Piibel nimetab meis olevaks vanaks inimeseks ehk vanaks Aadamaks kogu meie patusust, mille oleme pärinud Aadamalt ja mis püsib meis kuni surmani. Igas inimeses peitub vana inimene.

> Ef 4,22: "Teil tuleb enesest ära heita endise elu poolest vana inimene, kes ennast hävitab järgides petlikke himusid."

Luther: "Mis on vana inimene? See on kõik see, mida oleme pärinud Aadamalt. Kõik see, mis on kiuslik, pahatahtlik, kade, siivutu, ahne, laisk, ülbe, ka uskmatu, kõik see, mis on pahedest rikutud ja kus ei ole midagi head loomu poolest."

313. Mis on uus inimene?

Uus inimene on see uus vaimulik olemus ja elu, mille Püha Vaim on meis loonud meid uuesti sünnitades pühas ristimises. See elab Jumala ees vagaduses ja puhtuses, niisiis tõelises usus ja pühaduses ilma teeskluseta. Ainult usklikes on uus inimene, kes ka suretab Vaimuga meis oleva vana inimese.

2 Ko 5,17: "Kui keegi on Kristuses, siis ta on uus loodu."

Ro 7,6: "Me teenime Jumalat vaimu uues olemises."

Ef 4,24: "Teil tuleb riietuda uue inimesega, kes Jumala sarnaseks on loodud tõelise õiguse ja pühaduse sisse."

Kl 3,10: "Te olete riietunud uude inimesse, kes on uuendatud õigesti tunnetama oma Looja kuju järele."

Ro 8,13: "Kui te Vaimu läbi ihu teod suretate, siis te elate."

Ülesanne: Moodusta eelmise küsimuse Lutheri tsitaadi põhjal uue inimese definitsioon kasutades sobivaid vastandeid, antonüüme.

314. Millist osa tendab meis vana ja millist uus inimene?

Vanale inimesele kuulub surm koos kõigi juurdekuuluvate algete ja toimingutega, uuele inimesele aga elu nüüd ja igavesti.

Ga 5,24: "Kes on Kristuse Jeesuse päralt, need on oma liha risti löönud ühes tema ihalduste ja himudega."

Ro 6,11: "Nõnda arvake teiegi endid surnud olevat patule, aga elavat Jumalale Kristuses Jeesuses."

315. Kuidas saab ristimist selleks kasutada?

Vana inimene suretatakse meis ja selle asemele tuleb alati uus niimoodi, et iga päev suretame selle vana endas kõigi tema kavatsuste ja tegudega ja uputame end usus ristimise armuküllasesse vette ning tõuseme puhtaina, et tõelises usus ja Jumalale kuulekaina edasi liikuda.

Sk 13,1: "Sel päeval on Taaveti sool ja Jeruusalema elanikel avatud allikas patu ja roojuse vastu!"

Js 12,3: "Te ammutage rõõmuga vett päästeallikaist!"

Luther: "Kristlik elu on õigupoolest igapäevane ristimine, mida kord on alustatud, kuid mida ühtsoodu jätkatakse... Seepärast kui sa elad meeleparanduses, siis elad sa ühtlasi ristimises, mis mitte ainult et kuulutab elu, vaid seda ka teostab, alustab ning viljeleb."

316. Kas see, kes on kord ristimislepingust loobunud, saab selle kunagi taastada?

Saab küll. Sest kui loobuja ongi omalt poolt rikkunud ristimisega sõlmitud lepingut, on Jumal ikkagi truu ja Tema poolt püsib leping jõus. Oma armus kutsub Jumal loobunuid ristimise armulepingu juurde tagasi pöörduma ja on nõus neid uuesti omaks võtma. Mitte miski ei ole Jumalale suuremaks rõõmuks kui see, et patune inimene tuleb Tema juurde ja seal kaitset leiab.

Jr 3,22: "Pöörduge tagasi, taganenud lapsed, ma teen heaks teie taganemised!"

2 Ti 2,13: "Kui me ei usu, tema jääb siiski ustavaks; ta ei või ennast salata."

Js 54,10: "Mäed liiguvad ja künkad kõiguvad küll, aga minu heldus ei liigu su juurest ja minu rahuseadus ei kõigu, ütleb Issand, su Halastaja!"

Lk 15,32: "Nüüd oli tarvis pidu teha ja rõõmutseda, et see sinu vend oli surnud ja on jälle saanud elavaks, ja et ta oli kadunud ja on leitud!"

Ülesanne: Loe Lk 15.

Luther: "Igaüks pidagu ristimist igapäevaseks riietuseks, mis temaga alatasa kaasas käib, et olla alati usus ja kanda usu vilju, et lämmatada endas vana inimest ja arendada uut."

317. Kas võib ennast korduvalt ristida lasta?

Õigesti läbiviidud ristimist ei saa korrata, sest see on Jumala tegu ja Tema teod ei vaja uuendamist ega ümbertegemist. Kui keegi ekslikult lähebki teistkordselt ristimisele, peab ta selle patuks tunnistama ja jääma kindlaks esimesel ristimisel sõlmitud lepingule.

Ef 4,5: "Üks Issand, üks usk, üks ristimine."

VIIES PEATÜKK

Võtmete meelevald ja piht

Võtmete meelevald

Mis on võtmete meelevald? Võtmete meelevald on eriline vaimulik jõud, mille Kristus on andnud oma kogudusele maa peal. Selle najal annab kogudus kahetsejatele andeks nende patud, kuid seob teised nende pattudega seniks, kuni nad hakkavad oma patte kahetsema. *Kus on see kirjas?* Johannes kirjutab oma evangeeliumi 20. peatükis: **"Issand Jeesus puhus nende peale ja ütles neile: 'Võtke vastu Püha Vaim! Kelledele te iganes patud andeks annate, neile on need andeks antud; kelledele te iganes patud kinnitate, neile on need kinnitatud.'"**

318. Missugune jõud on võtmete meelevald?

Võtmete meelevald on vaimulik jõud, mille Kristus on andnud kogu kirikule maa peal nõnda, et igal kohalikul kristlikul kogudusel, ka kõige väiksemal, on see võim täies ulatuses. Võtmete meelevalda hoitakse Jumala sõna abil.

Jh 20,22-23: "Jeesus puhus nende peale ja ütles neile: 'Võtke vastu Püha Vaim! Kelledele te iganes patud andeks annate, neile on need andeks antud; kelledele te iganes patud kinnitate, neile on need kinnitatud.'"

Mt 16,19: "Ma annan sinule taevariigi võtmed, ja mis sa maa peal seod, see on taevas seotud, ja mida sa maa peal lahti päästad, on ka taevas lahti päästetud!"

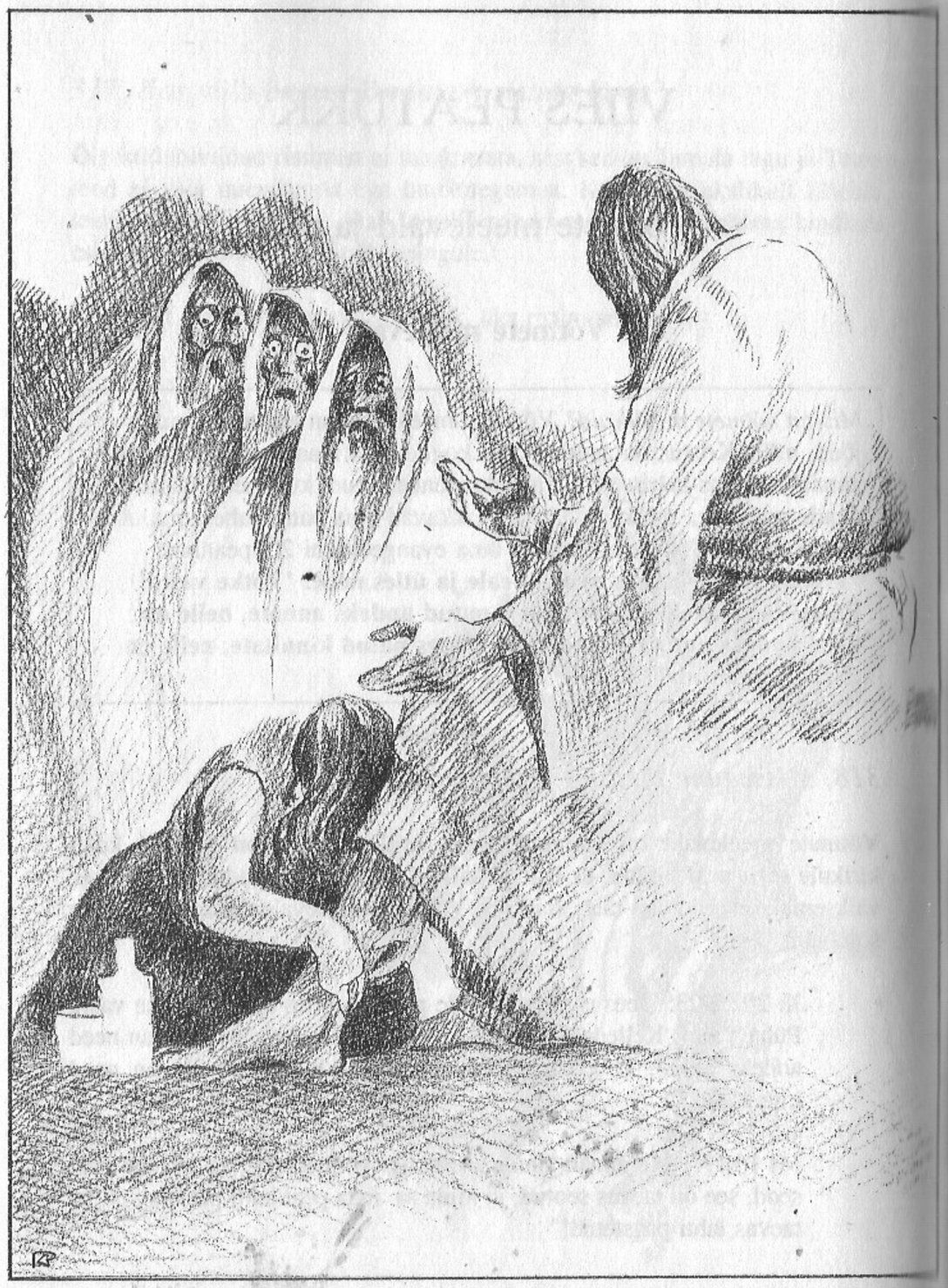

"Ega minagi sind hukka mõista; mine ja ära tee enam pattu!", Jo 8,11.

Mt 18,17-18: "Aga kui ta neid ei kuula, siis ütle kogudusele, aga kui ta kogudustki ei kuula, siis ta olgu sinu meelest nagu pagan ja tölner. Tõesti ma ütlen teile, et mis te iganes maa peal seote, on ka taevas seotud, ja mis te iganes maa peal lahti päästate, on ka taevas lahti päästetud."

Mt 18,20: "Sest, kus kaks või kolm koos on minu nimel, seal olen mina nende keskel."

319. Mida võtmete meelevald sisaldab?

Võtmete meelevalla hulka kuulub kogu see vaimujõud, mille Kristus on andnud kirikule maa peal. Seeläbi on kogudusel õigus:

1. Jutlustada ja õpetada Jumala sõna ning jagada püha sakramenti.
2. Ravida inimhingi Jumala sõna abil.
3. Vabastada kahetsejad pattudest ja siduda mittekahetsevad nende pattudega.
4. Kutsuda ja õnnistada ametisse pastoreid kõige eelloetletu toimetamiseks.

1 Pe 2,9: "Teie aga olete "valitud sugu, kuninglik preesterkond, püha rahvas, omandrahvas, et kuulutaksite tema aulisi tegusid", kes teid on kutsunud pimedusest oma imelise valguse juurde."

Mk 16,15: "Minge kõike maailma ja kuulutage evangeeliumi kõigele loodule."

Mt 28,18-20: "Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal. Minge siis ja tehke jüngriteks kõik rahvad, neid ristides Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja neid õpetades pidama kõike, mida mina teid olen käskinud. Ja vaata, mina olen iga päev teie juures maailma-ajastu otsani!"

1 Ko 11,24: "Seda tehke minu mälestuseks."

Seda jõudu nimetame võtmete meelevallaks, kuna patte andeks andes taevas avatakse ja pattudega sidudes taevas suletakse.

320. Kes on kahetsevad patused Jumala koguduses?

Kahetsevad patused Jumala koguduses on need, kes tunnistavad oma patud pattudeks Jumala ees, on mures oma pattude pärast, soovivad end parandada ning otsivad kaitset Jeesuse Kristuse, patuste Lunastaja juurest. Neile kuulutatakse pattude andeksandmist.

> Ps 51,19: "Jumala meelepärased ohvrid on murtud vaim, murtud ja purukslöödud südant ei põlga Jumal!"
>
> Lk 18,13: "Jumal, ole mulle, patusele, armuline."
>
> Mt 26,75: "Peetrus läks välja ja nuttis kibedasti."
>
> Õp 28,13: "Kes oma ülèastumisi varjab, ei jõua sihile, aga kes neid tunnistab ja need hülgab, leiab armu!"
>
> Ap 16,31: "Usu Issandasse Jeesusesse, siis saad õndsaks sina ja su pere."
>
> Mt 3,8: "Sellepärast kandke õiget meeleparanduse vilja."

Ülesanne: Loe Lk 15,11-24: Tähendamissõna kadunud pojast.

321. Kes on mittekahetsejad?

Mittekahetsejad on need, kes ei tunnista Jumala ees oma patte pattudeks, vaid otsivad õigustust oma tegudele või varjavad neid. Neis ei ilmne ka vajadust uskuda pattude andeksandamist Jeesuse Kristuse nimel. Neile ei saa kogudus kuulutada pattude andeksandmist, vaid neile tuleb kinnitada nende patud, kuni nad kahetsevad.

> Õp 28,13: "Kes oma üleastumisi varjab, ei jõua sihile, aga kes neid tunnistab ja need hülgab, leiab armu."
>
> 1 Jh 1,8: "Kui me ütleme, et meil ei ole pattu, siis me petame iseendid ja tõde ei ole meie sees."

322. Kuidas kogudus seob mittekahetsejad pattudega?

Kui patustanu ei kahetse ega hooli Jumala sõna hoiatusest ja noomitustest, kuulutab kogudus ta lõpuks Kristuse kogudusest väljaheidetuks.

Kui patt ei ole üldiselt teada, toimitakse Jeesuse õpetuse kohaselt:

> Mt 18,15-17: "Aga kui su vend eksib sinu vastu, siis mine ja noomi teda nelja silma all. Kui ta sind kuuleb, siis sa oled oma venna võitnud. Aga kui ta sind ei kuula, siis võta enesega veel üks või kaks, et iga asi kinnitataks kahe või kolme tunnistaja sõnaga. Aga kui ta neid ei kuula, siis ütle kogudusele; aga kui ta kogudust ka ei kuula, siis ta olgu sinu meelest nagu pagan ja tölner."

Neid kahte esimest vahetalitajat ei ole vaja, kui patt on üldiselt teada. Siis on see pahandus ja patt kogu koguduse vastu ja kogudus võib üleastujat otseselt noomida ja mõjutada.

> 1 Ko 5,3-5: "See, kes niisuguse teo on teinud — pärast seda kui teie ja minu vaim ühes meie Issanda Jeesuse väega on kokku saanud — Issanda Jeesuse nimel üle antaks saatanale liha hukkamiseks, et ta vaim päästetaks Issanda päeval."

Need, kes noomimisest hoolimata õpetavad ja levitavad õige piibliõpetusega vastuolus olevaid seisukohti, kuulutab kogudus sellisteks, kellega ei või suhelda.

> 1 Ti 6,3-5: "Kui keegi õpetab teisiti ega hoia meie Issanda Jeesuse Kristuse tervete sõnade ja õpetuse poole, mis viib jumalakartusele, siis on see iseennast täis, ega saa aru millestki, vaid on haige küsimuste ja vaidlemiste poolest, millest tõuseb kadedust, riidu, laimdust, kurje kahtlusi, alalisi tülitsusi inimeste vahel, kellede mõistus on rikutud ja kelledel on tõde läinud käest, kes peavad jumalakartust tuluallikaks... hoia sellistest eemale." (Lõpp Lutheri tõlke järgi.)

Tt 3,10: "Eksiõpetusega inimesest pöördu ära, kui sa teda ühe korra või kaks oled noominud."

Kogudusest väljaheidetu ei või tulla armulauale ega olla vaderiks ega osaleda ka üheski teises kiriklikus usaldusametis.

Ülesanne: Vestelge 1 Ko 5 pt. põhjal sellest, kuidas kogudus peab suhtuma neisse, kes tahavad küll olla õed-vennad Issandas, kuid elavad avalikku patuelu. Aga kodus, töökohal, ühiskonnas?

323. Millised patud peletavad usu ja Püha Vaimu?

Rasked patud peletavad inimese südamest usu ja Püha Vaimu. Niisugused on näiteks joomarlus, mõrv ja abielurikkumine. Neid nimetatakse avalikeks pattudeks. Kui inimene sureb meelt parandamata, satub tema hing põrgusse.

1 Ko 5,11-13: "Kui keegi, keda kutsutakse vennaks ja kes on kas hooraja või ahne või ebajumala kummardaja või pilkaja või joodik või anastaja, niisugusega ärge ühes söögegi... Lükake see kurjategija endi seest välja."

Ga 5,19-21: "Aga liha teod on ilmsed, need on hoorus, rüvedus, kiimalus, ebajumala teenimine, nõidus, vaen, riid, kade meel, vihastumised, jonn, kildkonnad, lahkõpetused, tapmised, joomised, prassingud ja muud sellesarnast... need, kes seesugust teevad, ei pääse Jumala riiki."

Hs 33,18: "Kui õige pöördub oma õigusest ja teeb ülekohut, siis ta sureb selle pärast."

324. Kas võib avalikult patustanu saada eksimused andeks?

Kui patustanu kahetseb oma tegu ja otsib tuge Jumala armust Kristuses, saab ta patu andeks ja ta päästetakse.

Hs 34,16: "Ma otsin kadunut ja toon tagasi eksinu, ma seon haavatut ja kinnitan nõtra."

Hs 33,19: "Ja kui õel pöördub oma õelusest ja teeb, mis on kohus ja õige, siis ta jääb selle pärast elama."

1 Jh 1,9: "Kui me oma patud tunnistame, on tema ustav ja õige, nii et ta meile annab patud andeks ja puhastab meid kõigest ülekohtust."

325. Kas kogudusest väljaheidetu pääseb tagasi kogudusse?

Kui kogudusest väljaheidetu tunnistab pattu ja kahetseb ning lubab end parandada, kuulutab kogudus talle pastori poolt Jumala andeksandmise ning võtab ta jälle venna või õena tagasi koguduse liikmeks. Samas annab ka kogudus talle andeks. Kiriku kari ei ole ilmalik karistus, vaid on noomitus, mille eesmärk on hinge päästmine.

Õp 27,6: "Sõbra löögid on mõeldud siiralt."

2 Ko 2,6-8: "Niisugusel on küllalt sellest noomitusest, mille ta on saanud paljude poolt, nõnda et teie hoopis vastupidi peate temale andeks andma ja teda kinnitama, et teda veel suurem kurvastus ära ei neelaks. Sellepärast ma manitsen teid osutama temale armastust."

Avalikust kuulutamiseametist

Mida sina usud nende sõnade põhjal? Mina usun, et kui seatud Kristuse teenrid teevad Tema jumalikul käsul oma tööd, eriti kui nad hoiavad kristlikust kogudusest eemal avalikud ja kahetsust mittetundvad patused, ning samas vabastavad pattudest need, kes kahetsevad ja soovivad end parandada, siis on see ka taevas sama kindel ja kehtiv nagu teeks seda meie Issand ise.

326. Mis on avalik kuulutamiseamet?

Avaliku kuulutamiseameti ülesandeks on hoolitsus koguduse hingede eest, õpetada ja jutlustada Jumala sõna, jagada pühi sakramete ning rakendada

võtmete meelevalda, sidudes kahetsemisest loobujad nende pattudega ja vabastada kahetsejad pattudest.

He 13,17: "Olge sõnakuulelikud oma juhatajaile ja alistuge neile, sest nemad valvavad teie hingi nõnda nagu need, kelledel tuleb aru anda, et nad teeksid seda rõõmuga ja mitte ohates; sest teil ei oleks sellest kasu."

Tt 1,9: "Koguduse kaitsja pidagu kinni ustavast sõnast vastavalt õpetusele, et ta oleks võimeline niihästi manitsema terves õpetuses kui ka kummutama vasturääkijate väited."

2 Ti 4,2: "Kuuluta sõna."

1 Ko 4,1: "Nõnda pidagu meid igaüks Kristuse sulaseiks ja Jumala saladuste majapidajaiks."

Jh 20,22-23: "Võtke Püha Vaim. Kelledele te iganes patud andeks annate, neile on need andeks antud; kelledele te iganes patud kinnitate, neile on need kinnitatud."

Kristliku kiriku ja tema kuulutamisesameti ülesandeks on ka ametissepürgijate teoloogiline koolitamine.

2 Ti 2,2: "Ja mis sa minult oled kuulnud paljude tunnistajate abil, see anna ustavate inimeste kätte, kes on osavad õpetama ka teisi."

327. Kuidas nimetatakse jutlustajaid?

Piiblis nimetatakse jutlustajaid muuhulgas karjasteks ja ülevaatajateks, õpetajateks, juhatajateks, vanemateks ja Kristuse abilisteks.

Ef 4,11: "Ta andis teised... karjasteks ja õpetajateks."

1 Ti 3,1: "Kindel on see sõna: Kui keegi pürgib koguduse ülevaataja ametisse, soovib ta õilsat ametit."

1 Ti 5,17: "Vanemaid, kes hästi juhatavad kogudusi, peetagu kahekordse austuse väärilisteks, eriti neid, kes töötavad sõnas ja õpetuses."

Kl 1,6-7: "Te õpite tundma Jumala armu tõe sees, nõnda nagu te seda õppisite Epafrase, meie armsa kaassulase käest, kes on ustav Kristuse abiline teie seas."

Luterlikus kirikus on jutlustaja ametinimetuseks "pastor", mis tõlkes tähendab karjast.

328. Kuidas saadakse pastoriks?

Kuigi kõigil kristlastel on õigus kuulutada meie Lunastajat, ei ole siiski Jumala tahe see, et kõik oleksid hingekarjased, vaid ta kutsub mõningaid sellesse ametisse. Jutlustajaks saadakse siis Jumala kutsel.

Ro 10,15: "Ja kuidas nad võivad kuulutada, kui neid ei läkitata."

1 Ko 12,29: "Mitte kõik ei ole õpetajad."

He 5,4: "Ka ei võta keegi enesele ise seda au, vaid Jumala kutsel nagu Aarongi."

Jr 23,21: "Mina ei ole neid prohveteid läkitanud, vaid nad ise jooksevad."

Ap 20,28: "Sellepärast pange tähele iseendid ja kõike karja, kellele Püha Vaim on pannud teid ülevaatajaiks karjastena hoidma Jumala kogudust, mille ta on omandanud iseenda vere läbi."

Tunnistuskirjad: "Koguduses ei tohi keegi avalikult õpetada või jutlustada ega jagada sakramente peale vastava korra kohaselt ametisse seatud mehe (rite vocatus)."

Luther: "Peab vahet tegema kuulutamiseameti ja iga kristlase preesterluse vahel." (Psalmi 110 teine seletus, 1538. a.)

329. Kellel on ametissekutsumise õigus?

Kutsumisõigus on neil, kellele Jumal on esialgselt andnud võtmete meelevalla või teisisõnu, neil, kes usuvad Kristusesse. Vaata eespool küsimusi 318 ja 319.

Tunnistuskirjad: "On möödapääsmatu, et kogudus säilitab oma õiguse kutsuda, volitada ja õnnistada ametisse koguduse töötegijaid (ministros, Kirchendiener)."

330. Keda võib kogudus kutsuda kuulutajaks?

Kogudus võib kutsuda pastori ametisse niisuguseid mehi, kes on selles ametis pädevad ja sobilikud.

> 1 Ti 3,2-4: "Niisiis tuleb koguduse ülevaatajal olla laitmatu, ühe naise mees, kaine, mõistlik, viisakas, külalislahke, osav õpetama; mitte joodik, mitte riiakas, vaid leebe, rahunõudja, mitte rahaahne, vaid, kes maja hästi valitseb, kes oma lapsi peab sõnakuulmises kõige austusega."
>
> 1 Ti 2.12: "Aga naisel ma ei luba õpetada."
>
> Ap 1,21-22: "Sellepärast peab nüüd üks neist meestest saama tema üleastumise tunnistajaks ühes meiega."

Luther: "On tõsi, et kuulutusameti puhul on Püha Vaim jätnud naised, lapsed ja niisugused mehed, kellel pole eeldusi selleks tööks, arvesse võtmata (väljaarvatud hädajuhtumid). Ta valib ametisse ainult hästi sobivaid meesisikuid. Leiame ju Pauluse kirjades siin-seal mainitavat, et koguduse ülevaataja peab olema õpetamiskogemustega, laitmatu, ühe naise mees (1 Ti 3,2) ja et naine ei või õpetada kogudust (1 Ko 14,34). Lühidalt öeldes, koguduse vaimulik peab olema võimekas, väljavalitud mees paljude hulgast." ("Kirikukoosolekutest ja kirikutest" a. 1539.)

331. Kas kogudus on seotud teiste uskude vaimulikega?

Kuna Jumala kogudus peab kuulama Hea Karjase häält ja kartma võõrast õpetust, pole tal vaja ega luba siduda end teisi uskusid esindavate hingekarjastega.

> Jh 10,27: Jeesus ütleb: "Minu lambad kuulevad minu häält ja mina tunnen neid ja nemad järgnevad mulle."
>
> Jh 10,5: "Aga võõrale nad ei järgne, vaid kardavad teda, sest nad ei tunne võõrast häält."

332. Kuidas suhtuda piiskopi ametisse?

Apostlikus kirikus puudus hierarhia ja seega ka piiskopi ametit, nagu praegu, ei olnud. Piiskopi ja koguduse vanema ametid on võetud kasutusele märksa hiljem ning kuulusid kokku (Tt 1,5.7; Ap 20,17.18). Praeguse piiskopitooli on inimesed ise ellu kutsunud (adiafora).

Piiskopi amet on kirikule suureks õnnistuseks, kui piiskopid peavad oma ametit ustavalt Jumala sõna kohaselt.

Muuhulgas peab meeles pidama, et Tunnistuskirjades öeldakse: "Kui piiskopid muutuvad kas valeõpetajateks või kui nad keelduvad sooritamast ametisseõnnistamist, on kogudused Jumala volituse kohaselt kohustatud oma karjase kaasabil õnnistama ametisse hingekarjaseid ja koguduse teenijaid. Piiskoppide jumalasalgamine ja hirmuvalitsus põhjustabki kiriku killustatust ja erimeelsust. Ütleb ju Paulus (Ga 1,7-9) — olgu neetud need piiskopid, kes õpetavad valet, kaitsevad valeõpetust või väärjumala teenimist."

Pihtimisest

Mis on pihtimine? Piht jaguneb kaheks osaks. Esiteks me tunnistame oma patud ja teiseks võtame oma pihiisalt vastu patust vabastamise ehk andeksandmise nagu teeks seda Jumal ise. Me ei kahtle, vaid usume kindlalt, et patud on selle andeksandmise kaudu Jumala ees taevas andeks antud. *Milliseid patte tuleb tunnistada?* Jumalale me peame tunnistama end süüdi kõigis pattudes, ka neis, mida me ei tunne, nagu teeme seda Meie Isa palves. Aga pihiisale peame tunnistama vaid need patud, milleseid me teame ja oma südames tunneme. *Millised need on?* Oled sa isa, ema, poeg, tütar, peremees, perenaine või teenija? Katsu ennast läbi kümne käsu põhjal: Kas oled sa olnud sõnakuulmatu, truudusetu, laisk, vihane, häbematu, riiakas, oled sa kedagi solvanud kas sõnade või tegudega, kas oled varastanud, jätnud oma kohustused täitmata, olnud hooletu või tekitanud kellelegi kahju.

333. Kas pastor võib anda patud andeks?

Ainuüksi Jumala võimusės on pattude andeksandmine, kuid et pastor on Jumala tööriistaks, tegutseb Jumal pastori vahendusel. Pastor annab siis patud andeks Jumala käsul Kristuse lunastustöö põhjal.

> 2 Ko 5,20: "Sellepärast me oleme nüüd käskjalad Kristuse asemel, otsegu manitseks Jumal meie läbi."

334. Kas me saame oma patud andeks, kui pastor ei ole usklik?

Saame küll. Sest kuigi Jumala hea soov on, et pastor oleks usklik, ei pea meie pattude andeksandmist kuulates mõtlema mitte selle peale, kui usklik on meie pastor või üldse, kuidas on lood tema usuga, vaid me peame jälgima evangeeliumi sõna ja seda uskuma. Sest oma ameti tõttu ei esinda pastor iseennast vaid Kristust.

> 2 Ti 2,9: "Jumala sõna ei ole aheldatud."

335. Kas ka mõni teine kristlane peale pastori võib patte andeks anda?

Võib küll ja seda eelkõige eriolukordades. Koguduse pastori ülesandeks on siiski oma ametist lähtudes avalikult patustanute pihilevõtmine koguduses.

336. Kas teeskleja saab pihil käies oma patud andeks?

Teesklemine on võimalik, sest pastor ei näe südamesse. Ainuüksi Jumal tunneb kõikide südameid. Aga teeskleja ei saa tegelikult pattude andeksandmist, sest ta ei võta usus vastu talle kuulutatud ja pakutud armu. Andeksandmine ei toimi iseenesest, ilma seda uskumata.

> He 4,2: "Sest rõõmusõnum on kuulutatud meile nõnda nagu neilegi. Ent kuuldud sõnast ei ole neile kasu, sest see ei imbunud usu läbi neisse, kes seda kuulasid."
>
> Js 26,10: "Leiab aga õel armu, ei õpi ta õiglust, õigusemaalgi teeb ta ülekohut ega näe Jumala kõrgust."

337. Missugust pihti esineb?

Pihti on viit liiki: Pidev piht Jumala ees, pihtimine armastusest oma ligimese vastu, erapiht oma pihiisale, üldpiht jumalateenistusel ja avalikult patustanu pihilevõtmine kuulutaja poolt.

338. Mida mõistame pideva pihina Jumala ees?

Pideva pihtimisena Jumala ees mõistame seda, et me oleme alati Jumala pilgu all ja tunnistame end süüdi kõigis pattudes, ka neis, mida me ei tunne, palume oma eksimused andeks ja usume jumalapoolset andeksandmist ilma, et keegi meile seda otseselt kuulutaks. Ka muul viisil pihtides seisab inimene otse Jumala ees.

L 32,5: "Oma patu ma andsin sulle teada ja oma pahategu ma ei katnud kinni, ma ütlesin: "Ma tunnistan Issandale oma üleastumised!" Siis andsid sina mu patu süüteo andeks!"

L 19,13: "Eksimused — kes neid märkab? Salajastest pattudest mõista mind vabaks."

339. Mis on pihtimine armastusest oma ligimese vastu?

Ligimese ees on meil tarve tunnistada selliseid patte, millega oleme patustanud tema vastu ja palume neid andeks.

Jk 5,16: "Tunnistage üksteisele oma eksimused."

Mt 5,23-25: "Sellepärast, kui sa tood oma andi altarile ja seal meenub sulle, et su vennal on midagi sinu vastu, siis jäta oma and sinna altari ette ja mine lepi enne oma vennaga ja siis tule ja too oma and. Ole varsti järeleandlik oma vastasele, niikaua kui sa temaga teel oled, et vastane sind ei annaks kohtuniku kätte ja kohtunik sind ei annaks sulase kätte ja sind ei pandaks vangi."

Luther: "Esimene pihtimine toimub Jumala ees. Teine pihtimine toimub ligimese ees, see on pihtimine armastusest, kuna esimene on pihtimine usust. Nagu Jaakobuse kirjas on öeldud: 'Tunnistage üksteisele oma eksimused.' Pihtides armastusest oma lähedase vastu, peab eksinu seda teisele tunnistama, nagu Kristus on öelnud Mt 5,23-25 (vt. ülal). Siin esitab Kristus nõude mõlemale osapoolele. See, kes on eksinud, peab andeks paluma ja see, keda on solvatud, peab andeks andma. Ka see pihtimine on vajalik ning Jumalast seatud nagu eelminegi. Sest nii anname andeks oma lähedastele. Usk ei ole õige, kui selle viljaks ei ole andekspalumine ja andeksandmine. Teisiti ei saa inimene tulla Jumala palge ette. Kui usk ei kanna seda vilja, pole usk ega pihtimine Jumala ees siiras." (Jutlus pihist ja sakramendist a. 1524.)

340. Mis on erapiht pihiisa ees?

Erapihil saame rääkida Jumalale pastori kuuldes kõigest, mis vaevab meie

südant ja tunnistada oma eksimusi. Saame nõu, lohutust Jumala sõna läbi ja eelkõige andeksandmist. Selline pihtimine on vabatahtlik. Pihile võime minna ka siis, kui meie südant miski eriti ei vaeva, kuid eriti suurt lohutust annab see patuga koormatud hingele. See võimalus peab koguduses alati olema.

Mt 9,2: "Ole julge, mu poeg, su patud antakse sulle andeks!"

Luther: "Kus iganes oleks niisugune süda, kes tunneb oma patud ja vajab lohutust, siis pihil olles leiab ta kindla varjupaiga. Seal ta leiab ja kuuleb Jumala sõna, sest Jumal päästab ta inimese vahendusel patust vabaks."

Ülesanne: Loe Väikesest katekismusest "Lutheri lühike õpetus pihil käimisest."

341. Mis on üldpiht?

Üldpiht toimub koguduse jumalateenistusel, kui osaleme ühises pihtimises ja seejärel kuuleme pattude andeksandmisest.

342. Mis on avalik pihtimine?

Kui keegi usuvend või -õde on langenud avaliku patu ohvriks, siis tuleb tema hinge ravida ja sündinud pahandus kogudusest eemaldada. Kui ta ise ei kahetse oma süütegu, peab pastor juhtima teda patukahetsuse teele. Kui ta saab oma süüst aru ja kahetseb, kuulutab pastor talle Jumala ja koguduse andeksandmise ning võtab ta armsa usuvenna või -õena teiste vagade Jumala laste hulka.

1 Ti 5,20: "Kes pattu teevad, neid noomi kõikide ees, et ka teistel oleks hirm."

2 Sa 12,13: "Siis ütles Taavet Naatanile: 'Mina olen pattu teinud ISSANDA vastu'. Naatan ütles Taavetile: 'ISSAND on juba su patu sulle andeks andnud, sa ei sure.'"

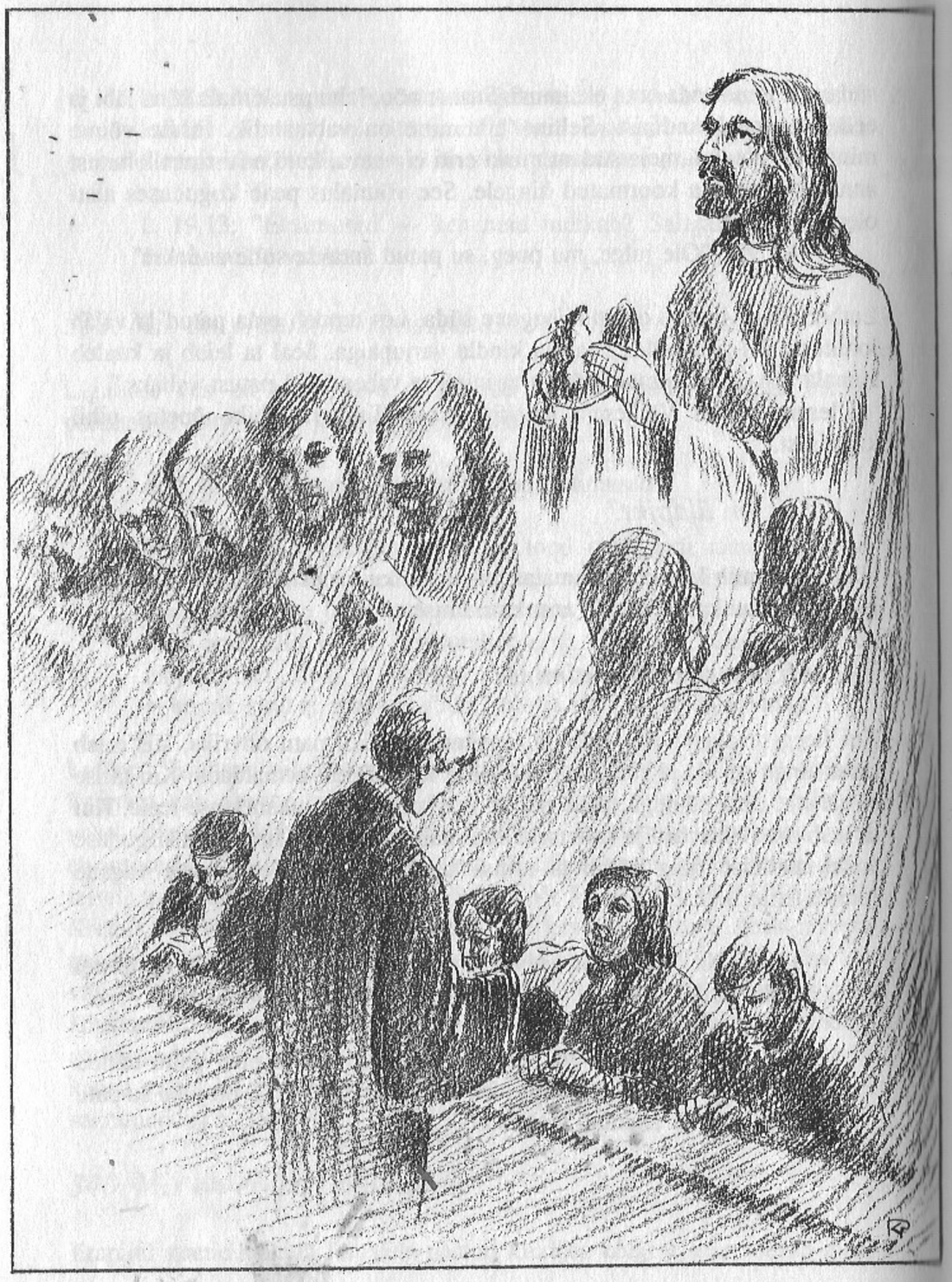

"Teie eest - pattude andeksandmiseks"

KUUES PEATÜKK

Püha armulaua sakrament

Mis on püha altarisakrament? See on meie Issanda Jeesuse Kristuse tõeline ihu ja veri, mille on Kristus ise meile, kristlastele, seadnud söömiseks ja joomiseks leiva ja veini näol. *Kus see kirjas on?* Pühad evangelistid Matteus, Markus, Luukas ja püha Paulus kirjutavad järgmist: **"Meie Issand Jeesus Kristus võttis sel ööl, mil Ta ära anti, leiva, tänas, murdis, andis oma jüngritele ja ütles: 'Võtke ja sööge, see on minu ihu, mis teie eest antakse! Tehke seda minu mälestuseks!' Selsamal kombel võttis Ta ka karika, tänas, andis neile ja ütles: 'Võtke, jooge sellest kõik, see karikas on uus leping minu veres, mis teie eest valatakse pattude andeksandmiseks! Nii sagedasti, kui teie sellest joote, tehke seda minu mälestuseks!'"**

Püha armulaua olemusest

343. Kes on püha armulaua sakramendi seadnud?

Püha armulaua seadis meie Issand ja Õnnistegija Jeesus Kristus, kellele kuulub kogu võim, kes teab kõike ja kes saab anda meile selle, mida Ta tõotanud on. Neid sõnu, millega Kristus seadis armulaua, nimetame armulaua seadmissõnadeks.

L 33,4: "Sest ISSANDA sõna on õige, kõik tema tööd on tehtud ustavuses."

Ef 3,20-21: "Aga sellele, kes enam kui rohkesti võib teha üle kõige selle, mida me palume või mõistame väge mööda, mis meis on tegev, temale olgu austus koguduses ja Kristuses Jeesuses ajastute ajastu kõigi sugupõlvedeni! Aamen!"

344. Millised on armulaua atribuudid?

Issand Kristus käskis kasutada pühal armulaual viljast, jahust tehtud leiba ja viinamarjaveini.

Ülesanne: Loe Mt 26,26-29; Mk 14,22-25; Lk 22,18-20 ja 1 Ko 11,23-25 armulaua seadmine.

345. Mis otstarbel kasutab meie Issand Kristus armulaua atribuute?

Meie Issand Kristus annab meile pühal armulaual leivas oma tõelise ihu ja veinis oma tõelise vere, nii nagu Ta ütles armulaua seadmisel.

346. Mis väega osaleb Kristuse ihu ja veri armulaua leivas ja veinis?

Kristuse tõeline ihu ja tõeline veri on armulaua leivas ja veinis seadmissõnade toimel, nagu Kristus ütles esimesel armulaual ja mida korratakse leiba ja veini õnnistades.

347. Miks Kristuse sõnu "See on minu ihu" ja "'See on minu veri" ei tohi mõista allegooriliselt (ülekantud tähenduses)?

Neid Kristuse sõnu ei või mõista allegooriliselt, nagu õpetavad reformeeritud ja uuestiristijad, sest:

1. Issand Kristus ütleb armulaua seadmissõnades, et Ta annab meile selle ihu, mis Ta meie eest on andnud, ja selle vere, mis Ta meie eest on valanud.

2. Apostel Paulus ütleb, et armulaual saame osa Kristuse ihust ja verest.

> 1 Ko 10,16: "Õnnistuse karikas, mida me õnnistame, eks see ole Kristuse vere osadus? Leib, mida me murrame, eks see ole Kristuse ihu osadus?"

3. Apostel Paulus ütleb, et see, kes tuleb armulauale kõlvatult, on süüdi - mitte leiva ja veini — vaid Kristuse ihu ja vere ees.

> 1 Ko 11,27: "Sellepärast, kes iganes seda leiba sööb või Issanda karikast joob kõlvatumalt, sellel on Issanda ihust ja verest süüd."

4. Armulaua seadmise sõnad on jumaliku testamendi sõnum.

> Ga 3,15: "Inimesegi viimast tahet, kui see on nimetatud, ei tee ükski tühjaks ega lisa sellele midagi juure."

Luther: "Asi on nii, nagu Kristuse suu on selle esitanud ja Tema ei valeta ega peta."

348. Kas leib ja vein muutuvad armulaual Kristuse ihuks ja vereks?

Leib ja vein ei muutu armulaual Kristuse ihuks ja vereks, nagu paavstikirik õpetab, vaid leib jääb leivaks ja vein veiniks. Kuid samas, kui me sööme armulaual õnnistatud leiba, saame sellest osaduse Kristuse tõelise ihuga, ja kui joome õnnistatud veini, saame osaduse Kristuse tõelise verega.

> 1 Ko 10,16: "Õnnistuse karikas, mida me õnnistame, eks see ole Kristuse vere osadus? Leib, mida me murrame, eks see ole Kristuse ihu osadus?"

349. Millised erinevad söömised ja joomised pühal armulaual aset leiavad?

Pühal armulaual on kolm erinevat laadi söömine ja joomine: loomulik, vaimulik ja sakramentlik.

Loomulik söömine ja joomine on tavaline söömine. Armulaual süüakse leiba ja juuakse veini nii, nagu igasugust toitu.

Vaimulik söömine ja joomine tähendab usku Kristusesse. Sest uskudes

saame osa Kristuse lunastustöö viljast, pattude andeksandmist. Loe Jh 6:47-58. Seda vaimulikku söömist tuleb pidevalt harrastada. Tähelepanu: Jh 6:47-58 ei räägi armulaua osadusest, vaid ainult vaimulikust söömisest, st. usust.

Sakramentlik söömine ja joomine toimub ainult püha armulaua sakramendis, sest ainult seal saame oma suuga vastu võtta ja üleloomulikul viisil süüa ning juua Kristuse tõelist ihu ja verd. See toimub samaaegselt leiva söömise ja veini joomisega.

350. Mida näeb meie Issand Kristus ette, kui Ta ütleb: "Nii tihti kui te siit joote, tehke seda minu mälestuseks"?

Kui Kristus ütleb: "Nii tihti kui te siit joote, tehke seda minu mälestuseks", näeb Ta ette, et

1. Armulaual tuleb käia Tema koguduses sageli ja korduvalt kuni Tema tulemise päevani.

2. Armulauda tuleb jagada Tema poolt määratud viisil.

3. Armulaua leib ja vein tuleb õnnistada Tema seadmissõnu korrates.

> 1 Ko 11,26: "Sest iga kord, kui te seda leiba sööte ja karikast joote, te kuulutate Issanda surma, kuni ta tuleb!"

> Ap 2,42: "Aga nemad jäid alati apostlite õpetusse, ja osadusse ja leivamurdmisse ja palvetesse."

Luther: "Need, kes tahavad kristlased olla, olgu valmis armulaua ja selle pühaks peetud sakramendi sagedaseks kasutamiseks."

Püha armulaua kasust

Mis kasu on sellisest söömisest ja joomisest? See selgub meile järgmistest sõnadest: **"Teie eest antud ja valatud pattude andeksandmiseks."** Nende sõnadega antakse selles sakramendis meile patud andeks, antakse meile elu ja õndsus, sest kus on pattude andeksandmine, seal on ka elu ja õndsus.

351. Milline kasu on armulaua sakramendist?

Sakramendi vastuvõtmine kingib meile hindamatut hüve. Meie Issand Kristus annab selles pattude andeksandmise, elu ja õndsuse. Siin on tagatiseks ja pitseriks Tema tõeline ihu ja veri, mille Ta on ohverdanud igaühe eest meie hulgast, makstes kinni meie patuvõla ja mida Ta pakub meile armulaual.

> 1 Jh 5,11: "Jumal on meile annud igavese elu ja see elu on tema Pojas."

> Ro 4,7-8: "Õndsad on need, kellede ülekohus on andeks antud ja kellede patud on kinni kaetud. Õnnis on see, kellele Jumal pattu ei arvesta!"

352. Missuguse eesmärgiga me käime armulaual?

Me käime armulaual, et

1. Meie usk karastuks ja tugevneks saades siin erilise kinnituse pattude andeksandmisest.

> Jr 31,25: "Sest ma karastan väsinud hinge ja täidan iga nälginud hinge!"

2. Saame elada rohkem Jumala tahte järgi, sest meie usk tugevneb.

> L 119,32: "Ma jooksen su käskude teed, sest sina teed mu südame

avaraks!" ("...sest sina lohutad minu südant." Lutheri tõlke järgi).

Jh 15,5: "Mina olen viinapuu, teie olete oksad; kes jääb minusse ja mina temasse, see kannab palju vilja; sest ilma minuta ei või te midagi teha!"

3. Sellega tunnistame oma osadust õige usuõpetuse ja usukaaslastega.

1 Ko 10,17: "Sellepärast, et on ainult üks leib, siis me, kuigi paljud, oleme üks ihu; sest me kõik saame osa ühest leivast. "

1 Ko 10,21: "Te ei või juua Issanda karikat ja kurjade vaimude karikat; te ei või osa võtta Issanda lauast ja kurjade vaimude lauast!"

1 Ko 11,26: "Sest iga kord, kui te seda leiba sööte ja karikast joote, te kuulutate Issanda surma, kuni ta tuleb!"

Luther: "Püha sakramendi kaudu hoiab Kristus koos oma väikese hulga... Kuid seda ei saa iialgi juhtuda, kui puudub ühtne õpetus... Armas Issand Kristus seadis sakramendi, et püsiks südamlik üksmeel nii õpetuses, usus kui ka elus." (Jutlus armulauast.)

Püha armulaua toimest

Kuidas saab ihulik söömine ja joomine nii suurt mõju avaldada? Söömine ja joomine seda muidugi ei tee, vaid need sõnad, mis siin seisavad: **Teie eest antud ja valatud pattude andeksandmiseks.** Need sõnad koos ihuliku söömise ja joomisega on peamised selles sakramendis. Ja kes neid sõnu usub, sellel on see, mida nad lubavad ja lausuvad, nimelt pattude andeksandmine.

353. Kes armulaual käijaist sellest kasu saab?

Iga armulaual käinu sööb ja joob Kristuse ihu ja verd armulaua leivas ja veinis, kuid kasu saab sellest üksnes see, kes usub neid Kristuse sõnu. Sellel on see, mida nad lubavad ja lausuvad, nimelt pattude andeksandmine.

Püha armulaua õigest kasutamisest

Kes on vääriline seda sakramenti vastu võtma? Paastumine ja ihu poolest valmistumine on küll kena väline komme, kuid tegelikult väärib armulauda ja on selleks ettevalmistatud vaid see, kes usub neid sõnu: **Teie eest antud ja valatud pattude andeksandmiseks.** Aga see, kes neid sõnu ei usu või neis kahtleb, see ei ole vääriline ega armulauaks ette valmistatud, sest sõnad "teie eest" nõuavad usklikke südameid.

354. Miks võib armulaua sakramenti vastu võtta ainult see, kes teeb seda kõlblikult?

Armulaua sakramenti võib vastu võtta ainult see, kes teeb seda kõlblikult, sest küsimus on ju meie Issanda ihust ja verest osasaamises ja kuna Jumala sõna meid selleks kohustab.

1 Ko 11,28-29: "Aga inimene katsugu ennast läbi ja nõnda söögu ta seda leiba ja joogu sellest karikast, sest kes sööb ja joob, see sööb ja joob enesele nuhtluseks, kui ta enesele ei anna aru sellest ihust."

355. Mis kasu on välisest valmistumisest?

Väline valmistumine, sealhulgas paast, tagasihoidlik käitumine ja asjalik, soliidne riietumine on head kombed. Kõik see aitab meil tunnetada armulaua tähtsust ja selle suurt osa meie usu karastamises ning häälestada meid selle andide tänulikuks vastuvõtmiseks. Seda ei ole Jumala sõnas küll kästud. Head kombed ei tee meid kõlblikuks armulauale minema. Sellised kombed võivad ju olla ka uskmatul inimesel.

356. Millal oleme õigesti valmistunud ja kõlblikud minema armulauale?

Mingi meie enese tegevus ega valmistumine ei tee meid kõlblikuks armulauda vastu võtma. Kõlblikud oleme siis, kui meie südametunnistus on tundlik ja mures oma pattude tõttu, kuid kui me siiski usume, et Kristus on ohverdanud oma ihu ja vere meie pattude andeksandmiseks ning igatseme sellele kinnitust leida.

Mt 9,12: "Arsti ei vaja terved, vaid haiged!"

Mt 11,28: "Tulge minu juurde kõik, kes olete vaevatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamise!"

357. Mil moel pead sa ennast enne armulauale minekut proovile panema?

Ma pean enne armulauale minekut enese proovile panema ja küsima endalt Jumala ees:

1. Kas ma tunnistan, et olen patune ja seeläbi Jumala hukkamõistu ära teeninud?

2. Kas ma usun, et Jumal on mulle armuline Kristuse tõttu ja tõendab armulaual seda mulle oma Poja tõelise ihu ja verega?

3. Kas mul on tõsine kavatsus ja soov Jumala armu abil loobuda oma pattudest ja parandada oma eluviisi?

358. Kas armulauale võib tulla see, kes on usus nõrk?

Just need, kes on usus nõrgad, peavadki armulaual käima, sest seal saab nende usk kinnitust.

Mk 9,24: "Ma usun, aita mu uskmatust!"

Js 42,3: "Rudjutud pilliroogu ta ei murra katki ja hõõguvat tahti ta ei kustuta ära."

Jh 6,37: "Kes minu juure tuleb, seda ma ei lükka välja."

359. Kes on kõlbmatu minema armulauale?

Armulauale tulekuks on kõlbmatu see, kes ei pea oma patte hukatuslikeks ja kahetsemisväärseiks ega Issanda Jeesuse lunatustööd vältimatuks ja kes järelikult ei usu ka, et Kristus on maksnud tema patuvõla ja annab selles sakramendis selle kohta kinnitust oma tõelise ihu ja verega. Kui selline siiski tuleb armulauale, see sööb ja joob seal enesele nuhtluseks.

Jh 3,18: "Kes ei usu, selle üle on kohus juba mõistetud."

1 Ko 11,27-29: "Sellepärast: kes iganes seda leiba sööb või Issanda karikast joob kõlvatumalt, sellel on Issanda ihust ja verest süüd. Aga inimene katsugu ennast läbi ja nõnda söögu ta seda leiba ja joogu sellest karikast; sest kes sööb ja joob, see sööb ja joob enesele nuhtlust, kui ta enesele ei anna aru sellest ihust."

360. Kellele ei või pastor armulauda jagada?

Issanda püha armulauda ei tohi jagada:

1. Neile, keda ei ole kristlikku usku ristitud.

2. Avalikele jumalasalgajatele ja neile patustele, kes oma patte kahetsemisväärseiks ei pea, et nad ei sööks ega jooks enesele nuhtluseks.

Mt 7,6: "Ärge andke seda, mis on püha, koertele, ja ärge heitke oma pärle sigade ette."

1 Ko 11,27-29: "Sellepärast: kes iganes seda leiba sööb või Issanda karikast joob kõlvatumalt, sellel on Issanda ihust ja verest süüd. Aga inimene katsugu ennast läbi ja nõnda söögu ta seda leiba ja joogu

sellest karikast; sest kes sööb ja joob, see sööb ja joob enesele nuhtlust, kui ta enesele ei anna aru sellest ihust."

3. Kristlikust usust loobunuile seni, kuni nad ei ole usu juurde tagasi pöördunud.

4. Teiseusulistele, sest armulaual käies tunnistatakse usuvendlust Piibli tões.

Ro 16,17: "Aga mina manitsen teid, vennad, pidama silmas neid, kes tekitavad lõhesid ja pahandust õpetuse vastu, mis te olete õppinud ja tõmbuge neist tagasi."

1 Ko 10,21-22: "Te ei või juua Issanda karikat ja kurjade vaimude karikat; te ei või osa võtta Issanda lauast ja kurjade vaimude lauast! Või tahame Issandat ärritada? Kas me oleme vägevamad temast?"

5. Neile, kes on kogudusega pahuksis ja ei ole oma tegu veel klaarinud, nii et kellelgi ei oleks põhjust kahelda, et nad tulevad armulauale oma patte kahetsemata.

Mt 5,24: "Mine lepi enne oma vennaga, ja siis tule ja too oma and."

1 Ko 10,32 "Ärge olge pahanduseks... Jumala kogudusele."

6. Neile, kes ei oska iseendid proovile panna ega tea, mida armulaud neile pakub. Siia kuuluvad teiste hulgas väikesed lapsed, meeltesegaduses olijad, magajad, teadvusetud, niisugused haiged, kes oma haiguse tõttu ei saa aru, milles armulaua andmine seisneb, ja teised niisugused kristlased, kellele ei ole veel õpetatud ristiusu põhitõdesid ja eriti püha armulaua sakramenti.

1 Ko 11,29: "Sest kes sööb ja joob, see sööb ja joob enesele nuhtlust, kui ta ei anna enesele aru sellest ihust."

Luther: "Böömlased, kes jagavad armulauda lastele, — pean ütlema — ei ole õigel teel." (Kiri Hausmannile, 1523. a.)

361. Kuidas käiakse armulaual luterlikus kirikus?

Varasematel aegadel on luterlikus kirikus olnud kasutusel niinimetatud armulauale (pihile) registreerimine, kus koguduse liikmed teatasid pastorile oma soovist armulauale tulla. Samas oli neil võimalus erapihiks ja hingehoiualaseks vestluseks. Kui võimalik, oleks hea seda kommet säilitada, kuigi väikestes kogudustes tunnevad pastorid oma karja piisavalt hästi. Sel juhul on pastoril alati võimalik koguduse hingehoiu korraldajana armulauale tulijatega vestelda enne armulauda.

1 Ko 4,1: "Nõnda pidagu meid igaüks Kristuse sulaseiks ja Jumala saladuste majapidajaiks."

He 13,17: "Olge sõnakuulelikud oma juhatajaile ja alistuge neile; sest nemad valvavad teie hingi nõnda nagu need, kelledel tuleb aru anda, et nad teeksid seda rõõmuga ja mitte ohates; sest teil ei oleks sellest kasu."

362. Kus võib armulaual käia?

Usuõpetust tundev kristlane võib käia armulaual ainult seal, kus tunnistatakse Kristuse ihu ja vere tõelist osalemist armulaual (reaalpresents) ja kus õpetatakse Jumala sõna õigesti.

1 Ko 10,21: "Te ei või juua Issanda karikat ja kurjade vaimude karikat; te ei või osa võtta Issanda lauast ja kurjade vaimude lauast!"

Usupuhastaja Luther keeldus ühisest armulauast Zwingliga, kes ei tunnistanud Kristuse ihu ja vere tõelist juuresolekut armulaua leivas ja veinis, öeldes: "Teis on teine vaim."

363. Missuguse korra järgi lubatakse leeritatuid esmakordselt armulauale?

Ristitud ja leeritatud koguduse liikmed, kes tulevad esmakordselt armulauale, tunnistavad avalikult koguduse ees enne armulauale minekut

oma usku ja kuulumist õigesti õpetavasse kirikusse. Seejärel võtab kogudus nad vastu nende täisõiguslikeks liikmeteks, kellel on õigus armulaual käia, palvetades, et Püha Vaim juhiks ja kaitseks truult nende usku Issandasse Jeesusesse Kristusesse elu lõpuni ja jõudmist igavese elu õndsusesse. (Konfirmatsioon.)

Kui noort või ka täiskasvanut ei ole ristitud, esitatakse talle pärast õpetuse andmist ristimisel samasuguseid küsimusi nagu konfirmatsioonis. Siis on tal õigus osaleda armulaual kohe pärast ristimist.

Ilm 2,10: "Ole ustav surmani, siis ma annan sulle elukrooni!"

Ilm 3,11: "Ma tulen nobedasti; pea kinni, mis sul on, et ükski sinu krooni ei võtaks!"

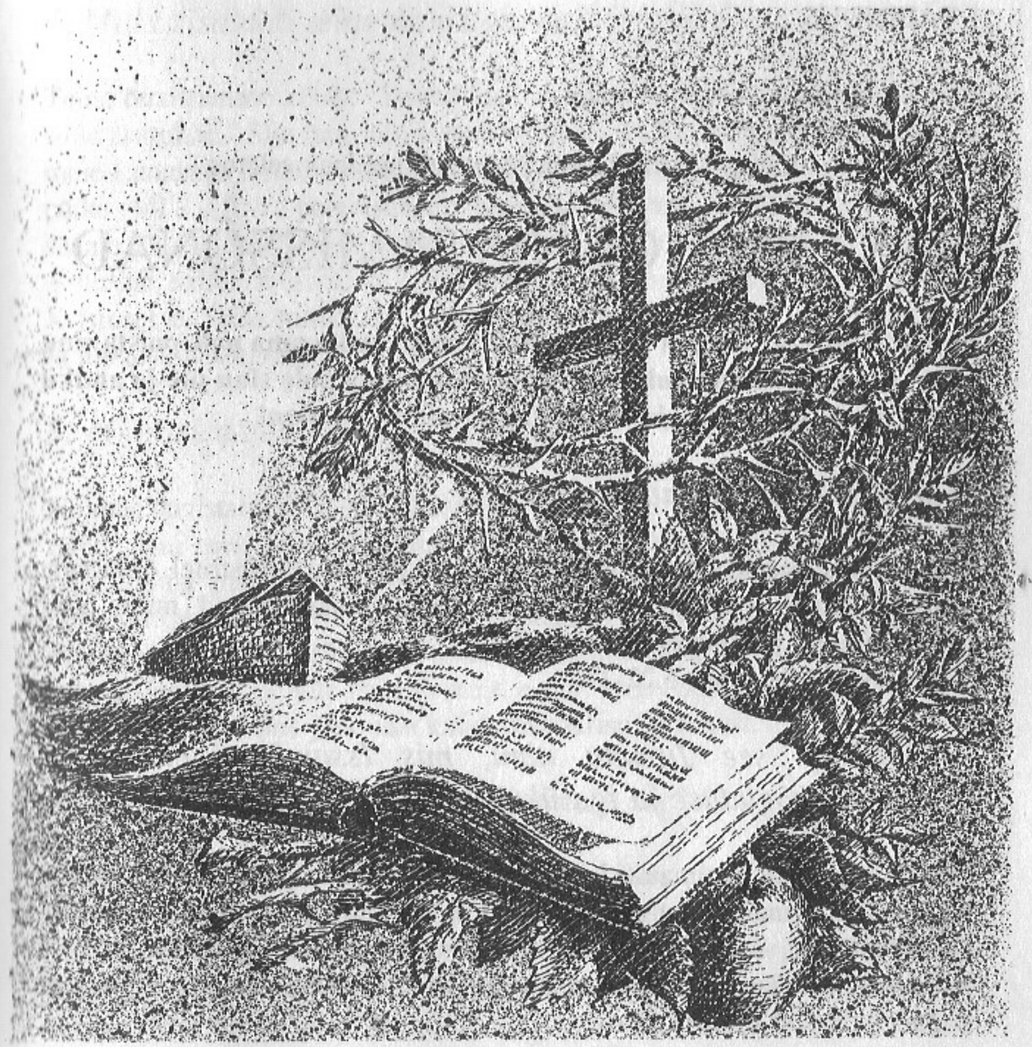

LUTERLASTE MOTO

Jumala sõna ja Lutheri õpetus
kestavad alati ja igavesti.

Gottes Wort und Luthers Lehr'
vergehet nun und nimmermehr.

Lühike, Martin Lutheri õpetusel põhinev seletus

ISSANDA ÕNNISTAMISSÕNAD

Issand õnnistagu sind ja hoidku sind! Issand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline! Issand tõstku oma pale sinu üle ja andku sulle rahu! Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel. Aamen!

1. Mis on Issanda õnnistus?

Jumal andis Issanda õnnistuse Moosesele ja käskis preestritel õnnistada sellega Iisraeli rahvast. Jumal ütles: "Nii laotagu nemad minu nimi iisraellaste üle ja mina õnnistan neid."

Ülesanne: Loe 4 Mo 6,22-27.

2. Mis on see Jumala nimi, mis Issanda õnnistamises laotatakse koguduse ja iga üksiku kristlase üle?

See on armuliku, Kolmainu Jumala nimi. Õnnistamine on kolmeosaline ja Issanda nime mainitakse siin kolmel korral. Issanda õnnistamise asemel võib kasutada samasisulist apostlikku õnnistamissõna: "Issanda Jeesuse Kristuse arm ja Jumala armastus ja Püha Vaimu osadus olgu teie kõikidega!" (2 Ko 13,13.)

3. Mida sisaldab esimene õnnistamine?

Esimene õnnistamine kõlab: "Issand õnnistagu sind ja hoidku sind!" Siin Issand õnnistab ja hoiab usklikku maise elu kõikides asjades nagu ülemused ja isamaa, abielu ja kodu, hing ja tervis, töö, vara ja elatusvahendid. Võrdle Lutheri seletust usuõpetuse esimese õpetuse kohta ja neljanda palve kohta Väikeses katekismuses.

4. Mida sisaldab teine õnnistamine?

Teine õnnistamine kõlab: "Issand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline." Siin õnnistab Issand meid nii, et Ta laseb meie peale paista meie Lunastaja armastaval palgel nõnda, et sealt kiirgab meie peale õiguse päike (Ml 3,20). Ta palgeist kiirgab patustele pattude andeksandmist ja me saame jõudu usus Tema juurde tulemiseks. Selle tulemusena on Ta meile armuline selles mõttes, et me võime teha heategusid tänu oma usule Kristusesse. Teise õnnistamise algus puudutab niisiis pattude andeksandmist ja lõpuosa heategusid.

5. Mida sisaldab kolmas õnnistamine?

Kolmas õnnistamine kõlab: "Issand tõstku oma pale sinu üle ja andku sulle rahu!" Kui meil tuleb ette muret ja ängistust, vahest tundub, et nüüd on Issand oma pale meie pealt ära pööranud ja vaikib. Selles kolmandas õnnistamises õnnistab Ta meid nii, et päästab meid ängistuse ja mure käest evangeeliumi tõotuste kaudu. Jumal annab meile andeks eksimused. Saame rahu südamesse ja jälle paistab meie peale "vagaduse päike". Nii pääseme ängistusest ja saame jälle usu kaudu osa Kristuse rahust.

6. Miks laotab Issand oma nime meie üle?

Oma erilise õnnistuse annab Issand Jumala sõna ja pühade sakramentide ümber kogunevale kogudusele, kui pastor õnnistab neid Issanda õnnistusega. Juba ainult Issanda õnnistusest osasaamine on piisav põhjus, et võtta osa ühisest jumalateenistusest. Issand ei jäta oma õnnistusest ilma ka neid, kes ületamatute takistuste, haiguse või vanadusnõtruse tõttu ei pääse ühisüritustes osalema, kuigi nad tahaksid tulla. Issand on ka nendele toeks ja kaitseks. Nemadki on sama õnnistuse ja koguduse eestpalve kaitse all. Pastor peab käima kodudes ja jagama neile armulauda ja Jumala sõna.

II TÄIENDUS

Armuandidest

1. Mitmes erinevas tähenduses mainib Piibel armuande?

Piibel räägib armuandidest kolmes erinevas tähenduses. Need on 1. Jumala arm Kristuses, 2. Armuannid, mida Jumal jagab alati ja kõikjal oma kogudusele, ja 3. Erilised armuannid, mida Jumal ei anna alati ja kõikjal oma kogudusele.

2. Milline armuand on Jumala arm Kristuses?

Jumala arm Kristuses ehk pattude andeksandmine on vältimatu pääsemise eeldus igaühele meist.

> Ro 6,23: "Sest patu palk on surm, aga Jumala armuand on igavene elu Kristuses Jeesuses, meie Issandas!"

3. Missugused on need armuannid, mida Jumal annab alati ja kõikjal oma kogudusele?

Näiteks juhatamise, palvetamise, ohverdamise, Piibli seletamise ("prohveteerimise", προφητευειν), õpetamise, hingede järeleproovimise, õpetuse hindamise ja armastuse armuannid on niisugused, mida esineb alati Jumala koguduses, kuigi mitte võrdselt igal kristlasel. Nende tõttu ei saa aga keegi oma patte andeks ega kohta taevariigis; need on kinkinud ainuüksi Issand Kristus. Jumal jagab neid armuande sedamööda, kuidas me Piibli tundmises ja usus kasvame. Nende abil ehitab ja kaitseb Jumal oma kogudust ja nendest on selletõttu meile suur abi.

> Ro 12,6-12: "Aga meil olgu armu mööda, mis meile antud, mõnesuguseid armuandeid: olgu prohvetliku kuulutamise anne, mis toimugu usu mõõtu mööda; olgu hoolekanne, mis toimugu hoolekandeametis; olgu keegi õpetaja, siis toimigu ta õpetamisametis; manitseb keegi, siis ta olgu manitsemisametis; kes teistele annetab, andku siirа südamega; kes teisi juhatab, olgu hoolas; kes vaeseid hooldab, tehku seda rõõmuga. Armastus ärgu olgu silmakirjalik... olge püsivad palves!"
>
> Jh 10,27 ja 10,5: "Minu lambad kuulevad minu häält ja mina tunnen neid ja nemad järgivad mind. - Aga võõrast nad ei järgi, vaid põgenevad tema eest, sest nad ei tunne võõraste häält!"
>
> 1 Jh 4,1: "Armsad, ärge uskuge igat vaimu, vaid katsuge vaimud läbi, kas nad on Jumalast; sest paljud valeprohvetid on välja läinud maailma."

Ülesanne: Loe 1 Ko 12,31 ja 1 Ko 13 peatükk.

4. Millised armuanded on need, mis ei esine alati?

Piibel räägib sellistest erilistest armuandidest, tunnusmärkidest ja imedest, milliseid ei ole esinenud mitte alati ega ka mitte kõikjal. Need on näiteks surnute elluäratamine, haigete parandamine, võõraste keelte rääkimine ilma neid õppimata, tulevaste aegade ennustamine ("prohveteerimise" teine tähendus) ja mõne kirjakoha seletamine Vaimu erilise ilmutamise järel ("prohveteerimise" kolmas tähendus).

Ülesanne: Loe Mk 16,17-20, 1 Ko pt. 12-14, Ap 21,9, Lk 4,27.

5. Milline tähendus on erilistel armuandidel?

Jumal on andnud erilisi armuandeid suurte murrangute aegadel, nagu seda oli Moosese, prohvet Eelija, Jeesuse ja apostlite aeg. Vana Testamendi ajal osutas Jumal imede ja märkide abil, et Tema on õige Jumal ja et Iisrael on väljavalitud maa ja rahvas, kelle hulgast sünnib Messias.

2. Ku 5,15: "Vaata, nüüd ma tean, et kogu maailmas ei ole Jumalat mujal kui ainult Iisraelis!"

Jeesus osutas imede ja märkidega, et tema on Jumala Poeg ja tõotatud Messias.

Jh 10,36-38: "Kuidas te siis ütlete sellele, keda Isa on pühitsenud ja läkitanud maailma: Sina pilkad Jumalat! sellepärast, et ma ütlesin : mina olen Jumala Poeg? Kui ma ei tee oma Isa tegusid, siis ärge mind uskuge; aga kui ma teen, siis uskuge neid tegusid, kui te ka mind ei usu, et te tunneksite ja saaksite aru, et Isa on minus ja mina olen Isas!"

Apostlite ajal tugevdas Jumal oma Sõna imede ja märkide abil.

Mk 16,20: "Aga nemad läksid välja ja jutlustasid igal pool. Ja Issand töötas ühes nendega ning kinnitas sõna tunnustähtedega, mis pärast seda sündisid."

2 Ko 12,12: "Apostli tunnusteod on ju teie seas täide saadetud kõige kannatlikkusega, nii tunnustähtede kui imede ja väeavaldustega."

Kui Jumal on kinnitanud oma Sõna, siis ei tohi me enam uusi märke nõuda selleks, et uskuda, vaid me peame uskuma ja püsima apostliku Piibli sõna juures ja selle järgi jutlustama ristilöödud Jeesust Kristust. Erilised imeteod ja märgid ei ole niisiis õige kiriku tunnusmärkideks, vaid õige kiriku ainsad vaieldamatud tundemärgid on puhas Jumala sõna kuulutamine ja õigesti jagatud sakramendid.

1 Ko 1,21-23: "Jumalale oli meelepärane jõleda jutluse kaudu päästa need, kes usuvad. Sest juudid nõuavad tunnustähti ja kreeklased otsivad tarkust, aga meie kuulutame ristilöödud Kristust, kes on juutidele pahandus ja paganaile jõledus."

Lk 16,29-31: "Kuid Aabraham ütles: 'Neil on Mooses ja prohvetid; kuulaku nad neid!' Aga tema ütles: 'Ei mitte, isa Aabraham, vaid

kui keegi surnuist läheks nende juure, siis nad parandaksid meelt!' Siis Aabraham ütles talle: 'Kui nad ei kuula Moosest ja prohveteid, ei nad veenduks ka, kui keegi surnuist üles tõuseks!'"

Luther: "Kui nüüd hakataks nõudma veel erilisi märke, siis oleks see sama, kui öeldaks: Ma kahtlen, kas ristimine, Issanda armulaud ja kogu evangeelium on üldse tõsiselt võetav õpetus. Sest kõik see on olnud jõus juba nii kaua ning ennast kinnitanud nii tugevalt, et niisugused imed ja märgid selle kinnituseks on lakanud olemast." (Jutlus Mt 8,1-13 põhjal aastast 1535.)

6.Kas nüüdsel ajal ka võib imesid juhtuda?

Kuigi imed ei ole kiriku tunnusmärgiks ja meil ei ole luba neid nõuda, võib Jumal oma headuses võtta meie palveid kuulda ja aidata oma lapsi vahetevahel ka mõne otsese ime läbi, sest Temale on ju kõik võimalik. Näiteks kirjutas Luther 1540. aastal oma surivoodil lamavale sõbrale Friedrich Mykoniusele: "Ma käsin sind Jumala nimel elada, sest mul on sind kiriku parandamisel väga vaja" (usupuhastuse läbiviimisel). Kui see kiri pärale jõudis, oli Mykonius suremas ega suutnud enam rääkida. Kui kiri oli talle ette loetud, paranes ta palve mõjul sedavõrd, et elas veel kuus aastat.

7. Kas lootes imele võime loobuda loomulikest abivahenditest?

Ei tohi, vaid tuleb tänutundega kasutada kogu seda abi, mida Jumal meile annab loomulike vahendite näol. Näiteks töö ja usinusega saame oma elatusvahendid, sööki valmistades ja süües me toitume, terveid eluviise harrastades hoiame oma tervist ning haigustest paraneme arstiteaduse saavutuste abil. Oleks Jumala kiusamine hüljata kõik need loomulikud vahendid ja nõuda Jumalat hoolitsema meie eest üliloomulike vahenditega.

1 Ti 5,23: "Ära joo enam ainult vett, vaid tarvita pisut viina oma kõhu pärast ja oma sageda põdemise pärast."

Mt 4,6-7: "Kurat ütles temale: 'Oled sa Jumala Poeg, siis kukuta ennast alla, sest kirjutatud on: Tema annab oma inglitele käsu sinu

pärast, ja nemad kannavad sind kätel, et sa oma jalga vastu kivi ei tõukaks!' Jeesus ütles temale: 'Taas on kirjutatud: Ära kiusa Issandat, oma Jumalat!'"

8. Millised on kõige suuremad imed?

Suurimad imed on niisugused, mida tavaliselt üldse imeks ei peetagi. Ime on seegi, et suur vastuseis pole suutnud lämmatada ristiusku.

> Jh 14,12: "Tõesti, tõesti ma ütlen teile, et kes usub minusse, see teeb ka neid tegusid, mida mina teen, ja teeb veel suuremaid kui need on, sest mina lähen Isa juure!"

9. Kas on olemas ka valeimesid?

On ja just enne aegade lõppu saab neid palju olema. Kiusaja püüab valeimede abil juhatada Jumala lapsi eksiteele.

> Mt 7,22-23: "Mitmed ütlevad minule tol päeval: Issand, Issand, kas me ei ole sinu nimel ennustanud ja sinu nimel ajanud välja kurje vaime ja sinu nimel. teinud palju vägevaid tegusid? Ja siis ma tunnistan neile: Ei ole elades teid tunnud, taganege minust, te ülekohtutegijad!"

> 2 Te 2,9-10: "Kelle (antikristuse) tulemine sünnib saatana võimu mõjutusel igasuguses valeväes ja valetunnustähtedega ja valeimetegudega ja igasuguse ülekohtu pettuses neile, kes hukka lähevad, sellepärast, et nad ei võtnud vastu tõe armastust, et nad oleksid võinud pääseda."

10. Kuidas saab eristada valeimetegusid õigetest?

Valeimeteod võivad olla nii osavasti maskeeritud, nad võivad toimuda väga suure välise vagaduse varjus, et nende petlikkuse märkamine võib olla ülejõukäivalt raske.

> Mt 24,4.24: "Katsuge, et keegi teid ei eksita!... sest valekristusi ja valeprohveteid tõuseb ja need teevad suuri tunnustähti ja imesid, et eksitada, kui võimalik, ka äravalituid."

11. Kuidas me saame siis eksitusi vältida?

Me ei tohi lasta ennast mõjutada imetegudest, vaid peame otsima puhast Jumala sõna õpetust ja selle juures püsima. Samas me peame kartma väärõpetuste levitajaid, kuigi nende imed võivad tunduda ehedatena.

> 5 Mo 13,2-4: "Kui su keskel tõuseb prohvet või unenägija ja ta lubab sulle tunnustähe või imeteo, ja see tunnustäht või imetegu sünnib, millest ta sulle räägib, üteldes: 'Käigem teiste jumalate järel, keda sa ei ole tunnud, ja teenigem neid', siis ära kuula selle prohveti või selle unenägija sõnu, sest ISSAND, teie Jumal, katsub teid, et teada saada, kas te armastate ISSANDAT, oma Jumalat, kõigest oma südamest ja kõigest hingest."

> 2 Te 2,10: "Nemad (kes järgivad antikristuse imetegusid) lähevad hukka, sellepärast et nad ei võtnud vastu tõe armastust, et nad oleksid võinud pääseda."

LISA nr. I

Piibli raamatud ja nende pealkirjade lühendid

VANA TESTAMENT

1.	Esimene Moosese raamat	1 Mo
2.	Teine Moosese raamat	2 Mo
3.	Kolmas Moosese raamat	3 Mo
4.	Neljas Moosese raamat	4 Mo
5.	Viies Moosese raamat	5 Mo
6.	Joosua	Jo
7.	Kohtumõistjate raamat	Ko
8.	Rutt	Ru
9.	Esimene Saamueli raamat	1 Sa
10.	Teine Saamueli raamat	2 Sa
11.	Esimene Kuningate raamat	1 Ku
12.	Teine Kuningate raamat	2 Ku
13.	Esimene Ajaraamat	1 Aj
14.	Teine Ajaraamat	2 Aj
15.	Esra	Es
16.	Nehemja	Ne
17.	Ester	Er
18.	Iiob	Ii
19.	Laulud	L
20.	Õpetussõnad	Õp
21.	Koguja	Kg
22.	Ülemlaul	Ül
23.	Jesaja	Js
24.	Jeremija	Jr
25.	Nutulaulud	Nl
26.	Hesekiel	Hs
27.	Taaniel	Tn
28.	Hoosea	Ho
29.	Joel	Jl
30.	Aamos	Am
31.	Obadja	Ob
32.	Joona	Jn

33.	Miika	Mi
34.	Nahum	Na
35.	Habakuk	Ha
36.	Sefanja	Sf
37.	Haggai	Hg
38.	Sakarja	Sk
39.	Malakia	Ml

UUS TESTAMENT

1.	Matteuse evangeelium	Mt
2.	Markuse evangeelium	Mk
3.	Luuka evangeelium	Lk
4.	Johannese evangeelium	Jh
5.	Apostlite teod	Ap
6.	Pauluse kiri roomlastlele	Ro
7.	Pauluse esimene kiri korintlastele	1 Ko
8.	Pauluse teine kiri korintlastele	2 Ko
9.	Pauluse kiri galaatlastele	Ga
10.	Pauluse kiri efeslastele	Ef
11.	Pauluse kiri filiplastele	Fi
12.	Pauluse kiri koloslastele	Kl
13.	Pauluse esimene kiri tessalooniklastele	1 Te
14.	Pauluse teine kiri tessalooniklastele	2 Te
15.	Pauluse esimene kiri Timoteosele	1 Ti
16.	Pauluse teine kiri Timoteosele	2 Ti
17.	Pauluse kiri Tiitusele	Tt
18.	Pauluse kiri Fileemonile	Fm
19.	Kiri heebrealastele	He
20.	Jaakobuse kiri	Jk
21.	Peetruse esimene kiri	1 Pe
22.	Peetruse teine kiri	2 Pe
23.	Johannese esimene kiri	1 Jh
24.	Johannese teine kiri	2 Jh
25.	Johannese kolmas kiri	3 Jh
26.	Juuda kiri	Ju
27.	Johannese ilmutus	Ilm

LISA nr. II

Luterliku kiriku tunnistuskirjad

1. Üldised kristlikud tunnistuskirjad

1. Apostlik usutunnistus
2. Nikaia usutunnistus
3. Athanasiose usutunnistus

2. Luterliku usupuhastuse sünnitatud tunnistuskirjad

1. Augsburgi tunnistus
2. Augsburgi tunnistuse kaitseks
3. Schmalkaldeni usuõpetus
4. Lutheri Väike katekismus
5. Lutheri Suur katekismus
6. Juhend üksmeelsuseks

Kõik need tunnistused on kogutud kokku kahe kaane vahele pealkirjaga "Üksmeelsuse raamat" (Liber concordiae). Üksmeelsuse all mõistetakse täit ja täielikku õpetuse ühtsust, mida truud luterlased tahavad Jumala abil säilitada ja kaitsta oma ringkondades. Luterlikud tunnistuskirikud hoiavad kinni kõigist nendest õpetustest - mitte valikuselt, vaid et õpetus rajaneb Piiblil. Piibel on seega suunav juhis (norma normans) ja kiriku usutunnistus on Piibli poolt suunatud juhis (norma normata). Kõne all on niisiis üldkehtiv Kristuse kiriku tunnistus.

LISA nr. III

Kirikuaasta

Kirikuaasta kestab advendist advendini. Ta kulgeb peaasjalikult tähtpäevi järgides järgmiselt:

1. Advendiaeg (Kristuse tulemise aeg) algab 4 nädalat enne jõule, ja siia kuulub neli advendipühapäeva. "Adventus" tähendab ladina keeles tulemist. Sel ajal meenutame Jumala sõna kuulates, lugedes ja uurides meie Issanda Kristuse tulemist:
1. Kuidas Vana Lepingu ajal oodati Tema tulemist, et Ta lepitaks meie patud Jumala sõna tõotuste kohaselt. 2. Kuidas Ta tuli oma lunastustööd tegema. 3. Kuidas Ta nüüdki tuleb sakramentides meie juurde. 4. Kuidas Ta tuleb veelkord viimsel päeval pidama kohut ja viima valituid taevasse.

Advendiaeg on ühtlasi ka jõuluks ettevalmistumise aeg.

2. Jõulupühad. Siia kuuluvad jõuluõhtu, esimene jõulupüha, mil meenutame oma Õnnistegija sünnipüha, teine jõulupüha ehk tehvanipäev on esimese usumärtri Stefanuse mälestuseks, uue aasta esimene päev on Kristuse ümberlõikamise mälestuseks ning kolmekuningapäev e. paganate jõulud, s.o. 6. jaanuar, Idamaa tarkade mälestuseks. Süütalastepäev on 28. detsembril Heroodese poolt Petlemmas korraldatud laste massimõrva mälestuseks. Oma sisu poolest kuulub jõulude juurde ka küünlapäev veebruaris ja maarjapäev märtsis.

3. Kolmekuningapäevajärgsed pühapäevad, neid on 2-5, olenevalt sellest, millal on ülestõusmispühad.

4. Septuagesima-pühapäev (70. päev enne ülestõusmispühi), seksagesima-pühapäev (ca 60 päeva enne ülestõusmispühi) ja vastlapäev eelnevad paastuajale.

5. Paastuaeg. See hõlmab kuus pühapäeva. Paastuaeg on pühendatud meie Issanda Kristuse kannatuste meenutamisele. Paastuaja viimast nädalat nimetatakse kannatusnädalaks ehk piinanädalaks ehk vaikseks nädalaks. See

algab palmipuudepühaga. Seda pühitsetakse selle mälestuseks, et Issand Kristus sõitis avalikult Messiana Jeruusalemma. Kannatusnädalal on Suur neljapäev püha õhtusöömaaja ehk armulaua jagamise mälestuseks ja Suur reede meie Issanda Kristuse suure kannatuse ja ristisurma mälestuseks.

6. Ülestõusmispühad. Ülestõusmispühi peetakse meil 2 päeva Jeesuse Kristuse ülestõusmise mälestuseks. 1. ülestõusmispüha on esimene pühapäev pärast kevadise pööripäeva täiskuud järel. Ülestõusmispühajärgseid pühapäevi on 6.

7. Nelipühad. Kuuendat ülestõusmispühajärgset pühapäeva loetakse juba nelipühade aega kuuluvaks. Siia kuulub ka Kristuse taevaminemisepüha, 40. päev pärast ülestõusmispühi. Nelipüha peetakse Püha Vaimu andmise mälestuseks. 1. nelipüha, 50. päev pärast Jeesuse Kristuse surnuist ülestõusmist. 2. nelipüha. (Aastas on kolm suurt kirikupüha, mida peetakse kaks, varemalt koguni kolmel päeval.)

8. Kolmainupüha ja sellele järgnevad pühapäevad, milliseid on 23 - 27. Neist viimane on surnutepüha. Sel ajajärgul peetakse järgmisi pühi: jaanipäev ehk Ristija Johannese päev 24. juunil;, mihklipäev (inglite ja laste mälestuspäev) oktoobri esimesel pühapäeval, vahel ka septembri lõpus; pühakutepäev (usklikena surnute mälestuspäev) novembri alguses ja usupuhastuspüha 31. oktoobril või sellele lähimal pühapäeval.

Iga pühapäeva või püha jaoks on valitud tekst Piiblist, mida loetakse jumalateenistusel ja millel põhineb jutlus. Selleks on koostatud ja kehtestatud kindlaksmääratud evangeeliumide, kirjade, VT ja Psalmide perikoobid.

Kirikuaasta koos oma pühadega õpetab meile Kristuse lunastustöö ja kristliku õpetuse põhitõdesid, kaitseb meid üksluisuse eest ja lisab pidulikkust ning aupaklikkust Kolmainu Jumala vastu. Kuigi kirikuaasta on usuteadlaste eneste toimetatud, on seda siiski kasulik meeles pidada.

LISA nr. IV

Juhend hädaolukorras ristimiseks

Juhul, kui lapse tervislik seisukord ei luba oodata pastori tulekut, toimetatakse miinimetatud hädaristimine. Selle võib toimetada kestahes kohalolev kristlane järgmise juhise kohaselt.

1. Võta puhast, sobiva temperatuuriga vett. Loe järgmine palve, kui palve lugemiseks on piisavalt aega. Kui aega ei ole, jätka kohe 2. punktiga.

Kõikvõimas, halastaja Jumal, armas taevane Isa. Me täname Sind, et Sina oled oma Poja Jeesuse Kristuse kaudu teinud ristimise tervendavaks eluvooluks, milles meie patud Jeesuse Kristuse nimes maha pestakse. Me palume Sind: Vaata armulikult selle lapse peale. Võta ta püha ristimise läbi oma riiki nii, et tema, vabastatuna patust, surma ja kiusaja meelevalla alt, saaks täidetud Püha Vaimuga ja et ta elaks Sinu lapsena rõõmsalt kogu oma maise elu ja saabuks seejärel igavesse õndsusessse. Aamen.

2. Vala siis vett kolm korda lapsele pähe ja ütle samas: Mina ristin sind, ..., Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse. Aamen.

Meie Isa, kes Sa oled taevas! Pühitsetud olgu Sinu nimi, Sinu riik tulgu, Sinu tahtmine sündigu taevas, nõnda ka maa peal. Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev. Ja anna meile andeks meie võlad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele. Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast. Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

Issand õnnistagu sind ja hoidku sind! Issand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline! Issand tõstku oma pale sinu üle ja andku sulle rahu! Aamen.

Võta ühendus koguduse pastoriga ja teata talle, et laps on hädaolukorras ristitud.

LISA nr. V

Küsimused leerilastele ja nende vastused

1. Kas sa tahad ka edaspidi täita seda lepingut, mille Kolmainu Jumal sõlmis sinuga siis, kui sind lapsena ristiti? - Tahan.

2. Kas sa tahad ka edaspidi loobuda kuradist, kõigist tema tegudest ja kõigist tema kiusatustest? - Tahan.

3. Kas sa usud Jumalasse, kõigeväelisse Isasse? - Usun. Mina usun Jumalasse, kõigeväelisse Isasse, taeva ja maa Loojasse.

4. Kas sa usud Jeesusesse Kristusesse? - Usun. Mina usun Jeesusesse Kristusesse, Tema ainsasse Pojasse, meie Issandasse, kes on saadud Pühast Vaimust, ilmale tulnud neitsi Maarjast, kannatanud Pontius Pilatuse ajal, risti löödud, surnud ja maha maetud, alla läinud surmavalda, kolmandal päeval üles tõusnud surnuist, üles läinud taeva, istub Jumala, kõigeväelise Isa paremal käel, ja sealt Tema tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle.

5. Kas sa usud Pühasse Vaimusse? - Usun. Mina usun Pühasse Vaimusse, üht kristlikku kirikut, pühade osadust, pattude andeksandmist, ihu ülestõusmist ja igavest elu.

6. Kas sa soovid jääda alatiseks evangeelse luterliku koguduse liikmeks? - Tahan.

7. Kas sa pead kogu püha Piibli, Vana ja Uue Testamendi kõiki kanoonilisi raamatuid Jumala poolt ilmutatud, vääramatult õigeks Sõnaks? - Pean.

8. Kas sa pead nendest raamatutest võetud evangeelset-luterlikku õpetust, nagu sa oled seda doktor Martin Lutheri Väikesest katekismusest õppinud, ainsaks õigeks õpetuseks? - Pean.

9. Kas sa tahad alati kinni pidada sellest evangeelsest-luterlikust õpetusest ja pigem kannatada kõike, ka surma, kui sellest loobuda? - Tahan. Jumala abiga.

10. Kas sa tahad kogu oma elu jooksul joonduda Jumala sõna järgi, elada Kristuse evangeeliumi väärilselt ja oma usus, sõnades ja tegudes jääda ustavaks Kolmainu Jumalale kuni oma surmani? - Tahan, Jumala armu abil.

LISA nr. VI

Nikaia usutunnistus

Meie usume ühteainsasse Jumalasse, kõigeväelisse Isasse, taeva ja maa, kõige nähtava ja nähtamatu Loojasse.

Ja ühteainsasse Issandasse Jeesusesse Kristusesse, Jumala ainusündinud Pojasse, kes Isast on sündinud enne kõiki aegu, Jumal Jumalast, valgus valgusest, tõeline Jumal tõelisest Jumalast, sündinud, mitte loodud, olemuselt ühtne Isaga, kelle läbi kõik on loodud; kes on meie, inimeste pärast ning meie õndsuseks alla tulnud taevast ning lihaks saanud Püha Vaimu läbi neitsi Maarjast ja inimeseks saanud, Pontius Pilatuse ajal ka meie eest risti löödud, kannatanud ja maha maetud ning kolmandal päeval üles tõusnud pühade kirjade järgi ja üles läinud taeva, istub Isa paremal käel ja tuleb taas kirkuses kohut mõistma elavate ja surnute üle; Tema riigile ei tule otsa.

Meie usume Pühasse Vaimusse, Issandasse ja Elavakstegijasse, kes lähtub Isast ja Pojast, keda Isa ja Pojaga üheskoos kummardatakse ja austatakse; kes on rääkinud prohvetite kaudu. Meie usume ühtainust, püha, kristlikku ja apostlikku kirikut. Meie tunnistame ühtainust ristimist pattude andeksandmiseks ja ootame surnute ülestõusmist ning tuleva ajastu elu. Aamen.

LISA nr. VII

Athanasiose usutunnistus

Igaühel, kes õndsaks saada tahab, peab olema eelkõige õige, avalik, kristlik usk. See, kes ei säilita oma usku eheda ja puhtana, satub kaheldamatult igavesse hukatusse.

Õige, avalik, kristlik usk on järgmine: Me austame ühtainsat Jumalat kolmainsuses ja kolmainsust ühesainsas jumaluses ajamata segi isikuid ja lahutamata jumalikku põhiolemust. Sest üks on Isa isik, teine on Poeg ja kolmas Püha Vaim, kuid Isa, Poeg ja Püha Vaim moodustavad üheainsa jumaluse igavesti; ühtvõrd auväärse ja majesteetliku.

Samasugune nagu Isa, on ka Poeg, samasugune on ka Püha Vaim. Loodud ei ole Isa, loodud ei ole Poeg, loodud ei ole Püha Vaim. Mõõtmatu on Isa, mõõtmatu on Poeg ja mõõtmatu on Püha Vaim. Igavene on Isa, Poeg ja igavene on Püha Vaim, kuid sellegi poolest ei ole kolme igavest, vaid üks. Samuti nagu ei ole kolme loodamatut ega kolme mõõtmatut, vaid üksainus loodamatu, üksainus mõõtmatu.

Kõikvõimas on Isa, kõikvõimas on Poeg, kõikvõimas on Püha Vaim. Ja siiski ei ole neid kolm, vaid üksainus kõikvõimas.

Jumal on Isa, Jumal on Poeg, Jumal on Püha Vaim. Aga siiski ei ole kolme Jumalat, vaid üksainus.

Samuti Isa on Issand, Poeg on Issand ja Püha Vaim on Issand. Aga sellegipoolest ei ole kolme, vaid on üksainus Issand.

Sest nagu kristlik tõde sunnib meid tunnistama kõiki kolme eraldi Jumalaks ja Issandaks, niisamuti keelab ühtne, kristlik usk meid rääkimast kolmest Jumalast või Issandast.

Isa ei ole kellegi tehtud, loodud ega sünnitatud. Poeg on ainuüksi Isast, Ta pole tehtud ega loodud, vaid sündinud. Püha Vaim lähtub Isast ja Pojast, Ta pole tehtud ega loodud ega sündinud.

Niisiis on üksainus Isa, mitte kolm Isa, on üksainus Poeg, mitte kolm Poega, on üksainus Püha Vaim, mitte kolm Püha Vaimu.

Ja selles kolmainsuses ei ole keegi esimene ega viimane, keegi ei ole teistest suurem või väiksem, vaid kõik kolm on võrdselt igavesed ja võrdväärsed: Igas suhtes on siis, nagu eelpool juba mainitud, vaja teenida kolmainsust ühesuses ja ühesust kolmainsuses.

Niisiis see, kes õndsaks saada tahab, peab kolmainsusest niiviisi aru saama.

Kuid õndsaks saamiseks tuleb kindlalt uskuda ka meie Issanda Jeesuse Kristuse lihaks saamist.

Õige usk on järelikult see, et me usume ja tunnistame, et meie Issand Jeesus Kristus, Jumala Poeg, on samaaegselt nii Jumal kui ka inimene.

Ta on Jumal, enne aegade algust Isa olemusest sündinud, ja ema poolt maailma sünnitatud inimene, täiuslik Jumal ja täiuslik inimene, kellel on mõistuslik hing ja inimlik ihu, oma jumalikkuse poolest võrdne Isaga, inimsuse poolest Isast alam.

Kuigi ta on nii Jumal kui ka inimene, ei ole siiski kaht Kristust, vaid üksainus. Ta ei ole üksainus niimoodi, et jumalik muutub inimsuseks, vaid nii, et Jumal on inimsuse omaks võtnud. Ta on läbinisti üks: aga mitte nii, et mõlemad olemused oleks segunenud, vaid nii, et nad moodustavad ühe isiksuse.

Sest samuti nagu mõistuslik hing ja ihu moodustavad ühe inimese, niisamuti moodustavad Jumal ja inimene üheainsa Kristuse, kes on kannatanud meie õndsuse nimel, astunud alla põrgusse, tõusnud surnuist, astunud üles taevasse, istub Isa paremal käel ja tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle. Tema tulles äratatakse kõik surnud ihulikult üles oma tegude eest vastust andma. Need, kes head teinud on, pärivad igavese elu, kuid need, kes kurja on teinud, igavese põrgutule.

See on õige, avalik kristlik usk. Kes sellesse ausalt ja kindlalt ei usu, ei või õndsaks saada.